

Фейдра Патрик

СТРАННИТЕ

талисмани

на

Артър

ПЕПЪР

ФЕЙДРА ПАТРИК СТРАННИТЕ ТАЛИСМАНИ НА АРТЪР ПЕПЪР

Превод: Надя Златкова

chitanka.info

Няма да ви съветваме да забравите „Човек на име Уве“, защото той не може да бъде забравен... но един друг герой ще намери място в сърцето ви.

69-годишният Артър Пепър живее простичко — става всяка сутрин точно в 7:30, облича се в едни и същи дрехи, полива своето любимо растение и отива в градината си.

Но един ден всичко се променя. Ровейки се в нещата на починалата си съпруга Мириам, Артър открива мистериозна гривна с прикачени осем талисмана — слон, цвете, книга, палитра с бои, тигър, напръстник, сърце и пръстен. А върху опашката на слона е гравирани миниатюрен телефонен номер...

Артър Пепър поема на пътешествие, което ще го отведе през Лондон и Париж, та чак до Индия. Той ще преоткрие съпругата си от времето преди да я познава, но най-вече ще преоткрие себе си и надеждата.

На Оливър

ИЗНЕНАДАТА В ГАРДЕРОБА

Всеки ден Артър ставаше от леглото точно в седем и половина сутринта, както правеше, когато жена му Мириам беше жива. Взимаше си душ и обличаше сивите панталони, светлосинята риза и пуловера без ръкав в цвят горчица, които беше приготвил предишната вечер. Избръсваше се и слизаше долу.

В осем часа приготвяше закуската си, обикновено препечена филия с маргарин, и сядаше на масата в стил рустик, която беше за шест човека, но сега се използваше само от един. В осем и половина измиваше съдовете и избърсваше кухненския плот с длан, а след това и с две кърпички с аромат на лимон. И денят му можеше да започне.

Ако беше друга слънчева сутрин през май, той сигурно щеше да се зарадва, че слънцето вече е изгряло. Можеше да прекара известно време в градината, плевейки или копаяйки. Слънцето щеше да сгрява шията му и да целува темето му, докато порозовееше и започнеше да го пари. Това щеше да му напомня, че е тук, че е жив, че все още продължава бавно напред.

Но днес, петнадесетия ден на месеца, беше различно. Днес беше годишнината, от която се страхуваше седмици наред. Датата на календара „Страхотният Скарбъро“ привличаше погледа му винаги когато минеше покрай него. Той се втренчваше в нея за момент, а след това се опитваше да си намери някоя дребна задача, с която да се разсее. Поливаше Фредерика, своята папрат, или отваряше кухненския прозорец и викаше „Махай се“, за да попречи на котките на съседите да използват алпинеума му за тоалетна.

Днес ставаше точно една година от деня, в който умря жена му.

Почина беше думата, която всички обичаха да използват. Сякаш изричането на думата *умря* беше равносилно на ругатня. Артър мразеше думата *почина*. Тя звучеше някак кротко, сякаш лодка пореше леките вълнички на плавателен канал или сапунен мехур се носеше в безоблачно небе. Но смъртта и не беше такава.

След повече от четиридесет години брак той бе останал сам в къщата с три спални, едната, от които със собствена баня, която порасналите им деца Луси и Дан ги бяха посъветвали да направят с парите, получени при пенсионирането. Наскоро ремонтираната кухня беше от истински бук и имаше печка с контролно табло като космически център на НАСА, която Артър никога не използваше, за да не полети къщата като ракета. Как му липсваше смехът в дома им. Жадуваше отново да чуе трополенето на крака по стълбите и дори трясането на врати. Искаше да намери купчини дрехи за пране на площадката и да се спъне в кални гумени ботуши в коридора. *Уелибобс*, така ги наричаха децата. Но сега беше сам и тишината бе пооглушителна от всички шум, който те вдигаха и от който се бе оплаквал.

Артър тъкмо беше изчистил кухненския плот и отиваше към всекидневната, когато силен шум прониза въздуха. Той инстинктивно притисна гръб към стената, разперил пръсти върху релефния тапет с цвят на магнолия. Под мишниците му изби пот. През изрисуваното с маргаритки стъкло на входната врата се виждаше едра, пурпурна фигура. Беше затворник в собствения си коридор.

Звънецът иззвъня отново. Чудеше се как тя успява да го накара да звъни толкова силно. Раменете му се стрелнаха нагоре, за да защитят ушите му, а сърцето му заби учестено. Още няколко секунди и със сигурност щеше да ѝ омръзне и щеше да си тръгне. Но тогава се отвори капакът на пощенската кутия.

— Артър Пепър. Отвори. Знам, че си вътре.

Съседката му Бернадет се отбиваше за трети път тази седмица. През последните няколко месеца тя се опитваше да го храни със своите пайове със свинско или домашно приготвена кайма с лук. Понякога той се предаваше и отваряше, но по-често не го правеше.

Миналата седмица беше намерил в коридора кифличка с наденица, която се подаваше от хартиена торбичка като изплашено животинче. След това цяла вечност не можа да изчисти парченцата бутер тесто от изтривалката си от зебло.

Трябваше да запази спокойствие. Ако помръднеше сега, тя щеше да разбере, че се крие. Тогава щеше да се наложи да измисля някакво извинение — изнасял е кофите за боклук или е поливал мушкатото в

градината. Но се чувстваше прекалено уморен, за да измисля истории, особено днес от всички дни.

— Знам, че си вътре, Артър. Не е нужно да правиш това сам. Имаш приятели, които те обичат. — Капакът на пощенската кутия изтрака. На пода падна една малка лилава листовка, на която се виждаше заглавието „Приятели в скръбта“ и не много добре нарисувана лилия.

Въпреки че не беше говорил с никого повече от седмица, въпреки че в хладилника имаше само едно малко парче сирене и бутилка мляко с изтекъл срок на годност, Артър все още имаше гордост. Нямаше да се превърне в една от изгубените каузи на Бернадет Патерсън.

— *Артър.*

Той затвори очи, преструвайки се, че е статуя в градината на някое имение. Двамата с Мириам обичаха да посещават имения на Националния тръст, но само в делнични дни, когато нямаше тълпи от посетители. Искаше му се и сега да бяха там, стъпките им да звучат по чакълениите пътеки, да се радват на бели пеперуди, пърхащи сред розите, и да мислят с нетърпение за голямо парче пандишпанова торта, което щяха да си вземат с кафето.

Докато мислеше за жена си, в гърлото му заседна буца, но Артър запази спокойствие. Искаше му се наистина да е направен от камък, за да не усеща повече болка.

Най-после пощенската кутия хлопна и се затвори. Пурпурната фигура се отдръпна. Артър усети, че първо се отпускат пръстите му, а след това и лактите. Раздвижи рамене, за да прогони напрежението.

Без да е напълно убеден, че Бернадет не се крие до градинската порта, той откряна вратата. Притисна едното си око в цепнатината и се огледа навън. В градината отсреща Тери, който носеше косата си на завързани с червена бандана расти и който непрекъснато косеше моравата си, изнасяше косачката от бараката. Двете червенокоси деца от съседната къща тичаха боси нагоре-надолу по улицата. Гълъбите бяха изцапали предното стъкло на неговата „Микра“, която стоеше неизползвана. Артър започна да се успокоява. Всичко отново беше нормално. Обичаше рутината.

Той прочете листовката, а след това я остави при останалите, които Бернадет му беше пуснала — *Истински приятели, Асоциация на*

живеещите в Торнапъл, Мъже в пещери и Дизел гала в железницата на Северен Йоркшър — и се насили да отиде и да си направи чай.

Бернадет бе провалила сутринта, нарушила беше реда му. Раздразнен, той не остави пакетчето чай достатъчно дълго в каничката. Помирисвайки млякото от хладилника, Артър потрепери и го изля в мивката. Щеше да се наложи да пие чая без мляко. Имаше вкус на метални стружки. Въздъхна дълбоко.

Днес нямаше да избърше пода в кухнята, нито да чисти с прахосмукачката мокета по стълбите толкова упорито, че износените места да се изтъркат още повече. Нямаше да лъска крановете в банята и да сгъва кърпите на спретнати купчинки.

Артър протегна ръка и докосна дебелото руло торби за боклук, които беше оставил на края на масата, след това ги взе неохотно. Бяха тежки. Подходящи за задачата, която му предстоеше.

За да се разсее, той прочете още веднъж листовката на благотворителната организация за котките. „Спасители на котки. Всички дарени предмети се продават за набиране на средства за малтретирани котки и котенца.“

Той самият не обичаше котки, особено, при положение че унищожаваха алпинеума му, но Мириам ги харесваше, въпреки че я караха да киха. Беше запазила листовката под телефона и Артър го прие като знак, че това е благотворителната кауза, на която да даде вещите ѝ.

Съзнателно отлагайки задачата, която му предстоеше, той тръгна бавно нагоре по стълбите и спря на първата площадка. Струваше му се, че като събереше дрехите ѝ, щеше още веднъж да се сбoguва с нея. Щеше да я изхвърли от живота си.

Погледна през прозореца към задната градина с насълзени очи. Ако се изправеше на пръсти, можеше да види върха на катедралата на Йорк, чиито каменни пръсти сякаш подпираха небето. Торнапъл, където живееше, беше точно на края на града. От цъфналите черешови дървета вече бяха започнали да падат листенца, сипейки се като розови конфети. Градината беше заобиколена от три страни с дървена ограда, която осигуряваше уединение, тъй като беше прекалено висока, за да могат съседите да надничат над нея, за да побърят. Двамата с Мириам обичаха собствената си компания. Правеха всичко заедно и така предпочитаха, благодаря ви много.

Имаше четири повдигнати лехи, които той беше оформил от железопътни траверси и в които бяха посадени редове от цвекло, моркови, лук и картофи. Тази година можеше дори да опита и тикви. Мириам правеше невероятна яхния с пилешко и зеленчуци от градината, а също и домашни супи. Но той не беше добър готвач. Онези прекрасни глави червен лук, които извади миналото лято, бяха стояли на кухненския плот, докато люспите им не се сбръчкаха като собствената му кожа, и накрая ги бе изхвърлил в кофата за рециклиране.

Най-после изкачи и останалите стълби и стигна задъхан до банята. Някога можеше да тича нагоре и надолу след Дан и Луси без никакъв проблем. Но сега вършеше всичко бавно. Коленете му проскърцваха и беше сигурен, че се съсухря. Някога черната му коса сега беше гълъбово бяла (макар и все още толкова гъста, че беше трудно да я сресва), а закръгленият връх на носа му сякаш ставаше все по-червен. Трудно му беше да си спомни кога беше престанал да е млад и бе станал стар.

Спомни си думите на дъщеря си Луси, когато последно бяха говорили преди няколко седмици. „Хубаво е да разчистиш, тате. Ще се почувстваш по-добре, когато вещите на мама вече няма да са там. Ще можеш да продължиш напред.“ Дан понякога му звънеше от Австралия, където живееше с жена си и двете си деца. Той не беше толкова тактичен. „Просто изхвърли всичко, тате. Не превръщай къщата в музей.“

Да продължи напред? И накъде, по дяволите? Беше на шестдесет и девет, а не тийнейджър, който можеше да учи в университет или да пътува една година.

— Да продължа напред — въздъхна той, докато влизаше в спалнята, тътрейки крака.

Протегна бавно ръка и отвори огледалните врати на гардероба.

Кафяво, черно и сиво. Изправи се пред цял ред от дрехи с цвета на пръст. Странно, не си спомняше Мириам да се беше обличала толкова еднообразно. Внезапно образът ѝ се появи в главата му. Беше млада и въртеше Дан като самолет, хванала го за едната му ръка и единия крак. Носеше рокля без ръкави — синя на бели точки, и бяло шалче. Беше отметнала глава назад и се смееше, а устните ѝ го канеха и той да се включи. Но образът изчезна така бързо, както се бе появил.

Последните му спомени за нея бяха в същия цвят като дрехите в гардероба. Сиви. Тя имаше коса с цвета на алуминий, оформена като шапка за плуване. Беше повехнала като онзи лук.

Беше боледувала няколко седмици. Отначало беше инфекция в гърдите, нещо, което се случваше всяка година и я поваляше на легло за две седмици, докато се лекуваше с антибиотици. Но този път инфекцията се превърна в пневмония. Лекарят препоръча по-дълга почивка на легло и жена му, която никога не създаваше проблеми, се бе подчини.

Артур я бе намерил в леглото ѝ, с широко отворени очи и безжизнена. Отначало помисли, че гледа птиците на дърветата, но когато я разтърси за ръката, тя не реагира.

Половината от гардероба ѝ беше пълен с жилетки. Те висяха безформени, а ръкавите им се клатеха сякаш са ги носили горили и след това отново са ги закачили. Тук бяха и полите ѝ — тъмносини, сиви, бежови, дълги до средата на прасеца. Усещаше парфюма ѝ, нещо с рози и момини сълзи, и от този аромат му се прииска да зарови нос на тила ѝ, *само още веднъж, моля те, Господи*. Често бе пожелавал това да е просто един лош сън и тя да седи долу и да решава кръстословицата от *Уомънс Уикли* или да пише писмо до някой от приятелите, с които се бяха запознали по време на ваканциите си.

Артур си позволи да седне на леглото и да потъне в самосъжаление за няколко минути, а след това бързо разви две торби и ги разтърси, за да се отворят. *Трябваше* да направи това. Едната торба беше за благотворителния магазин, а другата за неща, които са за изхвърляне. Той взе дрехи с двете си ръце и ги набута в торбата за магазина. Пантофите на Мириам — износени и с дупка на единия пръст — отидоха в торбата за боклука. Работеше бързо и мълчаливо, без да спира, не позволявайки на чувствата да му попречат. Беше вече свършил наполовина, когато един чифт стари сиви обувки с връзки отиде в чувала за боклука, последван от още един чифт, почти същия като него. Издърпа една голяма кутия за обувки и извади от нея чифт практични, подплатени с кожа кафяви велурени ботуши.

Спомняйки си една от историите на Бернадет за чифт ботуши, които купила на битпазара и намерила в тях лотариен билет (който не печелел), Артур автоматично мушна ръка в единия ботуш (празен), а

след това и в другия. Учуди се, когато с върха на пръстите си докосна нещо твърдо. Странно. Хвана предмета с пръсти и го издърпа.

Откри, че държи кутийка с формата на сърце. Беше облицована с грапава аленочервена кожа и заключена с миниатюрно златно катинарче. Имаше нещо в този цвят, което го притесняваше. Кутийката изглеждаше скъпа, ексцентрична. Може би подарък от Луси? Не, със сигурност щеше да я помни. А той самият никога не би купил нещо такова за жена си. Тя обичаше простички или полезни неща като сребърни обици с кръгли топчета или кухненски ръкавици. През целия си брак бяха имали проблеми с парите, бяха пестили и отделяли средства за черни дни. А когато най-накрая бяха похарчили голяма сума за кухнята и банята, Мириам им се бе радвала за кратко. Не, тя не би купила тази кутия.

Огледа ключалката на миниатюрното катинарче. След това започна да рови на дъното на гардероба, разбутвайки останалите обувки на жена си, смесвайки чифтовете. Но не можа да намери ключето. Взе една ножичка за нокти и зачовърка с нея в ключалката, обаче катинарчето упорито отказваше да се отвори. Обзе го любопитство. Не искаше да се признае за победен, затова се върна на долния етаж. Почти петдесет години да работи като ключар и да не може да отвори една проклетата кутийка с формата на сърце. От най-долното чекмедже в кухнята взе двулитровата пластмасова кутия от сладолед, в която държеше инструментите си. Неговите верни помощници.

Върна се горе, седна на леглото и извади връзка с шперцове. Пъхна най-малкия в ключалката и го завъртя леко. Този път се чу изщракване и кутията се отвори няколко изкусителни сантиметра като устни, които всеки момент ще изрекат някаква тайна. Артър свали катинарчето и вдигна капака.

Кутията беше подплатена с черно мачкано кадифе. Излъчваше лукс и богатство. Но това, което спря дъха му, беше гривната с талисмани. Беше великолепна, изработена от злато, с дебели кръгли брънки и закопчалка с формата на сърце. Още едно сърце.

Но още по-странни бяха талисманите, подредени около нея като слънчеви лъчи в илюстрацията на детска книжка.

Бяха всичко осем — слон, цвете, книга, палитра с бои, тигър, напръстник, сърце и пръстен.

Артър извади гривната от кутията. Беше тежка и издрънча, когато я завъртя в ръката си. Изглеждаше антична или поне стара и беше изкусно изработена. Детайлите на всеки талисман бяха много ясни. Но колкото и да се опитваше, не можеше да си спомни Мириам да я е носила или да му е показвала някой от талисманите. Може да я е купила като подарък за някой друг. Но за кого? Изглеждаше скъпа. Когато Луси носеше бижута, те бяха някакви модерни неща с навити сребърни нишки и парченца стъкло и миди.

За момент си помисли да се обади на децата си да види дали знаят нещо за гривна с талисмани, скрита в гардероба на майка им. Изглеждаше му достатъчно добра причина да се свърже с тях. Но след това си каза, че трябва да помисли малко, защото и двамата ще са прекалено заети, за да се занимават с него. Беше минало доста време, откакто се бе обадил на Луси под предлог, че иска да попита как работи готварската печка. А що се отнася до Дан, бяха минали повече от два месеца, откакто синът му се бе обадил за последен път. Не можеше да повярва, че Дан вече е на четиридесет, а Луси на тридесет и шест. Къде бе отишло времето?

Двамата вече имаха свой собствен живот. Ако някога Мириам беше за тях слънцето, а той — луната, сега Дан и Луси бяха далечни звезди в свои собствени галактики.

Гривната така или иначе нямаше да е от Дан. Определено не. Всяка година преди рождения ден на Мириам Артър се обаждаше на сина си, за да му напомни за датата. Дан твърдеше, че не е забравил, че тъкмо този ден щял да отиде до пощата и да изпрати нещо дребно. И обикновено наистина беше нещо дребно — магнит за хладилника с формата на операта в Сидни, снимка на внуците Кайл и Марина в картонена рамка, малка коала със заключени ръце, която Мириам закопчаваше на пердето в старата стая на Дан.

Дори и да беше разочарована от подаръците на сина си, Мириам никога не го показваше. „Колко мило“ — възкликваше тя, сякаш това беше най-хубавият подарък, който някога бе получавала. На Артър му се искаше поне веднъж да е откровена и да каже, че синът им трябва да се постарее повече. Но, така или иначе, дори и като момче Дан никога не бе разбирал другите хора и чувствата им. Най-щастлив беше, когато разглобяваше двигатели за коли и беше покрит с масло. Артър се гордееше, че синът му има три сервиза за коли в Сидни, но му се

искаше да се отнасяше и с хората с толкова внимание, колкото обръщаше на карбураторите.

Луси беше по-съобразителна. Тя изпращаше картички, за да благодари, и абсолютно никога не забравяше рожден ден. Като дете беше тиха до такава степен, че Артър и Мириам се бяха чудили дали няма говорни проблеми. Но не, един лекар им бе обяснил, че е просто чувствителна. Че приема нещата по-дълбоко от другите хора. Че обича много да мисли и да изследва емоциите си. Артър си казваше, че затова и не бе присъствала на погребението на собствената си майка. Причината на Дан беше, че е на хиляди километри. Но въпреки че намираще извинения и за двамата, това, че децата му не бяха дошли да кажат сбогом на Мириам както трябва, нараняваше Артър повече, отколкото изобщо можеха да си представят. И затова в редките случаи, когато говореха по телефона, имаше чувството, че между тях има стена. Бе загубил не само жена си, но губеше и децата си.

Артър сви пръстите си на триъгълник, но гривната не минаваше през кокалчетата му. Най-много му харесваше слонът. Имаше вдигнат нагоре хобот и малки уши, индийски слон. Артър се усмихна кисело на екзотичността му. Двамата с Мириам бяха говорили да отидат в чужбина за някоя от почивките си, но накрая винаги се спираха на Бридлингтън и същата къща за гости на крайморския булевард. Ако някога купуваха сувенир, то това беше пакетче откъсващи се картички или нова кърпа за чинии, а не златен талисман.

На гърба на слона имаше седло с балдахин, а вътре в него се бе сгушил тъмнозелен шлифован камък. Когато го докосна, той се преобърна. Изумруд? Не, разбира се, че не. Просто стъкло или изкуствен скъпоценен камък. Прокара пръст по хобота, а след това и по закръгления гръб на слона, преди да спре върху миниатюрната му опашка. На някои места металът беше гладък, а на други се усещаха вдлъбнатини. Но колкото повече се визираше, толкова по-неясно виждаше талисмана. Имаше нужда от очила за четене, но никога не можеше да ги намери. Сигурно имаше пет чифта, прибрани на сигурни места из къщата. Взе кутията с инструментите и извади монокъла си — оказваше се, че веднъж на година или по-рядко му е полезен. След като го сложи на окото си, Артър се взря в слона. Докато преместваше главата си по-близо, а след това се отдалечаваше, за да се фокусира както трябва, Артър видя, че вдлъбнатините всъщност са миниатюрни

гравирани букви и цифри. Прочете ги, а след това ги прочете и още веднъж.

АУАН. 0091 832 221 897

Сърцето му започна да бие по-бързо. *Auah*. Какво можеше да значи това? А също и цифрите. Дали се отнасяха за някаква карта, дали бяха код? Взе малък молив и тефтер от кутията си и ги записа. Монокълът му падна на леглото. Миналата вечер беше гледал по телевизията една викторина. Водещият с рошавата коса беше попитал какъв е кодът за набиране на Индия от Англия — отговорът беше 0091.

Артур сложи отново капака на кутията от сладоледа и отнесе гривната долу. Там погледна в своя *Джобен оксфордски речник на английския език*, но дефиницията за думата *auah* не означаваше нищо за него — *бавачка в Източна Азия или Индия*.

Той никога не звънеше на никого просто така и предпочиташе изобщо да не използва телефона. Обажданията до Дан и Луси му носеха само разочарования. Но въпреки това взе слушалката.

Седна на стола, на който винаги седаше на кухненската маса, и внимателно набра номера — само да провери. Това беше наистина глупаво, но в странния малък слон имаше нещо, което го караше да иска да узнае повече.

Мина дълго време, преди телефонът да започне да звъни, и дори още по-дълго, преди някой да отговори.

— Домът на семейство Мехра. Как мога да ви помогна?

Любезната дама имаше индийски акцент. Звучеше много младежки. Когато Артур проговори, гласът му потрепна. Не беше ли това нелепо?

— Обаждам се във връзка с жена ми — каза той. — Името ѝ беше Мириам Пепър, е, преди да се оженим е било Мириам Кемпстър. Намерих едно слонче талисман с този номер, написан на него. Беше в гардероба ѝ. Аз събирах нещата ѝ...

Замълча, чудейки се какво, за бога, правеше, какво говореше.

За момент жената замълча. Сигурен беше, че ще затвори или ще му се скара заради странното обаждане. Но в този момент тя проговори.

— Да. Чувала съм за г-ца Мириам Кемпстър. Веднага ще извикам г-н Мехра, господине. Почти съм сигурна, че той ще може да ви помогне.

Устата на Артър се отвори широко.

СЛОНЪТ

Артър стисна силно слушалката. Един глас в главата му казваше да затвори телефона, да забрави всичко това. Първо, беше голям разход. Говореше с Индия. Това сигурно не беше евтино. Мириам винаги много внимаваше за сметките за телефона, особено когато се обаждаха на Дан в Австралия.

Освен това го гризеше чувството, че се рови в живота на жена си. Доверието винаги бе играло важна роля в брака им. Когато пътуваше из страната, продавайки брави и сейфове, Мириам бе изразила притесненията си, че при пътуванията за повече от един ден би могъл да се поддаде на чара на някоя приятна хазайка. Артър я беше уверил, че никога не би направил нищо, с което да застраши брака си или семейния им живот. Освен това не беше от типа мъже, които жените намират за привлекателни. Една бивша приятелка го бе сравнила с къртица. Казваше, че е плах и притеснителен. Но, учудващо, той все пак беше получил няколко предложения. Въпреки че това най-вероятно се дължеше на самотата на жените (веднъж и един мъж) или желанието им да се възползват от появилата се възможност, а не толкова на привлекателността му.

Понякога работните му дни бяха дълги. Пътуваше много из страната. Особено удоволствие му доставяше да представя новите брави с многоточково заключване, обяснявайки резетата, болтовете и лостовете на клиентите. Имаше нещо в бравите, което го пленяваше. Бяха солидни и надеждни. Пазеха човек и му осигуряваха безопасност. Обичаше миризмата на масло в колата си и с удоволствие разговаряше с клиентите си в техните магазини. Но в един момент се появи интернет и с него онлайн поръчките. На ключарите вече не им трябваша търговски посредници. Магазините, които не затвориха, започнаха да поръчват стоката си на компютъра и Артър се озова с работа на бюро. Говореше по телефона с клиентите си вместо лице в лице. Никога не бе обичал телефона. Не можеш да видиш усмивките или очите на хората, когато задават въпроси.

Трудно му беше и да е далече от децата, понякога се връщаше, след като си бяха легнали. Луси го разбираше и на следващата сутрин се радваше да го види. Хвърляше се на врата му и казваше, че ѝ е липсвал. С Дан беше по-трудно. В редките случаи, когато Артър свършваше работа по-рано, Дан сякаш негодуваше срещу това. „Повече ми харесва да съм с мама“, бе казал веднъж той. Мириам го убеждаваше да не го приема много навътре. Някои деца са по-близки с единия от родителите, отколкото с другия. Това не пречеше Артър да се чувства виновен, че работи толкова много, за да осигури семейството си.

Мириам се бе заклела, че винаги ще му е вярна, независимо колко дълги часове работи, и Артър вярваше, че е било така. Никога не му бе давала повод да си помисли обратното. Никога не я беше виждал да флиртува с други мъже, нито бе намирал никакви доказателства, че се е отклонила от правия път. Не беше и търсил такива доказателства. Но понякога, когато се връщаше у дома след пътуване, се бе чудил дали не е имала някой гост. Сигурно ѝ е било трудно сама с двете деца. Не че някога се беше оплаквала. Мириам бе много търпелива.

Преглъщайки буцата, която бе заседнала в гърлото му, докато мислеше за семейството си, Артър започна да отдалечава слушалката от ухото си. Ръката му се разтрепери. Най-добре да се откаже. Да затвори. И тогава чу един тънък, остър глас да се обръща към него:

— Ало. Г-н Мехра на телефона. Разбрах, че се обаждате във връзка с Мириам Кемпстър, да?

Артър преглътна. Устата му беше пресъхнала.

— Да, така е. Казвам се Артър Пепър. Мириам е съпругата ми.

Стори му се неподходящо да каже: „Мириам *беше* съпругата ми“, защото макар нея вече да я нямаше, двамата все още бяха женени, нали така?

Обясни как е намерил гривната с талисманите и слончето с гравирания номер. Не беше очаквал някой да отговори на обаждането му. След това каза на г-н Мехра, че съпругата му е починала.

Г-н Мехра замълча. Мина повече от минута, преди отново да заговори:

— О, скъпи ми господине. Толкова съжалявам. Тя се грижеше за мен толкова добре, когато бях малък. Но това беше преди много години. Аз все още живея в същата къща! В семейството ни няма

много промени. Телефонният ни номер е същият. Аз съм лекар както баща ми и дядо ми преди мен. Никога не забравих добротата на Мириам. Надявах се един ден да я намеря. Трябваше да се постарая повече.

— Тя се е грижила за вас?

— Да. Беше моята *ayah*. Грижеше се за мен и по-малките ми сестри.

— Била ви е бавачка? Тук, в Англия?

— Не, господине. В Индия. Живея в Гоа.

Артър не можеше да каже нищо. Мозъкът му се парализира. Не знаеше нищо от това. Мириам никога не бе споменавала, че е живяла в Индия. Как беше възможно? Той се втренчи в напълнената със сухи листа торбичка, която висеше в коридора и се въртеше на конеца си.

— Може ли да ви разкажа малко за нея, господине?

— Да. Моля ви — промърмори Артър. Беше съгласен на всичко, за да се запълнят някои празнини, да разбере, че говорят за някоя друга Мириам Кемпстър.

Гласът на г-н Мехра беше успокояващ и авторитетен. Артър вече не мислеше за телефонната си сметка. Повече от всичко искаше да говори с някого, който може би бе познавал и обичал Мириам, макар и да е съвсем непознат човек. Понякога фактът, че не говореше за нея, го караше да се чувства сякаш споменът за жена му избледнява.

— Преди Мириам да дойде при нас, имахме много *ayahs*. Аз бях непослушно дете. Правех им номера. Слагах тритони в обувките им и парченца чили в супата им. Не оставах дълго. Но Мириам беше различна. Тя изяждаше супата, без да каже дума. Изваждаше тритоните от обувките си и ги връщаше в градината. Изучавах лицето ѝ, но тя беше чудесна актриса. Никога не се издаваше и не знаех дали ми е ядосана, или и е забавно. Постепенно се отказах да ѝ правя номера. Нямаше смисъл. Тя знаеше всичките ми трикове! Помня, че имаше торбичка, пълна с прекрасни топчета за игра. Блестяха като луната, а едно беше като истинско тигрово око. Тя нямаше нищо против да коленичи в прахта. — Той се засмя гърлено. — Бях малко влюбен в нея.

— Колко време остана в семейството ви?

— Няколко месеца. Бях с разбито сърце, когато си тръгна. Всичко беше изцяло по моя вина. Това е нещо, което никога не съм

казвал на никого. Но вие, г-н Пепър трябва да го знаете. Това е срам, който нося в себе си всичките тези години.

Артър се размърда притеснено на стола си.

— Имате ли нещо против да ви разкажа? Това ще означава много за мен. То е като тайна, която ме изгаря. — Г-н Мехра продължи, без да изчака отговор. — Бях само на единадесет, но обичах Мириам. За първи път обръщах внимание на момиче. Тя беше толкова красива и винаги носеше такива елегантни дрехи. Смехът ѝ, той звънтеше като миниатюрни камбанки. Сутрин, когато се събуждах, тя беше първото нещо, за което мислех, а вечер, когато си лягах, очаквах с нетърпение следващия ден. Сега знам, че не е било истинска любов като тази, когато срещнах жена си Прия, но за едно момче изглеждаше съвсем истинска. Мириам беше много различна от момичетата, с които ходех на училище. Беше екзотична с бялата си като алабастр кожа и коса с цвета на орехи. Очите и бяха като аквамарин. Може би я следвах малко прекалено, но тя никога не ме накара да се почувствам глупав. Майка ми е починала, когато съм бил съвсем малък, и аз карах Мириам да седи с мен в нейната стая. Разглеждахме заедно бижутата на майка ми. Тя обожаваше слончето талисман. Гледахме през изумруда и виждахме света в зелено.

Значи е истински изумруд, помисли си Артър.

— Но после Мириам започна да излиза сама два пъти седмично. Вече прекарвахме малко по-малко време заедно. Аз бях достатъчно голям да нямам нужда от *ayah*, но двете ми сестри имаха нужда от нея. Тя винаги беше готова да прекарва време с тях, но не толкова с мен. Веднъж я проследих и тя се срещна с един мъж. Беше учител в моето училище. Англичанин. Дойде у дома и двамата с Мириам пиха чай. Видях, че я харесва. Той откъсна един цвят от хибискуса в градината и ѝ го даде.

Г-н Пепър. Бях малко момче. Растях и хормоните бушуваха в тялото ми. Разгневих се много. Казах на баща си, че съм видял Мириам и този мъж да се целуват. Баща ми беше много старомоден човек и веднъж вече бяхме загубили една *ayah* заради подобен случай. Така че той веднага отиде да намери Мириам и ѝ каза да напусне. Тя беше толкова изненадана, но се държа с достойнство и си събра багажа.

Аз бях съкрушен. Не бях искал да стане така. Взех слона от кутията за бижута и изтичах до селото, за да го гравират. Сложих го в предния джоб на куфара й, който стоеше до вратата. Бях прекалено голям страхливец, за да се сбогувам, но тя ме намери, където се бях скрил, и ме целуна. Каза ми: „Довиждане, скъпи мой Раджеш“. И никога повече не я видях.

От този ден, г-н Пепър, се опитвам никога да не лъжа, заклевам се. Казвам само истината. Това е единственият начин. Молах се Мириам да ми прости. Тя каза ли ви, че ми прощава?

Артър не знаеше нищо за тази част от живота на съпругата си. Но знаеше, че това е същата жена, която и двамата бяха обичали. Смяхът на Мириам наистина звънтеше като миниатюрни камбанки. Тя наистина имаше торба с топчета, които бе дала на Дан. Все още беше зашеметен от изненада, но чуваше копнежа в гласа на г-н Мехра. Прочисти гърлото си.

— Да, тя ви прости много отдавна. Говореше за вас с обич.

Г-н Мехра се засмя силно. Едно кратко „Ха-ха!“. След това каза:

— Г-н Пепър! Нямате представа колко щастлив ме правят думите ви. Години наред усещах това като една голяма тежест. Благодаря, че си направихте труда да ми се обадите. Толкова съжалявам, че Мириам вече не е с вас.

Артър усети някаква топлина в стомаха си. Беше нещо, което не бе усещал от дълго време. Почувства се полезен.

— Имате голям късмет, че сте били женени толкова дълго, да? Че сте имали съпруга като Мириам. Животът й щастлив ли беше, господине?

— Да. Да, мисля, че беше. Живяхме скромно и тихо. Имаме две прекрасни деца.

— Тогава трябва да се опитате да сте щастлив. Тя ще иска ли да сте тъжен?

— Не. Но е трудно да не съм тъжен.

— Знам това. Но има толкова много неща, заради които да й се възхищаваме.

— Да.

Артър повъртя гривната в ръката си. Вече знаеше за слончето. А останалите талисмани? Щом не знаеше за живота на Мириам в Индия,

какви ли истории стояха зад останалите талисмани? Той попита г-н Мехра дали знае нещо за гривната.

— Аз ѝ дадох само слончето. Тя ми писа веднъж, няколко месеца след като си бе отишла, за да ми благодари. Аз съм сантиментален глупак и все още пазя писмото. Все си казвах, че ще ѝ пиша, но се срамувах заради лъжата си. Ако искате, мога да погледна какъв е адресът на плика?

Артър преглътна.

— Ще бъде много мило от ваша страна.

Остана да чака пет минути, докато г-н Мехра се върна на телефона. Протегна ръка да спре въртенето на листа с потпури. Разгледа листовките, които Бернадет бе пуснала в пощенската кутия.

— А, да, ето го — имението „Грейсток“, Бат, Англия, 1963. Надявам се това да ви помогне в търсенето. В писмото казва, че е отседнала там при приятели. Има нещо за тигри в имението.

— На гривната има талисман тигър — каза Артър.

— Аха. Тогава това може би е следващото място, на което да проверите. Ще разкриете историята на талисманите един по един, да?

— О, това не е издирване — стресна се Артър. — Просто бях любопитен...

— Е, ако някога се озовете в Индия, г-н Пепър, трябва да ме потърсите. Ще ви покажа местата, които Мириам обичаше. И старата ѝ стая. Тя не се е променила много през годините. Бихте ли искали да я видите?

— Много мило от ваша страна. Въпреки че досега не съм напуснал Англия. Не мисля, че в скоро време ще пътувам за Индия.

— Винаги има първи път, г-н Пепър. Не забравяйте предложението ми, господине.

Артър каза довиждане и благодари за поканата. Докато връщаше слушалката на мястото ѝ, думите на г-н Мехра звучаха отново и отново в главата му: ... *следващото място, на което да проверите... ще разкриете историята на талисманите един по един.*

И започна да се чуди.

ГОЛЯМОТО БЯГСТВО

Когато на следващата сутрин Артър се събуди, навън все още беше тъмно. Цифрите на часовника показваха 5:32 и той остана да лежи известно време, гледайки втренчено тавана. Навън мина кола и той проследи отраженията на фаровете, които се плъзнаха по тавана като лъчите на маяк по водата. Пръстите му пропълзяха по матрака, търсейки ръката на Мириам, знаейки, че я няма, и докоснаха само хладния памучен чаршаф.

Всяка вечер, когато си лягаше, осъзнаваше колко студено е без нея. Когато тя беше до него, той винаги спеше през цялата нощ, унасяйки се бавно, а след това се събуждаше с песента на дроздовете, които чуруликаха отвън. Мириам поклащаше глава и питаше не е ли чул гръмотевичната буря или алармата на съседната къща. Но Артър никога не чуваше нищо.

Сега сънят му беше неспокоен, на пресекулки. Събуждаше се често разтреперан и придърпваше плътно завивката около себе си като пашкул. Трябваше да сложи още едно одеяло на леглото, за да спре студа, който пропълзяваше по гърба му и вкочаняваше краката му. Тялото му бе намерило свой собствен ритъм на сън, събуждане, треперене, сън, събуждане, треперене, който, макар и да му създаваше неудобства, Артър не искаше да прекъсва. Не искаше да заспи, а след това да се събуди с птиците и да открие, че Мириам вече я няма. Дори и сега това щеше да е прекалено голям шок. Въртенето през нощта му напомняше, че тя си е отишла, и той се радваше на тези постоянни напомняния. Не искаше да поеме риска да я забрави.

Ако трябваше да опише с една дума как се чувстваше тази сутрин, това щеше да е *объркан*. Събирането на дрехите на Мириам трябваше да се превърне в ритуал, в освобождаване на къщата от нейните вещи, нейните обувки и тоалетни принадлежности. Беше една малка стъпка от справянето със загубата му и продължаването напред.

Но новооткритата гривна с талисмани беше пречка пред намеренията му. Тя повдигаше въпроси, които по-рано не

съществуваха. Беше отворила врата и той бе минал през нея.

Двамата с Мириам се отнасяха по различен начин към детективските филми. Често в неделя следобед с удоволствие гледаха Мис Марпъл или Еркюл Поаро по телевизията. Той следеше филма внимателно. „Мислиш ли, че е той? — казваше Артър. — Много е услужлив, а образът му не добавя нищо в историята. Мисля, че може да е убиецът.“

— Гледай филма — стискаше коляното му Мириам. — Просто му се наслаждавай. Няма нужда да анализираш героите. Няма нужда да се опитваш да познаеш как свършва.

— Но това е детективен филм. Целта му е да те накара да предполагаш. Идеята е да се опитаме да познаем.

Мириам започваше да се смее и да клати глава.

Ако се бе случило обратното (не обичаше да мисли за това) и ако той бе умрял, Мириам може би нямаше да се замисли много, ако намереше странен предмет в гардероба му. А ето го него, умът му работеше на бързи обороти като детска въртележка в градината.

Стана бавно от леглото и си взе душ, оставяйки горещата вода да отскача от лицето му. След това се избърса, избърсна се, обу сивите си панталони, облече синята риза и пуловера без ръкави с цвят на горчица и тръгна надолу. На Мириам и харесваше, когато той носеше тези дрехи. Казваше, че с тях изглежда *прилично*.

Първите седмици след смъртта ѝ той дори не можеше да си направи труда да се облече. За кого да полага усилия? След като жена му и децата му ги нямаше, защо да го е грижа? Носеше пижама и през деня, и през нощта. За първи път през живота си си пусна брада. Когато се видя в огледалото, Артър се изненада от приликата си с Капитан Бърдзай^[1]. Обърсна я.

Оставяше включено радио във всяка стая, за да не чува собствените си стъпки. Живееше на кисело мляко и супа от консерви, които не си правеше труда да стопли. Трябваше му само лъжица и отварачка. Намираще си малки задачи — да затегне болтовете на леглото, за да не скърца, да изстърже почернелия цимент около ваната.

Мириам държеше една папрат на кухненския прозорец. Беше едно изядено от молци растение с увиснали, подобни на пера, листа. Отначало го мразеше, възмутен от това как едно такова жалко нещо можеше да живее, а съпругата му беше умряла. Беше го оставил на

пода до задната врата в очакване на деня за събиране на боклука. Но чувството за вина надделя и Артър бе върнал растението на мястото му. Нарече го Фредерика и започна да го полива и да му говори. И то бавно се съвзе. Листата му станаха по-зелени. Чувството да се грижиш за неща беше приятно. Откри, че му е по-лесно да говори на растението, отколкото с хората. За него беше добре да е зает. Това означаваше, че няма време да тъгува.

Е, поне така си казваше той. Но понякога изпълняваше ежедневните си задачи и донякъде се чувстваше добре, държеше се. И тогава забелязваше зелената торбичка със сухите листа, която висеше в коридора, или калните туристически обувки на Мириам в килера, или лавандуловия крем за ръце на „Крабтрий и Ивлин“ на рафта в банята — и сякаш всичко се срутваше върху него. Такива дребни, незначителни неща сега разбиваха сърцето му.

Сядаше на най-долното стъпало и обхващаше главата си с ръце. Поклащаше се напред-назад, стискаше очи и си казваше, че не може да не се чувства така. Мъката му все още беше прясна. Всичко щеше да мине. Мириам е на едно по-добро място. Тя не би искала той да се чувства така. *Ала-бала*. Всички ония глупости от листовките на Бернадет. И всичко наистина мина. Но не изчезна напълно. Артър носеше загубата си навсякъде като топка за боулинг в стомаха си.

В такива моменти си спомняше собствения си баща, суров, строг: „По дяволите. Стегни се, момче. Сълзите са за глезльовците“, и Артър вдигаше брадичка и се опитваше да е силен.

Може би вече трябваше да започне да се съвзема.

Спомените му за онези мрачни дни в началото бяха смътни. Сякаш виждаше всичко на стар черно-бял телевизор с трептяща картина. Виждаше себе си да се тътри из къщата.

Ако трябваше да е честен, Бернадет му бе помогнала много. Беше се появила на прага като нежелан дух и бе настояла той да се изкъпе, докато тя му приготви обяд. Артър не искаше да яде. За него храната нямаше вкус и не му носеше удоволствие.

— Тялото ти е като парен локомотив, на който му трябват въглища — казваше Бернадет, докато той отказваше пайовете, супите и яхниите, които тя донасяше в къщата, стопляше ги и след това ги слагаше пред него.

— Как ще продължиш пътуването си без гориво?

Артър не планираше никакво пътуване. Не искаше да излиза от къщата. Единственото пътуване, което предприемаше, беше до горния етаж, за да използва тоалетната или да си легне. Нямаше желание да прави нищо повече от това. За да има спокойствие, той ядеше храната ѝ, не обръщаше внимание на бърборенето ѝ, четеше листовките ѝ. А всъщност предпочиташе да го остави на мира.

Но тя постоянстваше. Понякога и отваряше, а друг път се смъкваше по-надолу в леглото и се завиваше през глава или застиваше като статуя от имение на Националния тръст. Но Бернадет не се отказваше.

* * *

По-късно тази сутрин, сякаш знаеше, че мисли за нея, тя позвъни на вратата. За момент Артър застана неподвижно в трапезарията, чудейки се дали да отиде да отвори. Въздухът ухаеше на бекон и яйца и на прясно препечени филийки, тъй като останалите жители на Банк авеню се наслаждаваха на закуската си. Звънецът иззвъня отново.

— Съпругът ѝ Карл почина наскоро — беше му казала Мириам преди няколко години, когато на местния църковен базар беше забелязал Бернадет на една сергия да продава кексчета и шоколадова торта. — Мисля, че има два начина, по които реагират опечалените хора. Едните се вкопчват в миналото, а другите запретват ръце и продължават живота си. Онази жена с червената коса е от вторите. Непрекъснато е заета с нещо.

— Познаваш ли я?

— Работи в *Лейди БиЛавли*, бутика в селото. Купих оттам една тъмносиня рокля. С миниатюрни перлени копчета. Тя ми каза, че в памет на съпруга си ще помага на другите със своите печива. Каза, че когато хората са уморени, самотни, с разбити сърца или просто не са им останали сили, те имат нужда от храна. Мисля, че е много смела, приемайки за своя мисия да помага на другите.

От този момент Артър започна да забелязва Бернадет по-често — на летния празник на местното училище, в пощата, в градината ѝ, където, облечена с пенъоар, се грижеше за розите си. Казваха си *здравей*, но не говореха много. Понякога виждаше Бернадет и Мириам

да си бърбрят на ъгъла. Смееха се и говореха за времето и за това как ягодите тази година са сладки. Гласът на Бернадет беше толкова силен, че Артър чуваше разговора им от вътрешността на къщата.

Бернадет беше дошла на погребението на Мириам. Имаше смътен спомен, че се приближава до него и го потупва по ръката. „Ако някога ти потрябва нещо, просто кажи“, бе изрекла тя и той се бе запитал какво изобщо би могъл да поиска от нея. След това бе започнала да се появява на вратата му, без да се обади предварително.

Отначало присъствието ѝ го дразнеше, след това бе започнал да се притеснява, че му е хвърлила око, вероятно като подходящ втори съпруг. Той не търсеше нищо такова. Не можеше да го направи след Мириам. Но през всичките месеци, когато бе чукала на вратата му, Бернадет никога не му бе дала повод да мисли, че намеренията ѝ са нещо повече от платонични. Тя имаше цял списък от вдовици и вдовци, които посещаваше.

— Пай с кайма и лук — изрече вместо поздрав тя, когато Артър отвори вратата. — Току-що направен. — Влезе в коридора, държейки пая пред себе си. След това прокара пръст по рафта над радиатора и кимна доволно, защото по него нямаше прах. Подуши въздуха. — Тук мирише малко на мухъл. Имаш ли освежител за въздух?

Артър се зачуди колко груба може да е Бернадет, без дори да го осъзнава, и послушно донесе освежител. След няколко секунди въздухът се изпълни с наситената миризма на „Планинска лавандула“.

Тя влезе бързо в кухнята и остави пая на плота.

— Кухнята е наистина великолепна — каза тя.

— Знам.

— Печката е невероятна.

— Знам.

Бернадет беше истинска противоположност на Мириам. Жена му имаше фини кости. Бернадет беше едра, пълна. Косата ѝ беше боядисана в яркочервено като пощенска кутия, а маникюрът ѝ беше с камъчета на върха на ноктите. Един от предните ѝ зъби беше пожълтял. Гласът ѝ беше силен и режеше тишината в дома му като мачете. Артър разклати притеснено гривната в джоба си. След разговора с г-н Мехра предишната вечер я носеше със себе си. Беше разглеждал талисманите един по един няколко пъти.

Индия. Това беше толкова далече. Сигурно е било истинско приключение за Мириам. Защо не е искала той да знае? Със сигурност историята на г-н Мехра не беше достатъчна, за да иска да запази това в тайна.

— Добре ли си, Артър? Отнесъл си се някъде.

— Аз ли? Да, разбира се.

— Минах вчера, но те нямаше. Да не си ходил в „Мъже в пещери“?

„Мъже в пещери“ беше организирана от културния център група за самотни мъже. Артър беше ходил два пъти и се бе озовал сред група мъже с мрачни изражения, които работеха с парчета дърво и инструменти. Боби, човекът, който ръководеше групата, имаше формата на кегла, с миниатюрна глава и огромно тяло. „Мъжете имат нужда от пещери — обясняваше ентусиазирано той. — Имат нужда от място, където да се оттеглят и да бъдат в единение със себе си.“

Съседът на Артър с растите беше там. Тери. Той усърдно изглаждаше парче дърво.

— Харесвам колата, която си направил — каза Артър от учтивост.

— Всъщност е костенурка.

— О.

— Видях една миналата седмица, когато косях моравата си.

— Дива ли?

— На червенокосите деца е. Онези, които не носят нищо на краката си. Беше избягала.

Артър не знаеше какво да каже. Имаше достатъчно проблеми с котките в алпинеума си, без към тях да се присъедини и избягала костенурка. Връщайки се към собствената си работа, той направи една табелка с номера на къщата си — 37. Тройката беше много по-голяма от седмицата, но той въпреки това я закачи на задната си врата.

Лесно беше да отговори, че, да, бил е в „Мъже в пещери“, въпреки че беше прекалено рано сутринта. Но Бернадет стоеше и му се усмихваше. Паят ухаеше прекрасно. Не искаше да я лъже, особено след като бе чул, че г-н Мехра съжалява за лъжите, които бе наговорил за Мириам. Той също щеше да се опита да не лъже повече.

— Вчера се скрих от теб — отговори той.

— *Скрил си се?*

— Не исках да виждам никого. Бях решил да разчистя гардероба на Мириам и когато ти звънна на вратата, заставах неподвижно в коридора, преструвайки се, че не съм у дома. — Думите се лееха от устата му и го караха да се чувства учудващо добре заради откровеността си. — Вчера беше първата годишнина от смъртта ѝ.

— Много си откровен, Артър. Оценявам прямотата ти. Разбирам, че човек може да се разстрои. Когато Карл почина... ами, беше ми трудно да продължа без него. Дадох инструментите му на „Мъже в пещери“.

Артър усети как сърцето му се свива. Надяваше се, че тя няма да му разказва за съпруга си. Не искаше да си разменят истории за мъртвите. Сред загубилите съпруг или съпруга съществуваше някакво странно желание да надминат другите с историите си. Миналата седмица в пощата беше станал свидетел на нещо сред една група от четирима пенсионери, което би описал като хвалба.

— ... Съпругата ми страда десет години, преди накрая да почине.

— ... Така ли? А моят Седрик беше премазан от камион. От Бърза помощ казаха, че никога не са виждали подобно нещо. „Като палачинка“, така каза единият.

— ... Мисля, че беше от лекарствата. Даваха и по двадесет и три хапчета на ден. Почти дрънчеше — изрече с треперещ глас един мъж.

— ... Когато го отвориха, вътре не беше останало нищо. Ракът го беше изял напълно.

Говореха за любимите си хора сякаш бяха предмети. За него Мириам винаги щеше да остане реален човек. Нямаше да разказва за нея така.

— Тя обича изгубените каузи — бе му казала Вира, началничката на пощата, докато той слагаше пакет малки кафяви пликове на гишето. Тя винаги затъкваше молив зад кръглите си очила с рогови рамки и се стараеше да знае всичко и да познава всички в селото. Преди нея собственичка на пощата беше майка и, която бе съвсем същата.

— Кой?

— Бернадет Патерсън. Забелязахме, че ти носи пайове.

— *Кой* е забелязал? — бе попитал раздразнено Артър. — Да няма клуб, чиято задача е да се бърка в живота ми?

— Не, просто клиентите ми любезно си разменят информация. Такава е Бернадет. Добра към безнадеждните, безпомощните и

неспособните да се грижат за себе си.

Артър бе платил за пликовете и бе излязъл сърдито.

Той стана и включи електрическата кана.

— Ще дам нещата на Мириам на „Спасители на котките“. Те продават дрехи, украшения и други неща и събират пари, за да помагат на малтретирани котки.

— Хубава идея, макар че аз самата предпочитам малки кученца. Те са много по-способни да обичат.

— Мисля, че Мириам искаше да помага на котките.

— Тогава ще направиш точно това. Да сложа ли пая във фурната? Може да обядваме заедно. Освен ако нямаш други планове...

Артър тъкмо щеше да измърмори, че е зает, но отново си спомни историята на г-н Мехра.

— Не, не съм планирал нищо — отговори той.

Двадесет минути по-късно, докато забиваше ножа си в пая, Артър отново помисли за гривната. Бернадет можеше да му даде женската гледна точка. Искаше някой да му каже, че тя не е от значение и че макар и да изглежда скъпа, в наше време човек може да купи евтино хубави имитации. Но знаеше, че изумрудът в слона е истински. А и тя можеше да клюкарства за това с Вира от пощата и с другите изгубени каузи.

— Трябва да излизаш повече — каза Бернадет. — Ходил си в „Мъже в пещери“ само веднъж.

— Ходих два пъти. И всъщност излизам.

— Къде например? — повдигна едната си вежда Бернадет.

— Това „Мастърмайнд“ ли е? Не помня да съм кандидатствал за участие.

— Просто се опитвам да се грижа за теб.

Артър не искаше да се чувства така, да се отнасят към него така. В гърдите му се надигна порив. Трябваше да каже нещо, за да не го мисли тя за безнадежден, безпомощен и неспособен да се грижи за себе си като г-жа Мортън, която пет години не бе излизала от къщата си и пушеше по двадесет цигари на ден, или г-н Флауърс, който мислеше, че в оранжерията му живее еднорог. На Артър му бе останала някаква гордост. По-рано беше баща и съпруг. По-рано имаше идеи, мечти и планове.

Спомняйки си адреса на изпращача, който Мириам бе написала на писмото до г-н Мехра, Артър прочисти гърлото си.

— Ами, ако искаш да знаеш — изрече бързо той, — мисля да отида до имението „Грейсток“ в Бат.

— О, да — каза замислено Бернадет. — Там, където тигрите бродят на свобода.

Бернадет беше истински алманах на Великобритания. Двамата с Карл бяха ходили навсякъде с луксозната си каравана. Косата на шията му се изправи, докато се приготвяше да чуе къде трябва и къде не трябва да ходи и какво трябва и какво не трябва да прави в „Грейсток“.

Докато се въртеше из кухнята, оправяйки везната му и проверявайки дали ножовете му са достатъчно чисти, Бернадет изрецитира това, което знаеше.

Не, Артър не знаеше, че преди пет години лорд Грейсток бил нападат от един тигър и сега куцал. Не знаеше също и че на младини Грейсток имал цял харем с жени от всякакви националности, като един хедонистичен Ноев ковчег, нито че през шестдесетте бил известен с организираните от него бурни оргии в имението. Не знаеше също и че единственият цвят, който лордът носел, било електриковосиньо, защото веднъж насън му било казано, че носи късмет. (Артър се зачуди дали е бил облечен в електриковосиньо, когато го е нападнал онзи тигър.)

Сега знаеше и че лорд Грейсток се опитал да продаде имението си на Ричард Брансън, но двамата се скарали и вече не си говорели. Лордът сега живеел уединено и само в петък и събота отварял имението за посетители, като не им било позволено да виждат тигрите.

След историите на Бернадет Артър се чувстваше добре информиран за живота и приключенията на лорд Грейсток.

— Сега са отворени само сувенирният магазин и градините. А те са малко опърпани. — Бернадет завърши почистването на кранчетата на чешмата му със замах. — Защо ще ходиш там?

Артър погледна часовника си. Вече му се искаше да не беше казвал нищо. Беше му говорила двадесет и пет минути. Левият му крак бе изтръпнал.

— Помислих си, че промяната ще ми се отрази добре — отговори той.

— Всъщност ние с Нейтън следващата седмица сме в Устър и Челтнъм. Разглеждаме университети. Ела с нас, ако искаш. Оттам можеш да се качиш на влака за „Грейсток“.

Стомахът на Артър се разбунтува. За него пътуването до „Грейсток“ беше просто едно хрумване. Всъщност изобщо не планираше да отива. Ходеше на екскурзии само с Мириам. Какъв смисъл имаше да ходи сам? Беше споменал „Грейсток“ само за да покаже на Бернадет, че не е неспособен да се грижи за себе си. Сега го обзеха притеснения. Искаше му се да можеше да върне времето назад и да не бе пъхал ръката си в онзи ботуш, където намери гривната. Тогава никога нямаше да се обади на номера върху слона. Нямаше да седи тук и да говори с Бернадет за имението „Грейсток“.

— Не съм сигурен — каза той. — Може би друг път...

— Трябва да отидеш. Опитай се да продължиш напред. Малки стъпки. Едно пътуване може да ти се отрази добре.

Артър с изненада установи, че в стомаха му се заражда миниатюрно зрънце вълнение. Беше разбрал нещо за живота на съпругата си в миналото и неговата любознателност го караше да търси още. Напоследък единствените чувства, които изпитваше, бяха тъга, разочарование и меланхолия, така че това беше нещо ново.

— Харесва ми идеята за тигри, които се разхождат из английска градина — каза той.

И наистина харесваше тигрите. Те бяха силни, величествени, интересни животни, които имаха три основни цели в живота си — да ловуват, да се хранят и да се съвкупяват. Хората бяха толкова различни със своя живот, изпълнен със смирение и тревоги.

— Наистина ли? Бих казала, че си по-скоро човек, който обича малки кученца, териери или нещо такова. Приличаш ми също и на човек, който харесва хамстери. Както и да е, защо не дойдеш с нас с колата? Нейтън ще кара.

— Няма ли да отидете с караваната?

— Продавам я. Прекалено е голяма, за да я карам аз, а и плащам за паркинг от смъртта на Карл. Нейтън има „Фиеста“. Една ръждясала тенекия, но е надеждна.

— Не трябва ли първо до го попиташ? Може да има други планове...

Артър откри, че инстинктивно се опитва да се измъкне от пътуването. Трябваше да си държи устата затворена. Ако замине, нямаше да може да изпълнява ежедневните си задачи. Програмата му щеше да се наруши. Кой щеше да се грижи за Фредерика и да пречи на котките да се изхождат в градината? Ако отидеше на юг, можеше да се наложи да пренощува. Никога по-рано не беше приготвял куфара си. Мириам се занимаваше с тези неща. Умът му цъкаше, опитвайки се да намери извинения. Не искаше да си пъха носа в работите на жена си, но искаше да узнае повече за живота и, преди да се срещнат.

— Не, не. Нейтън не е от тези, които мислят. Аз го правя вместо него. За него ще е добре да поеме някаква отговорност. Сигурно е забравил, че трябва да види някои университети. Знам, че има още няколко месеца преди кандидатстването, но искам да започнем отрано. Ще бъда толкова самотна, когато замине. Ще е странно отново да съм сама. Страх ме е да си помисля как ще се справя без мен. Ще отида да го видя в студентската му квартира и ще открия скелета му, защото е забравил да яде...

Артър тъкмо щеше да каже, че като се замисли, ще е по-добре да отиде по-късно. Вече знаеше, че не иска да пътува с Бернадет и сина и. Беше виждал Нейтън веднъж за кратко, когато двамата с Мириам бяха срещнали Бернадет в едно кафе. Изглеждаше като младеж, разговарящ с по една сричка. Артър всъщност не искаше да остави сигурността на дома си, задушавашото удобство на установения от него ред.

И тогава Бернадет каза:

— Когато Нейтън замине, ще остана съвсем сама. Самотна вдовица. Но поне имам теб и останалите си приятели, Артър. Вие сте ми като семейство.

Чувство за вина сви стомаха му. Бернадет изглеждаше самотна. Това беше дума, която никога не би използвал за нея. Всеки предпазлив нерв в тялото му казваше да не отива в „Грейсток“. Но се чудеше каква е връзката на Мириам с това място. Адресът изглеждаше изключително необичаен за нея. Но същото се отнасяше и за Индия. Лорд Грейсток му се струваше интересен човек, а семейството му притежаваше имението от години, така че имаше вероятност да познава или помни Мириам. Можеше да знае историите и на други от талисманите. Можеше ли да се очаква от Артър наистина да забрави за

гривната, да я върне в кутията ѝ и да не разбере нищо повече за живота на жена си като младо момиче?

— Имаш ли нещо против да съм откровена с теб? — попита Бернадет. Тя седна до него и започна да извива в ръце една кърпа за чинии.

— Ъ, не.

— На Нейтън му е трудно след смъртта на Карл. Не говори много, но аз виждам. За него ще е добре да е в мъжка компания. Има приятели, но... ами, не е същото. Ако можеш да му дадеш някакви напътствия или съвети, докато пътуваме. Мисля, че това ще му е от полза.

Артър събра всичките си сили, за да не поклати отрицателно глава. Помисли си за Нейтън с неговото слабовато тяло и черната коса, падаща над едното му око като завеса в погребален дом. Когато се бяха срещнали, момчето почти не бе проговорило, докато се занимаваше с тортата и кафето си. А сега Бернадет очакваше той да си поговори с него като мъж с мъж.

— О, Нейтън няма да иска да ме слуша — изрече предпазливо той. — Виждали сме се само веднъж.

— Мисля, че ще иска. През цялото време слуша само мен да му казвам какво да прави и какво да не прави. Мисля, че ще му се отрази много добре.

Артър погледна внимателно Бернадет. Обикновено извърщаше очи, но този път се вгледа в алената и коса — сивите и корени се виждаха. Ъгълчетата на устата и бяха увиснали надолу. Тя наистина искаше той да приеме.

Можеше да занесе нещата на Мириам в благотворителния магазин. Можеше да върне гривната в гардероба и да забрави за нея. Това щеше да е лесно. Но имаше две неща, които го спираха. Първото беше загадката във всичко това. Точно както един от детективските филми, които двамата с Мириам гледаха в неделните следобеди, идеята да открие историите зад талисманите нямаше да го остави на мира. Можеше да разбере повече за жена си и да се почувства по-близък с нея. А второто беше Бернадет. Във всички онези случаи, когато бе идвала с пайовете и милите си думи, тя никога не бе поискала нещо в замяна — нито пари, нито услуга, нито да я слуша, докато говори за Карл. Но сега го молеше за нещо.

Знаеше, че няма да настоява, но от начина, по който седеше пред него, въртейки отново и отново халката на пръста си, разбра, че това е важно за нея. Искаше Артър да отиде с тях. Имаше нужда от него.

Той се залюля малко на стола си, казвайки си, че трябва да го направи. Трябва да накара притеснените гласове в главата си, които му казваха да не отива, да замълчат.

— Мисля, че едно пътуване до „Грейсток“ ще ми се отрази добре — каза Артър, преди да успее да промени решението си. — И мисля, че двамата с Нейтън ще се разберем чудесно. Брой ме и мен.

[1] Captain Birdseye — лицето на рекламата на фирмата за замразени храни, основана от Кларънс Бърдзай. — Б.пр. ↑

ПО ПЪТЯ

Нейтън Патерсън съществуваше, в смисъл че имаше тяло и глава, и ръце, и крака. Но Артър не беше сигурен дали вътре в него има някакви мисли, които карат тялото му да функционира. Той вървеше сякаш е на конвейер в летище и изглеждаше сякаш се плъзга. Беше слаб като клечка и облечен в тесни черни дънки, които висяха от хълбоците му, черна тениска с череп на нея и яркобели маратонки. Бретонът му закриваше повече от половината му лице.

— Здравей, Нейтън. Радвам се да те видя отново — каза бодро Артър и протегна ръката си, докато стояха заедно на тротоара пред къщата на Бернадет. — Веднъж се срещнахме в едно кафе, помниш ли?

Нейтън го погледна сякаш беше извънземен. Ръцете му висяха край тялото.

— Не.

— Е, нищо, беше съвсем за кратко. Разбрах, че разглеждаш университети. Сигурно си много умен младеж.

Нейтън обърна глава и погледна на другата страна. Отвори вратата на колата и седна на мястото на шофьора, без да каже нищо. Артър се втренчи в него. Това можеше да се окаже едно дълго пътуване.

— Аз ще седна отзад, става ли? — изрече той, докато влизаше в колата, но не получи отговор. — Ще ви дам възможност да си говорите с майка ти отпред.

Артър беше занесъл куфара си в къщата на Бернадет след обяда. Беше полял Фредерика по-обилно, но се чувстваше доста виновен, че я оставя.

— Само за няколко дни е — измърмори той, докато избърсваше листата и с влажна кърпа. — Ще се справиш. Ние с теб не може да продължаваме просто да си седим така. Е, ти можеш. Но аз трябва да отида. Ще разбере нещо за Мириам, за които не знаех. Мисля, че ти би искала да направя това.

Той огледа Фредерика за някакъв знак — потрепване на листата и или водно балонче в пръстта, но не видя нищо.

Сложи в куфара допълнителна риза и бельо, тоалетните си принадлежности, памучна пижама, пластмасова торбичка за спешни случаи и пакетче топъл шоколад. Бернадет му беше запазила единична стая в къщата за гости в Челтнъм, където щяха да пренощуват. „Изглежда хубава — беше казала тя. — Някои стаи гледат към катедралата. Ще бъде сякаш сме в Йорк, Артър. Няма да тъгуваш по дома.“

Бернадет излезе от къщата си, суетейки се. Тя издърпа първо един тъмносин куфар, а след това и един пурпурен, последвани от четири торбички на „Маркс и Спенсър“.

Артър отвори прозореца. Предположи, че Нейтън ще се втурне да помага, но младежът остана седнал с крака на таблото, ядейки пакетче чипс.

— Трябва ли ти помощ?

— Няма нужда. Само ще сложа тези в багажника и може да тръгваме. — Тя затвори вратата на багажника и седна на мястото до Нейтън. — Знаеш ли откъде трябва да минем?

— Да — отговори синът ѝ.

— Би трябвало да стигнем до къщата за гости за около три часа — каза Бернадет.

В колата Нейтън пусна радиото толкова силно, че Артър не можеше да мисли. Гърмеше рок музика. Изпълнителят крещеше, че иска да убие приятелката си. От време на време Бернадет се обръщаше, усмихваше се на Артър и изричаше с устни: „Окей?“.

Артър кимваше и вдигаше палци. Вече беше напрегнат заради смяната на сутрешната си програма. Не се беше избърснал и не помнеше дали беше измил чашата от чая си. Когато се върнеше, вътре щеше да се е образувал дебел кръг от бежова лепкава маса. Може би беше полял Фредерика прекалено много. Дали беше събрал трохите от кухненския плот? Потрепери при тази мисъл. И беше заключил както трябва входната врата, нали?

За да се разсее от тревогите си, той мушна ръка в джоба и обви пръстите си около кутийката с формата на сърце. Погали грапавата кожа и опипа малкото катинарче. Беше успокояващо да има нещо,

принадлежало на жена му, толкова близо до себе си, макар и да не знаеше откъде е дошло.

Докато пътуваха към магистралата по пътища с дървета от двете им страни, Артър усети, че очите му се затварят. Той ги отвори по-широко, но те потрепнаха и отново се затвориха. Шумът на гумите по асфалта го унесе в сън.

Сънува, че е на пикник с Мириам, Луси и Дан край морето. Не можеше да си спомни кой град. Луси и Дан все още бяха достатъчно малки, за да се зарадват на пикник край морето и сладолед с шоколадова пръчица. „Ела да погазим във водата, тате.“ Дан го дърпаше за ръката. Слънчева светлина проблясваше по повърхността на морето като сребристи обвивки от бонбони. Въздухът миришеше на току-що приготвени понички и оцет от сергиите с храна на крайбрежния булевард. Чайки грачиха и се стрелкаха над главите им. Слънцето грееше, горещо и ярко.

— Да, хайде ела, Артър. — Мириам стоеше с лице към него. Слънцето беше зад нея и тя изглеждаше така, сякаш има златен ореол в косата си. Той погледна с възхищение силуета на краката и през прозрачната бяла рокля. Седеше на пясъка с навити до глезените крачоли. Започна да се изпотява под пуловера без ръкави с цвят на горчица.

— Малко съм уморен — отговори той. — Ще полегна на пясъка и ще ви гледам. Ще прегледам днешните новини. — Той потупа вестника си.

— Можеш да направиш това, когато и да било. Ела вътре с нас. Ще си починам довечера, когато децата си легнат.

— Не, ще остана тук — усмихна се Артър. — Вие с децата влезте във водата. — Протегна ръка и разроши косата на Луси.

Жена му и двете му деца останаха втренчени в него няколко секунди и след това се отказаха да го убеждават. Той остана да ги гледа как се хванаха за ръце и се затичаха към морето. За момент почти щеше да стане и да тръгне с тях, но те изчезнаха сред море от плажни чадъри и шарени хавлии. Артър свали пуловера, нави го на руло и го пхна под главата си.

Но понеже това беше сън, можеше да превърта назад събитията в главата си. И сега, когато жена му застана пред него, канейки го да влезе във водата с тях, той се съгласи. Защото знаеше, че този момент

може никога вече да не се повтори. Защото знаеше, че времето с децата е ценно и в бъдещето Дан ще живее на хиляди мили, а Луси ще е сдържана и резервирана. Знаеше, че през годините ще има толкова много пъти, когато ще жадува отново да е на онзи бряг със семейството си.

Затова този път, в съня си, той стана и хвана малките влажни, изцапани с пясък ръчички на Дан и Луси. Затичаха се по пясъка заедно, четиримата в редица, смеейки се и пищейки. И той започна да рита морето, докато то намокри панталоните му до бедрата и от пръските устните му станаха солени. Мириам тръгна през вълните към него. Тя се смееше и пореше водата с върховете на пръстите си. Луси се вкопчи в краката му, а Дан седна и вълните се плискаха около кръста му. Артър обви ръка около талията на жена си и я придърпа близо до себе си. Видя, че на носа и са се появили лунички, а страните и са порозовели от слънцето. Нямаше друго място, на което би предпочел да бъде. Той се наведе към нея, усещайки дъха ѝ на устните си, и...

— Артър. Артър.

Усети една ръка на коляното си. *Мириам*? Отвори очи. Пикникът с жена му и децата му веднага изчезна. Бернадет се бе навела назад от мястото си пред него. Вратата и беше отворена. Видя широки ивици асфалт.

— Задрямал си. Спираме за почивка. Трябва да отида до едно място.

— О. — Артър примигна, връщайки се в реалния живот. Все още усещаше ръката на Мириам в своята. Толкова му се искаше да е с нея, да целуне устните ѝ. Изправи се. — Къде сме?

— Вече почти стигнахме в Бирмингам. По пътищата няма много движение. Излез да се разтъпчеш.

Той направи каквото му казаха и излезе от колата. Беше спал две часа. Докато вървеше към сивата сграда, на Артър му се искаше да може да се върне обратно в съня си и отново да е със семейството си. Всичко му се бе сторило толкова реално. Защо не беше оценявал онези моменти, когато се бяха случвали?

Той се разходи из *WHSmith* и купи „Дейли Мейл“, а след това и кафе в картонена чаша от автомата отвън. Имаше вкус на пръст. Във фоайето се чуваше шумът от машини за аркадни игри, които

проблясваха с цветните си светлини и свиреха весела електронна музика. Артър усети миризмата на пържени лучени кръгчета и белина. Сложи внимателно наполовина изпитото си кафе в кофата за боклук и отиде в тоалетната.

Когато се върна в колата, се озова сам с Нейтън.

Момчето отново седеше с крака на таблото, показвайки бледия си глезен.

На задната седалка Артър разтвори вестника си. През следващите няколко дни щеше да премине гореща вълна... най-горещият май за последните няколко десетки години. Помисли си за почвата на Фредерика, надявайки се да остане влажна.

Нейтън извади едно жълто кръгче от пакетчето си с чипса. След възможно най-дългото време, което Артър някога бе виждал човек да яде един чипс, той най-после каза:

— Всъщност вие с мама, нали *разбираш*...?

Артър чакаше другата част от изречението, която така и не дойде.

— Съжалявам, аз.

— Ти и мама. Вие, нали *разбираш*, правите ли го? — След това се обърна към Артър с изискан акцент: — Вие *излизате* ли?

— Не. — Артър се опита да не прозвучи ужасен. Запита се как изобщо на Нейтън може да му е хрумнало такова нещо. — Определено не. Ние сме просто приятели.

Нейтън кимна мъдро.

— Значи имаш отделна стая в къщата за гости?

— Разбира се.

— Просто се чудех.

— Със сигурност сме *само* приятели.

— Забелязах, че ти готви солени неща, пайове и разни други такива. Останалите получават само сладкиши.

Останалите от нейните изгубени каузи — помисли си Артър. — *Лудата 2-жа Флауърс, 2-жа Монтън, която не излиза от вкъщи и цялата компания.*

— Наистина оценявам всичко, което майка ти прави за мен. Преживявам тежък период и тя много ми помага. Предпочитам солено пред сладко.

— О, да. — Нейтън довърши чипса. След това сгъна пакетчето, завърза го на възел и го сложи под носа си като мустак. — Мама живее, за да помага на другите. Тя е истинска светица.

Артър не разбра дали говори с ирония или не.

— Жена ти. Умряла е, нали? — попита Нейтън.

— Да, умря.

— Сигурно е било доста гадно, а?

За момент на Артър му се искаше да скочи на предната седалка и да разкъса пакетчето от чипса, което Нейтън бе сложил под носа си. Колко лесно младите хора пропъждаха мисълта за смъртта, сякаш беше далечна страна, която никога няма да посетят. И как се осмеляваше да говори така небрежно за Мириам. Заби ноктите си в кожената седалка. Страните му пламнаха и той се втренчи през прозореца, за да не улови погледа на Нейтън в огледалото.

Една жена с черна тениска с нарисуван язовец дърпаше пиццата дете на паркинга. Момиченцето стискаше в ръка торбичка на „Макдоналдс“. От червен „Форд Фокус“ слезе възрастна жена и също започна да вика. Тя посочи торбичката. Три поколения в едно семейство се караха за хамбургер от „Макдоналдс“.

Артър трябваше да отговори нещо на Нейтън, защото щеше да е грубо да мълчи, но не можеше да си направи труда да опише как се е чувствал.

— Да, дяволски гадно — отговори той, без дори да разбере, че използва ругатня.

— Ето ме и мен. — За щастие, предната врата се отвори и Бернадет намести няколко пълни торбички на мястото за краката пред себе си. След това се опита да седне на мястото си така, че да се настани между тях. — Готови за тръгване? — попита тя, закопчавайки колана си.

— Какво си взела, мамо? Има само „Макдоналдс“ и книжарница — обади се Нейтън.

— Само няколко списания, напитки, шоколадови неща за по пътя. Двамата с Артър може да огладнеете.

— Мисля, че сложи храна в багажника?

— Знам, но е хубаво да имаме пресни неща.

— Мислех, че ще прием чай в къщата за гости — продължи Нейтън. — Ще сме там след един час.

Артър се почувства неудобно. Бернадет просто искаше да са доволни.

— Всъщност аз малко огладнях — каза той, опитвайки се да я подкрепи, въпреки че изобщо не му се ядеше. — Някаква напитка и нещо за хапване ще ми дойдат добре.

Беше възнаграден с топла усмивка, един голям „Туикс“ и двулитрова бутилка кока-кола.

* * *

Стаята му в къщата за гости беше миниатюрна, с място точно колкото за едно единично легло, клатушкащ се гардероб и един стол. В ъгъла имаше мивка — най-малката, която Артър някога бе виждал, и опакован сапун с размера на сирене „Бейбибел“. Банята и тоалетната (уведоми го собственичката) бяха на горния етаж. Не беше разрешено да се взима вана след девет вечерта и водата в тоалетната трябваше да се пуска рязко и силно, защото иначе нямаше да изчисти всичко.

Артър не си спомняше откога не е спал в единично легло. Изглеждаше толкова тясно и потвърждаваше положението му на вдовец. Но чаршафите бяха чисти и в ярки цветове и той седна в единия край на леглото и се загледа през прозореца. По перваза пристъпваше чайка, а гледката към парка отсреща беше приятна.

Обикновено първото нещо, което двамата с Мириам правеха, когато влезеха в стаята си в някоя къща за гости, беше да изпият чаша чай и да видят какви бисквити бяха оставени на подноса. Бяха си изобретили система за оценяване. Очевидно липсата на бисквити означаваше една голяма нула. „Дижестив“ получаваха две. Бисквити с яйчен крем бяха малко по-добре и получаваха четири. Отначало той беше оценил „Бърбънс“ с петица, но бе започнал да ги харесва и им бе поставил шестица. Всяка бисквита, която имаше вкус на шоколад, без в нея изобщо да има такъв, не можеше да не буди възхищение. Повисоко в скалата бяха луксозните бисквити, обикновено предлагани от по-големите хотелски вериги — бисквитите с лимон и джинджифил или с шоколадови парченца, които получаваха осем. А за да получат десет, бисквитите трябваше да са домашни, приготвени от собствениците, което се случваше много рядко.

Тук имаше пакетче с две джинджифилови бисквити с ядки. Бяха съвсем приемливи, но видът им, така опаковани, накара сърцето му да се свие. Той взе едната и я изяде, а след това сгъна пакетчето и го остави на подноса. Другата бисквита беше на Мириам. Не можеше да понесе да изяде и нея.

Все още имаше два часа до уговорената среща с Бернадет и Нейтън за вечеря в ресторанта долу. Двамата с Мириам обикновено обличаха анораците си и излизаха да се разходят, за да разгледат, да се ориентират и да планират какво ще правят на другия ден. Но не искаше да излиза сам. Нямаше кой знае какъв смисъл да открива неща сам. През прозореца видя Нейтън да се насочва към парка. Беше бръкнал с едната си ръка в джоба и пушеше цигара. Артър се запита дали Бернадет знае за този вреден навик.

Извади кутията от джоба си и я остави отворена на перваза на прозореца. Макар вече да бе свикнал да я вижда и да я прехвърля в ръцете си, Артър все още не можеше да свърже гривната с жена си. Не можеше да си представи нещо толкова тежко и претенциозно да краси тънката и китка. Мириам се гордееше с елегантния си вкус и често я бъркаха с францужойка заради класическия начин, по който се обличаше. Всъщност тя често казваше, че се възхищава на начина, по който се обличат францужойките, и че един ден иска да отиде в Париж. Казваше, че е шик.

Когато започна да се чувства зле, когато започна да усеща стягане в гърдите и не и достигаше въздух, Мириам промени начина, по който се обличаше. Тъмносините копринени блузи, кремавите поли и перлите бяха заменени от безформените жилетки. Единствената и цел беше да ѝ е топло. Трепереше дори и когато слънцето напичаше кожата и. Носеше анорака си в градината, обърнала смело лице към слънцето, сякаш го предизвикваше. *Ха! Не те усещам.*

— Наистина не разбирам защо не си ми казала за Индия, Мириам — изрече той на глас. — Историята с г-н Мехра е неприятна, но в нея няма нищо, от което да се срамуваш.

От другата страна на прозореца се появи една сврака и се втренчи в него, а след това сякаш погледна към гривната. Артър почука на прозореца. „Къш.“ Приблужи кутията до гърдите си и присви очи към талисманите. Цветето беше направено от пет цветни камъчета около миниатюрна перла. Палитрата имаше миниатюрна

четка и шест емайлirани капчици, които представляваха боите. Тигърът ръмжеше, оголил остри златни зъби. Артър погледна отново часовника си. До вечеря все още оставаше час и четиридесет и пет минути.

Ако си беше у дома, досега щеше да се е нахранил. Двамата с Мириам винаги вечеряха точно в пет и половина и той продължаваше тази традиция. Докато тя готвеше, той слагаше масата. След вечеря той измиваше съдовете, а тя подсушаваше тенджерите. Единственият ден, когато се отклоняваха от този установен ред, беше петък — ден, в който сядаха пред телевизора и вечеряха риба, пържени картофи и пюре от грах на пластмасов поднос. Легна по гръб на леглото с ръце под главата. Храната не беше същата без жена му.

За да запълни времето, Артър започна да мисли за следващия ден. Съмняваше се, че ще получи закуската си и чаша чай в обичайното време. Прегледа разписанието на влаковете, което беше надраскал на лист хартия, и го запомни. Представи си как лорд Грейсток крачи към него с протегната ръка и го поздравява като стар приятел. След това се опита да си представи Мириам да коленичи в прахта и да играе на топчета с малки деца в Индия. Беше прекалено трудно за разбиране.

Бяха минали само десет минути, затова Артър взе дистанционното за миниатюрния телевизор, който висеше накриво на стената в стаята. Включи го, премина през всички канали и започна да гледа последните двадесет минути на епизод от *Коломбо*.

ЛУСИ И КОСТЕНУРКАТА

Луси Пепър стоеше на прага на стария си дом и гледаше нагоре към прозореца на старата си стая. Всеки път, когато се връщаше, къщата сякаш се бе свила и бе станала по-малка. Някога ѝ се струваше толкова просторна, когато Дан тичаше нагоре и надолу по стълбите, а мама и тате четяха във всекидневната. Двамата винаги бяха заедно като порцелановите кучета, които стояха на перваза над камината.

Баща ѝ, някога толкова висок и строен, сега също изглеждаше толкова по-дребен. Гърбът му, някога изправен, сега беше превит. Черната коса, която така обичаше да дърпа и да я гледа как отново отскача на мястото си, сега беше остра и бяла. Всичко се беше случило толкова бързо. Невинността да си малък и да мислиш, че родителите ти ще живеят вечно, беше разрушена.

Единственото, което Луси някога бе искала, беше да е майка. Дори когато беше малка и се преструваше, че куклите ѝ са нейни бебета, тя си бе представяла себе си с две деца. Нямаше значение дали щяха да са момче и момиче, две момчета или две момичета. На тридесет и шест трябваше вече да е майка с проходили деца. Една от приятелките ѝ във Фейсбук дори беше баба. Луси жадуваше да усети целувките на малки, лепкави устни на бузите си.

В тези времена такова признание изглеждаше странно. Не трябваше ли да се стреми към блестяща кариера, или да иска да пътува по света? Но тя искаше да е като майка си, Мириам, която беше толкова щастлива, отглеждайки децата си. Двамата с тате имаха идеален брак. Никога не се караха. Смееха се на шегите на другия и се държаха за ръце. Когато беше по-малка, Луси се беше притеснявала малко от това — майка ѝ и баща ѝ, които се разхождат, прегърнати през кръста, сякаш са влюбени тийнейджъри. И едва когато самата тя започна да ходи на срещи и ѝ се струваше, че не може да намери човека, който да сложи ръка на кръста ѝ, когато пресича улицата, сякаш е безценна, тя разбра какво имат родителите ѝ. Луси нямаше

нужда от закрила, разбира се, защото беше каратистка с кафяв пояс, но щеше да е приятно да се почувства така.

Брат ѝ Дан никога не бе показвал никакъв интерес към това да стане родител. Беше се съсредоточил върху започването на свой бизнес и създаването на живот за себе си от другата страна на океана. Изглеждаше несправедливо, че двамата с жена му Кели бяха успели да родят две прекрасни деца веднага щом направиха опит за това. Дан винаги сякаш успяваше с лекота, докато Луси трябваше да се бори, за да постигне нещо, независимо дали ставаше въпрос за брака ѝ, отношенията с баща ѝ или работата ѝ.

Когато през нощта лежеше в леглото и мислеше за идеалния живот, тя се виждаше в парка със съпруга и децата си да се смее и да люлее люлките. Майка ѝ също беше там, готова с кърпички и целувки за ожулените колене на децата.

Но майка ѝ я нямаше и никога вече нямаше да е с тях. Никога нямаше да види и да прегърне внуците, които Луси все още не бе родила.

Като учителка в местното начално училище Луси беше забелязала, че майките, които довеждаха децата си, вече бяха по-млади от нея. Направи гримаса, когато си помисли, че беше пропиляла толкова време с Антъни. Той все настояваше да отидат на поне още една ваканция в чужбина, преди тя да захвърли противозачатъчните. Да си купят нов диван, преди да започнат да правят бебе. Приоритетите им бяха различни.

Тя така или иначе престана да взима противозачатъчните, без той да знае. Въпреки обичайната си предпазливост Луси разбираше, че в тази ситуация трябва да се превърне в човек, който мисли сега, а действа по-късно. Ако нещата се развиваха както искаше Антъни, той щеше все още да мисли дали да има, или да няма деца, когато станеше и на петдесет. Както и да е, след няколко седмици тя беше бременна, а след няколко месеца вече не беше.

Сега Антъни си беше отишъл и майка ѝ също си беше отишла. И с тях мечтите на Луси за семейство се бяха изпарили като разлят на слънцето парфюм.

Все още не можеше да си прости за това, че не беше отишла на погребението на майка си. Каква дъщеря я правеше това? Лоша, ето каква. Трябваше да е там, за да се сбoguва. Но беше невъзможно. Дори

не беше успяла да каже на баща си защо не е била там. В бележката, която написа и пхна под вратата му, пишеше:

Съжалявам, тате, но не мога да го направя. Кажи
сбогом на мама заради мен.

Обичам те, Луси, целувки.

След това се бе върнала в леглото и не бе станала цяла седмица.

Баща ѝ си бе създал установен ред. Животът му беше строго организиран и подреден. Когато все пак отидеше да го види, тя имаше чувството, че го безпокои. Той непрекъснато гледаше часовника си и продължаваше да върши разни неща около нея, сякаш тя не е там, сякаш двамата съществуваха в паралелни светове. Последния път, когато бе отишла, тя бе включила електрическата кана и бе направила две чаши чай, но баща ѝ го отказа, казвайки, че пие чай само в осем и половина сутринта, в единадесет и понякога в три следобед. Сякаш беше на гости на Хауърд Хюз^[1].

Искаше ѝ се майка ѝ да е тук и да му каже как да се държи. Луси все още очакваше да я види, седнала до кухненската маса или да подрязва розовите храсти в градината. Тя откри, че протяга ръка във въздуха, за да я сложи леко върху смаляващите се рамене на майка си.

Искаше брат ѝ да се интересува повече от живота ѝ и живота на баща ѝ. Отношенията между баща ѝ и Дан винаги са били малко напрегнати, сякаш двамата мъже не можеха напълно да приемат привичките и личността на другия. Бяха като две парчета от пъзел с едно и също небе на тях, но които не можеха да се сложат заедно. Сега, когато майка ѝ я нямаше, това беше по-очевидно и Луси трябваше да им напомня кога и как да общуват.

Когато се връщаше у дома след един разочароващ час, прекаран с баща ѝ, на Луси ѝ се искаше там да има някой, който да я прегърне и да ѝ каже, че всичко ще е наред.

Бяха минали шест месеца откакто Антъни я бе напуснал. Беше такова клише, но един ден се бе върнала от работа и бе видяла куфара му в коридора. Отначало помисли, че може би заминава по работа и е забравил да ѝ каже. Но когато той се появи зад куфара, тя *разбра*. Той гледаше втренчено в пода.

— Нещата не се получават, Лус. И двамата знаем, че не се получават.

Не искаше да го моли. Когато се връщаше към онзи момент, това ѝ изглеждаше толкова малодушно. Но го бе молила. Каза му, че иска той да остане, че е бащата на бъдещите ѝ деца. Че всичко лошо, което бяха преживели през последната година, е зад гърба им. Могат да продължат. Знаеше, че го е пренебрегнала, когато майка ѝ бе починала. И след като изгубиха бебето.

Но той поклати глава.

— Има прекалено много скръб. Искам да съм щастлив. Искам ти да си щастлива. Но няма да успеем с всичко, което е между нас. Трябва да се разделим, за да не мислим за него. Трябва да си тръгна.

А преди един месец бе забелязала Антъни под силната бяла светлина в супермаркета да бута количка с друга жена между стелажите със сладкиши. Тя приличаше малко на нея с късо подстриганата си коса и дълга шия.

Луси ги последва към стелажите с плодови сокове, а след това и замразените десерти, но после се отказа. Ако Антъни я видеше, щеше да помисли, че го преследва. Щеше да я запознае с новата си приятелка и Луси трябваше да се усмихва и да каже, че е прекрасно да го види отново, но всъщност се е отбила само за пресни ягоди и трябва да побърза. Когато се отдалечеше достатъчно, за да не ги чува, Антъни щеше да прошепне на новата си приятелка: „Това е жена ми, с която сме разделени. Изгуби бебето ни, когато беше бременна в петнадесетата седмица, и вече не е същата. Сякаш някаква светлина угасна или нещо такова. Трябваше да си тръгна“. И новата му приятелка щеше да кимне със съчувствие и да стисне ръката му, за да го увери, че е много плодovита и че ако той иска деца, тялото ѝ няма да провали всичко.

Луси успя да се сдържи на касите, но когато стигна до мястото, където се оставяха количките, тя се разплака. Започна да бута количката си в тази пред нея, за да я остави, но тя не искаше да влезе. Тръгна си, оставяйки жетона си с бялата роза на Йорк в количката. Един мъж с врат, дебел колкото кръста му, ѝ предложи кърпичка и тя издуха носа си, прибра се вкъщи и изпи половин бутилка водка.

След това смени фамилията си отново на Пепър. Така или иначе, Луси Пепър звучеше толкова по-добре от Луси Браниган. Бързо и

безмълвно тя разчисти къщата от спомени за Антъни и изхвърли в кофата за боклук всички листовки за бебешко мляко, ваучери за памперси и подплънки за кърмене. Старото ѝ име я караше да се чувства по-силна, по-способна отново да се изправи пред живота.

И сега стоеше пред къщата, в която беше израснала, където родителите ѝ хиляди пъти бяха сменяли собствените ѝ памперси. Заля я топло чувство. Усмихна се и натисна звънеца.

През изрисуваното с маргаритки стъкло на входната врата се виждаше палтото на баща ѝ, закачено в коридора. На изтривалката имаше купчина писма. Странно, че все още не бе прибрал пощата.

Натисна звънеца още веднъж и почука на вратата. Нищо.

Погледна нагоре и видя, че прозорците са затворени. Мина през пасажа отстрани на къщата към задната градина, но от него нямаше никаква следа.

Луси присви очи на ярката слънчева светлина. Ако го откриеше, може би щеше да успее да го убеди да отидат до градинския център. Денят беше прекрасен.

Беше свършила работа един час по-рано. Училището имаше спортен ден и всъщност тя трябваше да е там и да слага лепенки на наранени колене или да помага в сервирането на портокалов сок. Но докато гледаше децата да залитат в състезанието с яйце и лъжица, тя усети дълбока потребност да види баща си. Сега, когато Дан живееше в Австралия, а майка ѝ си беше отишла, той беше единственият близък от семейството, който ѝ беше останал. И тя се бе престорила, че има мигрена, и си бе тръгнала, далече от смеха и ръкоплясканията за началото на щафетните игри.

Луси се повдигна на пръсти, сви ръце около очите си и надникна през задния прозорец. Папратта Фредерика изглеждаше обзета от самосъжаление. Листата ѝ се къдреха леко по краищата. Баща и се беше вманиачил с това растение.

След това ѝ хрумна ужасна мисъл. *Можеше да е умрял.* Можеше да е паднал по стълбите или да е умрял в леглото като майка ѝ. Можеше да е проснат на пода в банята и да не може да помръдне. *О, Господи.* Започна да я обзема паника. Отиде отново откъм предната част на къщата.

— Мога ли да ви помогна? — извика един мъж от градината отсреща. Беше съседът на баща и, онзи, който носеше бандана. Луси го

беше виждала и по-рано. Той се беше облегнал на косачката си и сякаш държеше малка кафява купа, обърната с дъното нагоре.

— Минах да видя баща си. Но не отваря. Притеснявам се да не е паднал или нещо такова. Вие сте Тери, нали?

Луси се огледа и след това пресече улицата.

— Точно така. Не се притеснявайте. Баща ви излезе сутринта с един куфар.

Луси прокара ръка през косата си.

— Куфар? Сигурен ли сте?

— Ъхъ. Мисля, че отиваше в къщата на онази жена. Тази с ягодиовата коса.

— Бернадет?

Веднъж Луси се бе отбила да види баща си и я бе видяла да седи в кухнята на мястото на майка ѝ. Беше направила топли кифлички с наденички. Луси не готвеше. Тя слагаше неща в микровълновата или на грила.

— Не и знам името. Качиха се в някаква кола. Шофираше един младеж. С коса върху едното око. Зачудих се дали ще вижда пътя както трябва.

— Баща ми каза ли къде отива?

— Не — поклати глава Тери. — Вие дъщеря ли сте му? Имате същите очи.

— Така ли?

— Ъхъ. Не каза къде отива. Баща ви не говори много, нали?

— Всъщност не. — Луси присви очи. Малката кафява купа в ръцете на Тери се размърда. Измъкна се една глава и две очи се втренчиха в нея. — Ъм, ти костенурка ли носиш?

Тери кимна.

— Бяга от съседния двор. Харесва ѝ моята морава, въпреки че не разбирам защо. Обичам да я подрязвам ниско. Няма много храна за този малчуган. Всеки път, когато се опита да избяга, аз я взимам и я връщам. Тя е на две дечица с червена коса и боси крака. Познаваш ли ги?

Луси отговори, че не ги познава.

— Да кажа ли на баща ти, че си го търсила, ако го видя?

Луси отговори, че ще е много любезно от негова страна и че тя също ще се обади. Зачуди се защо баща ѝ е бил с куфар и къде може да

е отишъл. Беше трудно да го убеди да отиде дори до селото за мляко.

— Може би ще е добре да пуснеш костенурката да се разходи малко наоколо. Това може да утоли жаждата ѝ за приключения. И тогава може би с удоволствие ще остава в кошарката си или какъвто е там домът ѝ.

— Не бях се сещал за това. — Тери обърна костенурката така, че да гледа към него. — Ти какво мислиш по въпроса, приятелче?

— Благодаря ти за помощта — извика разсеяно Луси през рамо, докато отново пресичаше улицата.

Тя отиде в задния двор и седна на ръба на една голяма саксия. Набра номера на баща си на мобилния телефон. Той иззвъня около двадесет пъти, както се случваше обикновено, докато Артър се опитваше да си спомни къде го е сложил или кое копче да натисне. Най-после отговори.

— Ало. Артър Пепър на телефона.

— Тате. Луси е — каза тя, успокоена, че чува гласа му.

— О, здравей, миличка.

— Аз съм в къщата ти, но теб те няма.

— Не знаех, че ще идваш.

— Аз... просто ми се прииска да те видя. Съседът ти, този, който обича моравата си, каза, че те видял с куфар.

— Прав е. Реших да посетя имението „Грейсток“. Онова място, където живеят тигрите, в Бат.

— Чувала съм за него. Но, тате.

— Бернадет и синът ѝ Нейтън отиваха нататък и ме попитаха дали искам да отида с тях.

— И ти искаше да отидеш...?

— Ами, Нейтън разглежда университети. Аз, ъм... ами, реших, че ще е някакво разнообразие.

Луси затвори очи. Баща ѝ не пиеше дори чаша чай с нея, ако това не беше предварително планирано, а сега беше тръгнал със съседката си с огнената коса. След като беше стоял затворен вкъщи цяла година. Усети, че в това внезапно пътуване има нещо не съвсем както трябва, че баща ѝ крие нещо от нея.

— Доста дълго пътуване, за да тръгнеш просто така.

— Поне излязох от вкъщи.

Луси се беше притеснявала, че живеейки сам, баща ѝ може да е уязвим. Вестниците бяха пълни с истории за лековерни пенсионери. Сега не знаеше какво да мисли. Защо се беше съгласил да отиде с Бернадет чак до Бат, след като тя не можеше да го накара да отиде до градинския център и да се помотае сред цветята? Опита се да не позволи на безпокойството в гласа ѝ да се усети.

— Кога се връщаш?

— Не знам кога ще се върна. Сега съм в една къща за гости, а утре отивам в „Грейсток“. Както и да е, трябва да затварям, миличка. Да ти се обадя ли, когато се прибера?

— Тате... *tate*. — Линията прекъсна. Луси се втрени в мобилния си телефон.

Тъкмо щеше да му позвъни отново и се замисли за другите му странни навици, за стриктното му планиране. Когато и да го видеше, той винаги носеше онзи ужасен пуловер без ръкави с цвят на горчица. Не ѝ се обаждаше цели седмици. Говореше на растението си.

Никога не беше мислила родителите си за стари, докато не почина майка ѝ. Но сега вече мислеше така. Ако баща ѝ не можеше да се справя сам, щеше да се наложи да започне да търси някой да му помага вкъщи или дори да проучи старчески домове. Чудеше се колко бързо можеше да загуби умствените си способности.

Устата ѝ пресъхна, докато си представяше как му помага да се качва по стълбите, храни го, води го до тоалетната. Вместо бебе, за което да се грижи, щеше да има баща си.

Тя се изправи и коленете ѝ се разтрепериха, докато вървеше към градинската порта. Отгоре на всичко друго, което се бе провалило в живота ѝ, сега трябваше да се справя и с приближаващата деменция на баща си.

[1] Хауърд Хюз (1905–1976) — американски авиатор, кинопродуцент, плебей, а също и един от най-богатите хора в света. В последните години от живота си става известен с ексцентричното си поведение и затворен живот. — Б.пр. ↑

КЪЩА ЗА ГОСТИ

Закуската, която сервираха на първия етаж в къщата за гости, ухаеше прекрасно. У дома двамата с Мириам винаги ядяха само зърнени закуски. Ако си правеше препечени филийки, трябваше да са с маргарин „Флора“, а не с масло „Анкор“ или „Лурпак“. Мириам казваше, че Артър трябва да внимава за холестерола си, макар че докторът му беше направил изследвания и му каза, че е нисък. Артър бе свикнал, когато се събуди, да му мирише само на наскоро изпрани памучни чаршафи, а не на пълна английска закуска. Това беше истинско удоволствие. Но се чувстваше виновен, че жена му не е тук, за да може също да ѝ се наслади.

Въпреки че предишния ден бе задрямал в колата, докато пътуваха към къщата за гости, той спа непробудно цялата нощ. Сутринта го бяха събудили чайките, които грачеха отгоре и танцуваха по покрива.

След разговора си с Луси предишната вечер той се бе почувствал доста уморен. Почука на вратата на Бернадет и я попита дали ще има нещо против, ако не вечеря с нея и Нейтън. Каза, че му се иска да си легне рано и ще се видят на другата сутрин. Бернадет кимна, но му хвърли поглед, с който показваше, че е истински разочарована от него.

Артър си взе душ, облече се, избърсна се и тръгна към помещението за закуска. То беше доста приветливо, с жълти забърсващи се покривки, копринени нарциси и сложени в рамки картички с морски изгледи на стената. Бернадет и Нейтън вече бяха седнали на една маса за четирима до прозореца.

— Добро утро — поздрави весело той, сядайки при тях.

— ’тро — успя да изрече Нейтън, ровейки цветята с ножа си.

— Добро утро, Артър — отговори Бернадет. Тя се протегна и леко бутна ръката на сина си надолу към масата. — Добре ли спа?

— Всъщност като пън. А ти?

— А аз не. Събудих се около три и в ума ми започнаха да се въртят мисли, които не можах да спра.

Артър щеше да я попита за какво е мислила, но една млада сервитьорка, облечена с елегантна черна пола и жълта блуза, им предложи чай или кафе. Забеляза, че тя има татуировка на котва на едната китка и роза на другата. Това сякаш беше някаква нова тревожна мода сред младите хора. Артър не можеше да разбере защо такова хубаво момиче ще иска да прилича на моряк. След това се скара сам на себе си за това, че е толкова старомоден. Мириам винаги го бе насърчавала да е по-либерален.

— Харесват ми татуировките ви — усмихна се той. — Много са хубави.

Сервитьорката му се усмихна объркано, като че ли знаеше, че татуировките ѝ изглеждат така, сякаш са направени от дете, което се е добрало до игла и мастилница. Артър си поръча чай и поиска английска закуска без домати на грил.

Двамата с Бернадет станаха едновременно и отидоха до бюфета, където имаше мини кутии със зърнени закуски и стъклена кана с мляко. Артър взе „Райс Криспис“ и ги отнесе на масата. Бернадет взе две кутийки „Фростис“.

— Тези малки кутийки никога не са достатъчни — каза тя.

Тримата закусиха мълчаливо. Нейтън изглеждаше така, сякаш щеше да заспи на масата, главата му беше наведена, а косата почти влизаше в купата му.

След като свършиха, сервитьорката взе купите и им донесе топлата закуска.

— Наденичките изглеждат наистина вкусни — каза Артър на Нейтън, опитвайки се да води разговор.

— Са.

— Искаш да кажеш *вкусни* са — поправи го Бернадет.

Лицето на Нейтън остана безизразно. Той набодя една цяла наденичка и я изяде от вилицата си. Артър много се изкушаваше да го изрита под масата. Сигурен беше, че Бернадет е научила сина си как трябва да се храни.

— Днес ще разгледаме първия университет. Изглежда обещаващо — каза Бернадет. — Ще дойдеш ли с нас, Артър?

— Ако нямаш нищо против, мисля да отида в „Грейсток“. Ще взема влака до Бристол и там ще се прехвърля за Бат.

— Сигурна съм, че имението е отворено за посещения само в петък и събота, а днес е вторник.

— Няма нужда да е отворено за посещения. Мога да почукам на вратата.

— Мисля, че първо трябва да се обадиш по телефона...

Артър не беше в настроение да му казват какво да прави.

Чувстваше се непоколебим и беше взел решение да не се отказва от задачата си. Разряза бекона си.

— И откъде да те вземем след това?

— Не мога да искам това от вас. От имението ще се прибера у дома сам.

— Не може да го направиш — погледна го с лека тревога Бернадет. — Ще ти отнеме цяла вечност. Тук имаме резервация само за една нощ.

— Вече направихте достатъчно за мен — отговори твърдо Артър. — Ще отида в имението и ще видя какво ще стане след това.

— Не решавай прибързано. Обади ми се и кажи какво става. Ще се радваме да пътуваш с нас на връщане. Но искам да се върна за урока си.

— Урок?

— Мама ходи на ориенталски танци — присмя се Нейтън.

Артър започна да дъвче. В главата му се появи неканен образът на Бернадет, поклащаща бедра, облечена в пурпурен шифон.

— Не знаех. Звучи... ъм, енергично.

— Раздвижвам се малко.

Нейтън отново се изкиска.

— Как е беконът ти, Артър — попита Бернадет, без да му обръща внимание.

— Чудесен е — отговори Артър. Радваше се, че ще прекара деня без тях. Каквото и да откриеше за Мириам, трябваше да си остане нещо лично. Искаше да е сам с мислите си. — Обичам бекона добре изпържен. И изобщо не се притеснявай за мен. Няма да е никакъв проблем да отида сам в имението.

ТИГЪРЪТ

Бернадет и Нейтън оставиха Артър на гарата в Челтнъм.

Когато пристигна в Бат, той реши да върви пеша двете мили до имението „Грейсток“.

В онзи момент това му се стори добра идея. Слънцето грееше и птичките пееха. Артър тръгна, доволен, дърпайки куфара си през площадчето пред гарата, покрай редица черни таксито. Гледайки картата, която беше нарисувал на един лист, той пресече едно малко кръгово движение и продължи по второстепенния път, който водеше чак до къщата в имението. Чувстваше се като истински любител на приключенията и се гордееше със себе си заради решението, което бе взел. Продължи да крачи решително напред.

Тротоарът скоро свърши и той се озова сред коприви и магарешки бодили, които го гъделичкаха по глезените. Земята под краката му беше неравна и Артър съжали, че не е обул здравите си спортни обувки вместо тези сиви велурени мокасини. Беше почти невъзможно да дърпа куфара си на колелата му през камъните и чакъла, с които бе осеян пътят. Затова той ту го влачеше, ту го носеше.

— Ей, дядо.

Покрай него профуча червена спортна кола и Артър беше сигурен, че от прозореца отзад висяха нечий задни части.

След около половин миля пътят се стесни. Той се озова притиснат между бодлив плет и широк, повдигнат бордюр. Артър не можеше да дърпа куфара си по-нататък и спря, опрял ръце на коленете си, за да си почине. Най-далечното разстояние, което беше изминавал след смъртта на Мириам, беше до пощата. Наистина беше загубил форма.

В живия плет имаше пролука и той застана до нея, наблюдавайки един бръмбар. Имаше и крави, които преживяха спокойно. След като се полюбува на един червен трактор, който ореше в полето, Артър тръгна отново, но на пътя му се появи купчина тухли и метална кошница за пазаруване. Това беше последната капка. Повече не

можеше да дърпа куфара. Взе го и го набута в пролуката в живия плет, а след това подреди клонките около него.

Огледа се, за да запомни мястото. Беше срещу табела за разпродажба и още една табела, на която пишеше „Ферма Лонгсдейл 1 миля“. Щеше да отиде до „Грейсток“, а на връщане ще прибере куфара си. Той беше от здрава пластмаса, така че нямаше да се повреди от стоенето в живия плет.

Вече вървеше по-леко и по-бързо. Обикновено Мириам планираше какво да вземат при пътуванията си. Цялата къща се покриваше с малки купчини от неща — бельо, пособията му за бръснене, пакетчета бисквити и крем против слънце от всеки възможен фактор. Артър много се съмняваше, че тя щеше да се впечатли от това оставяне на куфара в храстите. Но той беше доволен от себе си. Беше изобретателен, взимаше решения и продължаваше напред.

„Грейсток“ все още беше доста далече и Артър тръгна отново, без да спира и да се любува на туфите овчарска торбичка, които се подаваха изпод плетовите или на жълтите ниви с рапица. Отказа да се качи при две привлекателни руси момичета, които спряха откритата си сребриста кола до него, и освен това осведоми един тракторист, че му благодари много, че го пита, но не се е изгубил. Хората тук всъщност бяха доста любезни и Артър можеше да прости на момчетата в червената кола инцидента с голия задник. Вероятно слънцето беше причина за бурното им веселие.

Когато най-после стигна до имението „Грейсток“, той бе посрещнат от лющеща се дървена табела, на която пишеше: „Добре дошли в име... Грей...“.

Сигурно е знаел, че идвам, помисли си Артър. След това се втренчи тревожно в дългата алея, която се извиваше към къщата. Сградата се виждаше през дърветата.

Някога „Грейсток“ е било великолепно имение. А сега в него имаше някакво западнало очарование, сякаш трябваше да е част от мрачно поп видео от осемдесетте години. Дорийските колони от двете страни на огромната входна врата се ронеха. Камъкът беше с цвѳета на прахта, която се събираше в прахосмукачката на Артър. Няколко от прозорците на горния етаж бяха счупени.

Той постоя известно време с ръце на хълбоците, съзнавайки, че ще открие още една глава от живота на Мириам. Не знаеше дали да

изпитва вълнение или страх.

Вече наистина имаше нужда от тоалетна. Огледа се с неясната фантазия, че една тоалетна може внезапно да се появи от нищото. Единствената му възможност беше да намери някой храст. Надявайки се, че няма туристи, които да го видят, той се насочи към гъсталака и се изпишка. Една сива катеричка се приближи, подскачайки, хвърли му бърз поглед и след това се изкачи по едно дърво. Седна на един клон и започна да мърда с мустаци, докато Артър привършваше. За щастие, той имаше пакетче мокри кърпички в джоба и избърса ръцете си, преди да продължи по-нататък.

Докато вървеше към къщата, Артър дишаше учестено и с хриптене. Защо не бе приел предложението на Бернадет да го закарат? Понякога наистина се държеше като упорит стар глупак.

Около къщата имаше черна метална ограда. Двойната порта беше заключена с голям месингов катинар. Артър притисна лице към перилата на оградата, надничайки през тях. Вратата на къщата беше затворена. Не разбираше защо си бе мислил, че може просто да се приближи до дома на лорд Глейсток и да натисне звънеца на входната врата. Краката го боляха, а от мократа кърпичка ръцете му бяха станали лепкави.

Остана така поне десет минути, чувствайки се безпомощен, без да знае какво да прави по-нататък. И тогава забеляза някакво движение — един проблясък на синьо зад розовите храсти в градината. Лорд Грейсток. Артър се изправи на пръсти. Фигурата излезе от храстите. Лордът носеше електриковосини панталони и беше гол до кръста. Гърдите му бяха изгорели до яркочервено.

— Ехо — извика Артър. — Ехо. Лорд Грейсток.

Лордът не го чу или пък го чу и не обърна внимание на вика му. И в този момент Артър забеляза една месингова камбанка с извита желязна дръжка, скрита от клоните. Той дръпна дръжката, но дърветата заглушаваха звъntenето и. Подскочи нагоре и издърпа клонките настрани, но те отново се върнаха на мястото си. Артър дръпна дръжката още веднъж и разтърси металната порта, но без никакъв резултат. Остана известно време да гледа отдалече човека, заради когото беше дошъл. Лорд Грейсток сложи ръце в джобовете си и тръгна да се разхожда из градината. Спираше да помирише някоя

роза или да изскубне плевели. Закръгленият му червен корем се тресеше над колана му.

Глух ли е? — помисли си Артър. — Как изобищо е успял да събере харем? Мириам със сигурност не може да е била едно от неговите момичета.

Разочарован, той тръгна покрай оградата на имението, прокарвайки пръсти по перилата на оградата. От време на време спираше и се повдигаше на пръсти, за да надникне в градината. Имението беше като крепост.

След това видя, че на едно място зад къщата, скрити зад огромен дъб, перилата на оградата вече не стигаха до земята, а бяха забити в ниска тухлена стена. Хрумна му една идея.

Огледа се, за да се увери, че е сам, след което се опита да повдигне десния си крак достатъчно, за да се качи на стената. Оттам можеше да надникне над перилата, за да види по-добре.

Но когато опита да повдигне коляно, то блокира, издавайки смущаващ, пукащ звук. Артър се наведе, разтри го и след това опита отново. Обхващайки с ръце коляното си, той го вдигна нагоре, така че да сложи стъпалото си на стената. Сграбчи перилата и дръпна с всички сили, за да вдигне и другия си крак от земята. Когато усети, че и другият му крак е стабилно на стената, той бе обзет от чувство на истинска еуфория. Все още имаше живот в старото куче. Пое си дълбоко въздух няколко пъти и отново притисна лице към перилата.

Чу се шумолене и един жълтоок Джак Ръсел се втренчи в него. Жена с шарен копринен шал и жълтеникавокафяво яке „Бърбър“ оглеждаше Артър от главата до петите.

— Имате ли нужда от помощ? — попита тя.

— Не, всичко е наред. Благодаря ви.

Той зае небрежна поза, доколкото можеше да го направи с вкопчени в перилата ръце.

— Какво се опитвате да направите? — не отстъпваше жената.

— Търся кучето си — измисли отговора прекалено бързо Артър.

— Мисля, че е минал от другата страна на перилата.

— Те са високи поне три метра.

— Да. Тц-тц — поклати глава Артър. Ако не кажеше нищо и не дадеше обяснение, тя можеше и да продължи по пътя си. Той застана като статуя от имение на Националния тръст.

— Отивам да разходя кучето си — сви устни жената. — Ще се върна след десетина минути и ако все още сте тук, ще извикам полиция. Разбрахме ли се?

— Да. — Артър разтърси крака си, за да оправи крачола на панталона, който се беше смъкнал малко над чорапа по време на катеренето. — Уверявам ви, че не съм крадец.

— Радвам се да го чуя. Надявам се да намерите кучето си. Десет минути... — предупреди го тя.

Артър изчака, докато жената се отдалечи. Днешният ден беше истинска катастрофа. Трябваше да си остане у дома и да си чете своя „Дейли Мейл“. И тогава забеляза бързо да преминава електриковосин панталон. По дяволите. Трябваше да привлече вниманието на човека. Изправи се и разтърси перилата, но те не помръднаха. След това започна да маха.

— Лорд Грейсток. Лорд Грейсток. Лорд Грейсток — извика Артър. Почувства се глупаво, сякаш е на рок концерт. Но *трябваше* да успее. Беше пътувал километри заради това. Беше се противопоставил на гласа в собствената си глава, който му казваше да си остане у дома и да се занимава с обичайните неща. Не можеше да се прибере без отговор.

Жената с кучето щеше да се върне. Ако смяташе да прави нещо, трябваше да побърза. Без да разсъждава повече, Артър забеляза един нагънат метален ръб, който минаваше отгоре по перилата. Събирайки цялата си енергия, той вдигна единия си крак и го закрепил върху ръба. След това, със сила, която не беше и подозирал, че притежава, успя да се покачи отгоре на перилата. Остана отгоре за момент и след това се съвзе. *Хайде, сър Едмънд Хилари^[1]. Прескачай, старче.* Застана по-стабилно и след това прехвърли крака си от другата страна. Скочи. Железният елемент във формата на лилия на върха на перилото закачи подгъва на крачола му. Когато се приземи на моравата, се чу силен звук от скъсване на плат. Артър погледна надолу и видя, че левият му крачол е раздран до бедрото, така че изглеждаше сякаш е облечен в странен саронг. Нямаше значение. Беше от другата страна. Изправи се и тръгна към къщата, както си беше, с оголен ляв крак.

Тревата беше мокра и издаваше скърцащ звук, проблясвайки на ярката слънчева светлина. Беше прекрасен ден. Артър въздъхна с

облекчение. Птичките пееха, а една пеперуда червен адмирал кацна за миг на рамото му.

— Здравсти — каза ѝ той. — Дошъл съм, за да науча повече за жена си.

Вдигна глава, за да я проследи, докато отлиташе, и не забеляза тухлата на моравата.

Ритна я и усети как глезенът му се извива. Залитна настрани, падна на земята и се търкулна по гръб. Легнал като паднал на земята бръмбар, той се опита да се изправи, но краката и ръцете му махаха немощно във въздуха. Опита още веднъж, а след това изпъшка. Падането му беше изкарало въздуха. Глезенът му пулсираше. Беше успял да се прехвърли над зашеметяващо високите парила, а след това бе победен от една тухла.

Свали ръцете и краката си на земята и погледна нагоре към небето. Беше лазурно синьо и по него преминаваше облак с формата на птеродактил. Самолет оставяше бяла диря. Две бели зелени пеперуди полетяха все по-нагоре и по-нагоре, докато накрая вече не ги виждаше. Тухлата лежеше до ухото му. Беше очукана по ръбовете, сякаш бе дъвкана.

Отново опита да се изправи, като стегна корема си и се опита да седне, но не успя. *Глупак*, въздъхна Артър. Щеше да се наложи известно време да се прави на статуя от имение на Националния тръст, преди отново да опита да се изправи. Замисли се дали в имененията на тръста някога бе виждал просната на земята статуя. Хъм, вероятно не. Вдигна крака си и се опита да раздвижи навехнатия глезен. Той се завъртя и изпука. Не беше толкова зле, колкото бе помислил отначало. Къщата не беше далече. Почти беше стигнал до нея. След малко ще се претърколи на една страна и ще се изправи. Ако се наложеше, щеше да измине разстоянието пълзешком.

Трябваша му няколко секунди, за да осъзнае, че вече не е сам.

Първо усети раздвижване под върховете на пръстите си, когато по тревата отекна звук. Усещането беше странно, не удари или бръмчене, а по-скоро тихо пристъпване. Нещо докосна десния му крак. Куче? Катеричка? Опита да раздвижи главата си, да я повдигне, но болка проряза шията му. По дяволите. Ох, това болеше.

В следващия момент нещо голямо закри небето над него. Нещо с козина. Нещо оранжево, черно и бяло.

О, Господи. *Не.*

Тигърът стоеше над него. Муцуната му беше толкова близо, че миришещият му на месо дъх изгаряше бузата на Артър. Усещаше се и ясен и остър мирис на урина. Нещо тежко притисна рамото му, забивайки го в земята. Лапа. Огромна лапа. Артър искаше да замижи с очи, но не можеше да не гледа втренчено, хипнотизиран от огромния звяр.

Тигърът имаше черни устни и мустаци, дебели колкото игли за плетене на дантела. Устните му се изкривиха и поток от лиги се проточи надолу и влезе в ухото на Артър. Той искаше да протегне ръка нагоре и да се избърше, но не смееше да помръдне. Това беше краят. Щеше да умре. Обърна леко глава, така че лигите да се плъзнат на тревата.

Когато си бе представял смъртта си (а сега, когато Мириам вече я нямаше, той често мислеше за това), предпочитаният от него начин да умре беше да заспи и да не се събуди — въпреки че би искал някой да го намери веднага. Щеше да е ужасно, ако започнеше да вони. Искаше и да изглежда спокоен, а не да е сбърчил лице от болка или заради нещо друго. Предполагаше, че ще го намери Луси и това нямаше да е приятно за нея. Щеше да е много хубаво, ако имаше предчувствие за смъртта си и е подготвен за нея. Ако можеше да е сигурен, че след петнадесет години, да кажем на 8 март, ще заспи и няма да се събуди, можеше да предупреди Тери от предишния ден. „Ако утре сутринта не ме видиш, можеш да разбиеш вратата и да влезеш. Ще ме намериш в леглото, мъртъв. Не се притеснявай. Знаех, че ще се случи.“

Или пък, както беше разбрал, ракът се срещаше много често сред мъжете на неговата възраст. Беше гледал едно предаване по телевизията, където показваха как да опипвате тестисите си, за да проверите за бучки. Беше смущаващо да види две космати топки на екрана на телевизора си по това време преди обяд. След това се бе опипал и беше решил, че няма да умре от рак на простатата.

Това, което никога не си бе представял, беше, че ще го изяде тигър. Сега виждаше заглавията:

Пенсионер изяден от тигър.

Бедрена кост открита в парка на имението „Грейсток“.

Не искаше да умре така.

Тигърът премести лапата си, този път по-надолу по ръката му. Артър можеше само да лежи, докато усещаше с ужас как ноктите раздират кожата му. Почувства остра болка и когато отвори очи, видя как на ръката му се появяват четири червени кървави линии. На повърхността бликна кръв. Той сякаш се издигна над тялото си, наблюдавайки сцената отгоре.

Веднъж беше видял картина в една книга. Беше на лъв, надвесен над човек. Дали беше на Хенри Русо? Сега Артър беше човекът на земята. Дали човекът на картината бе изглеждал ужасен? Имаше ли кръв? Докато лежеше, парализиран от страх, Артър изгуби всякаква представа за времето. Колко дълго вече лежеше на земята? Не знаеше дали са секунди, минути или часове. Тигърът го наблюдаваше, гледайки го втренчено, чакайки. *Само помръднѐ* — казваше му той. — *Предизвикай ме и да видим какво ще стане.*

Артър погледна отново към тигъра. Стори му се, че гледа жадно към голия му крак. В ума си чуваше гласа на Бернадет. „Стар глупак, такъв. Защо прескочи проклетата ограда?“

— Елси. Не — изрева внезапно ядосан мъжки глас. — Махни се. *Лошо момиче.*

Тигърът, или тигрицата, както вече бе разбрал Артър, обърна глава в посоката, от която идваше викът. След това погледна гневно към Артър. Двамата размениха втренчени погледи, преживявайки момент, изпълнен със силни чувства. Тя не беше решила. Можеше всеки момент да откъсне главата му. Щеше да е истинско удоволствие да изяде този белокос старец. Сигурно беше малко жилав, но за нея това нямаше да е проблем.

— Елси.

Чу се тупване и на тревата, на няколко сантиметра от ухото му, падна дебела, кървава пържола. Сигурно беше по-вкусна от главата му, защото тигрицата му хвърли високомерен поглед, който сякаш казваше: *Този път ти се размина, и се отдалечи.*

Артър не обичаше да псува, но... *мамка му*. Издиша шумно и продължително.

Усети една силна ръка да се промушва под гърба му, повдигайки го да седне. Той се опита да помогне с всичките си сили. Ръката му висеше отпуснато отстрани.

До него бе приклеknал лорд Грейсток. Беше си облякъл синя риза и жилетка в тон, украсена с малки огледалца, които проблясваха на слънцето. Беше в същия електриков нюанс като панталоните му.

— Какво, по дяволите, правиш, човече?

— Исках само да.

— Би трябвало да извикам полиция. Влязъл си без разрешение в частна собственост. Можеше да умреш.

— Знам — изхриптя Артър. Погледна към ръката си. Изглеждаше така, сякаш беше играл пейнтбол и го бяха уллучили с аленочервена боя.

— Просто драскотина — изрече насмешливо лорд Грейсток. След това нави крачола на панталона си и откри парче кожа като разтопен восък, което се простираше от глезена до коляното му. — *Ето това* е истинска рана. Имаше късмет. Нали разбираш, че тигрите не са домашни любимци, които можеш просто да погалиш.

— Не съм дошъл да видя тигрите.

— Не? Тогава защо се боричкаше с Елси?

Артър отвори и затвори уста. Обвинението, че си е играл с тигрицата, беше нелепо.

— Дойдох да се видя с вас.

— С мен? Ха! Не можеш ли да позвъниш на входната врата като всеки нормален човек?

— Идвам отдалече. Не можех да си тръгна, без да съм говорил с вас.

— Отначало си помислих, че си някой от местните дечурлига, които си играят на предизвикателства. Няколко пъти хващам един или друг обзет от ужас нещастен тийнейджър, увиснал на тениската си върху перилата и молец за помощ. Ти имаше късмет, че Елси искаше просто да си поиграе с теб. — Той седна върху петите си. — Не мислиш ли, че си прекалено стар за акробатични номера?

— Да, да. Така е.

— Да не си от онези защитници на правата на животните?

Артър поклати отрицателно глава.

— Пенсиониран ключар съм.

Грейсток изсумтя. Помогна на Артър да се изправи.

— Да влезем вътре и да потърсим бинт за ръката ти.

— Мисля, че може и да съм си изкълчил глезена.

— Е, даже не си и помисляй да ме съдиш. Веднъж някакъв журналист се опита, защото един от тигрите искаше да си поиграе и го одра по рамото. Отсега те предупреждавам, че нямам пукната пара.

— Няма да ви съдя — отговори Артър. — Аз съм виновен за всичко. Държах се като глупак.

* * *

Къщата в имението миришеше на влага, полировка за мебели и разруха. Фоайето беше цялото в бял мрамор, а стените бяха покрити с портрети на предците на лорд Грейсток. Подът беше от черни и бели плочки като огромна шахматна дъска. От средата на фоайето се извиваше дъбово стълбище. Къщата беше занемарена. Артър не можеше да си представи да плати десет лири, за да я разгледа, но това беше цената, поставена върху едно бюро срещу вратата, през която бяха влезли. Някога сградата е била внушителна. Но сега боята от стенописа на тавана с летящи херувимчета и надиплени червени завеси се белеше.

Грейсток вървеше напред, а Артър накуцваше на няколко крачки зад него. Не беше сигурен коя част от тялото го болеше най-много.

— Къщата е собственост на семейството ми от години. Сега използвам само няколко стаи — каза Грейсток. — Не мога да си позволя да живея тук, но и не искам да се преместя. Влизай.

Артър го последва в една пълна с кожени кресла мрачна стая, където в открита камина буйно гореше истински огън. Над каменната полица на камината висеше портрет на жена в широка бяла рокля, нарисуван в стила на прерафаелитите. Тя седеше на тревата, прегърнала тигър, който бе заврял муцуната си под брадичката и. Артър се вгледа отблизо, за да провери дали не е Мириам. Не беше.

Докато Артър се настаняваше в удобен, тапициран със зелена кожа фотьойл, Грейсток наля бренди в една чаша.

— Не, аз... — възрази Артър.

— Беше изправен пред лицето на смъртта, човече. Имаш нужда да пийнеш.

Артър взе чашата и отпи.

Грейсток седна с кръстосани крака на пода пред огъня. Отпи голяма глътка бренди от бутилката.

— И защо се промъкваш в градината ми и разстройваш моите момичета?

— Момичета?

— Тигриците ми, човече. Елси беше станала прекалено неспокойна.

— Нямах такова намерение. Тук съм, за да попитам за жена си.

— Жена ти? — намръщи се Грейсток. — Напуснала ли те е?

— Не.

— Да не е била от харема ми?

— *Наистина* ли сте имали харем? — Спомни си какво му беше разказала Бернадет за живота на Грейсток — за щурите партита и оргиите.

— Ами да, разбира се. Имах пари. Бях хубавец. Кой мъж на мое място не би направил същото? — Той взе едно малко месингово звънче от поставката на камината и извънх с него. — За съжаление, сега годините ми доста напреднаха. Имам само една жена и тя ми е повече от достатъчна.

След няколко минути в стаята влезе една жена. Беше облечена с широка синя роба, завързана със сребърен синджир. Мастиленочерната ѝ коса стигаше до кръста ѝ. Артър разпозна в нея жената от картината, макар и вече по-възрастна. Тя се приближи до Грейсток, наведе се и го целуна по бузата. След това двамата изръмжаха един към друг.

Артър мълчеше зашеметен. Представи си каква би била реакцията на Мириам, ако някога я бе повикал със звънче. Или ако бе изръмжал към нея. Щеше да получи две домакински ръкавици, запратени към главата му.

— Това е Кейт. Тя има нещастieto да е моя съпруга от тридесет години и да живее с мен от по-дълго. Дори и когато пропилях парите си за пиене и наркотици, тя пак остана с мен. Тя ме спаси.

— Глупчо — поклати глава Кейт. — Не съм те спасила. Обичах те.

— Значи любовта ме е спасила.

— Не се притеснявайте от звънчето — обърна се Кейт към Артър. — То е протичък начин да комуникираме в къщата. И аз си имам такова.

— Този човек... — Грейсток посочи.

— Артър.

— Да. Артър е дошъл да научи нещо повече за жена си. Прескочи през оградата и се наложи да го спасявам от Елси. — Той сбърчи чело, опитвайки се да си спомни. — Какво точно искаше да разбереш?

— Жена ми е дала този адрес в писмо. През 1963.

— Хъм. 1963. — Лордът се разсмя гръмогласно. — Трудно ми е да си спомня какво съм ял снощи, а какво остава за толкова отдавна.

Артър седна по-изправен на стола си.

— Името ѝ беше Мириам Пепър.

— Изобщо не съм чувал за нея.

— Мириам Кемпстър?

— Не.

— Имам това. — Артър извади гривната от джоба си.

— Аха — изрече лордът, наведе се напред и я взе. — Е, това е нещо, с което мога да ти помогна.

Той я премери на тежина в ръката си, след което стана, приближи се до един лакиран шкаф в черно и златно и отвори вратата. Извади отвътре една стъклена купа и я подаде на Артър. В нея имаше купчина златни талисмани, може би всичко петдесетина. До един бяха тигри. И бяха еднакви.

— Талисманът ти сигурно е от тези. През шестдесетте поръчах хиляда такива. Бяха знак на моето... уважение.

— Уважение?

— Знам какво си мислиш, приятелю — размахна пръст Грейсток. — Дреболии в замяна на сексуални услуги. — Той се засмя. — В някои случаи беше така. Но освен на любовници ги давах и на приятели, и на хора, с които работех. Бяха визитната ми картичка.

— Той обожаваше тигрите — каза Кейт. — И двамата ги обожаваме. За нас те са като децата, които нямаме.

Лорд Грейсток я прегърна и я целуна по челото.

Артър се втрени отчаяно в тигрите в купата. Зарови пръст в тях и ги разбърка. Мислеше, че тигърът от гривната на Мириам може да е имал някакво скрито значение както в случая със слона. Но раираният звяр беше само един от хиляда братя. Зачуди се в коя от категориите на Грейсток попадаше Мириам. Дали беше приятелка, сътрудничка или любовница? Изпи остатъка от брендито си на един дъх. Кейт взе купата от него и я върна в шкафа.

— Съжалявам — каза Грейсток. — През годините тук са отсядали много хора, а аз имам паметта на златна рибка. Не мога да ти помогна.

Артър кимна. Опита се да се изправи, но усети остра болка в глезена и отново се отпусна на стола.

— Не се опитвайте да се движите — изрече разтревожено Кейт.

— Агхх.

— Къде сте отседнали?

— Не съм правил планове. — Почувства се уморен и притеснен. — Миналата нощ бях в една къща за гости. Не предполагах, че ще ми отнеме толкова много време да стигна дотук, а и не бях планирал да ме посрещне тигър.

Не му се искаше да се обажда на Бернадет да дойде да го вземе. Тя трябваше да съсредоточи вниманието си върху Нейтън.

— Останете да пренощувате у нас — настоя Кейт. — Ще превържа раната ви както трябва. А може би ще е добре и да си направите инжекция против тетанус, когато се приберете у дома.

— Направих си миналата година.

Той си спомни как в пощата един ядосан териер беше забил зъби в ръката му, когато я бе протегнал към ролка опаковъчна хартия. Може би се бе родил на тоя свят, за да го нападат животни.

— Независимо от това трябва да ви види лекар. И така, къде са нещата ви?

Артър си помисли за куфара си, набутан в храста край пътя. Срамуваше се да си го признае.

— Нямам нищо — отговори той. — Не бях планирал да оставам.

— Няма проблем.

Тя излезе от стаята и се върна с кошница, пълна с превръзки и мехлеми. Коленичи до него и избърса ръката му с памук, напоен с

антисептичен разтвор. Нави бинт върху раната и го закопча с безопасна игла. След това свали обувките и чорапите му и втри гъст бял крем върху глезена.

— Засега ще останете с тези панталони, а сутринта ще ви намеря чисти. — Тя седна назад върху стъпалата си. — Преди малко направих грахова супа с шунка. Дали ще се изкушите да хапнете една купа?

Стомахът на Артър изкъркори.

— Да, благодаря ви — отговори той.

Семейство Грейсток и Артър ядоха супата пред огъня, сложили огромните купи на коленете си. Домакините седяха на пода, върху купчина възглавници, а Артър се бе свил в ъгъла на един от големите зелени кожени фотьойли, опитвайки се да се скрие. Макар че супата беше великолепна, с огромни парчета шунка, и бе поднесена с резени хляб с масло, на него му се искаше да си е у дома, да яде наденица, яйца и пържени картофи и да гледа някое шоу по телевизията.

За първи път след смъртта на Мириам прекарваше вечерта в компания. Слушаше разказите на лорд Грейсток за бурни партита и необуздани приятели и кротките забележки на Кейт, че съпругът ѝ има склонността да преувеличава. Искаше му се Мириам да е тук с него. Тя щеше да разказва забавни случки и щеше да знае как да отговори на разказите на семейство Грейсток. Артър не знаеше как да общува, какво да каже.

Въпреки че възразяваше, не успяваше да попречи на лорд Грейсток да допълва чашата му от внушителния брой различни по форма бутилки. Артър се опитваше да сложи ръка върху чашата си, но лорд Грейсток просто я бутваше настрани. За да покаже, че е благодарен за гостоприемството и да притъпи болката в изкълчения глезен и одраната ръка, Артър изпиваше всичко.

— Това е чудесен джин, направен от собствените ми хвойнови плодове — заявяваше лорд Грейсток. — Това е отлежал коняк, който ми е подарък от Марлон Брандо... Може да се окаже, че това бренди ще подейства добре на глезена ти.

Алкохолът караше гърдите на Артър да горят, а гърлото му да свири, но и притъпяваше разочарованието от това, че с талисмана тигър е ударил на камък. Нямаше какво повече да научава. Ще трябва да се прибере у дома и да се опита да забрави гривната. Прие още една чаша, този път с някаква златиста напитка.

— Чакай малко — засмя се Кейт към съпруга си. Бузите и се бяха зачервили от пиенето и от огъня. — Ще накараш горкия Артър да се напие.

— Чувствам се доста замаян — каза Артър.

— Ще ти донеса чаша вода. — Тя се изправи. — Чудесно е, че ни намери, Артър. Напоследък нямаме много гости. Обикновено се радваме на собствената си компания.

Лорд Грейсток кимна.

— Сигурен съм, че на жена ми и омръзва да гледа грозната ми муцуна ден след ден.

— Никога — засмя се Кейт. — Нима е възможно?

След няколко минути тя се върна с водата и я подаде на Артър. Той я изпи наведнъж, наблюдавайки семейство Грейсток, които се държаха за ръце. Понякога двамата с Мириам се държаха за ръце, когато се разхождаха, но много рядко, когато си бяха у дома. Внезапно почувства необходимост да разкаже на семейство Грейсток малко за жена си. Първо се изкашля леко, за да се подготви.

— Ние с Мириам също обичахме простичките неща в живота. Рядко се разделяхме. Тук много щеше да ѝ хареса.

— Съжалявам само, че не я помня — изрече лорд Грейсток, заваляйки леко думите.

— Да. — Артър затвори очи и стаята започна да се върти. Отвори ги отново.

— Както и да е, да отворим още някоя бутилка, а? Може би уиски? — Лорд Грейсток стана и веднага се препъна в една възглавница.

Кейт се изправи и го прегърна.

— Струва ми се, че е достатъчно за тази вечер — изрече твърдо тя. — Гостът ни може би иска да си легне.

— Мисля, че наистина е така — отговори Артър. — Вечерта беше прекрасна, но със сигурност съм готов за сън.

* * *

Артър се радваше, че Кейт сложи ръката му на рамото си, за да го заведе горе. Алкохолът бе слязъл в глезена му, така че почти не

усещаше изкълченото, докато вървеше към стаята. Раната на ръката му го болеше, но не прекалено много. Превръзката му изглеждаше идеална и толкова бяла. Красива. И колкото и да е странно, прииска му се да запее.

Стаята му бе боядисана в оранжево с черни линии. *Но разбира се* — помисли си Артър, просвайки се на леглото. — *Тигрови шарки, какво друго?*

Кейт му донесе чаша топло мляко.

— Ще прегледам някои стари снимки и ще видя дали ще намеря нещо за жена ти, въпреки че е било толкова отдавна.

— Не искам да те затруднявам излишно...

— Изобщо няма да ме затрудниш. Някога бях доста запален фотограф, преди лейди Грейсток да се превърне за мен в роля на пълен работен ден. Отдавна не съм разглеждала старите ни снимки. Твоето търсене ми дава повод да го направя. Обичам да се връщам в миналото.

— Благодаря ти. Това може да ти помогне.

Артър извади портфейла си. Подаде на Кейт една черно-бяла снимка на Мириам. Беше я направил на медения им месец. Краищата бяха опърпани и през косата на Мириам по диагонал минаваше една гънка, но винаги бе обичал тази снимка. Жена му имаше едно от онези забележителни лица, които човек никога не се уморява да гледа. Имаше тънък римски нос и очи, които те приканваха да я заговориш. Косата и с цвят на орех беше сресана на малък, вдигнат нагоре кок и беше облечена с елегантна права рокля.

— Ще видя какво мога да направя. Грейсток обича да пази всичко. Не изхвърля нищо, така че може и да имаме късмет.

Артър остана да лежи буден известно време, мислейки си за това, че Грейсток и Кейт са по-близки със своите приятели от семейство котки, отколкото той с Дан и Луси. Винаги бе смятал, че котките са ужасно коварни, макар че това вероятно се отнасяше само за тези, които мърсяха алпинеума му. Той се сгуши в леглото и се зачуди дали Мириам беше спала в тази стая и какво я бе довело в имението. Какво е правила тук?

Докато се унасяше в сън, Артър си я представи как тича боса из градината, а тигрите кръжаха около нея и я пазеха.

[1] Сър Едмънд Пърсивал Хилари (1919–2008) — новозеландски алпинист и изследовател на Антарктида. — Б.пр. ↑

СНИМКАТА

На следващата сутрин някой почука на вратата на стаята му. Артър се беше събудил, но все още подремваше и се чудеше дали предишните двадесет и четири часа са били някакъв странен сън. Заобикалящите го картини с тигри, оранжевите му чаршафи, пулсиращият му глезен и одраната ръка само правеха всичко още по странно. Той издърпа одеялото до шията си и извика:

— Ехо?

Кейт влезе. Подаде му чаша чай.

— Как е пациентът ми?

Артър притисна ръката си. Болеше го, но болката беше притъпена, а не остра. Когато завъртя глезена си, усети го по-скоро схванат, отколкото наранен. Лечителските умения на Кейт бяха подействали.

— Доста добре — отговори той.

Забеляза един черен лакиран часовник с месингов тигър отгоре и видя, че вече минава десет. Това го накара да се почувства доста дезориентиран и ядосан. Установеният от него ред отново бе излетял през прозореца. Нямаше никакъв шанс да навакса. Обичаше да планира и преди да е започнал, да знае какво предстои през деня по часове. Беше закъснял за закуска. Липсваше му поливането на Фредерика.

Освен това осъзна, че е оставил мобилния си телефон в куфара. Ако някой му се обади, един храст сред нивите щеше да свири „Зелени ръкави“. Той вдигна ръка и потрепери, когато усети острите косми, поникнали по брадичката му. Усещаше зъбите си лепкави от алкохола.

— Изпрах повечето от петната от трева по ризата ти и нося чисти панталони. Не можах да поправа твоите. На Грейсток тези вече не му стават. Когато си готов, слез на закуска. До стаята ти има баня, така че ако искаш, си вземи вана.

Артър предпочиташе душ, но след като се бе излежавал половин час в горещата вода, усети, че глезенът му се оправя още повече. Надникна под бинтовете на ръката си и видя, че раните бяха хванали коричка.

След като се облече, той се загледа в голямото огледало в банята. От кръста нагоре изглеждаше като приличен пенсионер, но от кръста надолу... олеле! Електриковосините шалвари на Грейсток бяха невероятно удобни — много меки и широки, — но в тях приличаше на скандинавски турист.

Кейт беше сервирала закуската на масата в кухнята — прясно изпечен хляб с масло и кана портокалов сок. И тук стените на голямото помещение бяха украсени със снимки и картини на тигрите им. В камината припламваше огън, но стаята беше толкова голяма, че топлината едва стигаше до тях. Виждаше се, че навън слънцето все още не бе стоплило въздуха. Кейт бе наметнала карирано одеяло на раменете си, а под него носеше бяла нощница.

— Вече купуваме много малко месо, като изключим това за тигрите. Грейсток предпочита да нахрани тях, а не нас — засмя се тя, докато седнаше на пейката до него.

— Как изобщо си се озовала сред... ъм... момичетата?

— Баща ми беше артист. Пътуваше с циркове из Италия, Франция, Америка. Из целия свят. И ме взимаше със себе си. Обличах се като малък клоун. Задачата ми беше да изтичам на сцената с кофа вода и да залея големите клоуни. В кофата всъщност имаше блясък, но публиката винаги се смееше. Баща ми пиеше. Когато се напиваше, ставаше зъл. Биеше ме. Един ден обучаваше ново тигърче на номерата. То беше прекалено малко, за да се учи, за да разбере какво иска от него. Баща ми взе камшика и щеше да удари горкото създание. Аз изтичах и грабнах тигърчето. Баща ми ме предупреди, че ще набие и мен, ако не го пусна. Или да се махам и повече да не се мяркам пред очите му.

— Артър, притиснах тигърчето до гърдите си и избягах. Бях чувала за „Грейсток“ от приятели и се появих на прага му. Бях само на осемнадесет. И „Грейсток“, и тигрите имаха нужда някой да се грижи за тях, да ги пази. Тигърчето, което спасих, беше като наше първо дете. След това имахме още много.

— Значи нямате свои деца?

— Никога не почувствах нуждата да продължа рода си — поклати глава Кейт. — Имах много приятели с бебета и обичах да ги гушкам и да ги люлея, докато заспят, но ние с Грейсток нямаме деца. Никога не съжалих за това. Тигрите са моите деца, въпреки че сега имаме само три възрастни. Елси, с която ти имаше удоволствието да се срещнеш. Също така Тимеос и Тереза. Освен това... ела, Артър.

Той стана и я последва към един ъгъл в кухнята до огромна желязна печка. Там имаше голяма, плоска плетена кошница, пълна със смачкани одеяла. В средата спеше малко тигърче. Красотата му остави Артър без дъх. Не изглеждаше истинско, беше като плюшена играчка, оставена от някое дете. Но се виждаше как белите му гърдички се издигат и спадат, а ъгълчето на устата му потрепваше сякаш дърпано от връвчица.

— Не е ли прекрасен?

Артър кимна.

— Не е много добре, а и Елси е доста кисела в момента, така че снощи го оставих тук. Наглеждах го, докато ровех из снимките.

Артър никога не бе обичал котки. За него те бяха неблагоприятни и неприятни същества, които се криеха в засада, а след това изскачаха и разравяха алпинеума му. Но този мъник беше невероятен.

— Може ли да го пипна?

— Съвсем лекичко — кимна Кейт. — Не искам да се буди.

Артър протегна нерешително ръка и докосна тигърчето по гърдите.

— Еха — изрече той. — Толкова е мекичък.

— На три месеца е. Казва се Елайджа.

Артър приклепна до тигърчето. Сега разбираше защо Мириам е била привлечена от това място.

Кейт сложи приятелски ръка на рамото му.

— Искаш ли да видим какво може да открием за жена ти? — Тя посочи няколко кутии за обувки върху масата. — Събудих се рано и започнах да преглеждам някои стари документи, снимки и писма — каза тя. — Забравила съм, че имаме толкова много. Мъжът ми е толкова разпилян, но, за щастие, аз обичам да надписвам нещата. Всичките ми снимки имат дати на гърба си.

— Благодаря ти. — Артър погледна купчината и се зачуди откъде да започне. — Лорд Грейсток станал ли е вече?

Кейт поклати глава.

— Той става късно. Няма да го видя до следобед, особено след всичкия алкохол, който изпи снощи. Вече е отвикнал от него.

— За мен вечерта беше много приятна.

— И за мен. След като закусим и след като прегледаме снимките, ще те закарам, докъдето отиваш. — Тя му подаде шепа снимки. — Всички тези са от 1963. Включила съм и 1962 и 1964, за да сме сигурни. Разгледай ги и виж какво ще откриеш.

Артър взе снимките. На тях имаше много момичета с широки рокли или гладки кокове и широко отворени, оградени с черен молив очи, които се смееха, празнуваха, позираха. Част от него не искаше да научи, че жена му е била от харема на Грейсток, поредната бройка, момиче, подарило му нещо, което ѝ е спечелило тигъра талисман.

— Защо тук са идвали толкова много хора? — зачуди се той на глас.

— Аз бях Кейт Мос на онова време — отговори Кейт. — Грейсток беше невероятно красив, макар и ексцентричен. Къщата ни беше отворена за художници, артисти, мечтатели, пътешественици. Някои бяха привлечени от блясъка ни, други имаха нужда от убежище. Някои обичаха тигрите. Всичко това продължи много години, докато Грейсток не започна да взима прекадено много наркотици. Стана параноичен и агресивен. Хората бавно започнаха да изчезват от живота ни. Единствено аз останах до него. Обичах го, а и тигрите също го обичаха. Подхождаме си по някакъв начин. Получава се.

Артър за малко да прескочи снимката на привлекателния мъж с черно поло и тесен черен панталон. Косата му беше пригладена назад, а той стоеше самоуверено, с една ръка на хълбока, втренчен в камерата с толкова притаена енергия, че отначало Артър не забеляза дребничката жена до него. След това видя, че е Мириам. Жена му стоеше с този наперен паун и го гледаше с изпълнени с възхищение очи.

Заля го вълна на отвращение при вида на Мириам с друг мъж. Отпи голяма глътка портокалов сок, за да го отмие. Нямаше представа, че е способен на такава ревност, но при мисълта за този мъж и Мириам, прегърнати в леглото, му се искаше да стисне ръце в юмруци и да удари нещо много силно. Обърна снимката да я покаже на Кейт.

— Знаеш ли кой е това?

Кейт се изсмя късо и остро, което не ѝ подходеше.

— Това е Франсоа дьо Шофан, или най-арогантният човек на света. През шестдесетте двамата с Грейсток бяха приятели. Идвал е тук много пъти с най-различни жени. Една вечер с Грейсток останаха в гостната, пиха прекалено много бренди и Грейсток разказа на Дьо Шофан семейна история, която се предавала от поколение на поколение. Година след това Дьо Шофан публикува новата си книга — и това беше историята на Грейсток. Беше я нарекъл „Историите, които разказваме“. Трябваше да се нарича „Лъжите, които разказвам“. Имаше нахалството да твърди, че е история на собственото му семейство. Пфу. След това двамата не си проговориха. Според мен това не беше голяма загуба.

— Писател ли е бил? — Артър извади гривната с талисманите от джоба си.

— Ха. Той така казваше. Беше крадец на идеи. Един надут французин, който разби сърцето на Грейсток.

Артър се бе чувствал неловко вчера, когато се питаше как Мириам е получила талисмана от Грейсток. Оттогава се опитваше да се убеди, че е бил един от многото, които Грейсток е раздавал безразборно. Но сега този талисман го водеше към разкриването на още една глава от живота на Мириам, към една евентуална любовна връзка с този Дьо Шофан.

Артър се замисли за своите снимки от онова време. Не беше сресвал косата си назад, нито бе носил тесни панталони. Никога не обличаше черно. Беше прекалено бунтарско или тъмно. Дори съдейки само от тази снимка, Франсоа дьо Шофан символизираше опасността и противопоставянето на установения ред. Изглеждаше вълнуващ и необуздан. Как след този мъж Мириам бе отишла при човек като Артър? Дали Дьо Шофан и жена му са били любовници? Това беше въпрос, който Артър не искаше да зададе.

Когато срещна Мириам, тя изглеждаше толкова чиста. Не бяха правили любов до първата си брачна нощ и той никога не си бе представял, че е имало някой друг. Но сега трябваше да преосмисли това. Опита се да си спомни срещите им, но нищо не му беше давало основание да мисли, че Мириам има опит, че е имала страстна любовна връзка с френски писател. Почувства се така сякаш някой бе завързал червата му на възел.

Опита се да проумее откъде бе дошло това чувство. Никога не бе изпитвал необходимост да ревнува. Жена му не флиртуваше с други мъже. Ако някога забележеше някой мъж да я гледа с интерес, както често се случваше, той се чувстваше доста горд.

Кейт сложи ръка на рамото му.

— Това е Мириам. Сигурен съм — каза Артър.

— Била е много хубава. Но не я помня.

Погледнаха едновременно към гривната. Кейт докосна талисмана книга.

— Книга. Дьо Шофан беше писател. Може би...

Артър мислеше същото. Той хвана талисмана между палеца и показалеца си.

— Отварял ли си книгата? — попита Кейт.

— Да съм я отварял? — намръщи се Артър.

— От едната и страна има миниатюрна закопчалка.

Колкото повече се взираше в книгата, толкова по-замъглено я виждаше. Искаше му се да беше взел монокъла си. Не беше забелязал миниатюрната закопчалка. Кейт се наведе и започна да рови в един шкаф, изваждайки голяма лупа.

— Това трябва да свърши работа.

Двамата се втренчиха заедно през нея и Кейт откопча книгата. Тя се отвори и пред тях се разкри една-единствена страница — от злато, не от хартия. На нея бе гравирано „*Ma chérie*“.

— Означава *любима моя* — каза Кейт.

Артър си бе помислил нещо такова. Той отново се взря в снимката на жена си, загледана влюбено в онзи мъж.

— Вземи снимката — настоя Кейт. — Грейсток ще се ядоса, че вкъщи имаме снимка на този неприятен човек.

Артър кимна.

— Имаш ли плик?

Не искаше снимката да се докосва до тялото му. Искаше малко дистанция от нея.

— Ще се опиташ ли да го откриеш?

Артър преглътна. Можеше просто да се прибере у дома. Можеше да седи и да гледа телевизия, вдигнал крака върху някоя табуретка, за да си почива глезенът му, да не се преуморява, да маже ръката си със „Савлон“. Бернадет щеше да идва всеки ден с пайове и солени печива

и да го наглежда. От другата страна на улицата Тери щеше да коси ливадата си, а червенокосите деца щяха да притичват пред вратата му. Животът можеше да се върне към нормалното. Можеше дори да отиде в „Мъже в пещери“ и да измайстори нещо за къщата, може би дървена подложка за чашата си с чай.

Но нищо вече нямаше да е нормално, защото това търсене беше разбудило нещо вътре в него. Вече не ставаше въпрос само за Мириам. Ставаше въпрос и за самия него.

Изпитваше чувства, за чието съществуване не бе подозирал. Беше започнал да открива хора и животни, които го вълнуваха. Не беше готов да изгние във фотьойла, като скърби за жена си и чака децата му да се обадят, запълвайки времето си с поливане на растения и телевизия.

Така че макар и чувствата, които изпитваше към този Дьо Шофан да бяха безпокойство и ревност, те го караха да усеща, че живее. Имаше нужда от разтърсване. Нещо, което да го извади от удобния затвор, който бе създал за себе си. В една къща, където спомените за Мириам все още бяха пресни, той имаше нужда от нещо друго. Щеше да се прибере, за да се увери, че Фредерика е добре, щеше да я полее и да си вземе още дрехи. След това щеше да продължи пътуването си.

— Да — отговори той. — Ще го откроя.

* * *

В колата на Артър не му се говореше. Кейт каза, че няма представа дали Дьо Шофан изобщо е жив, а дори и да е така, не я беше грижа. Не ѝ мигна окото, когато Артър поиска да го остави до един храст на второстепенния път.

— Мога да те закарам до гарата — каза тя.

Той поклати глава.

— Тук е добре.

Нямаше никаква представа как ще стигне до гарата. Можеше да куцука само на късо разстояние, а и ръката наистина го болеше. Но беше сигурен, че все някак ще се прибере у дома.

Застана отстрани на пътя и благодари на Кейт. Ръкува се с нея и я увери още веднъж, че няма да ги съди. Спирайки за момент, той се

зачуди дали да я целуне или да ѝ каже как се чувства, но вместо това изрече: „Довиждане тогава“, и ѝ помахна с ръка.

Ако внимаваше да върви с пръсти, насочени навън като на пингвин, вместо да ги остави да се обръщат навътре, както обикновено ставаше, това помагаше на глезена му. Намери дупката в храста. През сините му панталони свиреше вятър, който вчера липсваше, давайки му усещането за проветривост около краката. Дръпна куфара си и видя, че сега в ъгъла имаше голяма дупка. Пластмасата беше скъсана и разръфана. Кой изобщо би повредил куфара на един възрастен човек? Погледна към полето от другата страна на храста. Чантичката с тоалетните му принадлежности беше покрита с роса и лежеше на тревата, а тубичката с паста за зъби беше затъпкана в калта. Стадо кози в далечината се бе втренчило в него. Една от тях сякаш преживяше плат с цвета на горчица. Проклетият му пуловер.

В този момент прогърмя електронен вариант на „Зелени ръкави“. Артър мушна ръка в дупката и извади мобилния си. Имаше дванадесет пропуснати обаждания. С изключение на едно от Луси, за всички останали на екрана беше изписано името на Бернадет. При други обстоятелства той можеше да се престори, че не е чул обаждането ѝ, но сърцето му подскочи, докато натискаше зеления бутон.

— Ало, Артър Пепър на телефона. С какво мога да ви помогна?

— Артър. Слава Богу, че си ти. Къде си? Не отговаряш.

Загрижеността ѝ беше трогателна, както и това, че някой мисли за него.

— Добре съм — отговори Артър. — Загубих куфара с телефона в него. Сега си го взимам.

Бернадет обясни, че двамата с Нейтън са останали още една вечер в къщата за гости. Тъкмо щяха да тръгват обратно, така че дали Артър иска да го вземат?

От дълго време не бе имало нещо, което Артър да бе искал повече.

— Да, ако обичаш — отговори той. — Аз съм на второстепенния път, който води към имението „Грейсток“. Гледай за електриковосините ми панталони.

ЛУСИ И ДАН

По време на следващия обяд в училище Луси прослуша гласовата си поща и видя, че баща ѝ е оставил объркано съобщение за посещението си в имението „Грейсток“. Предишния ден беше излизала с двете си приятелки Клара и Ани, които през цялото време бяха говорили за децата си, и беше пропуснала обаждането му. Съобщението му непрекъснато прекъсваше и гласът му ту заглъхваше, ту се появяваше отново. Чуваше се движението на коли по пътя и рок музика. Също и женски глас, питащ дали някой иска да спрат за сандвичи. Луси запуши с пръст ухото си и се намръщи, опитвайки се да разбере думите на баща си. В един момент и се стори, че казва, че бил нападен от тигър. Тя поклати глава и се опита да му се обади, но високомерен мъжки глас и каза, че телефонът е извън обхват.

Нападен от тигър? Луси си представи баща си, строполил се мъртъв на земята, и една огромна котка, която гризеше крака му. Наистина ли беше чула правилно? Дали той беше добре?

След като бяха говорили по телефона, когато баща ѝ каза, че е заминал с Бернадет, тя започна да се тревожи за здравето му. За него беше толкова необичайно да замине просто така. А сега и оставяше съобщения за тигри. Може би трябваше да се замисли дали в някой момент в бъдеще да не напусне работата си в училището, за да има повече време да го наглежда. Може би щеше да се наложи да се премести в старата си стая, за да се грижи непрекъснато за него.

Разбира се, че щеше да го направи. Тя го обичаше. Но колкото повече поемаше грижите за баща си, толкова повече щеше да се отдалечава мечтата и да има свое собствено семейство. Жена, която живее с остаряващия си баща, едва ли щеше да е привлекателно предложение, ако качеше профила си на *Match.com*.

По време на обедната си почивка тя остана в класната стая, за да проверява домашни работи. Децата от трета година учеха за Тюдорите. Беше ги накарала да нарисуват сцена от онзи период и се учуди, че

повече от половината работи изобразяваха екзекуции и отрязани глави. Може би трябваше да поиска рисунки на живи хора.

— Толкова се гордея с теб — каза майка и, когато Луси се дипломира като учителка. Бяха излезли заедно на обяд и се бяха замаяли леко след бутилка вино, след което отидоха в „Дебенъмс“ и пробваха множество парфюми. — Ще се грижиш за децата като за свои.

Луси все още обичаше работата си. Но понякога имаше чувството, че прекарва цялото си време в грижи за другите. След като часове се беше грижила за деца, беше ги завеждала до тоалетната, помагала им беше да нарежат наденичките си, беше чистила боя от поличките им, притичваше се на помощ да намерят изгубените си маратонки за физическо, сега трябваше да се притеснява и за баща си.

Веднъж, в един по-мрачен момент, беше помислила, че от двамата ѝ родители вероятно пръв ще си отиде баща ѝ. Беше сигурна, че майка ѝ ще се справи сама. Тя беше самостоятелна и разумна. Баща ѝ, от друга страна, имаше постоянно изражение на обърканост, сякаш всичко го изненадваше. А сега се държеше по начин, който тя никога не си беше представяла.

— Грижи се за мама и тате — беше казал Дан, целувайки я по бузата, преди да се качи на самолета и да отлети към новия си живот в Австралия. За него изглеждаше толкова лесно да изрече тези шест думи и след това да изчезне и да изгради свое собствено щастливо семейство от другата страна на земното кълбо.

Отношенията между Дан и баща ѝ бяха обтегнати. Баща и смяташе, че Дан трябва да остане в Йорк и да задържи семейство Пепър там, където са корените му. Че не трябва да оставя майка им или да позволи децата му да израснат, без да познават баба си и дядо си. Луси винаги му звънеше, за да му напомни, когато майка им или баща им имаха рожден ден. Измисляше извинения за пред баща си, когато Дан не се обаждаше. Понякога се чувстваше като паяка в средата на семейната мрежа, който се опитва да задържи всички нишки заедно.

Когато бяха по-малки, Дан се мотаеше с една група момчета от махалата. Всички пушеха и се шляеха по улиците, по магазинчетата, из парка — навсякъде, където можеха да изпуснат една цигара и да тормозят момичетата, които имаха лошия късмет да минат оттам. Веднъж, когато беше на единадесет, Луси бе видяла Дан да седи на

върха на катерушката. В устата му висеше цигара, а той пишеше графити върху червения метал с черен маркер. Дан не беше забелязал сестра си и приятелката ѝ Илайза, които минаваха, докато той пишеше думата „топки“ с тридесетсантиметрови къдрави букви.

— Това не е ли вашият Дан? — попита Илайза. Тя беше ниска и имаше дълги черни плитки, които се мятаха като махало.

— Така ми се струва. — Луси се бе опитала да се държи равнодушно, просто хвърляйки бегъл поглед към него.

— Ще си има неприятности заради това.

Луси почувства странна смесица от възхищение и гняв към брат си. Той беше по-голям, в последната година на средното училище. Шляеше се с компания, перчеше се — и това го правеше готин. Имаше свой таен живот, отделен от мама и тате, какъвто тя нямаше. Луси трябваше да им казва къде отива, с кого и кога ще се прибере. Дан можеше да промърмори: „Излизам“, и да тресне входната врата, без да го подлагат на разпит.

— Знаеш ли за някакви белй, които Дан е правил на площадката? — попита баща ѝ.

— Не — излъга Луси. Брат ѝ имаше чар и способността да се преструва на толкова невинен, че ако не бе станал автомобилен механик, със сигурност щеше да спечели „Оскар“ за актьорско майсторство. Какъв беше смисълът да го натопи? — Не знам нищо.

След това се бе скарала на Дан, който се бе засмял и ѝ бе казал да не е такава загубенячка.

Брат ѝ беше наперен и имаше самочувствие, за което Луси жадуваше. Той напусна училище и започна свой бизнес, като се свърза с банката, намери помещения и купи резервни части съвсем сам и без сянка от съмнение в главата си. Изглеждаше способен да се съсредоточи в една цел и да я преследва неотклонно, без да му пречат чувства или съмнения.

На Луси и се искаше да се отнася към собствения си живот и притесненията си по същия начин. Да може да получи съобщение от баща си, че е бил нападат от тигър, и да си помисли: „Е, поне е жив. Случват се такива неща.“ Така би реагирал Дан.

Понякога Луси позволяваше напрежението да ѝ се отрази. Прекалено уморена, за да се помръдне след деня в училище, и изпълнена с нежелание да се обади на баща си и да слуша колко много

му липсва майка и, тя отвинтваше капачката на бутилка червено вино и не си правеше труда да използва чаша, докато гледаше някой американски криминален филм. Доста си падаше по един от детективите с кестенява коса, защото той сякаш никога нямаше нищо против това, което му поднасяше животът. Имаше същото отношение към живота като брат и. Труп в собствения му гараж? Няма проблеми. Ван, пълен с нелегални емигранти, убити в резултат на палеж? Ще открие извършителя.

Застана на прозореца, загледана в децата на площадката. Потупвайки брадичка с мобилния си телефон, тя се замисли за брат си. „Хващам се на бас, че Дан е на плажа“ — помисли си тя. Толкова е хубаво да живееш близо до брега и вълните да се разбиват до моравата ти. Все още не бе ходила в Австралия, но виждаше снимките му във Фейсбук и винаги ги лайкуваше.

Когато премина по списъка с телефоните, за да намери номера му, Луси нямаше представа колко е часът там. Знаеше само, че трябва да говори с него. Искаше да чуе какво мисли той за положението с баща им. Дан беше практичен и щеше да намери решение за всичко.

На обаждането ѝ отговори дете с австралийски акцент.

Умът ѝ заработи бързо. На колко години бяха Марина и Кайл? Очевидно на достатъчно, за да вдигат телефона. Тя все още мислеше за тях като за бебета.

— Ъм, здрасти. Кайл ли е?

— Да.

— Може ли да говоря с Дан. Искам да кажа с татко ти?

— Кой се обажда?

— Леля Луси от Англия е. Не знам дали ме помниш... — Тя замълча, разбирайки, че Кайл вече не е на телефона.

Чу гласа на Дан, преди той да вземе телефона.

— Кой е, приятелче?

— Една жена. Не знам.

Телефонът изтрополя.

— Автомобилен сервиз Пепър.

— Здравей, Дан. Аз съм.

— Луси?

— Да.

— Еха. Радвам се да те чуя. Мина доста време.

Тя устоя на желанието си да каже, че е минало доста време, защото той никога не се обаждаше.

— Знам. Вече няколко месеца.

— Толкова дълго? Времето тук направо лети. — След това в гласа му се прокрадна тревога. Луси се зарадва, когато я чу. — Всичко е наред, нали? — изрече той.

— Донякъде. Просто реших да ти се обадя. Нали разбираш, понеже мина година от смъртта на мама.

— Да. Знаех, че приближава. Реших да се справя, като работя непрекъснато.

— Годишнината беше миналата седмица.

— О. Така. Знаех, че е наскоро. Значи планът ми е проработил.

Луси почувства пристъп на гняв заради тази шега. Понякога отново можеше да я накара да се чувства на единадесет.

— Тревожа се за татко — изрече тя по-остро, отколкото бе имала намерение. — Напоследък се държи доста странно.

— Защо, какво става с него?

— Ами, той всъщност никога не излиза от вкъщи, освен да отиде до селото. Превърнал се е в отшелник. Всеки ден носи едни и същи дрехи и е доста обсебен от онази шарена папрат на мама. И после, без никакво предупреждение или обяснение, заминал със съседката си Бернадет. Отидох да го видя, а той не беше вкъщи. Отишъл в Бат.

— Това не ми звучи прекадено обезпокоително. Сигурно е забравил да ти каже.

— Не мисля. Стори ми се, че има нещо, което *не иска* да ми каже.

— Ами, не е типично за него, но поне е излязъл от вкъщи.

— Това не е всичко. По време на пътуването си ми каза, че отишъл да види някакъв лорд. И *мисля*, че каза, че го нападнал тигър.

— Какво го нападнало? — избухна в смях Дан.

— Тигър.

— Има ли тигри в Англия? Не са ли в зоологическите градини?

— Мисля, че този лорд Грейсток ги отглежда в имението си.

Дан замълча за момент и Луси се зачуди дали не си мисли, че тя е тази, която полудява.

— Това ми звучи наистина малко вероятно — каза той.

— Вярно е.

— Е, все пак е страхотно, нали? Не искаш непрекъснато да си стои у дома, изпаднал в апатия, нали така? Това показва, че отново започва да се радва на живота.

— Може би все още *не би трябвало* да се радва на живота — въздъхна Луси. — Мама почина само преди дванадесет месеца.

— Дванадесет месеца са доста дълго време. Не искаш да е нещастен.

— Не, обаче...

— Мислиш ли, че започва някаква връзка с тази жена Бернадет?

— Не. Искам да кажа, че не бях мислила за това.

— Предполагам, че дори и да е така, просто ще се държат за ръце в парка. Не е като да започне някаква страстна любов.

— Дан!

— Вярно е. Най-горещите сцени вероятно ще са сандвич с краставица и сладолед с шоколадова пръчица. Тате винаги е бил от тихите и кротки хора, така че не го виждам сега да се промени много.

Луси примигна. *Баща ѝ и Бернадет*. Затова ли баща и беше станал така потаен?

— Сигурна съм, че не е готов за нещо такова. Трябва да мисли за къщата.

— Ей, ей, чакай малко. Заминава някъде за един ден, а ти вече го жениш и се тревожиш за умственото му състояние. Остави го на спокойствие. Съсредоточи се върху собствения си живот.

— Аз съм го оставила на спокойствие.

— Луси. Той е сам. Хубаво е, че в живота му има и нещо друго, освен „Каунтдаун“^[1], детективски серии и чаши чай. „Каунтдаун“ все още продължава, нали?

— Да. — Луси се почеса по шията. Седна на бюрото си. — Както и да е. Мислиш ли, че ще можеш да дойдеш скоро, Дан? Мина повече от година и половина. Мислех, че ще успееш за погребението на мама. Имам нужда от малко подкрепа в ситуацията с тате.

— Знаеш, че не можех да дойда за погребението — отговори бързо Дан. — Кели беше по средата на изпитите си по медицина. Кайл си беше счупил ръката. Марина имаше шарка. Беше възможно най-неподходящият момент. Освен това ти също не отиде.

— Не те обвинявам...

— Ами, просто казвам, че и ти не отиде.

— Е...

— Е...

Отново бяха станали деца.

— Наистина се притеснявам за тате, а ти си на другия край на света. Не ти се налага да се занимаваш с ежедневните неща, като това да се увериш, че се храни, или да се опитваш да го разсееш, когато е потиснат — каза тя. След това, без да може да се спре, добави: — И като дете винаги ти беше по-лесно.

— Ей, това пък откъде дойде?

— Съжалявам, но.

— Виж, Луси. Вие с тате винаги ще сте моето семейство, но вече имам жена и деца. Те са на първо място. Може би трябва да помислиш за деца. Ще дойде ден, когато тате вече няма да го има и ще останеш сама.

Луси се почувства така сякаш в гърлото и беше заседнал твърд бонбон. Искаше дете повече от всичко на света. Дан не знаеше за спонтанния и аборт.

— Там ли си още?

Тя се опита да преглътне.

— Почти.

— Съжалявам, че се развиках.

— Няма нищо.

— Наистина ли го мислиш?

— Не знам — въздъхна тя.

— Не мога да направя кой знае какво, Лус. Мама си отиде и това наистина е тъжно. А що се отнася до тате, струва ми се, че напразно се тревожиш. Сигурно е добре, щом ти е оставил съобщение. А щом е заминал с тази жена Бернадет, това също ми звучи доста нормално. Когато започне да има нужда от истинска помощ, тогава ще говорим. Винаги можеш да ми се обадиш.

— Може би точно сега започва да има нужда от истинска помощ.

— Изглежда ми добре.

— Но ти не си *тук*.

— Не го казвай така. Заминах, за да си създам прекрасен живот *тук*, а не за да избягам от нещо в Англия. Разбираш ли?

Чувствайки, че няма да може да продължи разговора, без да се разстрои още повече, Луси затвори.

Телефонът и веднага иззвъня, защото Дан се опитваше да ѝ се обади. Тя не му обърна внимание, натискайки червения бутон, за да откаже разговора. Той опита отново и тя отново го отказа.

Имаше нужда да помисли, затова обхвана главата си с ръце. Не чу звънеца да бие и остана така, докато не усети една малка ръка на рамото си.

— Може ли вече да влизаме в стаята, госпожице?

[1] Countdown — телевизионна игра, излъчвана по Канал 4 на телевизията на Великобритания. — Б.пр. ↑

МОБИЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Когато Артър, Бернадет и Нейтън пристигнаха в къщата на Бернадет, тя настоя Артър да влезе за едно кафе. Той искаше просто да си отиде у дома, да се обади на доктора си и да си запише час за инжекция против тетанус. Искаше да е в тихото убежище на собствения си дом, да избяга от лудостта и чудатостите на изминалите няколко дни. Жадуваше да види бежови стени и листото с потпури в коридора и да полее Фредерика. Искаше да се обади на Луси и да ѝ разкаже както трябва за приключението си, защото не го биваше в оставянето на съобщения по телефона.

Докато в кухнята Бернадет пееше с пълен глас песен, която той не разпознаваше, Артър седна на дивана. Пресегна се и притисна с длан ръката си — усети болка, почти като изгаряне. Но той се усмихна, спомняйки си Илайджа, тигъра бебе, свит в кошницата до печката. Помисли си, че сигурно изглежда много странно с продупчения куфар до него и със сините си панталони.

Никога по-рано не бе влизал в дома на Бернадет. Тя беше добавила цвят навсякъде, където беше възможно. Стените бяха жълти като нарциси, первазите на пода и вратите бяха тревистозелени. Пердетата бяха от разкошно кадифе с огромни червени и пурпурни цветя. Навсякъде имаше украшения — малки керамични момичета с кученца в ръце, шарени стъклени вази с копринени цветя, сувенири от пътувания. Беше уютно и приятно, сравнено с клиничната чистота на собствения му дом.

Мириам също като него обичаше да подрежда. Всеки път, когато вестник беше оставен на земята или нещо не беше на мястото си, то веднага бе прибирано и поставяно, където трябва.

— Седни и си почини — казваше Артър, когато се прибираще от работа, а Мириам гладеше, подреждаше, чистеше.

— Работата няма да се свърши сама — отговаряше тя. — Подреден дом е подреден ум.

И Артър седеше, докато жена му хвърчеше около него. Когато тя почина, той продължи нещата така, както тя би искала да бъдат.

Нейтън влезе в стаята.

— Здравсти, Ем Си Хамър — каза той, посочвайки панталоните на Артър. — „Не докосвай това“.

Строполи се на един стол и провеси ръце на облегалката отзад. Краката му се огънаха като гумени пръчки. Подсмърчайки през около десет секунди, той от време на време избърсваше нос с опакото на ръката си.

Артър се чудеше какво да каже. Нямаше представа кой беше този човек Ем Си Хамър, ако изобщо беше човек. Спомни си молбата на Бернадет да поговори по мъжки със сина и. Най-после реши да каже:

— Как беше проучването на университетите?

— Добре — сви рамене Нейтън.

— Видя ли нещо, което да ти хареса?

Отново раменете на младежа дадоха отговора.

Артър погледна редицата снимки на полицата над камината. Едната заявяваше „Най-добрата майка на света“. Много по-малък Нейтън, Бернадет и Карл държаха голяма риба и се усмихваха към камерата. Една снимка на Карл привлече погледа му. Той се печеше на слънце и държеше чаша червено вино.

— С какво се занимаваше баща ти?

Нейтън се размърда на стола си.

— Беше инженер. Мисля, че поправяше асансьори. Нали разбираш, електрическите неща.

— Това ли искаш да учиш в университета?

— Не.

— Какво искаш да учиш?

— Разглеждам специалности по английски. Според мама е добър избор.

— А ти какво мислиш?

— Не съм много сигурен.

Опитвайки се да налучка някакъв разговор, който може да е интересен за момчето, Артър започна да бърбори. Откри, че разказва на Нейтън, че когато беше млад, било естествено да вървиш по стъпките на баща си. Неговият баща бил ключар, така че това била кариерата, начертана пред него.

— Но тогава не му казвахме кариера. Беше просто работа или занаят. Трябваше да работя като чирак. Това означаваше две години да работя, следвайки ключаря, просто да стоя и да го наблюдавам през голяма част от времето, като не ми плащаха много. Той беше добър човек, казваше се Стенли Шиъринг. Винаги намираше време да ми обяснява, да ми показва как се правят нещата. Не мисля, че в днешно време младежите имат това — някой, който да се интересува от онова, което правят. Вас сякаш ви пускат сами по света, в университета и сами да намирате пътя си в живота. Предполагам, че времената се менят. В ония дни се женехме много по-млади. Когато се ожених, вече се бях утвърдил в работата си и донасях прилична сума пари вкъщи. Нямаше да преживеем с парите ми като чирак или със студентска стипендия.

През цялото време, докато той говореше, Нейтън се взираше в телефона си. Движеше и двата си палеца по екрана.

Бернадет донесе три чаши кафе.

— Приказвате ли си, момчета? Тогава аз ще ви оставя.

Артър се загледа безпомощно след нея, докато тя излизаше от стаята. Какво общо би могъл да има с този младеж? Той явно не искаше да говори за работа или за университета. Накрая Артър каза:

— Кой, за бога, е този Ем Си Хамър?

Нейтън вдигна очи.

— Американски рапър от осемдесетте. Носел широки панталони с ниско дъно като тези, с които си ти. Сега е проповедник или свят човек.

Той раздвижи отново пръсти по телефона и след това вдигна екрана.

Артър погледна към снимката на черен мъж с очила и широки сребристи панталони.

— Ааа — изрече той. — Обичаш ли музиката?

Нейтън кимна.

— Предимно рок. Но обичам и наистина старите неща като „Бийтълс“.

— Мисля, че всъщност някъде имам един стар албум на „Бийтълс“. Ще ти го дам, ако искаш. Но е плоча. Ще ти трябва грамофон, за да я слушаш.

— Мама има грамофон на тавана. Как се казва?

— Мисля, че е *Rubber Soul*.

Нейтън кимна.

— Имам го свален, но ще е хубаво да го чуя на истинска плоча. Не мислех, че ще харесваш „Бийтълс“.

— Мириам ги харесваше повече от мен. Беше почитателка на Джон Ленън. Аз винаги съм предпочитал Пол Макартни.

— Това донякъде е обяснимо. Но най-готин е Джордж Харисън.

Артър се премести няколко сантиметра на дивана.

— Можеш ли да търсиш всичко на телефона си? Като библиотека ли е?

— Донякъде.

— Можеш ли да провериш нещо?

— Разбира се.

— Търся един френски писател. Казва се Франсоа дьо Шофан. Искам да знам къде живее.

Нейтън потупа по екрана на телефона си.

— Просто — каза той.

Артър взе телефона от него. Виждаше се малка, квадратна снимка на къща с бяла мазилка. Изглеждаше много внушителна. Под нея имаше адрес в Лондон.

— Адресът настоящ ли е?

Нейтън потупа още малко.

— Единственият за него, освен ако не се е върнал във Франция. А, всъщност той е от Белгия. Семейството му се преместило в Ница, когато бил малък.

— Всичко това на телефона ти ли го пише?

— Някои неща ги знаех. Изучавахме Дьо Шофан в училище. Той е един от най-видните писатели на шестдесетте. Романът му „Историите, които разказваме“ е класика. Чувал ли си за него?

— Всъщност да.

Артър си спомни разказа на Кейт за това как е откраднал историята от Грейсток и се зачуди какъв човек би направил такова нещо.

Нейтън взе телефона си.

— Мобилният ти в теб ли е? Мога да ти изпратя линка чрез блутут.

— Просто ще си го запиша — отговори Артър. Намери в куфара си лист хартия и химикалка. — Ще ми го прочетеш ли? Зрението ми не е много добро.

Нейтън извъртя очи, но прочете адреса с безизразен глас.

— Наистина ли те е нападнал тигър? — попита той, докато Артър мушкаше листа в задния си джоб.

Артър кимна, разкопча копчето на маншета си и нави ръкава. Превръзката, която Кейт му беше направила, едва-едва се държеше. През нея се беше просмукала кръв и бе засъхнала на ръждиви ивици. Видя как очите на Нейтън се разширяват, но след това младежът сякаш си спомни, че не е готино да проявяваш интерес, сви рамене и отново се отпусна назад.

Бернадет се появи отново, този път с чиния сладки с конфитюр.

— Направих ги, докато си говорехте — каза тя. — Само разточваш многолистното тесто, нарязваш го на квадратчета и добавяш малко конфитюр в средата. След това ги слагаш във фурната и *voilà!* Рецептата е много лесна. Сега ги изяжте, докато са още топли.

Артър и Нейтън посегнаха едновременно към сладките. Седяха и ги духаха известно време, после започнаха да ядат.

— С Нейтън мислим да отидем до Манчестър следващата седмица. — Бернадет се настани на дивана до Артър. — Може да дойдеш с нас, ако ти се пътува пак. Чух, че бил много оживен град. Специалността по английски в университета била на много високо ниво.

Артър взе чашата с кафе, което вече бе изстинало.

— Всъщност си мислех следващото ми пътуване да е до Лондон — отговори той. — Искам да посетя къщата на един писател. Мисля, че жена ми е била свързана с него по някакъв начин.

Не беше сигурен дали Нейтън повдигна вежда под гъстия си черен бретон, но си помисли, че може и да го е направил.

ЛОНДОН

Лондон беше изненада, дори наслада. Артър бе очаквал да види един сив и безличен град, с потискащи го сгради и безизразни лица на разочаровани офис служители в стила на Едвард Мунк. Но градът бликаше от енергия, както си бе представял чуждите страни.

Времето беше горещо и задушно. Всичко се движеше — един калейдоскоп от звуци, цветове и форми. Таксито надуваха клаксоните си, профучаваха велосипеди, гълъби пристъпваха важно, хора крещяха. Чу повече езици, отколкото смяташе, че съществуват. Чувстваше се сякаш е в средата на въртележка — неподвижен и незабелязан, докато светът се въртеше около него.

За негова изненада не се чувстваше объркан дори и когато непознати се блъскаха в него, без да се извинят. Той не беше част от този странен свят. Беше гост, просто преминаваше и знаеше, че може да се върне към безопасността на своя дом. Това го караше да се чувства по-смел, неустрашим.

Беше слязъл от влака на Кингс Крос и реши да върви колкото може. На картата, която купи на гарата, всичко изглеждаше близо.

Беше решил, че обичайните му панталони са прекалено плътни за пътуването с влака и ходенето из столицата, затова изпра, изглади и облече панталона, който му бе дала Кейт Грейсток. Бернадет му бе дала ваучер за един спортен магазин в Скарбъро и той се бе решил да излезе от селото и бе отишъл в него. Там купи тъмносиня найлонова раница с много джобове, манерка и компас, а също и чифт спортни сандали. Бяха грубовати, но щеше да му е прохладно на краката.

Закрачи напред, като глезена му бе здраво стегнат с бинтове. Сините му панталони тук не бяха нищо необичайно, докато вървеше до едно момиче с розова коса и мъж с дупки в ушите, в които можеше да влезе кенче кока-кола. Видя пудел с лилава опашка на помпон и мъж, който караше велосипед с едно колело на тротоара и говореше по мобилния си телефон.

Когато видя този човек, си спомни, че все още не е говорил с Луси, след като ѝ беше оставил неясното съобщение от задната седалка в колата на Бернадет. Между връщането му от имението „Грейсток“ и тръгването му за Лондон имаше само двадесет и четири часа. Беше ѝ се обаждал два пъти, но му бе отговорила гласова поща. Чудеше се дали го избягва, или е прекалено заета, за да говорят.

Продължи да крачи, попивайки гледките и звуците, но откри, че колкото повече върви, толкова повече го обзема чувството на притеснение и съжаление.

Когато Мириам бе предложила за тридесетата годишнина от сватбата им да прекарат една седмица в Лондон, да отидат на театър и може би на обяд в „Ковънт Гардън“, той се беше разсмял. Беше се *разсмял*. Защо иска да ходи в Лондон? — беше и казал той. — Един мръсен и вмирисан град, прекалено оживен и прекалено голям. Просто по-голям вариант на Нюкасъл или Манчестър. На всеки ъгъл има крадци и просяци. Ще им струва цяло състояние да се хранят навън.

— Беше само идея — отговори безгрижно Мириам. Не изглеждаше да е особено ядосана, че отхвърля така направо предложението и.

Сега Артър съжаляваше. Когато децата отраснаха, трябваше да ходят на нови места заедно, да имат нови преживявания. Трябваше да използват възможността да правят онова, което искат, и да разширят хоризонтите си, особено сега, когато знаеше, че Мириам е живяла попълноценен и по-вълнуващ живот, преди да я срещне. Той я беше задушавал. Беше толкова закостенял.

Месец след този разговор Артър беше резервирал мини почивка за двамата в спа хотел в Скарбъро — много по-цивилизовано от Лондон. Плати допълнително за стая с баня, а на масичката имаше шоколадови бисквити. Вечерта на годишнината им беше завел Мириам да гледат пиеса на Алън Айкборн, която много и хареса. След това си купиха пържени картофи и се разходиха по брега, завързали шалове на главите си, за да ги пазят от вятъра.

Беше прекрасно. Е, поне за него. Сега се чудеше дали за жена му е било разочарование. Дали беше мислила за Дьо Шофан, когато бе предложила пътуването до Лондон? Дали се беше надявала да зърне бившия си любим?

Ревността не беше чувство, с което бе свикнал. Мразеше начина, по който сякаш се забиваше в него, караше стомаха му да се бунтува и му се присмиваше. Беше сгрешил, като се бе присмял на Мириам. Тя беше права. Той беше сгрешил.

Прекара деня като турист, правейки онова, което трябваше да правят двамата с Мириам. Стоеше и зяпаше известните места в Лондон — Лондонското око, парламента, Биг Бен, и направо обожаваше тези преживявания. Качваше се и слизаше от откритите червени туристически автобуси и вървеше пеша, когато можеше. По вените му пулсираше адреналин. Имаше чувството, че градът го прегръща. Беше очаквал това да се случи заради страха от неочакваното, но беше от въодушевление.

Купи магнит за хладилник с червен автобус и молив с Кулата на Лондон от златна пластмаса отгоре. Седна да обядва в кафе „Перлената кралица“, което имаше маси от неръждаема стомана, поставени накриво на тротоара. Един мъж седна при него, без да попита. Беше облечен със сив костюм на райета, а от джоба му се подаваше розова кърпичка. Лицето му беше червено, сякаш бе тичал или нещо го беше ядосало. Седеше с разтворени крака и коленете му почти докосваха коленете на Артър. Артър дръпна краката си по-далече и се опита да гледа право напред. Но когато мъжът поръча сандвич с бекон и чедър, той го погледна и кимна.

— Добре ли сте?

— Да, благодаря.

— Женен ли сте?

— Да. — Артър автоматично протегна ръка и завъртя пръстена на пръста си.

— От колко време?

— Повече от четиридесет години.

— Господи. Дават по-малко за убийство. — Мъжът се ухили. Артър не се усмихна. Не беше искал този мъж да сяде при него. Искаше само да изпие спокойно чаша чай и да изяде сандвич с бекон, преди да продължи с разглеждането на града, настройвайки се да отиде и да намери къщата на Франсоа дьо Шофан. Погледна над рамото на мъжа, за да улови погледа на сервитьорката, която бе взела поръчката му. Беше поръчал чая си преди десет минути и все още не беше дошъл.

— Съжалявам, приятел — каза мъжът. — Просто се шегувам. Тия дни няма много дълги бракове. Сигурно е приятно, хъм, да има някой, който те чака у дома?

— Приятно беше, да.

— Казваш *беше*?

— Жена ми умря преди година — преглътна Артър. Най-после успя да привлече вниманието на сервитьорката, махайки с ръка. Тя веднага изрече с устни „съжалявам“ и донесе чая му.

— Извинявай, миличък. Затрупана съм с работа — каза тя. Розовата ѝ рокля беше смъкната на рамото, откривайки презрамката на лилав сутиен. — Ще ти донеса супер голям сандвич.

— Малкият, който поръчах, е напълно достатъчен.

— Но цената ще е същата. — Имаше полски акцент и дълги като парчета тебешир пръсти.

— Много мило от ваша страна.

Тя кимна и направи реверанс.

— Нямам голям апетит — каза Артър на мъжа. — Но мисля, че щеше да се обиди, ако настоявах за малък сандвич.

Мъжът проследи с поглед сервитьорката, която отиде зад бара и започна да прави топъл шоколад.

— Готина е — каза той. — Тъмни очи, тъмна коса. Това ми харесва.

Артър наля мляко в чая си и отпи. Чувстваше се неловко заради самочувствието на мъжа, заради това как краката му навлизаха в собственото му пространство и как оглеждаше сервитьорката.

— Проблем ли е да те попитам нещо, а? — каза мъжът, навеждайки се напред. Не изчака Артър да отговори утвърдително. — И аз мисля да се ожения. Струваш ми се подходящ да дадеш съвет, а? Нали разбираш, поживял си доста. Правил си неща, видял си неща... светски човек.

— Ще видя какво мога да направя — отговори предпазливо Артър.

— Добре. — Мъжът бръкна в джоба си и извади малко тефтерче. — Записвам си разни неща и се опитвам да си проясня мозъка, за да реша. Чета си записките, преди да заспя.

— Решението да се ожениш е важно.

— Така е. Ти как разбра, че жена ти е подходящата?

— Запознах се с нея и вече знаех, че е жената, за която искам да се ожения.

— Да? Продължавай.

— Когато бях с нея, не исках да съм с никоя друга. Никога не съм се замислял дали е *тя*, защото нямаше друга. Харесваше ми простотата на живота с нея. Запознахме се, когато аз бях на двадесет и шест, а тя година по-млада. Държахме се за ръце, разхождахме се, целувахме се. През цялото време мислех само за нея. Никога не погледнах друга. Сгодихме се, след това се оженихме, по-малко от две години след като се запознахме. Сякаш следвах невидима пътека, която вече беше начертана за мен. Имаше други пътеки, които тръгваха в различни посоки, но никога не се запитах накъде отиват. Просто продължавах да вървя напред.

— Хм. Това звучи истинско. Искане ми се и при мен да е така.

Артър отпи от чая си.

— Беше ли верен?

Беше естествено човек, който смята да се посвети на друг човек, да зададе този въпрос.

— Да, бях.

— Някога питал ли си се как би било с някоя друга? Нали разбираш. Поглеждал ли си други жени, чудейки се...? Надявам се да не си помислиш, че съм прекалено нахален.

Артър си помисли точно това. Да, човекът беше много любопитен, но не откри у него никакво желание за пикантни подробности — само любопитство, свързано със собственото му положение.

— Да, чудил съм се, защото човешката природа е такава. Но няхах желание да последвам тези свои мисли. Понякога се случваше да видя някоя жена и да си помисля, че е красива или че има хубава усмивка. Но знаех какво може да изгубя, така че просто пропъждах тези мисли от главата си.

— Много си разумен. Искане ми се да е толкова просто. Искане ми се да можах да подредя мислите си. Знаеш ли, аз имам две жени.

— О.

— И някак обичам и двете. На тридесет и пет съм. Искане скоро да се ожения и да имам деца.

— Когато бях на тридесет и три, вече се бяха родили и двете деца.

— Искам да купя къща и да имам семейство. — Мъжът наведе глава напред и нарисува кръг с пръста си. — Вече имам оплешивяло петно. Виждаш ли? Време е да имам барака в градината и да ходя на разходки извън града с жена си и децата. Но съм раздвоен. Да ти разкажа ли за двете момичета? Ти ще можеш да ми дадеш съвет. Познавам по лицето ти.

Сервитърката донесе храната им. Сандвичът на Артър беше голям колкото чинията, на която беше сложен.

— Добре, нали? — каза тя.

— Много добре. — Артър вдигна палци нагоре.

Мъжът отхапа от своя панини. Потече струйка сирене, която се залепи за брадичката му.

— Едната от тях е приятелката ми. Заедно сме от три години. Тя е наистина чудесна. Видях я да седи до прозореца на една чайна. И влязох да си купя торта просто защото я харесах. Запътих се направо към нея и я поканих да излезем, казах и че ще я заведа на скъпарски ресторант. Отначало тя отказа. Това ми хареса. Беше предизвикателство. Постарах се обаче. Когато си тръгнах, и дадох визитката си. Купих букет цветя и я изчаках отвън. В нея имаше нещо, което ме привличаше, както и ти каза за жена си. Сломих съпротивата ѝ. Накарах приятелката и да се смее. Най-после тя каза „да“ и отидохме да гледаме някакъв филм с Хю Грант. Беше прекрасна вечер. Държахме се за ръце като тийнейджъри. А след това тя не поиска луксозен ресторант, само хамбургер. Дона е прекрасно момиче, работи наистина много, фризьорка е.

Мъжът извади портфейла си и показва на Артър една снимка. На нея се усмихваше момиче със сърцевидно лице и завързан в косата червен шал.

— Хубаво момиче е.

— Обаче другата, с която се виждам, Манда... — Той духна върху пръстите си, сякаш се бяха запалили, а той ги гасеше. — Тя е страхотна. Позволява ми да правя неща с нея, разбираш ли?

Артър не разбираше, но кимна.

— Запознахме се в салон за масажи. Беше на рецепцията. Искам да кажа, ако бях щастлив, ако всичко беше наред с Дона, нямаше да

отида на такова място, нали? Дона беше заминала на някаква конференция на фризьорите и Манда ме заведе у дома си. Познавах я само от един час и... *прас*. — Той плесна с ръце и се ухили. — Фойерверки. Това момиче знаеше неща, за които не бях и подозирал, че съществуват. После двамата едва можехме да вървим.

— А Дона?

— Не я карам да прави нито едно от онези неща, защото, ако поискам и тя се съгласи, ще изгубя уважение към нея. Тя не е такова момиче, а Манда е. Ситуацията е сложна.

— Не се ли чувстваше виновен, че си изневерил на приятелката си?

Мъжът се намръщи.

— Донякъде. След това. Искан ми се да не беше ходила на проклетата конференция и тогава нямаше да тръгна да си търся белята.

Артър бе загубил апетита си. Наряза сандвича на четвъртини и добави кафяв сос, но не започна да яде.

— И коя да избира? Като се ожения, това ще е краят. Искан да съм верен. Искан поне да опитам. Ако имам деца, тогава ще съм глава на семейство, нали? Би трябвало да е Дона, тя е от момичетата, които се женят, обаче знам какво още има там, навън. С нея всичко ще е прекалено ванилено. Може и да ми липсват шоколадовите парченца. Но Манда се променя. Вече иска да правим и други неща, разбираш ли, извън спалнята, като истински срещи. Ходихме на театър и тя се беше нагласила и прекарахме страхотно. Обърках се още повече.

— Но ако през цялото време ядеш шоколадови парченца, може да ти стане прекалено сладко. — На Артър не му беше приятно да сравнява жените с видове сладолед, но това беше език, който раираният костюм разбираше.

— А ти какво би направил? Ще останеш с протичкия вкус или ще се насочиш към нещо по-вълнуващо?

Артър обмисли проблема на мъжа. Запрехвърля го в ума си. За да иска от непознати да му помогнат да вземе решение за личния си живот, значи проблемът очевидно беше много важен за него.

— Въпросът е, че в наше време има прекалено голям избор — отговори той. — Когато бях по-млад, човек беше доволен от онова, което получаваше. Беше истински късмет, ако получиеше чорапи за Коледа, а сега младежите искат всичко. Не е достатъчно да получат

телефон, трябва да свири, пее и танцува. Искат компютри, къщи, коли, да излизат на ресторанти и барове. И не просто да хапнат каквото и да било, а трябва да е в луксозни ресторанти, а бирата да е скъпа и в бутилки.

— Казваш, че няма да уважаващ Дона, ако ти позволи да правиш неща, но ти и сега не я уважаващ, защото се виждаш и с Манда. Ще уважаващ ли Дона, ако се ожени за теб? Ако се ожени за теб, а *ти* знаеш, че ѝ изневеряваш и всъщност не я заслужаващ? А онова, другото момиче, което проявява интерес към определени неща — колко време ще те привлича това? Виждаш ли се да бършеш прах и да чистиш с прахосмукачка заедно с нея? Дали тя все още ще иска да правиш тези неща, когато стане майка? Прави ли ги и с други мъже, освен теб? Така че, вместо да се чудиш коя от двете е по-подходяща, може би отговорът е, че нито една от тях не е. Ако бях на мястото на Дона, щях да потърся някой, който ме заслужава и проявява уважение към мен. А ако бях Манда, тогава нямаше да искам да съм с мъж, който изневерява на приятелката си. Затова не мисля, че трябва да предложиш на която и да било от тях да се ожени за теб просто защото едната може да приеме.

Мъжът остана да седи известно време със свити вежди и склучени на скута си ръце. Поклати глава.

— Не бях мислил за такъв вариант. Направо ми размъти мозъка.

— Съжалявам. Най-добре е да се казва истината.

— Оценявам това. Обаче ти си жесток. Добавяш трети вариант към сместа. Искаш да кажеш да зарежа и двете и да си намеря някоя друга?

— Може би някоя, която е ванилия с няколко шоколадови пръчици?

— Жесток. Нека платя обяда ти, а?

— Няма проблем, ще се справя сам.

— Не мисля, че ще искам нечие друго мнение. — Мъжът стана и отново стисна ръката му. Хвърли двадесет лири на масата. — Трябва сам да реша проблема.

— Съжалявам, ако съм те объркал.

— Не-е-е. Аз поисках съвет и ти ми го даде. Честно и почтено.

Артър се поколеба. Видя промяната в мъжа. Раменете му бяха присвити, очите му търсеха истината. Преглътна, преди да заговори.

Може би и той самият имаше нужда от бруталната истина.

— Преди да си тръгнеш, може ли да те попитам нещо? — изрече той. — Малко вероятно е да се срещнем пак, така че може да ми кажеш какво мислиш.

— Разбира се. Какво е то?

— Ако срещнеш момиче и преди теб е имало и други мъже, и тя е живяла на различни места по света, и е правила много неща, но не ти е разказала нищо, това ще те притеснява ли?

Мъжът наклони глава на една страна и се замисли.

— Не. Това би я направило тази, която е. Имам предвид, може да е имало причини да не ми каже. Някои хора живеят за мига и не поглеждат назад. Защо да гледаш към миналото, ако си щастлив в настоящето?

Артър се замисли известно време. Взе салфетка, уви сандвича с бекон и го сложи в джоба си.

— А купуваш ли бижута за Дона и Манда?

— Разбира се. Дона обича евтините, лъскави неща. Има пълни чекмеджета. Манда обича скъпите. Диаманти и платина, да показват колко я обичам. Струва ми цяло състояние.

— Обмисляш ли много какво да им купиш? — попита Артър, мислейки за онази единствена, гравирана страница от злато в книгата талисман и колко влюбен трябва да е бил Дьо Шофан в Мириам.

— Всъщност не. Оставям го на тях. Те ми посочват какво искат или пък го купуват сами. Или взимам някоя дреболия от приятели, за които знам, че намират евтино хубави неща. За сватбен пръстен обаче ще се постарая. Той е завинаги.

— Благодаря. Това беше полезно. — Артър се изправи и застана с лице към мъжа. — Попита ме дали съм направил добър избор със съпругата ми. Абсолютно сигурно. Но не съм сигурен дали аз бях добър избор за нея.

Мъжът протегна ръка и бутна с юмрук Артър по рамото.

— Не, изглеждаш ми добър човек. Мисля, че сигурно си бил добър избор.

— Мислиш ли? — Изведнъж се почувства така, сякаш че имаше нужда от потвърждение, дори и от този безочлив непознат, който изневеряваше на приятелката си.

— Бил си верен. Бил си внимателен. Изслушваш. Проявяваш загриженост. Даваш добри съвети. Не изглеждаш зле. Сигурен съм, че е направила добър избор с теб, да.

— Благодаря ти — изрече тихо Артър. Плати сметката си и остави два паунда бакшиш. Сервитьорката го видя и му махна.

— Наистина е сладка — каза мъжът, докато си тръгваха заедно.
— Мислиш ли, че...?

— Не — отговори твърдо Артър. — Не мисля.

КНИГАТА

Къщата на Франсоа дьо Шофан беше по-голяма, отколкото Артър очакваше. Беше екстравагантна, разкошна, сякаш трябваше да е петзвезден хотел, пред вратата, на който стои портиер със сив цилиндър. Бялата и фасада блестеше на слънцето. Изведнъж Артър се почувства неудобно заради своята къща близък от червени тухли с три спални. Никога не бе мечтал да притежава нещо по-грандиозно. Някога двамата с Мириам бяха говорили да се преместят, за да са по-близо до училището на Дан и Луси, но никога не бе съдил за себе си или за другите по размера на домовете им. „Домът е там, където е сърцето“, казваше някога майка му. Дали е трябвало да се издигне в кариерата, за да си позволи по-голяма къща за семейството си? Дали е трябвало да се стреми да успее повече? Това бяха въпроси, които не си бе задавал, докато не започна това пътуване.

Докато стоеше пред къщата и оглеждаше извитата в полумесец улица, тополите, добре поддържаното площадче, той си представи Дьо Шофан и Мириам да се разхождат, хванати за ръка — тя цялата в бяло, той облечен целият в черно, предизвиквайки възхитените погледи на съседи и минувачи. Във въображението му те крачеха в такт и се смееха, а главите им бяха наведени и се докосваха. След това се целунаха на прага, преди да изчезнат в къщата.

Артър зарови ръце в джобовете си и огледа нелепите сини панталони, здравите си спортни сандали, найлоновата раница с компас. Елегантен със сигурност не беше. Ако Мириам бе останала с френския писател, тя можеше да живее живот, изпълнен с разкош и артистичност, вместо да предпочете домашен уют с един скучен ключар. Децата и можеше да получат образование в частни училища и да не им липсва нищо. Артър често бе отказвал да купи играчки за Дан и Луси, защото са прекалено скъпи.

Но жена му нито веднъж не го бе накарала да се почувства така, сякаш не е достатъчно добър. Той сам си го причиняваше.

Докато се качваше по стълбите, коленете му се разтрепериха. Хвана дръжката на черното желязно чукало на вратата, което беше с формата на лъвска глава. Изправи гръб и застана на прага, очаквайки вратата да се отвори от един застаряващ френски бог на любовта с гарвановочерна коса.

Вече беше решил, че Дьо Шофан все още ще е облечен в черните си панталони и поло. Сигурен беше, че това е неговата отличителна черта. Щеше да е бос и със затъкнат зад ухото молив. Как щеше да отвори вратата — със замах или с въздишка, защото прекъсваха поредния му шедьовър?

Артър почука колкото може по-уверено. Изчака няколко минути, след това почука отново. Почувства, че му се гади, като че ли току-що бе слязъл от влака след дълго пътуване. Разумът му казваше да се обърне, да си тръгне и да забрави тази глупава мисия. Сърцето му казваше да остане, казваше му, че трябва да продължи.

Зад вратата се чу тракането от откачане на вериги. Вратата се отвори няколко сантиметра. Видя част от розови дрехи. Око, притиснато до процепа.

— Да?

Не можеше да каже дали гласът е на мъж или жена. Не беше гласът, който бе дал на съперника си в любовта.

— Идвам да се срещна с г-н Дьо Шофан.

— Кой сте вие?

— Казвам се Артър Пепър. Мисля, че жена ми е била приятелка на г-н Дьо Шофан. — Вратата остана откrehната и той добави: — Тя почина преди една година и се опитвам да открия приятелите ѝ.

Вратата се отвори. Показа се млад човек на около двадесет и пет години. Беше много слаб и носеше дънки, които висяха от хълбоците му. На тениската му пишеше *Лед Цепелин*. Беше достатъчно къса, за да се вижда пъпът му, в който имаше червен лъскав камък. Тъмносини, хлътнали очи примигваха под непокорната му, розова коса.

— Няма да я познае, жена ви.

Акцентът му беше мек, източноевропейски.

— Имам снимка.

Мъжът поклати глава.

— Няма да може да разпознае, когото и да било.

— Имам причини да мисля, че с жена ми са били много близки. Било е много отдавна. През шестдесетте...

— Има алцхаймер.

— О.

Не беше очаквал това. Представата на Артър за самоуверен битник, облечен в черно, изчезна, без да се замени с нещо друго.

Младежът сякаш щеше да затвори вратата, но след това каза:

— Искате ли да влезете? Изглеждате сякаш имате нужда да поседнете.

Едва когато той изрече това, Артър осъзна, че глезенът му заплашваше да блокира. Беше вървял, откакто бе срещнал човека с двете приятелки в кафето.

— Много любезно от ваша страна.

— Казвам се Себастиан — изрече през рамо младежът. Краката му издаваха засмукващ шум, докато стъпваше леко по мозайката в коридора, оставяйки отпечатыци, които изчезваха след няколко секунди. — Заповядайте. Чувствайте се като у дома си. — Той махна към вратата. — Искате ли чай? Не обичам да го правя само за себе си. — Очите му бяха широко отворени, пълни с копнеж.

— С удоволствие ще изпия една чаша.

Артър отвори вратата и влезе в стаята. На всяка от стените имаше полици с книги от пода до тавана. До едната стена беше подпряна висока стълба. Мебелите бяха от солидно тъмно дърво със седалки и възглавници от износено кадифе в рубиненочервено, сапфиреносиньо, златно и изумруденозелено. Таванът беше боядисан в мастиленосиньо и беше осеян със сребърни звезди. *Еха*, помисли си Артър. Застана на едно място и се огледа. Стаята беше като декор за филм. Не искаше да сяда. Искаше да обикаля и да докосва книгите. Пред еркерния прозорец, който гледаше към улицата, имаше голямо дъбово бюро с извит сгъваем капак. Върху него стоеше стара пишеща машина с лист хартия в нея, готова за Дьо Шофан, за да може той да създаде нов шедевър или да плагиатства. Артър се приближи малко, за да види дали на белия лист има някакви думи. Нямаше. Усети, че за миг го залива вълна на разочарование. Самият той не беше артистичен, затова му беше интересно как хората могат да изкарват прехраната си с рисуване или писане.

Едва след известно време забеляза, че бюфетът е покрит с прах. По паркета бяха оставени чаши. Изпод възглавниците на дивана се подаваха обвивки от шоколади. Всичко не беше така бляскаво, както изглеждаше на пръв поглед. Избра един тапициран с резедаво кадифе стол и седна на него.

Себастиан се върна в стаята. Носеше червен пластмасов поднос на бели точки, на който имаше две пъстри чаши заедно с чайник със същата украса. Той го сложи на една малка масичка, избутвайки купчина списания на пода. Артър се пресегна, вдигна ги и ги сложи на един стол.

Себастиан не реагира по никакъв начин, сякаш беше нормално да създава бъркотия след себе си.

— Готово — каза той. — Аз ли да съм майката и да наляя? Така казвате тук, нали?

— Да — усмихна се Артър. Успя да се спре и да не помогне, когато видя, че ръката на младежа трепери.

— И така. — Себастиан подаде на Артър чашата му и чинийка. Той започна да сочи с пръст към пръснатите из стаята столове, след това избра най-големия, от ъгъла, на чиято избеляла синьо-зелена тапицERIA се подаваше част от пълнежа. Седна, свивайки крака под себе си. — Разкажете ми за жена си. Защо сте тук?

Артър обясни за гривната и как проследяваше историята на талисманите, за да разбере повече за живота на Мириам, преди да се срещнат.

— Научавам повече и за себе си — призна той. — С всеки човек, когото срещам, с всяка история, която чувам, усещам, че се променям и пораствам. А може би и други имат полза от това, че са ме срещнали. Усещането е странно.

— Сигурно е вълнуващо.

— Така е. Но се чувствам и виновен. Аз съм жив, а жена ми не е. Себастиан кимна леко, сякаш разбираше.

— Някога и аз се чувствах жив. Бях тук, бях там, вълнувах се. А сега съм тук. Хванат в капан.

— Но всъщност не си хванат в капан, нали? Искам да кажа, че можеш да си тръгнеш, когато решиш?

Себастиан махна с ръка, сякаш да отхвърли думите му.

— Нека ти разкажа живота си, Артър. Докато ти откриваш своя, моят си отива. Може и да звучи мелодраматично, но така се чувствам. С Франсоа бяхме заедно няколко години, преди той да забрави кой е. Започна с дребни неща — забравяше да загаси лампите, изгуби очилата си. Случва се на всички, нали? Лесно е да сложиш зърнената закуска в шкафа с чашите за кафе или да забравиш, че обувките ти са под леглото. Качваш се горе и си забравил защо си го направил или купуваш бутилка мляко, въпреки че имаш в хладилника. Обаче Франсоа едва не запали къщата. — Очите му се насълзиха от вълнение. — Качи се горе да подремне следобед — винаги между два и четири. По това време го оставям сам, за да възстанови силите си, преди отново да започне да пише. Влязох в стаята да го събудя, а леглото гореше. Пламъците стигаха почти до тавана. Франсоа просто седеше и гледаше през прозореца. Дори не забелязваше, че е в опасност. Изтичах с бързината на сърна, занесох едно одеяло в банята и пуснах водата, за да го намокрят. След това угасих пламъците с него. Матракът беше почернял и димеше. А Франсоа пак не казваше нищо. Хванах го за раменете. „Добре ли си?“ — попитах го. Но той се взираше безизразно в мен. Тогава разбрах, че разумът му си е отишъл. Никога вече нямаше да е гениален.

Артър бе обзет от странно чувство, някакво усещане, че Себастиан не говори за Дьо Шофан, както би говорил един асистент.

— Как се запозна с него?

— Дойдох в Лондон преди четири години и започнах да работя в един нощен клуб, на бара. Ако счупех чаша, работодателите ми се отнасяха зле с мен и ми удържаха от заплатата. Бях твърде млад, за да се защита. Една вечер Франсоа дойде с приятели и се заговорихме за това-онова. Започна да идва повечето вечери. Говорехме всеки път в продължение на три седмици и той ми предложи работа. Каза, че ще е отчасти помощ в къщата, отчасти административни задачи и отчасти ще му правя компания. Беше очарователен. Почувствах се поласкан, че известен писател проявява интерес към мен. Нанесох се, за да му помагам, и връзката ни се разви.

Артър отпиваше от чая си, разсъждавайки върху думата *връзка*.

— Надявам се, че нямаш нищо против, че ти разказвам всичко това, Артър — каза Себастиан. — Думите сами излизат от устата ми. Прекалено дълго ги държа вътре в себе си. Толкова много хора го

мразят. Приятелите и семейството му вече не ги е грижа. Смени агента си и новият също не го е грижа, иска само да печели пари. Останах само аз. Не мога да си тръгна. Затова съм тук и се грижа за него. Не мога да го напусна. На двадесет и осем съм и съм в капан.

— Ти негов... болногледач ли си?

— Вече да, защото между нас няма нищо друго. Не както преди. Когато се запознахме, той беше великолепен. Беше свободен. Това харесвах у него. Помагах му да печата думите си, помагах с ежедневните задачи, организирах деня му. Казваше, че му приличам на пудел, толкова хубав и ентусиазиран. Аз се смеех на това и той беше доволен, че не се обиждам. Понякога казваше ужасни неща, беше нацупен и неприятен, но ми даде дом. Даде ми самочувствие. Имах пари, които изпращах на семейството си. Смятам, че съм длъжен да остана и да му помагам. Ако си отида, кой ще се грижи за него? Имам всичките тези... притеснения.

Той завъртя ръце отстрани на главата си.

— Сигурно има и други, които могат да помогнат? — попита Артър.

— Не и според мен — поклати глава той.

— Има ли с кого да говориш?

— Имам няколко приятели, но не са ми много близки. Разговорът с теб ми помогна, Артър. Да извадя думите от главата си. Имах нужда да говоря и сега се чувствам малко по-добре. Знам, че един ден трябва да си тръгна... защото иначе ще полудея.

— И аз се чувствам по-добре сега, когато излязох от вкъщи и се срещам с хора — призна Артър. — Не си бях и помислял, че може да стане така.

Себастиан кимна.

— Благодаря ти, че ме изслуша.

Довършиха чая си и Себастиан събра чашите. Сложи ги върху един бюфет при още четири други.

— Мислиш ли, че Франсоа и жена ти са били любовници? — попита той.

Беше директен въпрос, но Артър го обмисляше от момента, когато Кейт Грейсток му бе показала снимката.

— Мисля, че може да е било така — отговори той.

— И това те натъжава, да?

— Не толкова ме натъжава, колкото ме обърква. Не знаех, че е живяла с друг мъж преди мен. Не съм сигурен как мога да се сравнявам с човек с такава невероятна репутация.

— Хм — изрече замислено Себастиан. След това добави: — Разбираш, че Франсоа е хомосексуалист, нали?

Артър поклати глава.

— Не. Как би могъл...

Беше се досетил, че Себастиан е гей, но Дьо Шофан? Кейт го бе описала като склонен към безразборни връзки плейбой.

— Двамата с жена ти може и да са били любовници. През шестдесетте и седемдесетте той, как се казва, не можел да го държи в панталоните си. Но харесвал и мъже. Обаче ако тогава го признаел, това означавало да провали работата си, репутацията си. Обичал да мисли за себе си като за легенда, така че имало много момичета и жени. Прекалено много. Не мисля, че е бил с някоя от тях достатъчно дълго, за да разбие сърцето и. Освен в случай че тази жена е била прекалено неуверена. — Каза го така, сякаш беше въпрос.

— Мириам беше силна жена.

— Тогава се съмнявам, че я е оставил с разбито сърце... ако това изобщо ти помага.

Не му помагаше.

— Мислиш ли, че може да се видя с него?

— Ще му кажа, че си тук. При него не идват много посетители. Може да се зарадва.

Артър искаше със собствените си очи да види този мъж, който бе лъгал жените, бе лъгал Мириам, беше откраднал идеята на лорд Грейсток.

— Да. — Той се изправи. — Искам да го видя.

Последва Себастиан нагоре по стълбите. Когато стигнаха до една врата най-горе в къщата, откри, че стиска юмруци. Но трябваше да се изправи пред тази част от миналото на жена си, пред този мъж, който беше пълна противоположност на всичко, което беше самият той. Дали този необуздан, дързък гений беше откраднал сърцето на Мириам?

Себастиан бутна вратата и тя се отвори. Той влезе пръв.

— Буден е — съобщи той. — Но не стой дълго. Лесно се уморява, а аз ще бъда първият на огневата линия. — Той направи пистолет с пръста си и стреля в слепоочието си.

Артър кимна. За момент се поколеба пред стаята и след това влезе.

Въпреки че знаеше за болестта на Дьо Шофан, не беше подготвен да види мъжа, който седеше прегърбен в един фотьойл в ъгъла на стаята. Беше дребен, с рядка бяла коса и прекалено дълги вежди. Ръцете му бяха като щипци, лицето разкривено. Очите му бяха втренчени и празни — едно бледо подобие на наперения млад мъж на снимката, която му бе дала Кейт Грейсток. Не показва, че е забелязал присъствието на Артър или Себастиан.

Стаята миришеше на урината му и на дезинфектант, зле замаскирани от освежител с аромат на рози. Имаше единично легло със сиви вълнени одеяла, а до него — използвано керамично гърне. Върху масичката до леглото бяха натрупани книги и бебешки монитор. Червената лампичка светеше. *Все още може да чете*, помисли Артър, изпълнен с облекчение, че на нещастното същество му бе останало поне това удоволствие.

Той пристъпи напред, а Себастиан направи крачка назад и излезе от стаята.

— Ще се върна след пет минути.

Артър кимна и се обърна.

— Г-н Дьо Шофан. Аз съм Артър Пепър. Мисля, че сте познавали жена ми. — Ръката му трепереше, когато показва снимката. — Страхувам се, че е от доста отдавна. Хиляда деветстотин шейсет и трета. Тя е застанала до вас. Виждате ли? Когато видях снимката, почувствах ревност заради обожанието, с което ви гледа.

Тупна леко главата на Мириам на снимката. Изчака да види дали Дьо Шофан ще отговори. Артър огледа съсухреното му лице за най-лекия проблясък на усмивка или разширяване на очите. Не видя нищо.

Извади гривната от джоба си.

— Дойдох да проверя дали сте и дали този талисман на гривната. Книга е. Вътре има посвещение. Пише *Ma chérie*.

През цялото време, докато говореше, знаеше, че изрича думите напразно. Възрастният човек не показваше с нищо, че разбира, че някой му говори. Артър постоя известно време, а след това въздъхна и се обърна.

Себастиан стоеше на прага със скръстени ръце. Едва сега Артър видя синкавосивите белези по ръцете му. Приблужи се до него.

— Той ли ти причини това? — прошепна той.

— Няколко от тях, когато трябва да го преместя, а той се обърква. Но снощи бях самотен. Обадох се на един стар... приятел. Той дойде. Нещата излязоха извън контрол. Той ме разтърси.

— Извика ли полиция?

— Аз съм си виновен — поклати глава Себастиан. — Знам какъв е. Но все пак. Имах нужда да прегърна някого. Разбираш ли какво е това да си толкова самотен, Артър?

— Да. Да, разбирам.

Себастиан тръгна надолу по стълбите и Артър го последва.

— Скоро ще трябва да го преместя долу. Нямам достатъчно сили.

— Имаш нужда от помощ. Не трябва да правиш това сам.

— Ще измисля нещо.

В коридора Артър му показва гривната с талисманите. Не можеше да остави пътуването му дотук да завърши с гледката на Дьо Шофан, свит на стола си като изсъхнал лист.

— В тази книга талисман пише *Ma cherie*. Можеш ли да ми кажеш нещо за това?

Себастиан докосна талисмана и кимна.

— Да — отговори той. — Мисля, че мога.

Във всекидневната се наведе и отвори един шкаф. След това му подаде една книга.

— Познавам идеално всичко, написано от Франсоа. Чел съм всичките му романи и стихове и размишления в почивките между чистенето и преобличането му. Тук има едно стихотворение. Нарича се *Ma cherie*. Съвпадение, да?

— Да. Може би.

Себастиан прелисти и отвори на страницата.

— Написано е през 1963. Това е годината, когато според теб Франсоа и жена ти са били приятели?

Артър кимна. Не искаше да чете думите, да види дали разкриваха какво се беше случило между жена му и писателя, но знаеше, че трябва да погледне, да разбере.

— Задръж я. Има поне десет екземпляра. Винаги е бил почитател на собствените си творби. На мен не ми харесват. Толкова са... напрегнати. Драматични. Обичам го, защото помня какъв беше, но го мразя, защото ме задържа тук. Като птичка в позлатена клетка съм.

— Трябва да се обадиш на социалните служби.

— Тук съм нелегално. Аз не съществувам. Не мога да дам името си. Нямам номер. Аз съм невидим и трябва да остана така. Аз съм нечовек. Имам само два избора в живота си — да остана или да замина. Ако замина, къде ще отида? — Той вдигна ръце. — Няма къде да отида. Без него не знам кой съм.

Изведнъж Артър почувства огромна отговорност към този младеж с розова коса, чийто живот беше спрял заради един старец, който винаги е бил егоист.

— Трябва да разбереш. Ти си млад. Целият живот е пред теб. Пропускаш приключения, преживявания, любов. Остави бележка, изпрати писмо, обади се анонимно, но трябва да живееш собствения си живот. Ще намериш някого. Не се примирявай с човек, който те наранява. Намери някой, който те обича, който е може би на твоята възраст.

Зачуди се откъде идват думите му. Последния път, когато се бе опитал да съветва Дан за домашното му по природни науки, синът му бе грабнал тетрадката. *(Не ми казвай какво да правя. Това е работа на мама. Теб никога те няма.)*

Артър се бе втренчил в него, удивен от избухването му. Не беше у дома толкова време, колкото Мириам, но все пак можеше да помага на децата си. След този случай държеше устата си плътно затворена и оставяше домашните на другите членове на семейството. Мириам беше сериозната, тази, която „разбираше“. Той знаеше своето място, което беше да ходи на работа и да осигурява средства.

— Благодаря ти, Артър. — Себастиан се наведе и го целуна по бузата. — Надявам се, че съм ти помогнал.

— Да. Благодаря ти.

Артър никога по-рано не беше получавал целувки от мъж, с изключение на целувките от сина му, когато беше малко момченце. Струваше му се странно, всъщност дори не много приятно. Но поне се чувстваше полезен.

Беше дълъг ден. Не бе открил това, което очакваше. Зачуди се дали Мириам се е чувствала като в капан в брака им, така както Себастиан се чувстваше тук. Хвана го леко за ръката под белезите.

— Ако искаш да си отидеш, тръгвай сега — прошепна той. — Аз ще остана тук. Ще се погрижа за г-н Дьо Шофан. Всичко ще бъде

наред.

Себастиан замръзна, обмисляйки предложението на Артър. Поклати глава.

— Не мога да искам това от теб. Не мога да го оставя. Поне все още не. Но ще помисля за това, което каза. Ти си добър човек. Жена ти е имала късмет, така мисля.

— Аз бях този, който имаше късмет.

— Надявам се да намериш в книгата това, което търсиш.

— Надявам се при теб всичко да се подреди както трябва.

Когато Артър излезе от къщата, небето беше сапфиреносиньо. Във всяка от подредените в полукръг къщи светеха лампи, позволявайки му да надникне в живота на хората вътре. Докато се отдалечаваше от къщата на Дьо Шофан, Артър видя момиче с черна, късо подстригана коса да взема урок по пиано, двама тийнейджъри стояха на перваза на прозореца, правейки знака „V“ към минувачите, а една жена с руса коса и черни корени се бореше да внесе бебешка носилка в къщата си, а след това още една.

— Близнаци — извика към него тя. — Двойни грижи.

Артър се запита дали съседите знаят какво става на номер петдесет и шест — че един младеж емигрант се грижи за своя болен, остарял бивш партньор, който някога е бил известен писател. Не можеше да каже на никого, не можеше да изложи Себастиан на риск. Не беше негова работа.

Намери пейка срещу един площад, където една двойка и техният бултериер се наслаждаваха на пикник в тъмното. Пиеха просеко от бутилката.

Пейката беше добре осветена от улична лампа и когато Артър седна и отвори книгата, страниците засветиха в оранжево. Плъзгайки пръста си надолу по съдържанието, той намери стихотворението *Ma chérie*.

Ma chérie

*Смехът ти звънти, очите ти светят
Как бих могъл да остана сам, без теб?
Ти ми помагаш да живея,
Ти чуваш моя вик*

*но устните ти не говорят, те не лъжат.
Стройно тяло, коса с цвѣта на кестен
Индия, но на мен
ти казваш, че не виждаш
и това значи много за мен.*

*Кратка любов, но толкова съдбоносна
Пръстите ни се докосват
и ти знаеш колко си важна за мен,
твоята светлина
Чувство за единение
Ma chérie*

Артър затвори книгата. Прилоша му. Нямахше съмнение, че стихотворението беше за жена му, независимо от това, че Дьо Шофан предпочиташе мъже. Споменаването на косата ѝ и мястото, където бе живяла по-рано, правеха това очевидно.

Ясно му беше, че това е била голяма любовна история — пълна със страст, накарала Дьо Шофан да напише стихотворение. Той не беше писал писма на жена си, да не говорим за стихове.

Ако не искаш да намериш дървесни въшки, не гледай под дървата. Някога майка му му беше казала това. Споменът нахлу в главата му. Замижа с очи и се опита да си спомни кога и къде, но всички останали подробности му убягваха. Искаше му се отново да е с нея — пак малко момченце, без грижи и отговорности. Но когато отвори очи, видя собствените си набръчкани ръце, стиснали книгата.

И така, вече знаеше за талисмана книга, за слона и тигъра. Оставаха още палитрата с боите, пръстенът, цветето, напръстникът и сърцето.

Артър беше един възрастен човек, седнал на пейка в Лондон. Глезенът го болеше и изпитваше чувство на тъжна празнота от това, че бе оставил Себастиан в неговия пълен с книги затвор, но трябваше да продължи мисията си.

Затвори книгата със стиховете и я остави на пейката. Докато се отдалечаваше, не можеше да не се запита кой ли от малките талисмани ще е следващият, чиято история ще разбере.

ЛУСИ ВТОРА

Артър нямаше план. Не беше мислил отвъд това да намери Дьо Шофан. В раницата си имаше няколко тоалетни принадлежности, но не си беше запазил стая в хотел, донякъде очаквайки да пътува обратно за дома същата вечер. Вече беше късно, минаваше десет. Беше нахвърлял разписанието на влаковете за връщане в Йорк, но не му се искаше да се качва на нощен автобус, който да го откара до гарата Кингс Крос или да се качва на метрото за първи път.

Вървя по улиците, докато загуби представа къде се намира и дори кой е. През главата му преминаваха образи и части от разговори. Окото на Себастиан, надничашо иззад вратата, беше редом до спомена как гледа Мириам, заспала в леглото на медения им месец. Видя се как изтрива сълза, когато оставя Дан на училище за първи път, а след това видя мъжа от „Перлената кралица“, който се опитва да реши за коя от двете си любими да се ожени.

Някога той беше Артър Пепър, любим съпруг на Мириам и предан баща на Дан и Луси. Беше толкова просто. Но сега, когато казваше това на себе си, то му звучеше като най-обикновен некролог. Кой беше сега? Вдовецът на Мириам? Не. Не можеше да не е нещо повече от това. Не можеше да се описва със смъртта на жена си. Къде да отиде сега? Коя беше следващата му следа?

Беше прекалено уморен, за да мисли, дразнеше се заради нещата, които се въртяха в главата му. *Моля ви, спрете*, мислеше той, докато завиваше зад поредния ъгъл. Пред едно заведение за бързо хранене се мотаеха група деца, дъвчеха жилава пица от картонена кутия и се бутаха едно друго на пътя. Едно черно такси наби спирачките си и изсвири с клаксона. Децата се разсмяха подигравателно. По улиците все още имаше маси с туристически стоки. Шалове пашмина по два за десет паунда, зарядни за телефон, тениски, туристически справочници.

Звуците и картините изпълниха още повече главата на Артър. Искаше да полегне на някое тихо място и да позволи на мозъка си да прехвърли събитията от деня, да помисли какво да прави по-нататък.

По-надолу на улицата имаше малка табела на стената. Хостел. Влезе, без да се замисли.

Младата австралийка на рецепцията беше облечена с бял потник, на чийто фон изпъкваше синя племенна татуировка, покриваща дясното ѝ рамо. Тя го информира, че стая за една нощ е тридесет и пет паунда и че е останало само едно легло. Даде му навито сиво одеяло и тънка възглавница и го упъти по коридора към стаята в дъното.

Артър бе очаквал да дели двойна стая, но когато влезе, видя три двойки легла едно над друго и пет момичета, германки, седнали на пода. Всичките бяха облечени с къси дънкови панталони и прекалено тесни карирани блузи върху цветни сутиени. Споделяха прясно изпечен хляб, голямо парче сирене „Едам“ и кенчета сайдер.

Скривайки изненадата си, Артър им каза весело „здравейте“ и след това откри леглото, което не беше затрупано с голяма купчина дрехи и раници. Не искаше да изглежда глупаво, като се покатери на леглото си и установи по средата, че коленете му се схващат, затова се извини и се върна на рецепцията, където остана да чете вестник отпреди три дни, докато момичетата излязоха от стаята. Той ги гледаше как се носят на конче една друга, докато излизаха за вечерта.

Спомни си колко въодушевен се чувстваше самият той, приготвяйки се да се срещне с Мириам, когато бяха започнали да излизат заедно. В стомаха му пърхаха пеперуди, докато се миеше, бръснеше, пригладяваше назад косата си с гребен и малко „Брилкрийм“. Внимаваше костюмът и ризата му да са изгладени, а обувките лъснати. Слагаше гребена в джоба си и си подсвиркваше, докато отиваше да се срещне с нея. Имаше една сладоледена сладкарница, където двамата сядаха до прозореца и пиеха лимонада, в която плуваше топка ванилов сладолед, или понякога отиваха на кино. По онова време той все още беше чирак и нямаше много пари, затова спестяваше цяла седмица, в случай че Мириам поиска да отидат да вечерят на някое хубаво място, но тя беше доволна и само да се разхождат и харесваше простичките им срещи. Тогава той не знаеше, че е живяла с тигри и че известен френски писател е писал стихове за нея.

Покрай прозореца на хостела мина група момичета. Едното носеше булчински воал и буквата „У“, а другите имаха дяволски рога, червени балетни полички и мрежести чорапи. Пееха с цяло гърло и той дочу думите „Като девица“.

Те му помахаха и Артър им махна в отговор. За моминската си вечер Мириам бе отишла на вечеря с майка си и две приятелки в ресторант от веригата „Бърни Ин“^[1]. Тогава това беше върхът на изискаността. Вечерта преди сватбата си Артър беше отишъл с приятеля си Бил (вече покойник) на футболен мач и след това бяха пили по две халби шенди^[2]. Всичките му възприятия бяха изострени от вълнението, че на следващия ден ще се ожени за Мириам. Лимонадата в шендите беше сладка, а от виковете на футболния мач ушите му пулсираха. Усещаше как етикетът на ризата драска шията му. Всяка частица от тялото му беше готова да направи Мириам негова съпруга.

Сватбеният им ден се бе завъртял като конфетите, които се посипаха върху тях, когато излизаха от църквата. Празненството беше за тридесет човека в залата на културния център. Строгата на вид майка на Мириам беше направила сандвичи и пайове със свинско като сватбен подарък. Родителите на Артър платиха двамата да отидат за два дни на меден месец в една ферма. Тръгнаха същата вечер, а зад колата им дрънчаха тенекиени кутии и отзад на неговия „Морис Майнър“ беше залепена табелка „Току-що женени“.

Във фермата беше толкова студено, че зъбите им тракаха. Овцете не спряха да бляят цяла нощ, а хазяйката изглеждаше сякаш е глътнала оса. Но за Артър беше прекрасно. Мириам се приготви да ляга зад дървен параван в спалнята, а Артър — в тоалетната на двора. Трябваше да напъха пижамата в обувките си и да носи дрехите си през калната поляна.

Мириам беше красива в дългата си до земята памучна нощница с избродирани розови рози около врата. Беше се опитал да не пъшка възбудено, когато докосна талията ѝ и тя се приближи до него. Легнаха си и се любиха за първи път. А след това останаха да лежат прегърнати и си говориха за това къде ще живеят и за децата, които ще имат. И дори и сега това беше най-хубавият ден в живота му, защото беше изпълнен с толкова нежност, блаженство и желание. Въпреки че след това бяха имали много прекрасни дни заедно — раждането на Дан и Луси, както и семейни празници, — онова време с Мириам, когато прекарваха първите си часове като съпруг и съпруга, беше най-хубавото. Надяваше се момичето със знака „У“ да изпита същите чувства в своя сватбен ден.

Въпросът е, че когато човек стигнеше неговата възраст, вероятността да предстоят още прекрасни дни беше малка. Такива, които те карат да спреш и да си помислиш: *Ще помня този ден завинаги*. Беше държал Кайл и Марина в ръцете си, когато бяха бебета, беше усещал сладкия им бебешки дъх на мляко и техните неспокойни телца. Замисли се какво би могъл да чака сега.

Искаше му се вече да не е в Лондон, а в собственото си легло с обичайния горещ шоколад и вестника си. Но беше тук — сам и притеснен.

Съзнавайки, че е в меланхолично настроение, Артър си каза, че е най-добре да си легне. Върна се в стаята и се качи на леглото си съвсем малко след полунощ, с пулсиращ глезен. Сгуши се напълно облечен под одеялата си и се опита да мисли за медения си месец. Край прозореца бучаха автобуси, викаха хора, а накрая той заспа на воя на линейка.

Събудиха го в три сутринта, когато момичетата се върнаха. Бяха пияни и пееха на немски. Едната беше довела мъж в стаята. Той легна с нея в леглото под Артър. Чу се кикотене и продължително шумолене на чаршафи.

За щастие последвалото скърцане и люлеене на леглото продължиха само няколко минути. Останалите момичета се кикотеха и шепнеха. Артър дръпна бодливите си одеяла върху главата си, въпреки че очите му бяха широко отворени. Отначало си помисли, че не е възможно да правят секс. Кой ще излезе, ще срещне някого и след това ще се съвкупява с него в пълна с хора стая? Но от тежкото дишане и въздишките беше ясно, че под него се случваше нещо точно такова. Помисли си колко много се е променило всичко и че понякога този нов, модерен свят не му харесва много.

Бърборенето постепенно стихна и известно време двойката на долното легло се целуваше шумно. Чу ципа на чанта, отварянето на пакетче кърпички и след това настъпи тишина.

Докато лежеше, той си помисли, че това е първата нощ от година, когато не е сам. Никога не си беше представял, че може да прекара нощта, спейки в компанията на други хора. Странно, но откри, че тихото дишане и хъркане, които се понесоха из стаята, го успокояваха, докато отново се унасяше в сън.

Сутринта слезе от леглото, докато момичетата още спяха. Обуваше сандалите си, когато мъжът на долното легло седна на пода и започна да завързва маратонките си. Носеше мръсно розови дънки, навити на глезените. Не подхождаха на острата му коса с цвят на мед. Той вдигна пръст към устните си.

— Шшт. Да изчезваме оттук, човече — каза той с американски акцент сякаш Артър беше част от плана му.

Артър искаше да обясни, че пътува сам, че не е част от странностите на предишната нощ. Не беше с германките в каквото и да било отношение, но просто кимна.

— Знаете ли накъде е Кингс Крос? — попита той, когато застанаха на прага, примигвайки на светлината в ранното утро. Закуската в хостела беше един кафяв книжен плик с името му върху него, оставен на рецепцията. Някой беше написал Артър Пийпър.

Американецът беше взел плик, на който пишеше „Ана“.

— Ъм, тръгни наляво и ще стигнеш до спирката на метрото. Оттам можеш да стигнеш до Кингс Крос. — Мъжът погледна в плика си и сбърчи нос. — Ябълка, зърнен десерт и кутийка портокалов сок. Е, и това ли е всичко?

Артър си помисли, че е доста неблагодарен, като се има предвид, че беше получил секс, легло за през нощта и си беше откраднал закуска.

Мъжът сложи зърненото блокче в единия си джоб, а кутийката портокалов сок в другия. След това заби зъби в ябълката, смачка хартиения плик и го хвърли на прага на хостела.

— Довиждане — каза той и се втурна да тича като че трябваше да е някъде другаде.

Артър отиде до спирката на метрото и слезе в подлеза. Чувахе се музика, защото по-надолу един мъж свиреше на флейта, а една жена подрънкваше на китара с обърната на обратно мека шапка в краката си. Той пусна по петдесет пенса пред всеки от тях и последва потока от хора, запътили се към дълбините на станцията.

Пусна монети в лъскава машина, която изплю един билет. Чувстваше се изгубен, но не само защото никога по-рано не се беше качвал на метрото. Беше мислил, че ще намери ясни отговори в Лондон, но бе попаднал на нови пластове. Искаше ли да продължава

да ги бели като огромна глава лук, или беше по-добре да ги остави на мира?

Картата на покритата с плочки стена пред него не можеше да бъде по-голяма. Беше ясна и с четливи черни букви, но той просто не можеше да я разбере. Веднъж беше гледал един техник да отваря телефонна кутия на улицата. Вътре имаше необяснима (поне за Артър) плетеница от цветни жици. Тази карта приличаше на нея, само дето беше по-сложна. Искаше му се да протегне ръка и да проследи с пръст линиите, за да види къде отива, защото погледът му следваше определена линия донякъде, а след това я изгубваше. Всички около него сякаш знаеха какво правят и къде отиват. Поглеждаха картата, кимваха и се отдалечаваха, целенасочени и уверени. А той се чувстваше малък и незначителен.

Опита отново да проследи пътя до Кингс Крос, но не можеше да разбере къде да се прекачи. Вече започваше да се чуди дали просто да не се качи на някой случаен влак и да види къде ще стигне, или да се върне навън и да чака на някоя автобусна спирка.

И тогава чу един приятелски глас да казва в лявото му ухо:

— Здравейте. Проблем ли имате?

Обърна се и видя един младеж, застанал редом с него. Беше пхнал ръцете си дълбоко в джобовете на широките джинси с ниска талия. Няколко инча от червените му слипове се виждаха над колана. Тениската му може и да беше черно-бяла и на нея да пишеше „Убийците“, но усмивката му беше широка и приветлива.

— Ъм, да. Страхувам се, че никога досега не съм бил в метрото.

— Значи за първи път в Лондон?

— Да. Не съм свикнал да се ориентирам много. Трябва да стигна до Кингс Крос, за да се кача на влака и да се прибера у дома.

— Далече ли живеете?

— Близо до Йорк.

— Чудесно. Е, Кингс Крос? Не е сложно да се стигне дотам, трябва само да се прекачите няколко пъти. Имате ли билет за метрото?

— Да.

— Дайте да го видя тогава.

Благодарен на младежа заради добротата му, Артър извади портфейла от задния си джоб. Тъкмо щеше да го отвори и да извади билета си, когато той изчезна от ръцете му. Пуф. Мъжът се

отдалечаваше, тичайки с всички сили, и веднага беше погълнат от море от хора.

Сякаш в забавен каданс Артър се втренчи невярващо в празните си ръце, а след това и след мъжа. Бяха го ограбили. Беше един проклет глупак. Вестниците обожаваха да разказват истории за лековерни пенсионери като него. Раменете му се приведоха несъзнателно, беше сломен.

Но мисълта за собствената му глупост скоро бе изместена от гняв. В портфейла му имаше снимка на Мириам. Тя се усмихваше и беше прегърнала децата като малки. Нямаше друг екземпляр. Как смееше този мъж да се възползва от него. Гневът заръмжа в стомаха му, а след това се втурна нагоре в гърдите, избухвайки от устата му в думи.

— Крадец! Стой! — извика Артър с всички сили, учуден от това колко силно всъщност беше това. Извика отново.

Затича се.

Не помнеше последния път, когато беше искал от краката си да работят така. Бяха минали сигурно две години откакто се бе затичал за един автобус, но тогава нямаше значение дали ще го изпусне или не. А преди това нямаше представа. Може би след децата на плажа? Беше от хората, които вървят, не от онези, които тичат. Но краката му сякаш имаха свой собствен живот. Те не можеха да позволят на крадеца да му се размине.

Всяка мисъл, че краката му може да се разтреперят или да не издържат, изхвърча от главата му, докато набираше скорост след младежа. Викаше любезно „Извинете“ и „Искам да мина“.

Проправяше си път сред служители от офиси, носещи документи и куфарчета, покрай японски туристи с големи като чинийки за чай слънчеви очила, които надничаха иззад огромни карти. Мина край едно момиче с лилава коса, чиято приятелка имаше зелена коса и няколко обици на веждите си. Всички показваха съвсем малко или никакъв интерес, сякаш всеки ден виждаха възрастни мъже да тичат след крадци.

— Онзи човек открадна портфейла ми — извика Артър, без да се обръща определено към някого, сочейки мъжа. Затича по-бързо. Сърцето думкаше в гърдите му, а коленете усещаха удара при всяка крачка. Сивите стени на метростанцията, покрити с постери за театри

и опери, преминаваха като неясни петна. Криволичейки и залитайки малко, защото краката му започнаха да се уморяват, той продължаваше преследването.

Но внезапно пасажът, който извеждаше навън от спирката на метрото, се изпълни с хора. Младежът сякаш изчезна. *Няма смисъл — каза си Артър и спря за момент, за да си поеме въздух. — Просто го забрави.*

Тъкмо щеше да спре и да се откаже, когато за миг видя червени слипове — добро средство за проследяване. Накара краката си да продължат. *Хайде, Артър. Продължавай напред.*

Връхлетя го спомен от времето, когато Луси и Дан бяха малки. Бяха на почивка и Мириам стоеше до една будка за сладолед, за да купи фунийки. Децата играеха на гоненица, пляскайки се един друг по ръката или гърба, и след това се втурваха да бягат. Луси тичаше с протегнатата ръка, за да цапне Дан по крака, но той отскачаше встрани. Движеше се назад с малки подскоци и всеки път избягваше удара на Луси. Все по-назад и по-назад, докато стигна края на тротоара, а след това излезе на шосето. Луси продължаваше към него, съсредоточена, забравила за всичко наоколо, освен досадния си брат и желанието си да го хване. Мина една кола, след това още една, опасно близо до двамата. После към тях прогърмя един голям камион. Артър стоеше като вкаменен, без да може да помръдне, докато събитията се развиваха със светкавична бързина. Беше на по-малко от десет метра. Извика на Мириам, но тя не го чу. Облизваше малинов сироп от ръба на едната фунийка. Артър намери вътрешна сила, почти свръхестествена, която не беше и подозирал, че притежава. Без да знае как е стигнал до тях, той откри, че дърпа Дан и Луси за ръцете, отдалечавайки ги от опасността. Супермен. Дан го погледна гневно и възмутено. Луси плесна тържествуващо брат си, докато Артър почти ги хвърляше обратно на тротоара. По бузата му потече сълза. Без да подозира нищо, Мириам се приближи бързо, предлагайки им по една фунийка сладолед. Само той съзнаваше какво ужасно нещо можеше да се случи.

Черпейки сили от онова преживяване, Артър си проправи път към светлината навън. Примигвайки на яркото слънце, той залитна напред. Бялата светлина избледня и той успя да различи един

двуетажен автобус, дървета и върволица от деца от някакво училище с жълти светлоотразителни жилетки.

— Спрете го! Крадец! — извика отново той.

Мъжът вече напредваше значително, крачките му бяха големи. Разстоянието между тях се увеличаваше. Но Артър продължаваше да тича. Сърцето му думкаше, краката му пулсираха. Неравни плочи, обърнати табли от магазинчета за пържени картофи, празни пакетчета от чипс, крака — всичко това преминаваше край него. След това го прониза болка в гърдите. *О, Господи, не.* Той залитна и спря. Имаше чувството, че някой е сграбчил сърцето му в юмрук. В главата му прозвуча гласът на Мириам: „Просто забрави за него. Не си струва“. Знаеше, че е победен. Опита се да си спомни какво има в портфейла — кредитната му карта, десет или двадесет паунда в банкноти, снимки. Имаше късмет, че не го бяха намушкали.

Докато стоеше задъхан, към него се приближи друг младеж. Подобно на крадеца и той беше облечен с широки дънки. Носеше зелено горнище с качулка и дупка на рамото. Носът му беше покрит с лунички, а косата му имаше цвета на ръждиви пирони.

— Откраднал ли е нещо от вас?

— Портфейла ми — кимна Артър.

— Добре. Стойте тук. — Вторият човек бутна нещо в ръката му и изчезна. Артър погледна надолу и откри, че държи разръфана розова лента от плат, която беше импровизирана каишка, завързана в хлабава панделка около шията на едно куче.

Кучето беше малко и нервно. Имаше остра черна козина и се взираше нагоре в него с объркани оранжеви очи.

— Не мисля, че стопанинът ти ще се забави много — каза Артър. — Не се тревожи.

Той се протегна и погали кучето по главата. То не носеше истинска каишка и нямаше етикетче с името си. На земята до тях стоеше шапка от туид, която човекът сигурно беше захвърлил.

Артър и кучето стояха на слънцето. Нямаше какво друго да направи. Чу се дрънчене на пари, когато една жена с пурпурно вълнено наметало погали кучето по главата, а след това хвърли шепа монети в шапката. О, боже, беше го помислила за просяк. Като се замислеше, наистина имаше доста окаян вид. Не се беше бръснал от два дни, а сините му панталони бяха малко изцапани.

— Значи това е работата ти, а? — обърна се той към кучето. — Седиш тук и чакаш хората да ти плащат?

Кучето примигна. Артър вече изпитваше огромно желание да седне. „Какво, за бога, направи с мен?“ — казваше тялото му.

Минаха още десет минути. Артър започна да прави планове, в случай че мъжът не се върнеше. Щеше да се наложи да заведе кучето да най-близкия полицейски участък и да го остави там. Не можеше да го качи на влака и да го отведе у дома. Дали в метрото изобщо пускаха кучета?

Най-после мъжът се появи. Протегна ръка с портфейла на Артър. Артър се втренчи невярващо в него.

— Взел си го?

— Ъхъ. — Мъжът се беше задъхал. Наведе се напред и постави ръце на коленете си. — Виждал съм онзи негодник да краде тук и по-рано. Избира безпомощни възрастни хора или чужденци. Истинска отрепка. Успях да го догоня. Протегнах крак напред и той се просна право отгоре — засмя се доволно младежът. — Това да му е за урок. Следващия път дръжте портфейла си здраво.

Първата мисъл на Артър беше да възрази, че не е нито стар, нито безпомощен, но това не беше вярно.

— Ще внимавам — отговори кротко той. — Чувствам се доста глупаво.

Усети как краката му се подгъват. Нуждата да седне го завладя напълно.

Младежът взе шапката си и протегна ръка. Обви я около раменете на Артър, за да го подкрепи.

— Ей там има пейка. Елате.

Артър остави младежа да го поведе. Отпусна се на пейката. Кучето се настани между краката му и седна на паважа, облягайки глава на крака му.

— Я гледай. Тя ви харесва. Това се случва много рядко. Обикновено е доста плаха, страхува се от собствената си опашка.

— Прекрасна е.

Бернадет няколко пъти се бе опитвала да го накара да си вземе куче, казвайки, че то ще му даде цел в живота. Но Артър се съпротивляваше. Беше достатъчно трудно да се грижи за себе си, какво оставаше и за четириногото. През последните няколко години Мириам

беше споменавала, че може да си взимат домашен любимец, но той отговаряше: „Той просто ще ни надживее“. Така че не си бяха направили труда.

— Как се казва?

— Луси.

— Ха — отговори Артър.

Младежът повдигна вежда.

— Дъщеря ми се казва Луси.

— О, съжалявам. Една бивша приятелка го избра.

— Не съжалявай. Отива и. Двете си приличат. И дъщеря ми е тиха и вглъбена.

— Мисля, че кученцето се притеснява за мен повече, отколкото аз се притеснявам за него. Един ден отворих входната врата и то си седеше там, сякаш беше ангел хранител или нещо такова. Аз му казах: „Можеш да си намериш някой по-добър от мен. Иди и намери някой свестен, който има работа.“ Изведох го от сградата. Но следващия път, когато отворих, то пак беше там. Изтича в апартамента ми и седна, и оттогава сме заедно. Вижда в мен нещо, което аз не мога да видя.

Артър затвори очи. Усети топлината на слънцето върху клепачите си.

— Ще ви донеса едно кафе. Басирам се, че имате нужда да пийнете след тази случка. Може би трябва да съобщите в полицията.

— Сам съм си виновен. Съмнявам се, че изобщо ще проявят интерес.

— Знам какво имате предвид. Сблъсквал съм се с ченгетата. Непрекъснато ни гонят. Двамата с Луси просто се опитваме да си изкарваме прехраната.

В този момент Артър забеляза флейтата, която се подаваше от джоба на младежа.

— Една жена хвърли пари в шапката ти — каза той.

— Страхотно. Е, искам да кажа, добре че някой си е направил труда. Обаче няма да ме направи милионер — сви рамене той.

— Аз ще взема кафето. Дължа ти голяма благодарност.

— Както искате. — Мъжът протегна ръка. — Аз съм Майк. Пия го черно с три лъжички захар.

— Артър. Артър Пепър.

— Направи ми услуга, Артър. Вземи Луси със себе си. Има нужда да се изпишка, а не обичам да го прави близо до входа на метрото.

Луси, изглежда, нямаше нищо против да припка край Артър. Докато вървяха, ноктите и издаваха напевен, потропващ звук по паважа. Точно отсреща имаше един ван, който продаваше кафе и топла храна. Артър поиска две кафета, а след това добави към поръчката и два сандвича с наденица. Докато плащаше, той пропъди мисълта, че Мириам мразеше хората, които ядат на улицата. Майк изглеждаше така, сякаш може да не е ял известно време.

Артър последва звука на флейта, докато откри Майк, седнал с кръстосани крака на тревата, с шапката до него.

— Реших да спечеля малко пари, докато те няма. Ето — той порови в шапката и извади монета от два паунда. — За кафето ми.

— Не говори глупости. Аз черпя. Взах ти и сандвич с наденица.

— С кетчуп ли? — светнаха очите на Майк.

— Разбира се.

Артър нямаше къде другаде да седне, затова и той се настани на тревата. Откъсна парче хляб и го хвърли на един еднокрак гълъб. Веднага го заобиколиха още петдесет. Един започна да кълве връзките на обувките му.

— Не трябва да ги храниш. Истинска напаст са. Летящи плъхове. Всяка година чистят тонове лайна на гълъби от Колоната на Нелсън. Знаеше ли го?

Артър отговори, че не е знаел.

Двамата седяха заедно и ядяха. Ако Мириам можеше да го види сега, седнал на слънцето с един младеж и кучето му да похапва с удоволствие наденички в хляб, тя със сигурност нямаше да одобри. *Съжалявам, Мириам.*

— Е, каква е историята ти, Артър? — Майк пропъди една оса от рижавата си коса.

— История?

— Ъхъ. Панталоните не изглеждат сякаш са твои. Явно досега не си бил в Лондон и въпреки това ето те тук, скиташ се сам, без карта и размахваш портфейла си. В теб сигурно има нещо повече от това, което се вижда на пръв поглед.

Отначало Артър си помисли да разкаже някакви небивалици — че е в Лондон да разглежда забележителностите, но му се стори неправилно да лъже този младеж, който току-що се бе изложил на опасност. Така че разказа на Майк кратка версия на истинската си история за Мириам и гривната, за Бернадет и човека с тигрите, и човека с книгите. След това попита Майк за неговия живот, но Майк само поклати глава.

— Нямам нищо толкова интересно за разказване — отговори той. — Аз съм просто един обикновен човек, който се опитва да си изкарва прехраната. Макар че познавам някого, който разбира от златни гривни. Има магазин наблизко. Ако искаш, ще му я покажем. Може да ти каже нещо за нея.

Всъщност Артър все още нямаше желание да се качва на влака и да се прибира. Нямаше защо да бърза. Беше стигнал до задънена улица с останалите талисмани.

— Защо не? — каза той. — Денят е чудесен за разходка.

И едва когато стигнаха до още една малка уличка, покрита със смачкани полистиренови кутии от заведения за бързо хранене и съмнителни миризми, той започна да се замисля за доверчивостта си. Възможно ли беше Майк да е в комбина с крадеца? Това да е някаква постановка, с която се опитваха да вземат нещо повече от един портфейл от някакъв глупав старец? Стори му се, че вървят цяла вечност, и вече нямаше никаква представа къде са. След като завиха на един ъгъл, блъсканицата от хора около тях изчезна. Останаха само Артър, Майк и Луси, тръгнали по една мрачна, калдъръмена уличка. От двете страни над тях се надвесваха тухлени сгради. Слънцето се скри зад един облак. Артър забави крачка.

— Прекалено бързо ли вървя? Почти стигнахме.

В главата на Артър се появиха картини от мюзикъла „Оливър“. Малки, мръсни момчета, които крадат, Фейгин и кучето с черното око. Как му беше името? О, да, Булсай. Ограбват нищо неподозиращи хора във викторианска Англия. Стегна се, чакайки една ръка да се протегне от някой вход и да го халоса с палка по главата. Винаги бе искал да вярва в хората. И заради това сега отново щяха да го ограбят.

Но в този момент отново се изпълни с надежда. Накрая на пасажа имаше пазар. Улицата гъмжеше от пазаруващи хора и собственици на сергии, които продаваха манго, електронни цигари,

протектори за уши, шарени поли, развяващи се на вятъра. От двете страни на улицата имаше магазини и кафета.

— Пристигнахме. — Майк спря и бутна вратата на едно малко магазинче. Имаше тъмни прозорци, изписани със златни букви. *Злато. Продава и купува. Старо и ново.* Над главите им издрънча звънче. Артър помириса пай с месо и политура.

— Джеф — изрева Майк в магазина. — Джеф, тук ли си, приятелю?

Чу се скърцане и шумолене зад една мънистена завеса и през нея се появи мъж с лице занемарено и кафяво като стара чанта. Раменете му бяха толкова широки, че изглеждаше сякаш има хомот под карираната си риза.

— Майк. Как си, друже?

— Добре. Добре. Доведох приятеля си Артър да те види. Има една гривна, която да погледнеш. Хубаво златно бижу.

Джеф се почеса по главата. Ноктите и кокалчетата на пръстите му бяха черни.

— Добре. Дай да видя. Обикновено не ми носиш хубави неща, Майк.

Артър бръкна в джоба си и пръстите му се обвиха около гривната. Майк и Джеф стояха и чакаха. Двамата бяха доста страховити. Ако възникнеше проблем, нямаше къде да избяга. Както и да е, вече беше прекадено късно. Сложи гривната на тезгяха.

Джеф изсвири тихо през зъби.

— Това е истинска красота. Много хубава, да. Колко искаш за нея, Артър?

— Не я продавам. Само търся малко информация за нея. Беше на жена ми.

— Аха. Ами самата гривна е осемнадесеткаратово злато. Сериозно нещо. Вероятно от Европа, може да е и английска. Ще трябва да проверя маркировката. А талисманите са с различно качество и на различна възраст. Всичките са добри, но някои са по-добри от другите. Този със слона — изумрудът е първокласен. Бих казал, че гривната е викторианска, но повечето от талисманите са по-нови. Сърцето изглежда съвременно, ново е. Виж, не е заварено както трябва на мястото си, халкичката само е притисната. Жена ти скоро ли го е купувала?

— Не мисля... — поклати глава Артър.

— Е, изглежда сякаш е добавено набързо. Тигърът е хубав, но е масово производство, вероятно през петдесетте или шестдесетте. Напръстникът и книгата са чудесно качество, но слонът е скъп.

— Мисля, че е индийски.

— Няма да ти възразя за това, Артър. — Джеф се взря поотблизо. — Хъм, талисманът цвете може би е акростих.

— Това не е ли когато не си сигурен за висшите сили? — попита Майк.

— Не, това е „агностик“ — засмя се Джеф. — Акростихът е бил популярен във викторианска Англия. Това са бижута със скъпоценни камъни, които образуват име или съобщение. Обикновено се подарявали от роднина или любим човек като сантиментален подарък. Ето. — Той извади златен пръстен от една витрина. — Виждате ли как камъните са подредени в една редица? Първите букви на всеки един от тях образуват думата „dearest^[3]“. Диамант, изумруд^[4], аметист, рубин, изумруд, сапфир и топаз.

— Значи мислиш, че цветето казва нещо? — попита Артър.

— Ами, да видим. Вероятно е от двадесетте години на двайсети век — ар нуво. Мисля, че първоначално е било медальон, а не талисман, защото халкичката е много изящна. Има изумруд, аметист, рубин, лапис лазули и перидот.

Артър нареди инициалите няколко пъти в ума си.

— Камъните от външния ред може да означават „перла“. А това в средата не е ли миниатюрна перла?

— Така е — кимна Джеф. — Впечатляващо нещо, Артър. Познаваш ли някой, който се казва Пърл?

Артър се намръщи.

— Струва ми се, че може да е името на майката на Мириам.

Винаги я беше наричал г-жа Кемпстер. Дори и след като двамата с Мириам се ожениха. Беше починала, преди да се роди Дан.

Когато Мириам го бе поканила на чай за първи път, първото нещо, което майка и каза, беше, че той има големи крака. Артър бе погледнал надолу към обувките си 41-ви номер и макар да не смяташе, че са прекалено големи, оттогава не можеше да го забрави.

Г-жа Кемпстер беше мудна, сурова жена с ъгловата челюст и стоманен поглед. Мириам винаги я наричаше „майко“ и никога „мамо“.

— Е, това е. Датата възможна ли ти се струва — двадесетте години? — попита Джеф.

— Сигурно е родена някъде по това време.

— Може би подарък за кръщение — сви рамене Джеф. — И след това сигурно го е дала на жена ти.

Артър кимна. Звучеше му напълно вероятно.

— Харесва ми и палитрата. Много е хубава. На нея има гравирани миниатюрни инициали. С. Я. Не е знак, който познавам. — Той плъзна гривната обратно към Артър. — Имаш чудесно бижу. Предполагам, че на човек ще му трябва около хилядарка и повече, за да го купи. С удоволствие ще я взема от теб за такава сума.

— Наистина ли? Толкова много?

— Гривните с талисмани са специални за хората. Талисманите обикновено означават нещо важно и значимо. Сякаш носиш спомени на китката си. Като гледам тези талисмани, си мисля, че жена ти е живяла вълнуващ и богат живот. Басирам се, че може да разкаже някоя и друга история, а?

Артър погледна към земята.

Майк забеляза.

— Е, благодаря ти, приятелю — каза той.

Когато излязоха навън, Артър усети тежестта на гривната, която отново беше в джоба му. Това посещение го беше объркало още повече. Талисманът сърце не можеше да е нов, нали? А и не беше съвсем сигурен дали майката на Мириам се беше казвала Пърл. Освен това преди не беше забелязал инициалите С. Я.

— Изкушаваше ли се да я продадеш?

— Не знам. — Усещаше се леко притеснен, че е научил толкова много от един непознат, че е открил още следи, когато вече мислеше, че е стигнал до края на търсенето. — По-добре да тръгвам.

— Къде отиваш? Имаш ли билет за влака?

Артър отговори, че няма. Огледа се наоколо с празен поглед.

— Имаш ли къде да останеш тази вечер?

— Не съм мислил толкова напред. Предполагам, че ще намеря някой хотел.

Не можеше да понесе мисълта да се озове отново в хостел.

— Ами. — Майк се замисли за момент. — Тогава най-добре остани при мен. Не е нещо особено, но си е моят дом. Хотелите

наоколо са доста скъпички.

Това глупаво приключение беше размътило ума на Артър. Беше объркал мислите на мъжа в кафето, а сега бе направил същото и със своите. Не искаше да спи в къщата на непознат, но усещаше цялото си тяло сковано, сякаш се превръщаше в камък. Мисълта да слезе отново в метрото го изпълваше със страх.

Той кимна и хвана каишката на Луси.

[1] Bernie Inn — верига ресторанти, основана през 1955 г. по модела на американските вериги, сервиращи бифтек. — Б.пр. ↑

[2] Shandy — бира, смесена с лимонада. — Б.пр. ↑

[3] Dearest — любима. — Б.пр. ↑

[4] Изумруд — emerald. — Б.пр. ↑

АПАРТАМЕНТЪТ НА МАЙК

Апартаментът на Майк беше оскъдно обзаведен. Тъмнозелената врата в края на циментов коридор имаше дупка, сякаш някой я беше изритал. Вътре всички мебели бяха износени и старомодни. Малка, покрита с оранжев лак масичка от седемдесетте години с мозайка от сини и бели плочки отгоре. Един диван с дървени крака, покрит с чаршаф на цветя. Дъските на пода бяха надраскани и изпръскани с боя.

Артър се втренчи в библиотеката. Беше висока два метра и претъпкана с книги. Имаше трилъри, биографии, една Библия и списания „Междувъздушни войни“.

— Имаш много книги — отбеляза той.

— Ъ, да, мога да чета — отговори Майк. Гласът му прозвуча раздражено.

— Съжалявам. Не исках да кажа нищо...

— О. Добре. — Майк зарови ръце в джобовете си. — Съжалявам. Малко се ядосах. Нали разбираш, когато си изкарваш прехраната на улицата, някои хора автоматично решават, че нямаш ум. Чувал съм доста надменни коментари. Ставам малко докачлив. Ще направя нещо за пиене. Кафе става ли? Свършил съм чая.

Артър кимна и седна на дивана. Луси скочи и се настани на скута му. Той я погали по главата, а тя вдигна към него оранжевите си очи.

— Къде ще е следващото ти пътуване? — попита Майк, докато слагаше две димящи чаши на масичката. — Кой е следващият талисман, който ще се опиташ да разгадаеш?

— Не знам. Заинтригува ме палитрата. А и години не се бях сещал за тъща си. Или може би просто трябва да спра да търся. От това търсене сърцето започва да ме боли.

— Никога не трябва да се отказваш — изрече Майк. — Талисманите на гривната може да ти донесат късмет.

Артър поклати глава. Съмняваше се след всичко, което беше преживял.

— Късмет?

— Талисманите носят късмет, нали разбираш. Луси ми е като талисман.

— Не мисля...

— На колко години си, Артър?

— На шестдесет и девет.

— Е, това е възрастен, но не и грохнал. Може да живееш още двадесет години. Наистина ли ще ги пропилееш в садене на зюмбюли и пиене на чай? Жена ти така ли би искала да живееш?

— Не съм сигурен — въздъхна Артър. — Преди да намеря гривната, щях да правя точно това, мислейки, че Мириам би го искала. Но сега не знам. Смятах, че я познавам толкова добре, а сега откривам всички тези неща, които не ми е казала, които не е искала да знам. А щом е пазила такива тайни от мен, какво още не ми е казала? Била ли ми е вярна, отегчавал ли съм я, дали съм и попречил да направи нещата, които е искала да прави?

Той сведе поглед към шарения килим от парцали на пода.

— Не можеш да спреш хората да направят нещо, ако наистина искат да го направят. Може да е сметнала, че животът и преди теб вече е без значение. Понякога, когато си затворил една глава от живота си, не искаш да се връщаш към нея. Аз загубих пет години от живота си заради наркотици. Помня само, че се събуждах, чувствайки се гадно, или че се скитах по улиците, търсейки наркотици, или делириума, след като се инжектирах. Изобщо не искам да поглеждам назад към този период. Искam отново да си стъпя на краката, да си намеря истинска работа, може би да намеря подходящото момиче.

Артър кимна. Разбираше какво казва Майк, но не беше същото.

— Разкажи ми за книгите си — изрече той. — Искam да разбера за тях.

— Просто ги харесвам. Все още си спомням една от времето, когато бях дете. Беше за едно мече, което се опитва да отвори буркан с мед. И не се отказва. Мислех си за него, когато се опитвах да оставя наркотиците. Трябваше просто да продължавам да опитвам да отворя буркана.

— Обичах да чета на децата си, когато бяха малки. Синът ми предпочиташе жена ми да го прави, но когато аз им четях, за мен това беше нещо наистина специално. И аз харесвах историите.

— Всеки има някоя хубава история, която може да разкаже, Артър. Ако вчера някой ми беше казал, че тази вечер при мен ще преспи един възрастен авантюрист, щях да помисля, че полудявам. Но ето те тук. Ти си точен, Артър, като за един изискан пенсионер — пошегува се той.

— Ти — също, като за един мърляв тип.

Двамата мъже се разсмяха.

— Вече съм доста уморен — каза Артър. — Ще имаш ли нещо против, ако си легна?

— Съвсем не, приятел. Банята е в края на коридора. Ти легни на леглото ми, а аз ще спя на дивана.

— И дума да не става. Тук ми е съвсем добре, а изглежда, че и Луси ще ми прави компания.

Малкото кученце се беше свило на кълбо и бе заспало.

Майк излезе от стаята и се върна с едно зелено вълнено одеяло, което миришеше малко на старо.

— Това ще те топли.

— Наистина ще ме топли — сложи го върху краката си Артър.

— Е, лека нощ, Артър.

Лека нощ.

Преди да заспи, той отново опита да се обади на Луси, за да ѝ каже къде е и за малката и рунтава съименница. Но тя не отговори. Артър набута мобилния си под възглавницата на дивана. Легна и очите му веднага започнаха да се затварят. Последното нещо, което видя, беше талисманът палитра, който улавяше светлината от уличната лампа и проблясваше на нея.

* * *

Когато на другата сутрин Артър се събуди, Луси я нямаше. Той огледа дневната на Майк. Погледът му бавно падна върху малката масичка. Върху нея нямаше нищо. Гривната с талисманите вече я нямаше. Вече не проблясваше на светлината.

Очите му се разшириха и той седна, изпънат като струна. В гърлото му се надигна вълна на погнуса. Къде беше гривната? Сигурен беше, че я е оставил там. Ставайки, той едва не падна назад. Коленете

му се бяха схванали, а гърбът му бе извит. Артър се изправи бавно. Майк не можеше да е взел гривната. Имаше му доверие. Това беше неговият апартамент. Но после се зачуди дали наистина е така. Нямаше никакви лични вещи. Спомни си как се бе напрегнал Майк, когато бе споменал книгите.

— Луси? — извика той. Гласът му прозвуча глухо и той се заслуша да чуе потропването на ноктите и по дъските на пода. Но чу само двама души да крещат в съседния апартамент. Той я нарече мързелива крава. Тя го нарече дебел загубеняк.

Артър пусна зеленото одеяло на пода, стана и тръгна из апартамента. Всички мебели бяха безлични. Нямаше снимки или украшения. В банята имаше една празна тубичка от „Колгейт“ на мивката. Отвори хладилника и в него откри само четвърт мляко. Беше сам. В апартамента нямаше нищо.

Отпусна се отново на дивана и обхвана главата си с ръце. Извади телефона изпод възглавницата и видя, че Луси не му се беше обаждала. Изобщо не трябваше да започва това пътуване. Сега скучният му живот му се струваше изтъкан от лукс и удобства в сравнение с това изпълнено с емоции и събития пътуване сякаш с влакче в увеселителен парк. След това си спомни раницата си. Дали и тя беше изчезнала? Беше сложил портфейла си в предния джоб. Как, по дяволите, щеше да стигне до другия край на Лондон без пари? Дори не знаеше къде се намира.

— Постъпих като истински глупак, Мириам — изрече той на глас. Трябваше да направи всичко възможно да се махне оттук и да се върне у дома.

Чувстваше се по-нещастен, откогато и да било, когато чу превъртането на ключ във входната врата. Сърцето му подскочи.

— Майк? — извика той. — Майк. Ти ли си?

— Това е името ми. Не го изхажбай. — Входната врата се затвори с трясък. Луси се втурна към него. Тя скочи нагоре по краката му и той я погали по главата.

Майк стовари една торба на дивана.

— Излязох да взема малко провизии. Не мога да си позволя много, но взех хляб и масло за препечени филийки. Нямах пари за мляко, а това в хладилника е развалено, така че кафето ще е без мляко.

Артър не можа да се въздържи. Пристъпи напред и го прегърна. Младежът се вцепени.

— Ъ, всичко наред ли е?

— Да — кимна с облекчение Артър. Погледът му се стрелна към малката масичка.

— А. Чудиш се къде е гривната. Събудил си се и нея я няма, и мен ме няма. Решил си, че съм изчезнал.

— Съжалявам. Мина ми през ума. В момента не съм много доверчив.

— Разбирам те. — Майк се приближи до библиотеката и измъкна един речник. Извади гривната. — Миналия месец ме обреха. Не оставям нищо ценно наоколо, не че вече имам нещо ценно.

— Загуби ли нещо важно?

— Часовникът на баща ми. Беше златен „Ролекс“. Джеф ми предложи цяло състояние за него, но аз не можех да му го дам.

Предпочитах да гладувам, отколкото да продам онзи часовник. Той беше единственото, което ми бе останало от баща ми. Продадох всичко останало, за да си купувам наркотици. Сега наистина се разкайвам за това. Умрял е, когато съм бил на три.

— Съжалявам.

— Въпросът е, че знам кой го е направил. Негодниците до мен. Те знаят кога излизам и кога се връщам. Държах часовника в една кутия в шкафа в кухнята. Един ден се върнах от мястото си до метрото и вратата беше разбита. Почуках на съседната врата и мъжът се държа прекалено приятелски. Никога по-рано не ми беше обръщал внимание, но тогава ми предложи чаша чай. Попитах го за часовника и през цялото време очите му се стрелкаха наоколо някак хитро. Сигурен съм, че той го е взел. Името на баща ми беше гравирано отзад. Джералд.

Артър не можеше да предложи утеха. Разбираше с колко чувства и спомени може да е свързано едно бижу.

— Съжалявам. Трябва да ми позволиш да ти дам някакви пари за това, че останах при теб.

— Не ги искам — отговори Майк. Вдигна една възглавница, а след това я остави да падне. — Нямам нужда от милостиня. Къде ми е проклетата флейта?

— На библиотеката е.

— О. Добре. Благодаря. — Той я натика в джоба си и взе каишката на Луси от масичката. Завърза я на панделка около шията и. Тя разтърси глава и погледна към Артър.

— Днес няма да дойда с вас. — Той я погали по брадичката. — С Майк ще сте сами.

Изпиха набързо по едно кафе с препечена филийка и излязоха заедно от апартамента. Атмосферата се беше променила. На Артър му се струваше, че може да е обидил младежа и не искаше да влошава нещата.

Майк заключи и тръгнаха надолу по циментовите стълби.

— Е, Артър — изрече разсеяно Майк, когато стигнаха долу. — Ще те оставям. Отсреща има автобусна спирка. Номер 87 а ще те отведе до гарата на Кингс Крос.

— Благодаря. Сигурен ли си, че не може да ти дам нещо?

— Не — поклати глава Майк. — Беше ми приятно. Довиждане, значи.

Той се обърна и си тръгна.

Артър остана загледан в него. Двамата бяха споделили едно преживяване. Не трябваше да се сбогуват просто така. Приятелят му беше възстановил донякъде вярата му в хората. Направи крачка напред и извика след него:

— Майк.

Спасителят му се обърна със сбърчено чело.

— Да?

— Благодаря ти за всичко.

— Няма проблем. Сега да не се загубиш. И не говори с непознати. И не забравяй да гледаш на всичко това от положителната страна. Тези талисмани може да ти донесат късмет.

ЦВЕТЕТО

Артър се качи на автобуса и стигна до Кингс Крос, следвайки указанията на Майк. Качи се на влака и спа по целия път към дома. Събуди го костелива ръка, сграбчила рамото му.

— Пристигнахме в Йорк — каза един възрастен човек с вежди като бели пера. — Тук ли трябва да слезете?

Артър кимна в знак на благодарност. На гарата си купи бутилка вода от автомата. Сипа в дланите си и наплиска лицето си. Въпреки че все още беше уморен, усещаше някакъв копнеж в стомаха си.

Излезе от гарата и застана на площада, наблюдавайки такситата и хората, тичащи за влаковете, както и онези, които посрещаха любими, роднини и приятели. Радваше се, че отново е на собствена територия и разпознава наречията около себе си.

Част от него искаше да си отиде вкъщи, да види Фредерика и да си направи чаша чай. Но имаше и част, която не беше готова да се върне у дома. Все още не. Искеше да научи повече за майката на Мириам.

Тръгна пеша и направи малко отклонение през центъра на Торнапъл. Имаше и по-пряк път до вкъщи, но му трябваше време да помисли. Събитията от предишните дни се блъскаха из главата му и Артър искаше да поразсъждава над тях.

Беше разбрал къде е живяла Мириам по време на приключенията си, кого е познавала. Но не знаеше защо е заминала. За момиче от Торнапъл беше необичайно да направи нещо друго, освен да се омъжи, да има деца и да остане в селото.

Дали се е вълнувала, че живее в имение с тигри, или това е било просто едно неудобство за нея, докато намери нещо по-подходящо? Дали е знаела, че Франсоа дьо Шофан е гей, или е бил любовта на живота и? Студената и майка усмихнала ли се е, когато и е подавала малкото цвете медальон? Дали майка и дъщеря са споделили момент на нежност? Предполагаше, че никога няма да разбере.

Онова, което бе открил, се отнасяше за самия него. Не беше очаквал да реагира така смело, когато го напада тигър. Беше се справил с лекота. А мислеше, че щеше да крещи и да загуби ума и дума. Беше преживял и нощта в непознато имение, без собствената си пижама и четка за зъби. А ден преди това мисълта, че установеният от него ред може да се обърка, беше достатъчна, за да предизвика капки пот по челото му.

Беше дал съвети за любовния живот на непознат в едно кафе и когато говореше, не беше прозвучал като глупавия старец, за когото се смяташе. Изправи се пред съперник в любовта от миналото, при положение че можеше да си тръгне, и се бе опитал да помогне на Себастиан. Разбирането, с което прие един младеж с проблем с наркотиците и кучето му, го беше учудило. Това бяха качества, които не знаеше, че притежава. Беше по-силен и по-мъдър, отколкото предполагаше, и тези нови открития, които бе направил за себе си, му харесваха.

Тези хора и събития бяха събудили в него желание. Не в смисъла на страст или копнеж, а като реакция към другите. Когато се бяха оказали в нужда, той бе изпитал желание да помогне. Когато тигърът го нападна, той бе изпитал желание да живее. Докато оранжевият звяр стоеше над него, той мислеше за бъдещето, а не за миналото.

Това беше в противоречие с всичко, което бе изпитвал през месеците след смъртта на Мириам, когато искаше да си легне вечерта и да не се събуди. Когато планираше да изпрати писмото до Тери отсреща да дойде и да го намери мъртъв в леглото му.

Никога не се беше замислял как живеят живота си другите хора. Що се отнасяше до него, цялата нация може би живееше вкъщи точно като неговата, със същото разположение. Всички ставаха по същото време сутринта и се занимаваха с ежедневните си задължения точно като него. Непрекъснато четеше във вестника за риалити програми по телевизията, които следваха хората в ежедневието им. *Колко скучно* — мислеше си той, без да разбира, че животът на хората се различава драстично от неговия.

И сега бе открил разликата и разнообразието. Хората имаха свои собствени позлатени клетки, като Себастиан, който прислужваше на човек, когото бе обичал само няколко месеца и който след това се бе превърнал в непознат. Помисли си за лорд и лейди Грейсток, които се

викаха един друг със звънче. Те правеха собствения му живот да изглежда толкова сив, колкото пуловерите в гардероба на Мириам.

Един ден бе погледнал назад и бе видял всичко в цвят — небето, пясъка, дрехите на жена си. С всяко откритие цветът на спомените му избледняваше до едно неясно смесване на цветове. Искаше да спре, да върне часовника назад, да сложи кафявите ботуши на Мириам в торбата за благотворителния магазин, без да пъха ръката си вътре. Тогава нямаше да знае. Можеше да е вдовец, който не се тормози, и да гледа на живота с жена си през розови очила. Да мисли, че всичко е било идеално.

Но не беше идеално. Той всъщност го знаеше. Имаше две деца, които се бяха отчуждили от него. Когато говореше с Луси, той чуваше безпокойството и обичта в гласа и, но тя се държеше на разстояние. Все още не можеше да ѝ каже за гривната с талисманите. Усещаше, че и тя крие неща от него. В редките случаи, когато се обаждаше на Дан, винаги чуваше шума и суматохата от живота на неговото семейство. А те не бяха успели да намерят начин да са семейство без Мириам.

Трябваше да си възвърне някакъв контрол. Точно както бе поел ситуацията с гривната в ръцете си и не позволяваше загадките и да останат неразкрити, трябваше да направи същото и със семейството си. Трябваше да открие корените на причината, поради която вече не бяха близки, и да ги сплоти отново.

Чувстваше се сякаш е семе, хвърлено в полето върху неразорана земя. Но противно на очакванията, се появяваше коренче, което се забиваше в твърдата пръст. Надничаше и зелен филиз. Искаше да продължи да расте. Листата на Фредерика някога бяха повехнали и нашарени с кафяво. Беше се грижил за нея с вода и внимание и сега правеше същото и за себе си.

Чувстваше се безстрашен.

Реши, че трябва да благодари на Майк за грижите, и откри, че приближава пощата. Щеше да рискува и да премине зад противниковата линия, за да купи картичка за благодарност.

Когато стигна до малката поща, на вратата имаше табела „Обедна почивка“. Щеше да е отворено в един и половина. Знаеше, че Вира застава до вратата и изпитваше голяма наслада, когато точно в 12:25 обръщаше табелката „Затворено“. Дошлите по-късно можеше да тракат с дръжката, но нямаше да ги пусне да влязат.

Оставаха петнадесет минути и Артър закрачи напред-назад по неравния тротоар отвън. Доста пенсионери се бяха просвали на плочките.

Погледна надолу по улицата с еднаквите миниатюрни каменни къщички. Някога Мириам живееше в онази с червената врата. Сега там живееха две млади жени с децата си. Според слуховете (както беше чул от Вира) те бяха напуснали съпрузите си, за да са заедно.

Мириам беше единствено дете. Майка и много бдеше над нея. Артър се бе постарал да спечели г-жа Кемпстер, като винаги внимаваше обувките му да са лъснати много добре, носеше сладкиши и слушаше с часове историята как заклешила пръста си в машината във фабриката за преработка на памук. Двамата с Мириам си разменяха многозначителни усмивки винаги когато тя питаше весело: „Разказвала ли съм ти за инцидента си?“.

На сватбените им снимки се виждаха усмихнатите младоженци, притиснали лица един до друг, ухилени към това, което ги очакваше в бъдещето. А г-жа Кемпстер изглеждаше така сякаш е от друга снимка. Тя притискаше огромната си кафява чанта към гърдите си и беше стиснала устни, като че ли беше яла кисело сорбе.

Когато изпразваха къщата и, вещите и се бяха събрали в един малък ван. Беше изключително пестелива. Артър се чудеше дали Мириам е получила талисмана по това време, макар че не си спомняше да му е казвала такова нещо.

Повървя още малко и се озова пред номер четиридесет и осем в момента, в който вратата се отвори. Излезе една от жените.

— Добре ли сте? — попита приятелски тя.

Носеше пурпурен шал, завързан около косата, и зелен потник без сутиен. Косата и се виеше на черни спирали, а кожата и беше с цвят на кафе. Тя изцеди една кърпа за чинии и след това я изтръска.

— Да. Здравсти — вдигна ръка Артър.

— Търсите ли някого?

— Не. Всъщност донякъде. Жена ми живееше в тази къща, когато беше млада. Винаги се спирам и се замислям, когато минавам покрай нея.

— Разбирам. Кога е напуснала?

— Оженихме се през 1969. Но майка и почина през 1970 или 1971.

— Влезте и погледнете, ако искате — изви глава жената.

— О, не. Няма нужда. Съжалявам, че ви притесних.

— Няма проблем. Може да разгледате. Но да знаете, че ще трябва да прескачате играчките на децата.

Артър тъкмо щеше отново да откаже, но размисли. Защо не, по дяволите? Можеше да събуди някакъв спомен.

— Благодаря — отговори той. — Много сте мила.

Къщата беше неузнаваема. Беше цветна и светла и препълнена с вещи. Излъчваше щастие. Видя себе си и Мириам, седнали чинно на столовете от двете страни на камината. Г-жа Кемпстер седеше по средата и потракваше с иглите си за плетене, показвайки гордо обезобразения си пръст. Стените бяха кафяви, мокетът разръфан. Все още усещаше миризмата на горящите въглища и кучето, което седеше толкова близо до огъня, че козината му пушеше.

— Изглежда ли ви познато? — попита жената.

— Всъщност не. Искам да кажа, че разположението на стаите е същото, но всичко е различно. Сега изглежда по-щастливо. Модерно.

— Е, опитваме се да направим каквото можем с не много пари. Гледката не е лоша, макар жената в пощата да не ни одобрява. Живея с партньорката си, нали разбирате. И още по-лошо, поне в нейните очи, е това, че сме от различна раса.

— Вира няма много интереси. Обича да клюкарства.

— Не думай. Онова, което тази жена не знае, не си струва да се знае.

Артър влезе в кухнята. Имаше лъскави бели уреди и жълта маса. Кухнята на г-жа Кемпстер беше мрачна и негостоприемна, със скърцащ под и арктически вятър, който свиреше през задната врата. Нищо не му изглеждаше познато.

След това се качи горе. Застанал на площадката, той надникна към стаята, която някога беше на жена му. Стените бяха боядисани в яркочервено. Имаше двуетажни легла, много мечета и карта в ярки цветове на стената. Той се загледа в нея за момент, а след това очите му се разшириха. Един спомен започна да си проправя път.

Г-жа Кемпстер му беше позволила да се качи горе само веднъж, за да поправи крака на леглото и. Тя обичаше двамата с Мириам да са пред очите и, да е сигурна, че няма да направят нищо

неблагоприлично. Когато на Артър му трябваше тоалетна, трябваше да използва тази в задния двор.

Той беше взел отвертка, винтове и кутийка с масло за поправката. Най-горе на стълбите не бе устоял на изкушението и бе надникнал в стаята на Мириам. Леглото и беше покрито с юрган, ушит от различни парчета плат. На дървен стол седеше кукла. На стената и имаше карта на света, почти на същото място като тази сега. Беше помалка, избеляла и краищата и се бяха навили.

В онзи момент Артър си бе помислил, че присъствието на картата е странно. Мириам никога не бе говорила за пътуване или че иска да пътешества. Спомни си, че върху картата имаше забити три карфици с червени топчета отгоре. Цветът им изпъкваше на бледозеления фон на континентите. Когато протегна ръка да ги докосне, той бе предположил, че жена му се интересува от география или че картата не е нейна. Имаше карфица в Англия, една в Индия и една във Франция.

Той завинти здраво крака на леглото и седна, за да пробва дали няма да се срути под тежестта на г-жа Кемпстер. Остана доволен, събра инструментите си и слезе долу.

Никога не спомена пред жена си за картата, за да не изглежда, че е любопитствал. Беше нещо незначително, което бе заровил дълбоко в паметта си. До този момент.

Артър вече знаеше, че Мириам е била в Лондон и е живяла в Индия. А сега започна да се чуди дали не е била и във Франция.

Докато хвърляше бърз поглед на голямата спалня, той си помисли, че в главата му може да прозвучи глас, който да му каже, че майката на Мириам със сигурност се е казвала Пърл. Но това не се случи. Когато Мириам беше преглеждала нещата и, сред тях нямаше акт за раждане, а семейните снимки бяха съвсем малко.

Имаше само един човек, който можеше да му помогне с името. Човек, който знаеше всичко за всички в Торнапъл — Вира от пощата.

Артър слезе долу, благодари на жената и се върна в пощата. Не беше стъпвал там, откакто се бе сопнал на Вира, защото го питаше за Бернадет.

Вървейки из помещението, той събираше смелост. Взе едно малко тиксо, след това ролка ментови бонбони „Поло“, пакетче етикети за багаж и картичка с куче с парти шапка, за да благодари на

Майк, както и една с котка за семейство Грейсток. Усещаше очите на Вира да го пронизват отзад. Скоро ръцете му бяха пълни и не можеше да носи нищо повече. Изсипа всичко на щанда. Вира вдигна стъклената преграда. Започна да взима нещата едно по едно, търсеше цената и почукваше на калкулатора си.

— Днес е, ъм, чудесен ден — изрече Артър, за да започне разговор.

Вира изсумтя. Примигна бавно, за да покаже, че не е впечатлена. Той преглътна.

— Минах през старата къща на Мириам. Номер четиридесет и осем. Жената там ми каза колко много знаеш за местните хора.

Вира продължи да почуква.

— Да. Не можах да позная къщата. Минаха години, откакто Мириам беше младо момиче и живееше там.

Виждаше как устните на Вира потрепват, сякаш искат да се включат в разговора. Обаче тя отиде да провери цената на тиксото на рафта. Донесе един оранжев етикет и го залепи на бюрото си.

— Сигурно си виждала какво ли не през годините. Предполагам, че е хубаво да си собственик на пощата и да си важна част от общността. Страхувам се, че бях малко груб последния път, когато идвах. Все още съм напълно объркан и не мога да се съвзема, след като Мириам, нали знаеш...

Погледна надолу. Безполезно беше. Вира не искаше да говори с него. Беше провалил всичко.

— Беше прекрасна жена, жена ти.

Артър вдигна глава. Устните на Вира все още бяха застинали в права линия.

— Да, така е.

— Също и майка ѝ преди това.

— Значи си я познавала?

— Беше приятелка на майка ми.

— Тогава сигурно можеш да ми помогнеш. Опитвам се да си спомня малкото име на г-жа Кемпстер. Пърл ли беше?

— Да. Помня, че когато бях момиче, майка ми ме накара да седна и ми каза, че са станали две важни неща. Едното, че са намерили Мерилин Монро мъртва, и, второто, че Пърл Кемпстер довела любовника си вкъщи, преди да получи окончателен развод.

— Мерилин Монро е умряла през 1962, нали?

— Да, точно така.

— Имаш добра памет.

— Благодаря, Артър. Опитвам се да карам сивите клетки да работят. Обаче новият на Пърл Кемпстер беше лош човек, но тя не го виждаше. Нищо чудно, че горката Мириам замина така.

— Знаеш и за това?

— Ами да. Младо момиче вижда как родителите и се разделят, а след това майка и си намира грубиян за приятел. Предполагам, че затова Мириам последва оня доктор, за когото работеше, когато той замина за Индия. Защо иначе ще отива на едно толкова чуждестранно място?

Артър примигна. Изведнъж разбра. Нищо чудно, че г-жа Кемпстер беше толкова кисела с него. Беше минала през развод, дъщеря и беше избягала в чужбина, а имаше и неподходящ любим. Беше от хората, които се борят и оцеляват.

— Благодаря, Вира, много ми помогна.

— Няма нищо. Няма защо. — Тя бутна очилата по-нагоре на носа си. — Предполагам си мислиш, че стоя тук по цял ден и клюкарствам.

— Аз, ъм...

— Е, не е вярно. Говоря с хората за това, което знаят, което им е познато. Пощата е средище на общността. Важна е за живота на селото.

— Разбирам. Благодаря ти още веднъж.

Чувстваше се малко неудобно заради това, че му бе помогнала така.

Когато се обърна да излезе, Артър видя около себе си малък полукръг от пенсионери. Те бяха наклонили глави под различни ъгли и слушаха разговора. За момент си спомни филма за зомбитата, който беше гледал късно една вечер по телевизията, където немъртвите се скупчваха около жертвите си, готови да изядат мозъците им. Но ги съдеше прекалено сурово. Вероятно просто бяха самотни като него.

— Здравейте — вдигна ръка той. — Радвам се да ви видя всичките. Тъкмо си приказвах хубавичко с Вира. Може ли да мина? Благодаря ви. Благодаря.

Когато излезе навън, слънцето се беше показало. Беше разрешил загадката на още един талисман. При този нямаше нищо неприятно. Може би и с останалите щеше да е така — нямаше да се появяват още любими или въпроси, или притеснения. Да, вече се чувстваше по-добре.

— А, здравей, Артър. — Бернадет го забеляза от другата страна на улицата и му махна. — Само да те види човек сега! Отиваш в Грейсток и после не спиращ да пътуваш. Изведнъж стана като Майкъл Пейлин^[1].

Артър се усмихна.

— Днес се отбих да ти донеса един пай. Онзи мил човек с косачката срещу теб ми каза, че си излязъл. Дадох пая на г-жа Мортън.

— Съжалявам. Трябваше да ти кажа.

— Няма нужда да ми обясняваш, Артър. Аз не съм ти пазач. Хубаво е да те види човек да излизаш, това е всичко.

— Как върви търсенето на университет? — обърна се Артър към Нейтън.

— Добре — отговори младежът.

— Университетът в Манчестър изглежда интересен — каза Бернадет. — Много модерен.

— Добре.

— Имаш раница — отбеляза тя.

— Да. И сандали.

— Приличаш на истински пътешественик.

— Ходих до Лондон.

Нейтън вдигна поглед с изпълнено с очакване лице. Артър не обясни нищо повече. Не искаше да говори за Дьо Шофан.

— За утре имаш ли някакви планове? — попита Бернадет. — Ще правя няколко пудинга в платно. Приготвям ги в бели памучни кърпи.

Устата на Артър започна да се пълни със слюнка, но вече имаше план.

— Решил съм да отида при дъщеря си — отговори той. — Не сме се виждали много отдавна.

Не искаше да рискува Луси да изчезне от живота му, както Мириам си бе отишла от Пърл.

— Чудесно. Е, радвам се, че се видяхме. Може би някой друг път?

— Да, със сигурност. Довиждане засега.

Артър извади мобилния си и позвъни на дъщеря си. Тя не отговори и той затвори. Но след това набра отново и остави съобщение. „Луси. Татко е. Бях в Лондон. Обаждам се само да видя дали можем да започнем отначало. Аз... ъм, липсваш ми и мисля, че трябва отново да сме истинско семейство. Искам да говоря с теб за нещо, свързано с майка ти. Ще мина през теб около десет и половина утре сутринта. Надявам се да се видим.“

След това наблъска покупките си от пощата в раницата и тръгна към къщи. Сега знаеше защо Мириам е тръгнала да пътува. Но защо не му беше казала нищо за това?

[1] Michael Palin — английски комедиант, актьор, писател и телевизионен водещ. Прави и редица документални филми, пътувайки из цяла Англия. — Б.пр. ↑

ЗЕЛЕНИ ФИЛИЗИ

Когато на следващата сутрин Артър се събуди, нещо се беше променило. Първо, беше се успал. Будилникът му беше спрял, цифрите замръзнали на три сутринта. Знаеше, че не е толкова рано, защото небето навън беше бяло като хартия и се чуваше косачката на Тери. Ръчният му часовник показваше девет часа. Обикновено това би го накарало да изпадне в паника. Вече беше закъснял за закуска с един час. Но сега се облегна на възглавницата си, като не мислеше за нищо друго, освен че отива при Луси.

Когато стана, не подреди дрехите си на леглото. Слезе долу по пижама. Реши, че ще изяде зърнената си закуска пред телевизора, сложил купата на коленете си, вместо да седи на прекалено голямата маса в кухнята. Това нарушаване на установения ред му хареса.

Излезе от вкъщи в девет и четиридесет и пет, давайки си достатъчно време, за да отиде пеша. Когато мина покрай Тери, той му кимна.

— Артър. Върнал си се. Дъщеря ти те търсеше преди няколко дни.

— Предполагам.

— Ъхъ. Мисля, че беше притеснена. Искам да кажа, защото не излизаш много.

— Да, сигурно е така. — Артър застана неподвижно с един крак пред другия, готов да продължи. Но размисли и пресече улицата да поговори със съседа си. — Ходих в имението „Грейсток“ в Бат, а след това и до Лондон. Да поразгледам малко, такива работи.

— Според мен е страхотно. — Тери се облегна на косачката си. — Наистина. Когато мама почина, баща ми се съсипа. Някак се затвори в себе си и се отказа от всичко. Хубаво е, че ти излизаш... правиш каквото можеш в случая.

— Благодаря.

— Винаги си добре дошъл при мен да поискаш чаша захар или да си поговорим. Сам съм, така че ще се радвам на малко компания. Не

е много хубаво да си сам, нали така?

— Не. Не е.

— Ще се радвам и да те видя отново в „Мъже в пещери“.

— Боби все още ли командва така?

— О, да. И дърводелските ми способности са все така плачевни.

Продължавам да правя костенурки, които изглеждат като коли.

— Като стана дума за това.

Артър се повдигна на пръсти и присви очи, забелязвайки движение в декоративните треви на Тери.

Тери въздъхна преувеличено.

— Пак ли. — Той отиде до избягалата костенурка и се наведе да я вземе за пореден път. — Какво има в градината ми, което толкова привлича влечугите?

— Може би харесва теб?

— Може би. А може просто да има приключенски дух. Не обича да стои на едно място.

* * *

Докато вървеше към къщата на Луси, Артър попиваше картините и звуците, които обикновено не забелязваше, като от време на време спираше, за да се полюбува на прекрасното място, където живееше. Полята в далечината бяха като покривка от парчета в различно зелено. Забеляза експлозия от маргаритки, появили се в пукнатините между паважа. Ясно усещаше всяка крачка, която правеше — от пулсирането на глезена до вълнуващото чувство, че е все по-близо до дъщеря си.

Върхът на катедралата в Йорк блестеше като злато на слънцето и Артър не можеше да си спомни последния път, когато беше ходил дотам и беше влизал вътре. Никога не бе имал списък с неща, които да направи, приемайки всеки ден такъв, какъвто е, правейки това, което искаха Мириам и децата, но си помисли, че сега може да състави такъв списък.

Стигна до Луси, осъзнавайки, че не е идвал от месеци. Винаги Луси идваше при тях — за Коледа, за рождени дни, за обичайното и седмично посещение, — преди срещите им да станат по-редки след

смъртта на Мириам. Дори не беше сигурен дали е чула съобщението му.

Вратата беше наскоро боядисана в аленочервено, а рамките на прозорците бяха бели и лъскави. Когато Луси отвори вратата, го обзе желание да се втурне и да я прегърне, както бе направил с Майк, но се въздържа, защото не беше сигурен как ще реагира. Вече не беше сигурен в чувствата и към него.

— Влез — каза тя и отвори вратата. Носеше бяла престилка и зелени градинарски ръкавици. Имаше следа от пръст от окото до брадичката. Тя се обърна и за миг изглеждаше точно като майка си. Артър спря като закован. Приликата беше невероятна. И двете имаха същия вирнат нос и очи с цвета на аквамарин и излъчваха едно и също усещане за спокойствие.

— Тате? — обади се Луси. — Добре ли си?

— О, да. Аз... ами... заприлича ми на майка ти. Само за момент.

Луси бързо отмести поглед.

— Влез — повтори тя. — Може да излезем в градината. Прекалено хубаво е, за да стоим вътре.

Артър си спомни, че в трапезарията по-рано имаше бежов мокет, а сега имаше изциклени дъски. До вратата стояха чифт мъжки гумени ботуши. Дали бяха старите ботуши на Антъни, или принадлежаха на нов мъж? Дори не знаеше дали Луси е срещнала някой друг, или все още страда за брака си.

Сякаш прочитайки мислите му, Луси проследи погледа му.

— Прекалено големи са, но ги нося, когато работя в градината. Няма да ги върна на Антъни, но са прекалено хубави, за да ги даря. Няколко чифта дебели чорапи и ми стават идеално.

— Добре. Изглеждат здрави и хубави. Аз трябва да си купя нови ботуши. Моите имат дупка.

— Тези са 41-ви номер.

— О. Някога носех 41-ви номер. Сега съм 39-ти.

— Вземи ги.

— Не. Не мога. Ти ги носиш...

— Прекалено са ми големи. — Тя ги взе и ги бутна в ръцете му.
— Моля те, вземи ги.

Артър щеше да възрази, но видя решителността в очите и. Болката. Затова отстъпи.

— Благодаря. Точно такива ми трябваха. Може би майка ти има някои, които ще станат на теб.

— Тя носеше 35-ти номер, а аз съм 37-ми.

— О.

Побъбриха си и се съгласиха, че годината е била добра за морковите, но не толкова за картофите. Изброиха различните ястия, които можеше да се приготвят с ревен, и предимствата при използването на дървени пръчки за близалки при отбелязване на редовете със зеленчуците. Съгласиха се, че тази година имаше много слънце и не беше валяло достатъчно. Луси попита какви солени печива прави в момента Бернадет и Артър отговори, че особено му харесват кифличките и с наденица, обаче му се иска да не му носеше сладкиш с марципан, защото наистина не го харесва, но и не иска да я обиди, като не го яде. Луси се съгласи, че марципанът е определено най-неприятната храна, която може да си представи, и не беше ли странно, че се прави от бадеми, които тя обича. И двамата мислеха, че коледните торти ще са много по-хубави само с един пласт глазура.

Денят беше горещ. Артър носеше своите панталони и риза с твърда яка. Запита се как изобщо се е чувствал удобно с такива дрехи всеки ден. Реши, че всъщност никога не ги беше харесвал. Мириам ги беше приготвяла за него всеки ден и му бяха станали като униформа.

По шията му започна да се стича пот, събирайки се в малко езерце зад яката. Когато се наведе, откри, че коланът на панталоните се врязва в талията му.

— Дълга ти обяснение за пътуванията си — изрече той.

Луси заби градинската лопатка, загреба и след това захвърли плевелите, без да гледа къде падат.

— Ами, да, дължиш ми. Изведнъж отиваш в имението „Грейсток“ и след това ми оставяш някакво неясно съобщение, че те е нападнал тигър.

— Ходих и в Лондон.

Беше решил, че трябва да ѝ каже истината. Искаше тя да знае за гривната и историите, които криеше.

Луси стисна зъби и на бузите и се появиха трапчинки. Тя се съсредоточаваше внимателно върху всеки един плевел, втрещаваше се в него, а след това забиваше лопатката.

— Наистина се притеснявам за теб.

— Нямах причина.

— Разбира се, че имам. Държиш се много странно. Защо, за бога, пътуваш из страната?

Артър погледна обувките си. Върховете им бяха напръскани с пръст от копаенето на Луси.

— Трябва да ти кажа нещо. То ще обясни това, което правя. Става въпрос за майка ти...

Луси не вдигна очи.

— Продължавай, де.

На Артър му се искаше да срещне погледа му, но Луси беше решена да атакува моравата, която изглеждаше така, сякаш е имало нападение на къртици. Но той все пак заговори:

— Виж, разчиствах гардероба на майка ти, мина една година от... нали знаеш. Бях много изненадан, когато намерих златна гривна с талисмани, скрита в един от ботушите и. Никога по-рано не я бях виждал. На нея имаше всякакви талисмани — слон, сърце, цвете. Знаеш ли нещо за нея?

— Не. Мама не носеше такива неща. Гривна с талисмани? Сигурен ли си, че е нейна?

— Ами, беше в ботуша ѝ. А и г-н Мехра в Индия каза, че ѝ е дал слона.

— Слон?

— Ами, един от талисманите. Очевидно майка ти е била бавачка на г-н Мехра в Гоа, когато бил малък.

— Тате. — Луси седна назад върху петите си. Бузите и се зачервиха. — Не разбирам за какво говориш. Мама никога не е била в Индия.

— И аз така мислех. Но е била, Луси. Живяла е там. Г-н Мехра ми каза и аз му вярвам. Знам, че звучи много странно. Опитвам се да разбера къде още е била, какво е правила, преди да се оженим. Затова отидох и в „Грейсток“, и в Лондон.

— Не разбирам какво става. За какво говориш?

Артър започна да обяснява по-бавно:

— Открих цифри, гравирани на един от талисманите на гривната. Беше телефонен номер. Говорих с един прекрасен човек в Индия, който каза, че някога Мириам се грижила за него. Откривам неща за майка ти, които изобщо не съм знаел.

— Мама *никога* не е ходила в Индия — настояваше Луси.

— Знам, трудно е да се повярва.

— Сигурно има някаква грешка.

— Г-н Мехра е лекар. Описа идеално смеха на майка ти и торбата и с топчета. Мисля, че казва истината.

Луси отново започна да нанася удари в пръстта. Спря за малко, за да вземе един червей с върха на лопатката си и да го сложи в една саксия, а след това започна отново да я използва като кама. През цялото време си мърмореше под носа.

Артър не знаеше как да се справя с чувствата на други хора. Когато Луси бе станала на тринадесет и тийнейджърските и хормони показаха грозното си лице, той бе открил, че най-добрият начин да се справи с това беше да изучава вестника и да остави всичко на Мириам. Тя се бе справяла със сълзите заради момчета, краткотрайното увлечение по сини кичури в косата, тряскането на врати и редките хвърляния на чаши за кафе. Тя напомняше на Дан да е по-тих, когато ставаше особено шумен и редовно му казваше: „Не говори така на баща си“.

Артър смяташе, че ако не обръща внимание на настроенятия, те ще изчезнат. Но сега виждаше, че нещо измъчва дъщеря му. Сякаш беше погълнала рояк пчели, които се бореха да излязат навън. Не можеше да издържа повече.

— Луси, добре ли си? — сложи ръка на рамото и той. — Съжалявам, че не ти разказах по-рано.

Тя примижа на слънцето, сбърчвайки чело.

— Да, добре съм.

Артър замълча за момент, чудейки се дали да остави нещата, както беше правил толкова много пъти през годините. Но не помръдна ръката си.

— Не, виждам, че не си.

Луси се изправи. Пусна лопатката на земята.

— Не мисля, че мога да се справя с всичко това.

— Кое всичко?

— Ти и побърканите ти пътешествия, и странните истории, които ми разказваш за мама. Опитите ми да продължа без Антъни. Това, че изгубих... — тя прокара ръка през косата си, а след това поклати глава. — О, виж, няма значение.

— Напротив, има. Разбира се, че има. Не исках да те тревожа. Седни да поговорим. Обещавам, че ще се опитам да слушам. Кажи ми какво не е наред.

Няколко секунди тя остана втренчена в далечината. Устната и се изви наляво, докато тя сякаш обмисляше предложението му.

— Добре — изрече накрая.

Измъкна два шезлонга от бараката и ги сложи на тревата един до друг, избърсвайки прахта и пръстта с градинарската си ръкавица. Двамата с баща и седнаха, обърнали лица към слънцето с присвити очи, така че каквото и да кажеха, щяха да го направят, без да се гледат в очите. Това придаваше някаква анонимност на думите, които щяха да изрекат.

— Какво има? — попита Артър.

Луси пое дълбоко въздух.

— Искам да ти кажа защо не дойдох на погребението на мама. Трябва да го знаеш.

— Това е вече минало. Каза, че не си добре. Сбогува се с нея по свой начин. — Изричаше думите и вече и прощаваше, макар да го болеше, че не бе дошла. Всяка клетка на тялото му жадуваше да разбере как дъщеря му е могла да направи такова нещо.

— Бях болна, но имаше нещо друго. Толкова съжалявам...

В този момент тя изхлипа. Очите на Артър се разшириха.

Но дъщеря му вече не беше малко момиченце. Дали да я вземе в прегръдките си? Той последва инстинктите си и стана от шезлонга. Застана изправен, тялото му — един силует срещу слънцето, а след това се отпусна на колене. Обхвана я с ръце и я прегърна силно, както трябваше да направи толкова много пъти, когато тя растеше. За момент Луси се възпротиви и тялото и остана вцепенено и студено. Но след това рухна в ръцете му, сякаш беше кукла и някой е пуснал конците и. Сложи глава под брадичката му и двамата останаха така известно време, вкопчени един в друг.

— Какво има?

Тя сподави едно ридание, но след това се отказа и започна да издава звуци, каквито Артър никога по-рано не бе чувал и които идваха някъде дълбоко от гърдите и. Беше приглушен вой. Луси преглътна и избърса слюнката, потекла по брадичката и.

— Направих спонтанен аборт, тате. Бях в петнадесетата седмица. Бях на скенер и всичко беше наред. Щях да ви кажа на двамата с мама очи в очи. Струваше ми се, че е нещо прекалено вълнуващо, за да го съобща по телефона. Беше моята голяма новина. Бяхме се уговорили да дойда на чай, помниш ли? Щях да ви кажа, че съм бременна. — Тя въздъхна, изпълнена със съжаление. — В деня след скенера имах силни стомашни спазми. Свих се на топка на пода в банята и бебето тръгна прекалено рано. Антъни извика линейка. Пристигнаха след минути, но не можах да направят нищо. — Тя поклати глава. — Съжалявам, не искам да мисля за това.

Бяхме започнали да се отчуждаваме, преди да разбере, че съм бременна. След това мама почина. Опитах се да се изправя на крака. Успях да се накарам да стана от леглото и да се измия и да се облека, но в деня на погребението се сринах. Не можех да понеса да седя в църквата с ковчег и молитвите и плача. С Антъни се оженихме там. Наистина съжалявам, тате.

Артър мълчеше, осъзнавайки какво му беше разказала. Това обясняваше всичко, дистанцирането и от него. Опита се да пропъди мисълта за Луси, свита сама на пода в банята.

— Ти си смело момиче. Майка ти щеше да разбере. Но ми се иска да знаех...

— Трябваше да уреждаш погребението. Скърбеше.

— Трябваше да сме заедно като семейство. Имаше толкова много работа — да се подписват актове, да се говори с лекари и да се организира всичко, да се вземат цветя. Това, че съм зает, ми помагаше. Когато говорех с теб, не забелязвах, че нещо не е наред.

Луси кимна.

— Започнахме да се отдалечаваме, нали? Когато бях погълната от опитите си да спася брака си... а и Дан замина.

Артър протегна ръка и изтри една сълза от бузата и.

— Сега сме тук.

Луси се усмихна леко и огледа моравата.

— Направих градината на нищо.

— Няма значение, това е просто трева.

Тя се отпусна обратно на стола и подпря главата си с ръка.

— Често ли мислиш за мама?

— През цялото време.

— И аз. Взимам телефона, за да ѝ се обадя да си поговорим. И тогава си спомням, че вече я няма. Но се преструвам, че е тук. Представям си, че двамата сте си у дома, заедно, и че тя се суети наоколо, бърше прах или пише писма. Ако не мислех така, щеше да е непоносимо.

Артур кимна. Откъсна една маргаритка и я завъртя между пръстите си.

— Радвам се, че дойдох.

— И аз. Но трябва да се обадя на Дан и да му кажа, че всичко е наред.

— Наред?

— Когато замина с Бернадет, а после остави онова объркано съобщение за тигъра, аз се обадох на Дан. Помислих си, че може би...

— Какво?

— Че може да развиваш деменция или нещо такова.

— О, Луси, съжалявам. Мисля, че съм напълно здрав. Просто гривната отключи нещо в мен, имах нужда да науча повече за майка ти. Не съм искал да те тревожа.

Луси се вгледа в лицето на баща си. Имаше същите добри очи, същия червен нос както винаги. Реши, че всичко е наред.

— Радвам се, че си добре — въздъхна с облекчение тя. — А това с гривната и сигурен ли си, че е вярно? За талисманите и Индия?

— Да. — Той извади гривната от джоба си и ѝ я подаде.

Луси разгледа всеки един от талисманите. Поклати глава.

— Не прилича на нещо, което е на мама.

— Било е нейно. Знам, че е така.

— Тогава искам да разбера повече за нея. Разкажи ми за приключенията си.

Артур кимна. Обясни как е намерил гривната. Разказа на Луси за тигъра, запретвайки ръкава си до рамото, за да покаже раната. Изрази загрижеността си за Себастиан, който се справяше сам с остарелия Дъо Шофан. Каза и че кучето на Майк се казва Луси. Също и за посещението си при Вира в пощата.

— Не мога да повярвам, че си направил всичко това — завъртя изумруда в слона Луси.

— Трябваше да ти кажа, но всичко изглеждаше толкова неправдоподобно.

— Но вече знам. — Тя му подаде гривната. — И сега накъде?

— Не съм сигурен — сви рамене Артър. — На палитрата има инициали С. Я. Собственикът на бижутерския магазин не знаеше какво значат.

— Трябва да продължиш.

— А ако разбере още неща, които е трябвало да си останат скрити? Колкото повече откривам, толкова повече въпроси се появяват.

— Не е ли по-добре да знаеш? Помниш ли, че преди да умре, мама ми даде кутията си на розови и бели райета? В нея има много снимки. Досега не можех да понеса да ги разгледам. Може да я донеса сега... — Тя остави изречението да увисне във въздуха.

Артър беше забравил кутията с райета като на захарна пръчка, която Мириам пазеше в шкафа над леглото. Беше попитала Артър дали има нещо против да я даде на Луси и той бе отговорил, че няма. Той пазеше хора, неща и събития в главата си и не беше сантиментален по отношение на снимки, не пазеше билети от влака, нито картички, нито сувенири от пътувания. Артър се втренчи в небето, а после в посипаната с пръст трева.

— Както искаш — отговори той.

Луси отиде да вземе кутията и двамата седнаха на кухненската маса. Когато тя отвори капака, Артър усети мириса на стара хартия, мастило и лавандулов парфюм.

Гледаше как Луси взима шепа снимки и ги разглежда една по една. Обръщаше ги насам-натам, след това се усмихваше. Тя вдигна една и Артър видя, че е от сватбата му. Кестенявата му коса се къдреше и падаше върху дясната му вежда. Ръкавите на костюма му бяха прекалено дълги, почти покриваха кокалчетата на пръстите му. Мириам носеше сватбената рокля на майка си. Тя се предаваше в семейството. Баба и също я беше носила. Беше и малко широка в талията.

— Сигурен ли си, че не искаш да ги разгледаш? — попита Луси.

Артър поклати глава. Не искаше да гледа снимки от миналото си. Когато Луси свърши, тя се взря вътре в кутията.

— В ъгъла има нещо заклещено — каза тя и го подръпна с палеца и показалеца си.

— Дай аз да опитам — обади се Артър. Той успя да издърпа парче смачкана хартия. Подаде го на Луси и тя го приглади. Беше сиво,

с избелели букви.

— Мисля, че е бележка от фирма или стара квитанция. — Тя се вгледа по-отблизо. — Името е *Le De a Coudre d'or*.

Спогледаха се неразбиращо.

— Не ми говори нищо — сви рамене Артър.

— Мисля, че *d'or* значи злато на френски — каза Луси. — Ще проверя на телефона си.

Артър взе хартийката.

— Мисля, че цифрите са 1969. Това е годината, когато с майка ти се оженихме.

Луси натисна няколко бутона, търсейки превод. Намръщи се и опита отново.

— Мисля, че открих нещо — изрече тя. — *Le De a Coudre d'or*. Означава *Златният напръстник*. В Париж има сватбен бутик с това име.

— Париж? — попита Артър. Спомни си карфиците на картата в стаята на Мириам. Великобритания, Индия... и Франция. Не знаеше дали карфицата беше забита в Париж.

Луси обърна екрана да му покаже. На снимката се виждаше очарователен магазин с една изискана права, бяла рокля на витрината.

На Артър му се стори, че за секунда сърцето му спира да бие. Е, можеше да е съвпадение. Златен напръстник на гривната с талисманите на Мириам и листче хартия от годината, когато се бяха оженили, с името на магазин, който се наричаше „Златният напръстник“. *Трябваше* да има връзка. Но беше ли готов да узнае още за жена си? Дали то щеше само да доведе до объркване и болка, особено след като талисманът напръстник може би щеше да го заведе в Париж?

— Мислиш ли, че трябва да отидем? — попита тихо Луси.

Артър се чудеше същото.

— Изглежда добра следа...

— Веднъж, когато си взе пенсията, мама ми даде малко пари. Каза ми да ги похарча за нещо лекомислено, но не го направих. „Похарчи ги за себе си. Избери нещо специално. Забранявам ти да купуваш с тях кухненски уреди или да плащаш сметки.“ Помня точно думите и — каза Луси. — Мислех да купя нещо хубаво, когато се роди

бебето, но не стана така. Още пазя парите в гардероба, в един буркан от сладко.

— Трябва да ги похарчиш за себе си. Както е казала майка ти, вземи си нещо хубаво.

— Е, вече реших, че ще зарадвам и двама ни. Какво мислиш за едно пътуване до Франция? Може да минем през сватбения бутик.

Артър се замисли само за момент. Дори и да не откриеше нищо повече за гривната, щеше да прекара чудесно с дъщеря си.

— Звучи прекрасно. Съгласен съм — отговори той.

НАПРЪСТНИКЪТ

Ако някога го бяха накарали да опише как си представя Париж, той щеше да отговори, че всъщност никога не се беше замислял много за това. Беше виждал Айфеловата кула на подложките за хранене, които Мириам беше купила на половин цена на разпродажбата в „Сейнсбърис“, и веднъж бе гледал предаване за туристически кораб, който разхождаше туристи нагоре и надолу по Сена, управляван от капитан, който, освен че страдаше от морска болест, беше и алергичен към това да помага на хората. Артър си бе помислил, че водата изглежда доста мътна и че ако трябваше да плава с нещо, то щеше да е един от онези елегантни бели круизни кораби с плувни басейни на борда, които обикаляха из Средиземно море. Париж просто не беше от местата, които го привличаха.

Мириам, от друга страна, се увеличаваше по всичко френско. Когато беше на промоция, тя се абонираше за списание, наречено *Viva!!*, в което имаше много снимки на елегантни жени, танцуващи през локви с чадъри в ръце, отпиващи кафе от миниатюрни чаши или носещи малки кученца в кошницата отпред на велосипедите си.

Доколкото си спомняше, тя никога не бе извявала специално желание да отиде в Париж. Казваше, че цените в магазините са много високи. Артър мислеше, че знае това от списанието си. Самият той си беше представял едно клише — много хора, облечени с раирани блузи с наниз чesън или багети, които се подават от кошниците им.

Представите му отново не се оправдаха. Сякаш всичко, което смяташе, че знае, или дори мислеше, беше пренаписано. Париж беше очарователен.

Артър стоеше от едната страна на улицата и наблюдаваше красива като пощенска картичка сцена. Една мършава черна котка се прокрадваше по тротоара пред него. Белият купол на Сакре Къор блестеше на слънцето като глазирана торта. Иззад покритите с жалози прозорци на един апартамент над кафенето долитаха звуците на цигулка.

Покрай него мина мъж на колело, който си подсвиркуваше нещо мелодично и красиво. Усети миризмата на прясно изпечен хляб, идваща от сладкарницата, и устата му започна да се пълни със слюнка, когато видя розовите като фламинго бадемови сладки и целувки, подредени на висока купчина върху поставка за торта.

Докато пресичаше улицата към бутика, от дърветата се понесоха цветчета. Луси не искаше да влиза в малкия парижки магазин за сватбени рокли, страхувайки се, че той може да събуди неприятни спомени за сватбата и с Антъни.

— Ще си купя кроасан и кафе отсреща и ще те чакам — каза тя. След това добави: — Успех.

На витрината върху бял метален градински стол беше надиплена булчинска рокля. От тавана висеше клетка за птици, в която седеше гълъб от папиемаше. Роклята беше перленобяла, а корсажът имаше сложна украса от миниатюрни перли във формата на затворена мида. Полата беше бродирана с подобни на вълни спирали. Рокля, достойна за русалка. На табелата пишеше:

LE DE A COUDRE D'OR

И с по-малки букви отдолу:

SYLVIE BOURDIN

Когато се протегна да завърти дръжката на вратата, Артър видя опакото на ръката си. Кожата беше прозрачна, нашарена от синята мрежа на подобни на пътна карта вени. Ноктите му бяха дебели и пожълтели. В стъклото на вратата младежът, който се беше оженил за Мириам, беше изчезнал и на негово място стоеше набръчкан като орех възрастен човек с прекалено гъста бяла коса. Времето беше минало толкова бързо. Понякога не можеше да се познае. Усмихна се криво и разпозна поне предните си зъби, които все така си бяха малко криви.

Когато прекрачи прага, се чу звънтенето на малки звънчета. В магазина беше толкова хладно, че той потрепери. Белият мраморен под

проблясваше под полилей с размерите на гума за трактор. От едната страна на магазина се виждаше редица от сватбени рокли, окачени на стойка за дрехи. Имаше тапициран със синьо кадифе златен трон, на който седеше померанско куче. То имаше украсена с капси синя каишка в същия цвят като кадифето.

През една арка се появи жена. Беше облечена с безупречно скроен кобалтовосин костюм и имаше златни гривни на китките си. Артър прецени, че на възраст е горе-долу като него, въпреки че добрата грижа за кожата, голямо количество туш за мигли и алените устни я правеха да изглежда петнадесет години по-млада. Косата и беше платинена и сресана на висок кок, а тялото и беше гъвкаво като на танцьорка.

— *Bonjour monsieur* — изрече напевно тя. — *Comment puis-je vous aider?*

Артър се почувства така, сякаш отново е в час по френски и не може да намери правилните думи. Никога не се бе старал с езиците, казвайки си, че е малко вероятно да пътува толкова далече от Йорк, че да му се наложи да ги ползва.

— *Bonjour* — отговори той, но след това всички френски думи изчезнаха от главата му. Той се усмихна, за да компенсира невежеството си. — Търся... ъм, мадам Бурдан, собственичката на бутика.

— Това съм аз, *monsieur*.

— О, добре — въздъхна с облекчение той. — Вие говорите английски.

— Опитвам се. *Comme ci, comme ça*. — Смехът ѝ извънтя из магазина като сребърните звънчета, окачени над вратата. — Но понякога думите ми не са толкова добри. Сватбена рокля ли търсите, господине? — Тя махна с ръка, сякаш замахваше с вълшебна пръчица към дрехите му.

Артър погледна надолу, почти очаквайки да е облечен като принц Прекрасен.

— О, не — отговори той. — Не за мен. Е, очевидно, че няма да е за мен. Но съм тук, за да се срещна с вас. Струва ми се.

— *Moi?* — Тя сложи ръце на сърцето си. — Колко мило. Седнете. — Тръгна към едно бяло бюро и махна към стола срещу него

— още един трон със синя възглавница. — С какво мога да ви помогна?

Артър извади снимка от джоба си и я сложи на бюрото. Беше на Мириам и децата на плажа в Скарбъро.

— Отдавна ли имате магазина?

— А, *oui*. Много, много години. Аз съм първата собственичка.

— Тогава сигурно сте познавали жена ми.

Тя повдигна едната си вежда, но след това взе снимката. За момент остана загледана в нея. Вдигна поглед към Артър. Очите ѝ се разшириха.

— О, боже. Това е Мириам, *non*?

Артър кимна.

Тя се втренчи отново в снимката.

— Възможно ли е да сте... вие сте Артър?

— Да. — Сърцето му подскочи лекичко. — Вие знаете за мен?

— Преди много време Мириам ми пишеше. Не много често, но и аз не бях много добра в поддържане на връзката. Добра съм като дизайнер, но не и в писмата. Тя ми каза, че се омъжва за един прекрасен мъж на име Артър. Покани ме на сватбата ви, но, за съжаление, трябваше да остана в Париж да се грижа за майка си. Предложих на Мириам рокля от бутика, но тя беше с роклята на майка си, да? Така че вместо рокля и изпратих подарък. Беше малък талисман, който открих в един антикварен магазин — златен напръстник. Това е името на магазина ми.

— Двамата с дъщеря ми намерихме листче хартия с името му.

— Сложих кратка бележчица, когато изпратих талисмана на Мириам.

Артър извади гривната с талисманите и ѝ я показа.

— Но това е талисманът! — възкликна мадам Бурдан. — Мириам винаги носеше тази гривна. Затова, когато видях талисмана, не можех да не го купя и да ѝ го изпратя.

— Опитвам се да разбера историите, които се крият зад този и зад другите талисмани, мадам.

— Мадам. Тъ-тъ. Трябва да ме наричате Силви. Питате ми за историите, но не може ли Мириам да ви ги разкаже? — Гласът и се повиши с една октава в очакване. — Тя тук с вас ли е? Мина прекалено много време.

— За съжаление, тя почина преди година — сведе очи Артър.

— А поп! Толкова съжалявам, Артър. *C'est terrible*. През годините много пъти мислех за нея. Много пъти си казвах, че трябва да я намеря и да се свържа с нея. Но съм толкова заета с магазина и винаги нещо друго изникваше в ума ми и изместваше Мириам. Но има хора, които винаги пазим в сърцата си, нали? Които никога не забравяме.

— Откъде се познавахте?

— Срегнахме се чрез един мъж. Франсоа.

— Дьо Шофан?

— Да. Вие знаете за него?

— Малко.

— Аз бях една от приятелките му, когато Мириам работеше за него. Той не се отнесе добре нито с мен, нито с нея. Когато се вразумих и реших да се върна в Париж, предложих на Мириам да дойде с мен. И двете избягахме заедно! Нямахме план, нито пари. Беше истинско приключение. — Тя се поколеба. — Какво стана с нея?

— Умря от пневмония. Беше ужасен шок.

Силви поклати глава.

— Тя беше добър човек. Когато се запознахме, аз говорех съвсем малко английски, а тя съвсем малко френски, но си допаднахме. Знаехте ли, че тя ми помогна да започна с магазина? Винаги съм искала да имам малък сватбен бутик. Двете с Мириам обичахме да седим на пейките край Сена и да храним лебедите със семена и хляб. Говорехме за мечтите си или по-скоро аз говорех. Винаги сам била, как се казва? Мечтателка?

Артър кимна.

— Един ден минахме покрай магазин, продаващ на едро. Беше в ликвидация. Продаваха сватбените рокли много евтино, на кашони. На улицата беше паркиран един ван и двама мъже изнасяха кашони и ги товареха отзад. Ние се спряхме и се загледахме. Когато ванът си отиде, един от мъжете — собственикът, забеляза, че се интересуваме и ни попита дали искаме да купим останалите рокли. Мириам не разбираше много от думите му, затова аз й превеждах. Роклите бяха на добра цена, но не достатъчно евтини за мен. Бях много бедна, живеях само на хляб и сирене. Но Мириам ми каза да не приемам не за отговор. Каза ми какво да кажа на мъжа и аз направих каквото искаше. Казах му, че

съм млада жена, която търси начин да продава сватбени рокли, че може да помогне животът ми да се промени. Заедно успяхме да го омаем.

Накрая купих двадесет рокли на половината от цената, която мъжът искаше отначало. И така, вече имах всичките тези рокли, без да имам къде да ги продавам. Нямах магазин, а апартаментът ми беше на третия етаж над една обществена пералня. Мириам поклати глава и каза: „Разбира се, че има къде!“. Закачихме ги на едно разцъфнало дърво и ги продавахме на улицата. Изглеждаха красиви, разперени на слънцето като екзотични птици. Край нас минаваха много елегантни жени и дори и те самите да не се женеха, казваха на приятелките си. Новината се предаваше от жена на жена. В края на деня бяха останали само две рокли. Така започна бизнесът ми. Или бих могла да кажа *разцъфна*. Върнахме се при търговеца на едро и купихме още един кашон и така следващите три дни. Когато свършихме, имах достатъчно пари за тримесечен депозит за този магазин. През годините той се разрасна. Разширих бизнеса. Вече създавам собствени модели, но всичко започна с това, че аз и жена ви закачихме двадесет рокли на едно дърво.

— Това е прекрасна история.

Артур не я беше чувал по-рано, но можеше да си представи Мириам и Силви като млади да се смеят и да се катерят по разцъфналото дърво.

— Когато тя си замина за Англия, известно време си пишехме. Аз имах магазина, а след това Мириам роди децата си. Времето минава толкова бързо.

Докато тя говореше, в главата на Артур започнаха да се появяват спомени. Мириам беше споменавала приятелка, която има магазин за дрехи. Не си спомняше дали беше казала, че е във Франция, или не. Значи не беше пазила тази част от живота си в тайна. Понякога използваше френски думи — *pourquoi* или *merci*. Сега той се проклинаше, че не е внимавал повече. Когато се върнеше от работа, му беше трудно да се съсредоточи върху друго, освен вечерята си. Когато децата си лягаха, той се радваше на времето, прекарано с жена си. Говореха за изминалия ден, а не за миналото си. Искаше му се да беше проявявал повече интерес.

— Трябва да пийнем по чаша шампанско и да хапнем нещо в памет на Мириам — каза Силви. — Ще ви разкажа повече за това как

се запознахме и колко се забавлявахме. Познавахме се само няколко месеца, но спомените останаха завинаги. Вие също може да ми разкажете. Да ми разкажете за живота си заедно и за децата си. Искam да науча повече за приятелката си.

* * *

Когато Артър отиде в кафето при Луси, беше минал повече от час.

— Вече си мислех, че ще останеш там цял ден — засмя се тя.

Той погледна часовника си.

— Господи, не съм разбрал, че съм се забавил толкова. Ти през цялото време ли беше тук?

— Беше прекрасно. Антъни ходеше само в „Старбъкс“!

— *Madam*?

Пред тях се появи сервитьор. Носеше черни панталони и черна риза, а на кръста му небрежно беше завързана престилка на сини и бели райета. Носът му имаше лека гърбица, което го правеше да изглежда сякаш трябва да е в ням филм от двадесетте години.

— Може ли още едно кафе с мляко — каза Луси.

— За вас, *monsieur*?

Артър се втренчи объркано.

— Може би кафе? Нещо за ядене?

— Кафе, да. Точно това ми трябва. — Той се обърна към Луси. — Искаш ли нещо за обяд?

Тя потупа корема си.

— Вече изядох два шоколадови кроасана, така че ще го пропусна. Но френската лучена супа изглежда много вкусна. Видях да носят няколко купи.

— Тогава ще си поръчам точно това.

Сервитьорът кимна.

Артър сложи салфетката на коленете си.

— Силви потвърди, че е купила и изпратила напръстника като сватбен подарък. Майка ти е живяла тук известно време.

— Колко интересно, че е живяла в Париж, а не ни е казала нищо. Имаш ли представа защо?

Артър поклати глава.

— Но вече знам историята на още един от талисманите.

Кафетата им и супата на Артър пристигнаха след няколко минути. Той надникна в кафявата пръстена купа. Отгоре имаше дебел крутон от „Груйер“.

— Мисля, че сервитьорът те харесва — каза той. — Видях го да те гледа, докато пресичах.

— Просто иска да оставя голям бакшиш — изчерви се Луси.

— Най-вероятно не е така.

Артър вдигна очи. Дъщеря му изглеждаше толкова хубава с порозовялата си ключица и луничките. Сякаш някакво було се бе вдигнало от лицето и, отнасяйки напрежението и болката със себе си. За момент се зачуди дали да ѝ го каже, но не успя да намери правилните думи. Вместо това погледна отново в купичката си.

— Супата наистина е много хубава — каза той. — Не знам как правят лука толкова крехък.

Седяха мълчаливо, докато той свърши. Луси взе от масата до тях един вестник, оставен от възрастен мъж с черен пудел, и започна да го разглежда.

Артър наведе купичката си, за да събере и последната лъжица супа. Топлината в корема му и слънцето, което се процеждаше през дърветата, го караха да се чувства спокоен и отпочинал. Не усещаше раменете си така напрегнати. Сега, когато беше тук с Луси, имаше време да помисли върху предишните няколко седмици. Погледна към бутика.

— Знаеш ли, докато пътувам и се срещам с хора, които са били част от живота на Мириам, научавам, че те запомнят с нещата, които си казал или направил. Нея вече я няма, но продължава да живее в сърцата и спомените на хората.

— Това е мило.

— Не съм сигурен дали някой ще си спомня за мен с такива добри чувства.

— Не говори глупости, тате.

— Не говоря глупости. Колкото повече научавам за необикновения живот на майка ти преди мен, толкова по-ясно става, че никога не съм направил нищо рисковано, не съм пътувал и не съм срещнал никого, който да ме е запомнил.

— Но сега правиш точно това. Никога не е прекалено късно.

Артър вдигна рамене.

— В момента си доста чувствителен, тате — поклати глава Луси.

— Не може да не е така. Измина дълъг път дотук и научаваш неща за мама, които никога по-рано не си чувал. Но може да си сигурен, че винаги ще си част от моя живот. Винаги ще си специален за мен.

Артър кимна леко, благодарен за милите и думи.

— Благодаря. — Чувстваше, че на свой ред трябва да каже нещо. Искаше да каже на Луси, че я обича от момента, в който се бе родила. Беше чувал Мириам да го казва отново и отново с такава лекота. Но тези думи никога не бяха идвали лесно при него. Когато Луси беше дете и спеше, той я целуваше по челото и прошепваше: „Обичам те“, но тук, на обществено място, в кафенето, ами, не можеше да отговори по същия начин. — Аз, ъм... е. И при мен е същото.

— О, тате.

Усети как Луси внезапно обвива ръце около шията му.

— Добре ли си? Какво има?

— Просто мама много ми липсва, това е всичко — подсмръкна Луси. — Щеше да е толкова хубаво, ако сега и тя беше с нас.

— Знам. — Той я потупа по гърба, знаейки, че каквото и да каже, то няма да промени нещата.

Луси се отдръпна първа. Бръкна в чантата си за кърпичка.

— *Madame?* — Сервитьорът се появи до нея. Повдигна едната си вежда. — Добре ли сте? — Той хвърли поглед към Артър, сякаш го обвиняваше, че е разстроил младата си придружителка.

— Да. Добре съм. Това е баща ми. Добре сме.

— Добре сте?

— Да. Благодаря, че попитахте. Просто ми трябва кърпичка — отговори Луси.

Сервитьорът изчезна и след това се появи, плъзвайки кутия с кърпички на масата.

— За вас.

— *Merci*. Много сте мил.

— Клод — каза сервитьорът. — Казвам се Клод.

— Аз черпя — настоя Луси, след като избърса очи и издуха носа си. — Мога да похарча парите си, за каквото искам. Нали помниш?

— Да, скъпа — усмихна се Артър, преструвайки се на мъж под чехъл.

Отиде до тоалетната и когато се върна, видя, че Клод говори с дъщеря му. Сервитьорът държеше една табла под мишница, а Луси се усмихваше и навиваше кичур коса с ръката си. Артър се наведе да завърже отново връзките на обувките си, а когато видя, че все още си говорят, провери колко евро има в портфейла си. Когато Клод се отдалечи от масата, Артър се върна при Луси.

— Всичко наред ли е?

— Да. Всичко е наред — отговори Луси. Страните и бяха зачервени.

— Видях те да говориш със сервитьора.

— А, да. Той, ъм... — Тя прочисти гърлото си. — Попита ме дали искам да се разходя с него тази вечер. Беше малко неочаквано.

— Това е съвпадение, защото Силви ме покани на вечеря.

Двамата се спогледаха и се засмяха.

— Надявам се да си отговорила с „да“ — каза Артър.

СРЕЩА В ПАРИЖ

Артър покри брадичката си с пяна за бръснене и взе бръснача. Спря се пред огледалото в банята на хотела и огледа отражението си. Струваше му се странно да се старее за външността си. Щеше да се срещне с непозната за вечеря в петък вечер, в Париж. Учудваше се, че някой така очарователен като Силви няма други планове за вечерта.

Пръстите му бяха изтръпнали. Не искаше да мисли прекалено много за това, за да не се опита да се откаже. В петък вечер двамата с Мириам вечеряха риба с пържени картофи пред телевизора. Но си каза, че със Силви излизаха, за да говорят за Мириам, да споделят спомени и истории. Това беше нещо, което трябваше да иска да направи, а не да го отбягва.

Онова, за което се опитваше да не се тревожи, беше какво щяха да ядат. Дали всички френски ресторанти сервираха жабешки бутчета и готвеха всичко с чесън? За момент изпита копнеж по някой от пайовете на Бернадет. Липсваха му домашните ѝ ястия, както и компанията ѝ. Надяваше се Силви да го пощади.

След обяда в малкото кафене срещу сватбения бутик двамата с Луси бяха отишли на пазар. Той рядко ходеше да пазарува с Мириам. Ако го направеха, то той предимно се моташе пред пробните и гледаше часовника си. Мириам вдигаше ризи и панталони пред него, а след това или кимваше и ги слагаше в кошницата, или ги отнасяше и отново ги закачаше на стенда за дрехи. След това те сякаш магически се появяваха в гардероба му, готови да ги облече, като гънките от магазина бяха изгладени, а етикетите отрязани. По същия начин, когато в семейството имаше рожден ден или на Коледа, на кухненския плот се появяваха подходящи подаръци, добре опаковани в ярка подаръчна хартия и с панделки и етикетчета, на които пишеше „От Мириам и Артър“. На него всъщност му харесваше идеята да купува подаръци за семейството си, да избере нещо, което може да им хареса, но това беше царството на Мириам. Тя го вършеше с удоволствие.

Този път преживяването се оказа приятно. Двамата с Луси се разходиха по улиците, без да бързат. Опитаха различни френски сирена и различни видове зехтин. Откриха магазин с финална разпродажба и Луси настоя той да си купи пет нови ризи, два пуловера и нов панталон. Докато стоеше в пробната и гледаше отражението си в новите дрехи, дори и той трябваше да признае, че изглежда по-млад.

Купи малко букетче фрезии за Силви и една брошка с черна котка за Луси, когато тя не гледаше. На витрината на един антикварен магазин видя семпъл наниз от перли и ги посочи на Луси.

— Мисля, че на майка ти много щяха да ѝ харесат.

Луси се съгласи.

— Колко добре я познаваш — каза тя.

* * *

Артър беше облечен с новите си дрехи и отново стоеше пред сватбения бутик, чакайки Силви. Лампите вътре бяха угасени и за един кратък миг той почти се изпълни с надежда тя да е променила решението си, да е размислила. Закрачи нагоре-надолу пред магазина, опитвайки се да не стиска букетчето фрезии прекалено силно.

Петък вечер, изглежда, беше вечерта на двойките в Париж. Край него преминаваше върволица от добре облечени, великолепни двойки на всякаква възраст. Когато го виждаха да чака, те се усмихваха. Сякаш си мислеха: „Не се тревожи, тя ще дойде скоро“.

Десет минути по-късно той чу вратата на магазина да изтраква и Силви се появи.

— Извинете, Артър. Бях готова да тръгвам, когато се обадиha по телефона. Едно младо момиче бе изпаднало в паника заради роклята си. Гладувала заради сватбата и отслабнала толкова много, че гърдите и вече не изпълват така добре роклята. Казах и да не се притеснява и да дойде при мен утре. Сватбата и е след три седмици, така че може отново да напълнее. Не мисля, че поправките са решението. Може би малко подпльнки в сутиена и... Както и да е. — Тя приглади косата си с ръка. — Защо ви разказвам всичко това? Съжалявам, че ви накарах да чакате, това се опитвам да кажа.

Тя се усмихна, докато взимаше цветята. Наведе глава да ги помирише, занесе ги в магазина и след това заключи вратата. Артър забеляза, че е със същия костюм, с който беше, когато се видяха порано, но беше добавила проблясваща тюркоазена огърлица и кремав плетен шал. Виждайки, че не се е преоблякла специално за вечеря, той вече не се чувстваше толкова притеснен.

Тръгнаха заедно по калдъръмените улички, извиващи се към реката. В един момент Силви се препъна и той предложи лакътя си, за да се подпре на него. Продължиха, а тя остана така, без да го пусне. Артър усети как ръката му изтръпва. Вървяха, хванати под ръка. Беше близост, от която се чувстваше неудобно. Зачуди се дали някой от минаващите може да си помисли, че са заедно, и това го притесни. Надяваше се Силви да не смята, че в излизането им има нещо повече от приятелство. *Французите просто са си такива. Докосването и приятелското отношение са нещо обичайно*, каза си той.

Хвърли поглед към нея. Тя се усмихваше и щастливо посочваше гълъб на телефонна жица, стенопис на момиче, издигано във въздуха от балоните, които носеше. Силви протегна ръка и взе няколко маслини от купата пред един магазин. Помаха с ръка на собственика вътре и предложи една на Артър. Той я взе и зехтинът потече по ръката му. Извади кърпичката от джоба си. А след това ръката му остана плътно до тялото.

Стигнаха до миниатюрно бистро само с осем маси. *Chez Rupert*. Силви обясни, че е приятелка на собственика.

— Казах им да ни донесат каквото според тях ще ни хареса. Обясних им, че сте англичанин и обичате простички неща — засмя се тя. — Може да опитаме по малко от всичко.

— Нещо като *tapas*? — каза Артър. Двамата с Мириам бяха ходили на испанска вечер в салона на селото, когато се събираха средства за покрива на църквата. Бяха получили по чаша сангрия, пълна догоре с парчета ябълка и портокал. — Прилича на алкохолна плодова салата — беше казал той, след като я бе опитал.

След това на всяка маса сложиха по шест малки пръстени чинии с различна храна в тях. Двамата с Мириам бяха разгледали всяка една от тях. Имаше неща, които Артър не можеше да разпознае, но изядоха всичко. Беше приятна вечер, макар че по пътя към вкъщи се наложи да се отбият за риба с пържени картофи, защото все още бяха гладни.

— Да. Като *tapas* — потвърди Силви.

Докато чакаха храната си, двамата с лекота изпиха бутилка приятно мерло и поръчаха още една. Артър усещаше главата си поллека, сякаш всичките му тревоги си бяха отишли.

Удиви самия себе си, опитвайки миди, сготвени в масло с чесън, и гъста френска супа, наречена *bouillabaisse*. Яде телешко с гъби и погълна още червено вино. И се опита да не мисли защо не е бил поотворен за нови неща в миналото.

Когато един уличен музикант влезе в бара и засвири на акордеон, Силви настоя да танцуват. И въпреки че хората наоколо се смееха на жалките опити на англичанина да танцува, Артър се поклони и се смя заедно с тях.

След вечеря Силви отново го хвана под ръка и този път това му се стори по-естествено. Разходиха се край Сена. Залезът беше невероятен, небето изглеждаше така, сякаш гори.

Силви беше приятна компания, но на Артър му се искаше до него да е жена му, с нея да се смее и да се люби на залеза. Изпита нужда да спомене името ѝ.

— На Мириам щеше много да ѝ хареса тук — каза той.

— На нея наистина ѝ харесваше тук — отговори Силви. — Идвахме няколко пъти да се разхождаме, да говорим и да планираме бъдещето си. Бяхме пълни с младежка увереност. Аз щях да съм най-добрият дизайнер на сватбени рокли в света. Всички известни жени и всички филмови звезди щяха да искат да носят рокля на Силви Бурдан. Но минават седмици, месеци и години и човек става по-разумен. Разбира, че мечтите са просто мечти.

— Но вие имате магазина си. Справили сте се невероятно добре. Помагате мечтите да се сбъдват.

— А мечтите на Мириам сбъднаха ли се? Тя казваше, че иска да срещне подходящ мъж, да има много деца и да живее извън града в къща с голяма градина.

— Казала е тези неща? Нищо за тигри и чаровен, богат писател?

— Шегувате се с мен, нали?

— Донякъде. — Спряха и се загледаха в една лодка с гребла, която преминаваше край тях и пореше водата с цвета на живак на угасващата светлина. — Имахме малка къща, две деца и живеехме в

покрайнините на града. Страхувам се, че животът ѝ с мен не е бил този от мечтите ѝ.

— Мисля, че от двете ни тя е тази, която постъпи правилно. Аз нямам деца. Винаги бях прекалено заета с работата си. Вместо бебета имам чудесен магазин. Дамите, които идват да ме видят, са като мои дъщери. Имам много, много дъщери — засмя се Силви. — Надявам се някои да ме помнят след големия ден. Понякога ми се иска мечтите ми да бяха по-простички или да съм имала време и за магазина си, и за семейство.

Намериха малък бар, от който ехтеше смях, и седнаха на една черна маса от ковано желязо на тротоара.

— Дори и аз не знаех за това място — възкликна Силви. — Превръщате ме в изследовател, Артър.

Когато се върнаха пред сватбения бутик, минаваше два след полунощ. Артър изпита чувство на вина, осъзнавайки, че не бяха говорили много за Мириам. Бяха си бърбрили за Йорк и за Луси и Дан. Разказа на Силви за Бернадет и Фредерика и още от историите на другите талисмани. На свой ред Силви му разказа за любимите си през годините и как едва не бе напуснала Париж, за да живее във воденица в провинцията с безпаричен художник, но се осъзнала, преди да мине под венчило.

— Имам булчински магазин, но самата аз никога не съм била булка — каза тя.

Когато приближиха бутика, пулсът на Артър се усили. Какъв беше етикетът в такива случаи — целувка по бузата? Двете бузи? Прегръдка? Не беше сигурен. Когато застанаха пред витрината, той се смълча.

— Прекарах чудесно, Артър. Отдавна не се бях смяла толкова.

— Аз също.

Разбра, че не трябва да се престарава със Силви. Между двамата съществуваше естествена непринуденост, която не бе усещал с никого, освен с жена си. Силви беше свързана с Мириам и това го караше да иска да е близо до нея. Искаше да докосне линиите около очите ѝ, да погали бузата ѝ. Тя застана малко по-близо до него. Усещаше дъха ѝ на шията си, виждаше как краищата на миглите ѝ се извиват нагоре, виждаше и малката бразда между веждите ѝ.

Искаше да я целуне.

Да я целуне?

Откъде беше дошла тази мисъл? Трябваше да иска да целува само жена си.

Силви му се усмихна, сякаш бе прочела мислите му.

Усети как собствената му ръка се плъзва около талията ѝ. Дали да се отдръпне, преди да е станало прекалено късно?

Докато все още мислеше за това, устните им се срещнаха.

Странно беше да целува друга. Искаше да спре и да помисли за това, преди да продължи, но не можеше да се отдръпне.

Имаше нужда от човешки контакт, от усещането отново да се чувства желан. Устните и бяха меки и топли. Времето сякаш не съществуваше.

Силви се отдръпна първа.

— Вече става студено. — Тя потрепери, загръщайки рамене поплътно с шала си. — Искаш ли да се качиш за едно кафе?

Артър не бе очаквал такъв въпрос. Но беше естествен завършек на вечерта — да седнат и да поговорят повече. Можеше да ѝ зададе още въпроси, онези, които беше забравил да зададе. Но щеше и да е опасно. Дали беше възможно тя да мисли за нещо повече от кафе?

— Трябва вече да се прибирам в хотела — отговори той. — Луси може да се чуди къде съм.

Това прозвуча глупаво още в момента, в който го каза. Разбира се, че имаха отделни стаи. Нямаше да се видят до закуска.

— Но Луси отиде де се срещне с приятеля си, сервитьора?

— Да. Клод.

— Сигурна съм, че дъщеря ти вече е голямо момиче.

— Да, но аз винаги ще се тревожа за нея.

— Сигурна съм, че Клод ще се погрижи да се прибере у дома без проблеми. А има и мобилен телефон, нали?

— Да. — Артър извади своя телефон от джоба. — О, виж. Оставила е съобщение. — Той го отвори. Луси го беше изпратила преди двадесет и пет минути. Казваше му да не се притеснява, че е на път към хотела и ще го види на закуска в трапезарията в девет часа. — Е, това е добре — усмихна се той.

— Значи ще се качиш за кафе, да?

Артър сложи телефона в джоба си. Остави ръката си вътре известно време.

— Аз... — започна той.

Силви го прекъсна. Вдигна гордо брадичка.

— Знаеш ли, Артър, понякога се чувствам самотна. Струва ми се, че времето минава край мен. Много бих искала да останеш за кафе, а може би и да прекараш нощта с мен. Срещам се с мъже, които са млади и са младоженци, срещам се с бащи на булките, които понякога ми предлагат каквото не би трябвало да предлагат. Аз съм професионалист и казвам „не“. Не срещам много хора, които харесвам, към които изпитвам нещо.

Артър усети болката на желанието в стомаха си. Не беше очаквал отново да изпитва това към някого. Беше сладко, но освен това го караше да чувства вина. Това не беше желание, което се изпитва към филмова звезда или някоя недостижима жена, което можеше да се приеме в един брак. Но Силви беше от плът и кръв. Беше красива и беше тук, и го канеше да се качи в стаята ѝ.

Чувстваше се, сякаш щеше да изневери на жена си.

Тази мисъл го порази. Разбира се, можеше да си каже, че Мириам вече я няма, така че как можеше да ѝ изневерява? Но знаеше, че ще се чувства така, сякаш го е направил. Силви беше приятелка на жена му. Макар и това да е било преди много време, не можеше да предаде Мириам.

Остави ръцете си да паднат край тялото му.

— Съжалявам, Силви. Много бих искал да изпия едно кафе с теб, но... — Той сведе поглед.

Силви стоеше неподвижно. Кимна с глава.

— Мисля, че разбирам.

— Надявам се да е така. Защото мисля, че си прекрасна. Ти си красива и елегантна, и жизнерадостна, и умна. Но.

— Но все още си влюбен в друга?

Артър кимна.

— В жена ми. И мисля, че винаги ще бъде. Ако някога ще има друга, а аз изобщо не мога да си представя това, тогава няма да искам да бързам. А съм тук само още една вечер и за мен това не е достатъчно. Ако срещна някого, иска ми се да мисля, че Мириам би разбрала.

— Според мен тя би искала да си щастлив.

Силви извади ключовете от чантата си.

— Не съм сигурен дали след това ще съм щастлив. А ми се иска да е така. Искам да е прекрасно, искам да имам чувството, че е било правилното решение.

Тя докосна огърлицата си.

— Може и да не повярваш, но някога имаше време, когато изобщо не се налагаше аз да правя предложения. Мъжете ме причакваха, следваха ме.

— Напълно вярвам в това. Ти си *tres magnifique*. — Двамата се засмяха на опита му да говори френски. — Но... — той бръкна в джоба си и извади гривната — ... докато не узная всички истории, не мога да продължа. Не съм готов за друга жена, освен съпругата ми.

— Ти си почтен човек. — Силви сви устни. — Въпреки че, ако продължиш търсенето си, може да откриеш неща, които не искаш да чуеш.

— Вече открих такива.

— Може да има още.

Артър усети, че тонът и е станал по-хладен. Взе ръката и.

— Има ли нещо, което знаеш, Силви?

Видя проблясък в очите и, докато отричаше.

— Non. Беше просто предположение.

— Ако знаеш нещо, моля те, кажи ми.

— Както казах, Мириам ми писа няколко пъти.

— Какво има?

Силви задържа дъха си. След това каза:

— Ако искаш да разбереш повече, трябва да намериш приятелката й Сони.

— Сони? — попита Артър.

— Ако си спомням правилно, правеше бижута.

Артър си помисли за гривната.

— Знаеш ли фамилията и.

— Хм. Мисля, че започваше с Я. Да, Ярдли. Помня го, защото моя братовчедка се ожени за мъж със същото име. Имам добра памет, нали?

— Да, отлична. Сони Ярдли. Върху талисмана палитра има инициали С. Я. Струва ми се, че може да има връзка. Знаеш ли къде мога да я намеря?

— Не.

— Можеш ли да си спомниш още нещо, свързано с нея?

— Струва ми се, че брат и може да е бил художник, но нищо друго — намръщи се Силви.

— Ще се опитам да я намеря.

— Ако я откриеш, тя може би ще ти каже онова, което искаш или не искаш да знаеш.

— Какво значи това?

— Ще разбереш сам — сви рамене Силви.

Артър виждаше, че Силви иска да се прибере. Беше наранил гордостта и. Целият разговор се бе върнал към жена му. Той я целуна по бузата, благодари и за любезността и тръгна към хотела си. Усещаше как съжалението тежи в стомаха му, но знаеше, че е постъпил правилно.

Нощното небе вече беше нашарено с бледосиньо, подготвяйки се за новия ден, а звездите избледняваха. Той обви пръсти около гривната и я стискаше здраво чак докато стигна до хотела. Преди да използва въртящата се врата, той спря да оправи яката си. През това време улови движение с крайчеца на окото си. Обърна се и видя Луси и Клод да стоят заедно на улицата. Луси го целуна по бузата и се отдръпна.

Артър се забави, така че стигнаха до вратата на хотела заедно.

— О, здрасти, тате — каза тя прекалено небрежно.

— Здравей. Добре ли прекара?

— Да, много. А ти?

Артър погледна към изгряващото слънце.

— Да — отговори той. — Да, прекарах добре. Въпреки че не мисля, че отново ще видя Силви. Аз... ами, аз... ъм, майка ти...

Луси кимна и отвори вратата.

— Разбирам, тате. И Клод беше само за една вечер. Понякога в това няма нищо лошо.

БУКФЕЙС

Беше хубаво отново да е в собственото си легло, в собствения си дом. След като беше спал в хостел, на дивана на Майк, в бутиков хотел в Париж и в имение в стая с тапети на оранжеви и черни райета, Артър искаше да е в собствената си стая. Тук му беше познато и се чувстваше спокоен и в безопасност, сякаш е в пашкул. Можеше да пие чая си, когато пожелае.

Остана да лежи известно време, мислейки за целувката си със Силви, повтаряйки момента, в който устните им се срещнаха, отново и отново в ума си. Все още можеше да усети мекотата на талията ѝ, топлината на тялото ѝ, притиснато към неговото. В стомаха му се надигна гореща вълна и той раздвижи ръцете си, за да я почувства. Когато затвори очи, Артър се пренесе в Париж. Усети парфюма ѝ.

Не съжаляваше за решението си да не пие кафе с нея, но не можеше да не се чуди докъде би могло да доведе това. Какво ли щеше да се случи, ако я беше последвал горе в стаята ѝ? Дали щяха да се любят, или той щеше да избяга в нощта, без да може да доведе това докрай? Никога нямаше да разбере. Беше прекарвал нощта само с жена си. Идеята да е с друга жена го караше да изпитва и гадене, и чувство на любопитство. Отвори очи, обърна се на една страна и стана от леглото, ядосан заради непристойните си мисли. Но въпреки това в сърцето му остана едно малко зрънце копнеж.

Облече панталоните и ризата, които беше купил с Луси в Париж, и сложи ризата, която миришеше на Силви в коша за пране. Когато видя отражението си в огледалото, той се учуди, че изглежда добре. Косата отгоре на главата му беше пораснала. Мириам вече щеше да настоява да отиде при бръснаря в селото, но на него доста му харесваше. Вдигна ръка и я разроши.

За момент си помисли да започне обичайните си занимания, да придаде форма на деня. Улови се да поглежда часовника си, за да види дали вече е време да си направи препечена филийка. Но след това си

помисли: „По дяволите“. Днес щеше да се остави на течението и да види какво ще стане.

В кухнята изяде една ябълка, застанал бос, загледан през прозореца към градината. С учудване установи, че оградата около нея изглежда прекалено висока. Защо двамата с Мириам бяха избрали толкова високо съоръжение, което закриваше гледката към градините на съседите им? Много по-добре щеше да е ниска ограда с колчета.

Оставаха само още три талисмана, чиито истории да научи. Но единствената му нишка беше едно име. Сони Ярдли. Колкото и да се опитваше, не можеше да си спомни Мириам някога да е споменавала жена на име Сони.

Започна издирването си с телефонния указател, премествайки пръста си внимателно надолу по буквата Я. Имаше двама души с името С. Ярдли, но когато се обади, единият беше Стив, а другият Стюард. Предположи, че може да се е омъжила и да е сменила името си или дори вече да не е жива. Разстроен, че няма ресурсите да проведе издирването си, той изчисти къщата от долу до горе. Не го направи, защото беше част от обичайните му занимания, а защото къщата имаше нужда от това. Понеже се беше разхождал къде ли не през по-голямата част на последните две седмици, всички повърхности бяха покрити с тънък слой прах. Запя мелодията, която бе свирил акордеонистът в малкия бар, където бяха ходили със Силви. Поля Фредерика и я изнесе навън в алпинеума, за да подиша малко чист въздух.

Тъкмо си беше приготвил сандвич с шунка и чаша мляко, когато звънецът на входната врата иззвъня. *Бернадет*. Скочи на крака, а след това прокара ръка по новата си риза. Дори и не се замисли да застане като статуя. Всъщност щеше да се радва да я види. Сигурен беше, че тя ще иска да чуе всичко за Париж. Дори и беше купил малък подарък — памучна торбичка с лавандула, върху която беше избродирана птичка, носеща плик. Отвори вратата, усмихвайки се. За негова голяма изненада на прага стоеше не Бернадет, а Нейтън.

— Здравсти, Човече тигър.

— О, Нейтън. Здравей.

— Не ме очакваше, нали?

— Не, ъм, помислих си, че може да е майка ти.

— Тя не е ли тук? — попита Нейтън. Избърса нос с опакото на ръката си. Върху бялата му тениска с големи черни букви пишеше: РОДИТЕЛСКИ СЪВЕТ.

— Не. Не съм я виждал. Бях във Франция с дъщеря си.

Очакваше младежът да свие рамене и да си тръгне, промърморвайки, че ще я намери на друго място, но той не помръдна, сякаш беше пуснал корени на прага. Двамата се изгледаха един друг.

— Дали ще искаш да влезеш за чаша чай? — попита Артър.

Нейтън сви рамене, но влезе.

— Оттук. Ако обичаш. Чувствай се като у дома си.

— Къщата ти прилича малко на нашата. — Нейтън влезе във всекидневната. Отпусна се на дивана и прехвърли крака на облегалката. — Същото разположение е, само че мама явно обича ярките цветове. — Той извъртя очи. — Твоята е някак неутрална и успокояваща.

— Така ли? На мен ми се струва някак старомодна.

— Изглежда добре — сви рамене Нейтън.

Отново настъпи странна тишина, сякаш и двамата чакаха другият да заговори или сякаш разбираха, че всъщност нямат какво да кажат.

— Ще включа чайника — каза Артър.

Той излезе забързан, пригответи един чайник с чай и след това добави и чинийка с бисквити върху подноса. Когато го внесе, намери Нейтън да разглежда снимките върху полицата над камината. Имаше няколко на децата, когато бяха малки, и семейна снимка, направена на осемнадесетия рожден ден на Луси, когато бяха наели залата в местния културен център и Вира от пощата се беше появила, макар и да не бе поканена.

— Откри ли Франсоа дьо Шофан? — попита Нейтън.

— Да. Ходих в къщата му. — Артър остави подноса. — Адресът е този, който ти ми даде.

— Голяма, бяла, като къща в имение?

— Точно така.

Нейтън цъкна с език и отново седна.

— Това е готино, да се видиш с истинска легенда. Къщата му пълна ли е с книги? Той с кадифен халат ли се разхождаше, пушейки

от ония тънки пури? Обзалагам се, че има приятелка и тя е само на двадесет и една или нещо такова.

Артър си спомни съсухрения старец, който седеше сам на тавана. Но не искаше да разбива илюзиите на Нейтън.

— Беше много полезно посещение — отговори той. — Да, имаше много книги. Но беше доста... ъм, зает, така че стоях съвсем малко.

— Взе ли автограф от него?

— Не. Не взех. Но получих книга с негови стихове.

— Страхотно. Може ли да я видя?

Тогава Артър си спомни, че за последен път я беше видял да грее в оранжево на една пейка под улична лампа в Лондон.

— Страхувам се, че веднага я загубих.

— О. — Нейтън погледна надолу. Бретонът падна върху лицето му.

Артър наля чая и му предложи бисквита.

— Всъщност щях да ти искам помощ.

— Аха?

— Веднъж чух Вира от пощата да говори за нещо, наречено Букфейс. Очевидно там може да търсиш хора по имената им и да се опиташ да ги намериш. — Или да ги преследваш, в случая на Вира, която се бе опитвала да открие бивше гадже от ученическите си години. — Трябва да намеря още един човек.

— Искаш да кажеш Фейсбук?

— О, така ли? Тогава Фейсбук. Той какво прави?

— Както казва жената от пощата, можеш да търсиш хора, да им ставаш приятел в нета, да постваш статуси, да качваш снимки и разни неща.

Това беше като чужд език, но Артър кимна сякаш разбираше.

— По едно време всички се бяха вманиачили по него, но сега вече не впечатлява никого, освен старците. Всички над трийсетте го използват.

— Опитвам се да намеря Сони Ярдли. Ще използваш ли компютърните си умения да ми помогнеш?

Нейтън засърба шумно чая си.

— Ще проверя довечера. Телефонът ми прави номера. Знаеш ли, че всеки, който има айфон, го изпуска? Моят сутринта падна в кенефа.

Знаеш ли още нещо за Сони? На колко години е?

— Около моята възраст.

— От ерата на динозаврите, ха-ха.

— Определено от праисторически времена.

— Добре, разчитай на мен.

Изпиха чая си и Нейтън изяде всичките бисквити.

— Значи не можеш да намериш майка си — отбеляза Артър.

— Не. Сигурно е в селото да се погрижи за някоя от изгубените си каузи.

— Майка ти е много мила жена.

— Знам. — Нейтън се поколеба с отворена уста, след това тръсна глава. — Понякога се чудя защо иска да отида в университет толкова далече. Искам да кажа, че понякога може да съм непохватен досадник, но... разбираш ли, сякаш иска да се отърве от мен.

— Според мен просто търси най-доброто място, това, което ще е най-подходящо за теб.

— Мислех си, че може би ще иска да отида в някой университет наблизо, така че да живея у дома с нея, но... — Той сви рамене.

— Казвал ли си и това?

— Не. Тя си е втълпила, че ще уча в университет и че трябва да избира някоя истинска специалност. За да си намеря добра работа, като завърша, дрън-дрън, за да мога да си купя къща, дрън-дрън. Нямам представа какво ще правя с диплома по английски. Искам да кажа, мога да говоря английски, така че какъв е смисълът да уча за него?

— Е — изрече Артър, осъзнавайки, че той вероятно не е най-подходящият човек, който да дава съвети на един осемнадесетгодишен младеж. — Ти какво искаш да учиш?

— Ако ти кажа, няма да ми повярваш — поклати глава Нейтън.

— Защо да не ти повярвам?

— Защото е така. Защото и мама не иска да ме чуе.

Артър си спомни как седеше в градината с Луси, когато бе обещал да я изслуша и как това беше катализаторът да започнат да изграждат мостове и отново да станат семейство.

— Аз съм добър слушател — каза той. — Имам цял ден.

Нейтън прехапа долната си устна.

— Имаш ли още бисквити?

— „Бърбънс“?

— Предпочитам с крем.

— Ще видя какво имам.

Когато отиде в кухнята, Артър нарочно даде на Нейтън повече време да помисли за това дали иска да говори или не. Той винаги сякаш имаше много малко думи. Върна се във всекидневната и му подаде чинийката, пълна с „Джами Доджърс“ и „Парти Рингс“.

— „Парти Рингс“ — възкликна Нейтън. — Обожавам ги. — След това сигурно се сети, че не е възпитано да се вълнуваш така заради бисквити с глазура. — Добре, Човече тигър. Искаш да знаеш какво искам да уча. Ами, искам да правя сладкиши.

Артър преработи информацията. Внимаваше изключително много да не се усмихне и да не изглежда изненадан.

— Сладкиши? — повтори той без никакво изражение.

— Казах ти. — Нейтън издуха бретона си. — Когато казах на мама, тя ме погледна сякаш съм се побъркал.

— Аз не мисля, че си се побъркал — сложи ръка на рамото му Артър. — Не те съдя.

Нейтън пое дълбоко въздух.

— Знам. Съжалявам. Обаче обичам да пека. Винаги съм обичал. Понякога помагам на мама в кухнята. Тя ми казва, че печенето не е истинска специалност, че трябва да уча нещо полезно. Когато и говоря, не иска да ме чуе. Тя може да прави кифлички с наденица и пайове, но аз не мога.

— Печенето е полезно. Може да станеш сладкар или да имаш собствена сладкарница...

— Или свой ресторант, или свой асортимент продукти. Знам това. Но тя просто не го разбира. Винаги е толкова заета с грижите за други хора.

— Тя мисли за теб повече, отколкото за всеки друг.

Нейтън отмести поглед.

— Знам. Предполагам. Виж, Артър, мислиш ли, че... ъм... може да поговориш с нея. Да я накараш да ме подкрепи.

— Не мисля, че ще ме послуша.

— Не. Ще те послуша — изрече бързо Артър. — Тя много те цени. Виждам го.

Артър усети как гърдите му се изпъчват малко.

— Ще опитам — кимна той.

Бернадет искаше да повлияе положително на сина и, а сега, точно обратното, Нейтън също го молеше за помощ.

— Благодаря. Имаш ли нещо против, ако те попитам още нещо? Но искам да ми отговориш честно — каза Нейтън.

Артър отдръпна чашата от устата си.

— Да, разбира се.

Нейтън потърка носа си.

— Мама ще умре ли?

Артър се задави. По чинийката и в скута му се разля чай. Той скочи и се изви назад, а чайт се разля по слабините му, така че изглеждаше сякаш се е подмокрил.

— Какво да направи?

— Просто този път искам да съм по-подготвен — изрече Нейтън, без да дава израз на никакви чувства. — Когато тате умря, това дойде като шок. Намерих документите й със записани часове за болницата...

Какви часове за болницата? Артър не знаеше нищо. Бернадет не му се беше доверила. Когато идваше да го види, винаги ставаше въпрос само за него, как се чувства, какво прави. Той никога не питаше за нея.

— Всъщност не трябва да четеш чужди неща.

Опита се да подсуши панталона си с кърпичка.

— Трябвало е да ги скрие по-добре, а не да ги оставя наоколо — сви рамене Нейтън. — Трябва да отиде в раковото отделение. Това ли и е? — той не дочака отговора на Артър. — Реших, че трябва да знам повече, за да се погрижа за нея. Тя смята, че като не ми казва, ме пази, но така само влошава нещата. Мислех, че сигурно знаеш. Не може да не ти е казала нещо.

— Не. Нищо.

Може би щеше да го направи, ако беше готов да я слуша. Как беше изтърпявала съзливата му унилоост, криенето му от нея? Беше я приел за даденост.

— Мисля, че трябва да говориш с нея — каза тихо Артър. — Трябва да сте честни един с друг. Кажи и какво мислиш за университета. Кажи и че се тревожиш за нея. Поговорете истински.

Артър се беше втренчил в дъното на чашата си, сякаш гадаеше по чаените листа, макар че бе направил чая с пакетче.

— Мисля, че ще се разстроя. Ще е толкова неудобно. Не искам тя да вижда това.

— Майка ти няма да има нищо против. Моля те, просто поговорете. Аз трябваше да говоря повече с децата си. Едва сега откривам миналото. Не чакайте толкова дълго като мен. Няма да съжаляваш.

Нейтън кимна, разбирайки думите му. Стана.

— Благодаря, Човече тигър. Ти си окей, да.

Той насочи юмрук към ръката на Артър, попадайки право върху раната от тигъра.

Артър се усмихна през болката.

По-късно през деня отиде до пощата. Когато влезе, Вира му махна весело. Попита я дали е виждала Бернадет през деня и тя отговори, че не е. Но каза, че на Бридж Стрийт има нова вдовица, на която трябва да се помага с храна, така че Бернадет сигурно е там.

* * *

Когато се върна, Артър видя, че червената лампичка на телефонния секретар свети. Натисна бутона и изслуша съобщението.

— Човече тигър. Потърсих Сони Ярдли. Оказа се жена! Както и да е, не съм сигурен защо това ме учудва. Във Фейсбук има две, но едната е на осемнадесет. Има обица в носа и розова коса. Мисля, че тази, която търсиш, работи в колежа в Скарбъро. Преподава изработване на бижута. На страницата и няма почти нищо. Само основни неща. Има само петима приятели, ха-ха. Надявам се, че ти помогнах. Добре. До по-късно.

ПАЛИТРАТА

Същата вечер Артър се обади на Бернадет, но никой не отговори. Помисли да отиде у тях, но това можеше да я накара да се усъмни, а Нейтън го беше накарал да се закълне, че няма да споменава записаните часове за болницата.

Сигурно е на ориенталските си танци, каза си той. Помисли си, че всъщност може би ще изглежда доста добре, облечена в ярки цветове и малки месингови звънчета, отърсваща се от тревогите си. Написа си бележка да ѝ се обади на другия ден.

Докато гледаше „Военни престъпления“, който доста му харесваше, макар и да беше по-зловещ, отколкото е необходимо, Артър намери номера на колежа в Скарбъро в телефонния указател. Нямахте номер за катедра за изработване на бижута, но имаше за „Изкуство и дизайн“.

Остана да седи с телефона в ръка петнадесет минути, преди да събере смелост да се обади.

Когато се бе обадил на г-н Мехра в Индия, това бе сложило началото на едно дълго пътуване към открития за живота на жена му. В главата му звучаха думите на Силви, че може да не хареса това, което ще научи. Ако Мириам и Сони са били приятелки, защо да не хареса това, което ще чуе?

Докато набираще номера, сърцето му биеше лудо. *Не се тревожи, по това време вечерта няма да има никой*, каза си той.

Издиша шумно, когато записано съобщение го осведоми, че колежа е отворен между девет и пет и че ако иска, може да остави съобщение, посочвайки катедрата и човека, с когото иска да се свърже.

Той помоли Сони Ярдли да се обади на Артър Пепър колкото може по-скоро. Остави домашния и мобилния си номер.

Когато в десет и половина на следващия ден все още не беше получил обаждане, той остави още едно съобщение, а след това и още едно малко след четири. Между тези обаждания той звънеше и на Бернадет, но нея отново я нямаше.

На следващия ден реши да се отбие лично при Бернадет. Когато излезе от вкъщи, Тери косеше моравата си.

— Как е дъщеря ти, Артър?

— Добре, благодаря. Бяхме в Париж за един дълъг уикенд.

— А, да. Каза ми, че сте били. Звучи страхотно.

— Казала ти е за пътуването ни? — намръщи се Артър. Не беше разбрал, че Луси и Тери се познават. — Кога?

— Видяхме се случайно в училището. Бях с племенницата си и се заприказвахме. — Той се взря в далечината за момент, а след това се съсредоточи върху Артър. — Ще идва ли на вечеря скоро?

— Може би.

— А далече ли живее?

— О. Не. Не е далече.

— Това е добре. Хубаво е семействата да живеят близо едно до друго.

Артър кимна към моравата и попита:

— Защо непрекъснато я косиш? Няма нужда да е толкова често.

— Не. Но така си намирам работа. Обичам нещата да са спретнати и подредени. Когато бяхме заедно, жена ми ме караше да го правя толкова често.

— Не знаех, че си бил женен.

— Преместихме се тук от Мидлъндс и нещата не потръгнаха. Разведен съм вече повече от година. Прекалено дълго съм сам. Хубаво би било да срещна някого, с когото да споделям всичко. Луси, ъм, дали е с някого в момента?

— Раздели се със съпруга си преди известно време.

— Това е трудно — поклати глава Тери.

— Трудно беше. Тя е прекрасно момиче.

— Изглежда много внимателна, Артър. Семействата трябва да са такива, нали? Да се грижат един за друг. Ние се преместихме, за да се грижим за майка ми, когато тя падна. Искях да го направим. Не можех да я оставя да се мъчи сама или да ѝ помага някой непознат. Бившата ми жена помърмори малко заради преместването, но в крайна сметка тук и хареса. — Той се усмихна кисело. — Срещна друг и ме напусна заради него.

— О. Съжалявам.

— Много се стараех да се получи, но не стана — сви рамене Тери.

— А майка ти...? — попита предпазливо Артър.

— О, нищо и няма — засмя се Тери. — Виждаме се почти всеки ден. Дори си има приятел. Прекрасен човек, живее през две къщи от нея. В неделя ходим заедно на обяд. Както и да е, най-добре да се залавям за работа — да кося тревата, да търся костенурки. Ще кажеш ли на Луси, че съм питал за нея?

— Да. Ще и кажа. Довиждане. — Докато се отдалечаваше, Артър се замисли дали поздравите на Тери за Луси са нещо повече от просто приятелски и реши, че ако не бяха, той няма нищо против.

Когато стигна до къщата на Бернадет, той почука на вратата. Прозорците на всекидневната бяха отворени, затова реши, че вътре има някой. Представи си я в коридора, притиснала гръб до стената, да се крие от него. Как може да е бил толкова жесток и абсурден? Долови металически звук от рок музика, затова се изправи и извика:

— Нейтън?

Но не получи отговор.

Чувствайки, че е прекалено нахално да мине зад къщата, той се прибра у дома. Червената лампичка на телефонния секретар не мигаше. Сони Ярдли все още не му се беше обадила.

Щеше да се наложи да вземе нещата в свои ръце.

Колежът гъмжеше от студенти. Движеха се вкупом през района на рецепцията и по тръгващите от нея коридори като купчина термити. Младостта и енергията, които го заобикаляха, накараха Артър да се почувства много, много стар. Тези младежи сигурно мислеха, че целият им живот е пред тях, без да знаят, че той ще мине само докато примигнат.

Лесно беше да си представи Мириам сред тях. Някои тенденции в модата бяха същите — тъмни сенки, дълги, целуващи миглите бретони, къси, кокетни поли. Тя беше започнала да носи дрехи за по-възрастни, когато започнаха да излизат заедно, сякаш бе затворила някъде част от себе си, когато се бяха срещнали. Имаше и някои тенденции, които го учудиха — дупки във веждите, татуировки навсякъде.

На рецепцията попита за г-жа Ярдли от катедрата по изкуства или бижута. Жената зад бюрото имаше телефон, долепен до едното

ухо, и мобилен до другото. Говореше ту по единия, ту по другия. Пред нея имаше и отворена папка, която тя в същото време разглеждаше. Когато затвори и двата телефона, Артър каза:

— Имате нужда от още една ръка.

— Ъ? — Тя го погледна гневно, сякаш готова да се занимава с поредния студент, загубил айфона си.

— Като октопод, за да може да свършите всичко, което трябва да свършите.

— Не думай. — Жената пхна една дъвка в устата си. Имаше кръгло лице, а платинената и коса беше свита на стегнат кок. — Вие за клуба на среброкосите сърфъри ли сте?

— Сърфинг? Преподават ли го тук?

— Да се шегувате ли се опитвате?

— Не. — Нямаше представа за какво говори тя. — Търся катедрата по бижутерство. Надявам се да открия Сони Ярдли.

— Днес няма да можете. Болна е. Не е на работа от няколко седмици.

Надеждите на Артър угаснаха.

— Но работи тук, нали?

— Да, но само на хонорар. Това е последният и семестър и ще се пенсионира. Може да потърсите Адам. Той взима часовете и. Стая 304.

Рецепционистката го упъти към стаята, която беше в старата част на колежа. Фоайето, в което бе влязъл, бе модерно, цялото в стъкло. Дълъг коридор свързваше тази постройка с друга, викторианска сграда, от червени тухли. Прозорците бяха високи, с многобройни малки стъклени панели, а стените бяха облицовани с лъскави тъмозелени и кремави плочи. Накара го да се почувства сякаш отново е в училище. Всеки момент старата му учителка г-жа Кланчард щеше да се появи от класната стая, пошляпвайки заплашително с дървена линия по ръката си. Той потрепери и продължи, четейки табелите на вратите. Студио по керамика, скулптура, работа с хартия, стъкло. Най-после откри стая 304.

В стаята имаше подредени в кръг студенти. Някои стояха пред триножници, други седяха на дървени пейки. Пред всички имаше празни бели листове. В средата на стаята стоеше един мъж. Беше по-възрастен от останалите и беше облечен с червена карирана риза и дънки, през които се подаваха коленете му. Зарови ръка в косата си.

— Адам? — тупна го по рамото Артър.

— Да! — извика мъжът, сякаш футболният му отбор бе вкарал гол. — О, слава богу, че сте тук. Чакаме ви.

Жената на рецепцията сигурно се беше обадила предварително.

— Аз съм Артър Пепър. Аз...

— Артър. Да. Чудесно. — Адам потрепна. — Вижте, трябва да се обадя. Жена ми отново заплашва да ме напусне. Ако не се обадя, ще ми отреже топките. Елате в онази стая. Ще се забавя само пет минути.

Той тръгна бързо и Артър го последва.

Помисли си, че пет минути са доста кратко време, за да спечели човек жена си, особено ако тя държи нож, но направи каквото му казаха.

— Чакайте тук за малко — каза Адам.

Стаята беше облицована с дървена ламперия. Артър беше гледал един от филмите за Хари Потър по телевизията и тя му напомняше „за Хогуортс“. Имаше старо дъбово бюро, със зелена кожа отгоре, а стените бяха покрити с картини. След като разгледа третата (рисунка с въглен, много експресивна), той осъзна, че всички модели са голи. И мъже, и жени. Те седяха, протягаха се или стояха, позирайки за портретите си. С окото на аматьор той определи някои като много добри, с ясни мазки на четката, добре използвани цветове и добре уловени лица и изражения. Други изобщо не разбираше. Те изглеждаха просто като сбор от гневни замахвания с четката, драсканици и пръски боя. Всяка една имаше дата и бяха подредени по години. Изглежда, всяка година в стаята се добавяше по една картина.

Вървеше в обратен ред, така че разгледа първо последните работи, преди да стигне до седемдесетте и шестдесетте. В края на редицата имаше една картина, която привлече погледа му. За разлика от останалите тази жена се усмихваше, сякаш познаваше художника и позираше специално за него, а не защото това беше работата и. Гърдите и бяха вирнати гордо напред. Устните и бяха разтворени. Приличаше доста на Мириам. Усмихна се на приликата.

След това усмивката му угасна.

Разгледа отново портрета, пристъпвайки по-близо до рамката. Видя аквамарина в очите на модела, след това белега по рождение на лявото и бедро. Винаги бе мразила този белег. Приличаше на балон с горещ въздух с големия кръг и малкия квадрат под него.

Артър осъзна, че се е втренчил в голия портрет на жена си.

— Така. — Адам влетя отново в стаята. Прокара ръка през косата си. — Не иска да ме чуе, по дяволите. Всъщност ми затвори. Ще трябва пак да ѝ се обадя. Обикновено не отговаря, докато не и позвъня поне петнадесет пъти. Преценява колко искам да се върне по броя на обажданията ми. Това е игра, но ако искам да я задържа, трябва да я играя. Господи, само това ми липсва. Както и да е, студентите започват да скучаят. Елате с мен.

Артър го последва в първата стая. Студентите още стояха наоколо, говореха си и изглеждаха отегчени.

Портретът на Мириам не излизаше от ума му. Кога е позирала? За кого е позирала? Защо е гола? Чувстваше се замаян и не можеше да се съсредоточи върху това къде е и какво е дошъл да попита. Поставяше единия крак пред другия, но се чувстваше по-скоро сякаш не върви, а се носи. Беше очаквал разговор, едно просто „да“ или „не“ на това дали някой може да му разкаже за талисмана палитра, а беше попаднал на това. Коя всъщност е била Мириам Пепър?

— Идете зад паравана. След това можем да започваме — плесна с ръце Адам.

Артър се втренчи неразбиращо, мозъкът му отказваше да работи. Къде? А, там. Да, добре тогава. Краката му отново се раздвижиха. Нямаше усещане за нищо друго, освен за себе си и тревогата си.

Не беше всъщност стая, а по-скоро дървен параван, но имаше пластмасов стол и чаша вода върху ниска масичка. Имаше и хавлиен халат. Той седна и зачака Адам. Спомни си как на плажа с децата Мириам притискаше около себе си хавлия, докато със серия от движения като Худини сваляше банския и отново нахлузваше бельото си. През първата им брачна нощ бе настояла да загасят лампите. И все пак тук беше гола. Изображението на голото и тяло беше висяло в тази стая, където всички можеха да му се любуват. Не знаеше какво да чувства. Дали да се втурне там и да го свали от стената? Или може би Мириам е била горда с картината, защото изобщо не ставаше въпрос за нея, а за човека, който я беше нарисувал?

Кой я беше нарисувал?

Усети как вече познатите чувства на ревност и объркване отново го завладяват. След всеки талисман той се надяваше, че следващото нещо, което открие за жена си, ще е нормално, ще е разбираемо. Ще

му каже, че всичко между тях е било както трябва. И всеки път се чувстваше още по-объркан. Някога нещата бяха толкова прости, но любопитството му беше развалило всичко.

Бърборенето замря. Минаха няколко минути. Адам провря глава зад паравана.

— Готов ли сте вече?

— Да — отговори Артър. — Готов съм, когато вие кажете.

Отпи глътка вода. Протегна ръка и опипа халата. Беше бяла хавлия, която се беше втвърдила от прекалено много пране. Минаха още няколко минути.

Този път се появи едно момиче. Имаше черна коса с цикламен бретон и носеше карирана шотландска пола и ботуши с катарамии.

— Адам трябваше да се обади още веднъж — каза тя. — Чудехме се дали сте готов.

— Да. Казах на Адам. Чакам го тук.

— Но все още сте облечен.

Беше най-странният и очевиден коментар.

— Ами да.

— Ъм, Адам не ви ли каза? Изучаваме човешките форми.

Артър се намръщи, не разбирайки връзката.

— Рисуваме човешки форми, защото ще правим украшения за тяло.

— Това е хубаво.

— Остава ни само час и четвърт, така че ако сте готов... отоплението е включено и е доста топло.

Трябваше му малко време, за да осъзнае какво предлага момичето. Той преглътна.

— Ми-мислите, че съм модел...? — заекна Артър.

— Ами, да.

— Ами, *не*. — Той заклати бързо глава. — Определено не. Тук съм да говоря с г-жа Ярдли. Тя е болна и на рецепцията ми казаха да говоря с Адам. Искях да говоря с него за едно бижу. Той ме помоли да чакам в стаята с картините, а след това тук.

— Значи не сте нашият модел?

— Със сигурност не съм.

— Значи не е дошъл? — Момичето отвори широко очи. Артър видя, че са се замъглили, сякаш всеки момент ще заплаче. — *Трябва да*

направите това. Ако не рисуваме днес, значи не може да вземем последния изпит.

— Съжалявам, но наистина не мисля, че мога да ви помогна...

Момичето поклати глава, но след това размисли и изпъна гръб.

— Аз го направих веднъж. Бих го направила и сега, но трябва да рисувам. Трябва само да седите. Просто е. Вие седите, а ние рисуваме.

— Но искате някой, който е гол?

— Ами, да.

— Аз не съм модел.

— Няма значение.

— А Адам? Не може ли той...?

Момичето извъртя очи.

— Ще сме късметлии, ако изобщо го видим отново. Понякога изчезва за целите часове. Жена му е истинска крава. Между другото, аз съм Идит — протегна ръка тя. Когато Артър я пое, момичето каза: — Моля ви, помогнете ни.

— Аз съм Артър. Артър Пепър.

Картината с Мириам отново премина през ума му. Как се е чувствала, когато е позирала за портрета? Дали се е чувствала свободна? Дали го е направила, за да помогне на някого? За пари? Той можеше да се притесни, че са я принудили да направи нещо, което не е искала, но тя се усмихваше. Изглежда, че и е било приятно. Ако поставеше себе си в същото положение, можеше по-лесно да разбере как се е чувствала.

Мириам имаше красиво и младо тяло. Неговото беше отпуснато, сякаш кожата му се смъкваше от мускулите и костите, сякаш не искаше да остане върху тях.

Но всъщност от какво имаше да се крие? Вероятно в живота му вече нямаше да има жени, с които да прави любов, нямаше да ходи на плажа да плува. Следващите, които ще видят голото му тяло, може да са медицинските сестри в болницата, които го мият в леглото, преди да умре. От какво точно имаше да се страхува?

Споменът го връхлетя, сладък и изпълнен с болка. Двамата с Мириам бяха отишли на пикник в едно от именията на Националния тръст. Децата бяха на училище, а той неочаквано се бе оказал свободен, когато се отмени една среща. Мириам направи сандвичи и двамата влязоха в гората и намериха полянка, покрита с макове. Когато

седнаха, тревата стигаше над главите им. Свършиха обяда си и Мириам се оплака, че роклята и залепва за нея в горещината.

— Свали я тогава — пошегува се той, бъркайки в кошницата за един портокал. Заби ноктите си в него и го обели. Когато вдигна очи, тя седеше гола, само по памучни бикини.

— Добра идея — засмя се тя. Но след това усмивката и изчезна.

Бяха се втурнали един към друг, без да могат да се съпротивляват на привличането. Той беше изпъшкар, докосвайки кожата и, топла и блестяща от слънцето. Правиха любов бързо, Артър все още облечен върху нея. За кратко след това тя бе останала да лежи по гръб в тревата, съвсем гола и естествена. Беше най-красивото нещо, което някога бе виждал.

— Мириам, ние... — Обичайната му резервираност се върна. — Някой може да дойде.

— Знам. — Тя се протегна за роклята, нахлузи я през главата си и го целуна по върха на носа. — Сети ли се да донесеш сладкиш?

Бяха яли торта „Батенберг“, докато хвърляха свенливи, но многозначителни погледи един на друг и казваха „Здравейте“ на един човек, който разхождаше кучето си.

Въпреки че такива неща не се случваха често, Артър знаеше, че тя може да е спонтанна и страстна.

Но беше мислил, че само с него.

— Е, ще го направите ли? — попита Идит. Тя почеса носа си, оставяйки следа от въглен на върха му. Имаше гъсти черни мигли като Мириам и започна да кърши ръце. — Мооооля те, Артър.

Той установи, че трепери. Ако Идит не беше там, щеше да обхване глава с ръцете си и да заплаче — за онези изпълнени с нежност дни с жена му, за непрекъснатото чувство на загуба.

— Ако го направя, може ли да остана по бельо? — попита разсеяно той.

— Страхувам се, че не — поклати глава тя. — Бен планира част от броня, базирана на мъжките гениталии. Трябват му подробности. Нали ходиш да плуваш? Хората са те виждали гол и преди.

— Да, но... не съм позирал.

— Съвсем естествено е.

— За мен *не е*.

— Не че ще изпитаме похотливо желание към тялото ти.

Права беше. По-вероятно беше голото му тяло да предизвика потрепване или привеждане на рамене.

— Никога вече няма да видиш, когото и да било от нас — усмихна му се тя.

— Не мога да кажа, че това помага.

Вдигна единия от крачолите на панталона си няколко сантиметра, за да покаже глезена си. Краката му винаги имаха тен, дори и през зимата. Затвори очи и отново си представи жена си в деня на пикника. *Свали я*, изрече наум той, повтаряйки думите си към нея. Спомни си как се беше съблякла за секунди, как изобщо не се бе притеснявала. *Свали я*. Той можеше да направи това.

— Добре — изрече Артър.

— Чудесно.

Идит се скри зад паравана, преди да е успял да промени решението си.

Артър се поколеба, чудейки се какво бе направил току-що, но след това разкопча ризата си. Гърдите му бяха добри, дори мускулести. Беше загорял, с няколко посивели косъмчета. Мириам казваше, че има хубаво тяло. По онова време той не мислеше, че е имала с какво да го сравнява. Свали панталоните, а след това и чорапите и гащетата. Най-накрая остана гол. Сложи хавлията пред слабините си и пристъпи странично иззад паравана, озовавайки се в стаята. Дали жена му беше позирала за един човек или в пълна с хора стая? Няколко от студентите вдигнаха очи. Израженията им най-добре можеше да се опишат като раздражени. Той се приближи до стола, седна и кръстоса крака, скривайки мъжкото си достойнство. Идит кимна и той с нежелание пусна хавлията да се плъзне на пода.

Внезапно се чу приятният звук на драскащи моливи и въглени, както и на гуми, триещи върху хартията. Той гледаше право напред, вперил очи в една лампа. Беше прашна и в крушката се извиваше гъсеница. Идит беше права. Чувстваше се съвсем свободен, сякаш е неандерталец, излязъл от пещерата си и дошъл в арт студио, което според него донякъде и се бе случило.

По някое време му се стори, че вижда Адам да наднича през вратата, но не искаше да мърда и да разваля позата си. Беше му топло от малката електрическа печка, която хвърляше оранжева светлина върху пиццалите му и остави мислите му да го отнесат в деня на

пикника. Преживя отново всяка секунда от онзи прекрасен ден и се радваше, че краката му са кръстосани.

След десет минути някой извика:

— Може ли нова поза?

Без да се притеснява от това, че е гол, той се изправи и отпусна ръце край тялото си. Втренчи се право напред.

— Ъм, може ли да застанете в някаква поза или нещо такова? Изглеждате малко тъжен.

— Кажете ми какво да направя.

Един младеж се приближи. Взе ръцете на Артър и ги премести така, че едната беше протегната, а другата свита.

— Представете си, че стреляте с лък. Ще правя бижу, базирано на военна тематика.

— Ти си Бен, нали?

— Да.

— Кажи ми точно какво искаш, Бен.

Тези деца щяха да създадат блестящи бижута или картини с негова помощ. Когато си отидеше, споменът за него може би щеше да живее като протектор за слабини или лента за ръка точно както споменът за Мириам в стаята с ламперията.

В този момент го осени една мисъл и тя беше доста странна. Осъзна, че иска портретът и да виси в онази стая, въпреки че беше гола. Въпреки че, когато е позирала, може и да не е знаела, че картината ще бъде изложена на показ толкова години. Беше прекрасна картина. Не беше част от неговия живот, но беше част от нейния. Хората трябваше да имат възможност да я видят.

* * *

— Добре се справи, човече — каза Бен след края на часа. — Искаш ли да видиш?

Артър се облече и тръгна след Бен и Идит из стаята. Беше странно да види себе си, изобразен в около двадесет произведения на изкуството. Видя тялото си, нарисувано с въглен, пастели, с бои. Младите художници не го бяха видели като стар човек. Бяха го гледали като модел, воин, стрелец с лък, като нещо красиво и полезно. Запита

се какво ще стане с творбите им сега. Несъмнено щяха да влязат в портфолия или гордо да бъдат изложени на стените. След двадесет години, когато него сигурно вече няма да го има, може би все още ще се възхищават на образа му. Сълзи опариха очите му. В някои се разпозна, в други — не. Лицето му изглеждаше спокойно, различно от набръчкания, уморен образ, който го посрещаше в огледалото всяка сутрин.

— Доволен ли си? — попита Идит.

— Наистина са прекрасни.

— Жена ми каза, че ще ми даде още един шанс — върна се в стаята Адам, влачейки крака. Лицето му беше посивяло, а раменете приведени. — О, часът свърши ли? — Огледа стаята, а след това хвърли поглед към часовника си. — Някои работи са много добри, младежи — извика той.

Бен и Идит го изгледаха с пренебрежение и излязоха от стаята.

— Какво им има на тези двамата? — изрече невярващо Адам. — Какво става?

— Моделът не се появи.

— Но работите им. Те са... — Думите му заглъхнаха, когато видя предмета на рисунките им. — О.

Артър оправи яката си.

— Казвам се Артър Пепър. Сега може би ще успеем да поговорим за онова, за което дойдох. Искam да ви попитам за един златен талисман във формата на палитра. На него има гравирани инициали С. Я. Мисля, че може да означават Сони Ярдли.

Адам обясни, че колежът не пази пълни записи за работите на студентите. Но пазят скици и снимки на работите на някои от най-обещаващите студенти по години. Артър каза, че се интересува от бижу, създадено в средата на шестдесетте, и Адам свали няколко дебели книги от полиците, отвори ги и ги остави пред него.

— Трябваше да кажете, че сте тук, за да намерите определено бижу — изрече Адам. — *Толкова съжалявам, че е трябвало да се събличате.* Това се случва за втори път. Ако някой разбере, ще ме уволнят. Тогава жена ми никога няма да се върне при мен. Няма да кажете на никого, нали?

Артър отговори, че няма да го злепостави никъде.

— Тя защо непрекъснато заплашва, че ще си отиде?

— Ами погледнете ме. Аз съм просто преподавател в колеж, по дяволите. Тя е адвокат и е класи над мен. Може да ме върти на пръста си. През повечето време е заета с работата си. Но обича да ме държи нащрек, заплашвайки, че ще си тръгне. Не мога да продължавам така.

— Звучи уморително.

— Така е. Но и двамата го обожаваме. Сексът след това, след като се сдобрим, е невероятен.

— О. — Артър запрелиства страниците и се зае да изучава скиците още по-внимателно.

— В онази година сигурно са правили талисмани. Тази година са части от доспехи или украшения за тялото.

— Бен ми каза. Пенисът ми може да стане протектор за нос или нещо такова.

Каза го, без да се замисля, и след това избухна в смях, защото е казал думата „пенис“ и защото беше стоял повече от час гол пред студентите. Беше абсурдно. Адам се втрени объркано в него, което накара Артър да се разсмее още повече. По бузата му се търкулна сълза и той я избърса. Мускулите на стомаха го заболяха, докато мислеше за Бен, който моделира парче месинг във формата на висящите му части. Избърса се под очите с пръсти. Полудяваше. Животът с жена му беше лъжа.

— Открихте ли вече нещо? — попита Адам. — На коя дата сте?

— Ъм. 1964. Съжалявам, за момент просто изпаднах в истерия.

И тогава го намери. Следващата страница, която отвори, показваше сложна рисунка. Беше на палитра с шест топчета боя и малка четка.

— Ето това е.

Извади гривната от джоба си и я сложи върху листа.

Адам се втрени в рисунката.

— А, да, направила я е самата Сони Ярдли. Тя е прекрасен художник. Много вдъхновяваща. Колко хубаво, че имате талисмана.

— Разбрах, че Сони е болна, но искам да разбера историята на този талисман и как е попаднал у съпругата ми.

— Ами, когато се върне, ще я помоля да ви се обади.

Артър отиде до портрета на жена си. Усмихнаха се един на друг.

Адам дойде при него.

— И на мен ми е любимата. Има нещо в очите ѝ, нали?

Артър кимна.

— Рисувал я е Мартин Ярдли, братът на Сони. Рисувал е за съвсем кратко време. Не съм сигурен защо. — Адам понижи глас. — Не съм казвал на никого, но този портрет ме вдъхнови да стана преподавател. Когато бях ученик, не знаех какво искам да правя. Обичах изкуството, но не мислех за него като за кариера. И тогава дойдохме на посещение в колежа. Помня Сони. Носеше едни огромни оранжеви панталони и шал в косата си. Може да си представите хихиканията на петнадесетгодишните хлапаци, които бяхме, докато гледахме тези картини на голи жени. Опитах се да се преструвам на зрял, но обикалянето на стая, пълна с нарисувани гърди, беше най-възбуждащото нещо, което ми се беше случвало. Помислих си колко невероятно ще е да си изкарвам прехраната, рисувайки голи жени. Идвах в тази галерия и изучавах рисунъка, особено на този портрет.

— Тя е съпругата ми — изрече бързо Артър, мислейки колко странно беше да стои до този млад човек, който се възхищава на портрета.

— Наистина? Това е невероятно. Трябва да я доведете да види картината. Кажете и че нейният портрет ми е помогнал да рисувам, а също и да срещна много прекрасни момичета. Значи познава Сони?

Артър се втренчи в него. Канеше се да каже, че съжалява, но Мириам е починала, обаче след това размисли. Не искаше да чуе още някой да изразява съболезнования към него заради жена му. Вече не я познаваше. Сега му се струваше чужда.

— Мисля, че някога са били приятелки — отговори той.

Сбогува се с Адам и излезе от колежа, скривайки очите си от ярката светлина на следобеда, без да е сигурен в коя посока да тръгне.

БЕРНАДЕТ

Когато Бернадет позвъни на вратата му, не му се стори толкова силно, колкото друг път. Беше едно приглушено зъбън. Артър правеше чай в кухнята. Той автоматично протегна ръка в шкафа и взе още една чаша. Все още не бе успял да говори с нея за желанието на Нейтън да се занимава с печива и за записаните в болницата часове.

Преди да тръгне към входната врата, той хвърли поглед към календара „Страхотният Скарбъро“. Утре беше рожденият му ден. От седмици гледаше заградената с кръгче дата, но не и беше обърнал внимание истински. Щеше да стане на седемдесет. Не беше повод за празнуване, още една година по-близо до смъртта.

След посещението си в колежа се чувстваше глупаво. Имаше нужда от тишина и спокойствие. Всички мисли се блъскаха в главата му като буйни деца и той искаше да спрат и да го оставят на мира. Беше забравил какво е да не мислиш за нищо друго, освен за чистенето и поливането на Фредерика и онези дни започваха да му липсват.

Не можеше да си представи как Мириам може да е била толкова близка с някого, че да позира гола за него, а след това никога да не го спомене пред Артър. Блъскаше си главата да си спомни дали някога се беше срещал с жена на име Сони. Дали Мириам и беше писала писма? Но стигна до заключението, че не познава тази дама.

Звънецът иззвъня още веднъж.

— Добре, добре — извика той.

Беше чудесен слънчев ден, коридорът бе огрян от жълта светлина и пращинките светеха във въздуха като блясък. Помисли си, че Мириам много обичаше слънцето, а след това прогони тази мисъл от ума си. Дали го е обичала? Как можеше вече да е сигурен кое е вярно и кое не, какво знаеше и какво не?

Сони Ярдли щеше да се обади в колежа тази седмица, за да говорят за връщането и на работа, и Адам бе обещал да ѝ напомни да се свърже с Артър. Можеше дори да намери някаква нишка, водеща

към последните талисмани — пръстена и сърцето. Искаше само това търсене да приключи и да забрави за него.

— Здравей, Артър — каза Бернадет, застанала на прага.

— Здравей.

Почти очакваше да влезе вътре и да провери антрето му за прах, но тя стоеше съвсем неподвижно. Артър си помисли за думите на Нейтън за часовете в раковото отделение. Инстинктивно избегна погледа и, за да не усети тя, че знае нещо.

— Заповядай, влез — покани я той.

Тя поклати глава.

— Сигурно си зает. Направих ти това. — Подаде му един пай в хартиен плик, който беше сложила върху дланта си. — С кранбери е.

Откри, че се заслушва в тона на гласа и. Дали звучеше тъжна и разстроена? Реши днес да се постарае специално.

— О, кранбери. Колко хубаво. Един от любимите ми.

— Добре. Е, надявам се да ти хареса. — Тя понечи да си тръгне.

Артър се втренчи след нея. Ако Бернадет си отидеше, той щеше да остане сам и не можеше да е сигурен, че няма да извади кърпите и да избърше плотовете. Освен това искаше да разбере дали тя е добре.

— Изобщо не съм зает — каза той. — Искаш ли да пиеш чай с мен?

Бернадет остана неподвижна, но след това го последва вътре.

Артър я погледна крадешком. Под очите и имаше тъмни кръгове. Косата и беше в по-тъмночервен цвят, почти махагон. Не можеше да спомене запазените часове, защото щеше да загуби доверието на Нейтън. Опита се да не мисли за това, че бе загубил Мириам и как щеше да се чувства, ако загубеше още някого в живота си. Предполагаше, че вече е на възраст, когато приятелите и роднините започваха да остаряват и да стават по-немощни. Испита същото чувство на страх както в момента, в който тигърът на „Грейсток“ беше застанал над него, едно ужасно разбъркване в стомаха.

Но си каза, че прекалено драматизира. Можеше да е само фалшива тревога, рутинен преглед. Опита се да измисли нещо ободряващо.

— Нейтън каза, че и той обича да се занимава с печива — изрече небрежно той, докато поглеждаше в плика с пая.

— Да, така е — отговори разсеяно Бернадет.

Артър сложи пая върху подложка за печене и включи фурната, избирайки доста ниска температура, за да не полети.

— Вече няма нужда да ми носиш нищо. Сега съм добре. Няма да се самоубия или да потъна в депресия. Вече не съм изгубена кауза. Справям се добре. — Той се обърна и се усмихна широко, очаквайки и тя да направи същото, да го поздрави.

— Изгубена кауза? Така ли гледаш на себе си? — попита сърдито Бернадет.

— Ами, не. — Артър усети, че страните му порозовяват малко. — Не мисля така. Чух го в пощата. Вира каза, че обичаш да се грижиш за хора, които са изпаднали в беда. Нарича ги твоите изгубени каузи.

Бернадет вдигна брадичка.

— Е, онази глупава жена няма какво друго да прави, освен да клюкарства за другите — сопна се тя. — Предпочитам да прекарвам времето си, като съм полезна и помагам на хората, вместо да си стоя и да не съм от никаква полза за никого.

Виждаше, че я е обидил. Тя рядко се засягаше от нещо.

— Съжалявам — изрече той, губейки доброто си настроение. — Не трябваше да казвам нищо. Беше глупаво от моя страна.

— Радвам се, че го каза. И никога не съм гледала на теб като на изгубена кауза. За мен беше един прекрасен човек, който е изгубил жена си и който имаше нужда от малко грижи. Това *престъпление* ли е? Престъпление ли е да помагам на други хора с малко внимание? Повече няма да използвам пощата. Онази Вира понякога може да е жестока.

Артър никога не беше виждал Бернадет така ядосана. Усмивката, която винаги бе на лицето и, сега бе изчезнала. Имаше повече молив около очите си от обикновено. Дебелите черни линии се бяха напукали и обелили. Не искаше да мисли за това като за лош знак.

— Паят мирише чудесно — каза неубедително той. — Може да седнем навън. Времето е много хубаво.

— Скоро ще се развали — подсмъркна Бернадет. — Прогнозата е за бури следващите няколко дни. Черни облаци и дъжд.

Тя стана и се приближи до печката. Погледна на каква температура е копчето и го сложи на по-висока. Взе подложката за печене и отвори вратата на фурната. Паят започна да се плъзга. Продължи, докато увисна опасно наполовина върху подложката,

наполовина отвън. И двамата го гледаха как се поклаща на ръба. Едната половина започна бавно да се отчупва. Прегъна се под прав ъгъл и падна на пода. Кората се разби, разпръсвайки трохи навсякъде по линолеума. Пурпурна плънка потече от половината, която бе останала на подложката. Ръката на Бернадет трепереше. Артър стана бързо и взе подноса от нея.

— Опала — каза той. — Ти седни, а аз ще почистя тази бъркотия. Ще взема четката и лопатката. — Взе ги и кръстът му изпука, когато се наведе. И тогава забеляза, че очите на Бернадет са пълни със сълзи. — Не се притеснявай — каза той. — Останало е повече от половината. Всъщност изобщо не знам какво са кранбери.

Видя как Бернадет прехапва бузата си.

— Наричат се също и боровинки. — Гласът и трепереше. — Когато бях младо момиче, ги берях. Майка ми винаги знаеше какво съм правила, когато се прибирах у дома с лилав език и лилави пръсти. Бяха толкова вкусни, откъснати направо от храста. Слагахме ги в солена вода и всички червейчета излизаха. Когато ядях пая, винаги се чудех дали някои са останали вътре.

— Ако са останали, са били във фурната — каза тихо Артър.

— Предполагам, че са изгорели, вместо да се удавят. И в двата случая не особено приятна смърт.

— Не мисля, че която и да било смърт е приятна.

Този разговор не беше подходящ.

— Не — втренчи се през прозореца тя.

Артър също погледна навън. Фредерика още стоеше доволно в алпинеума. Оградата все така беше прекалено висока. Помисли си, че Бернадет може да спомене градината или времето, но тя не го направи. Той отчаяно се опитваше да измисли какво да каже, особено защото тя изглеждаше много разстроена за един счупен пай. Единственото общо нещо, което имаха, беше храната.

— Когато бях в Лондон — започна той — ядох сандвич с наденица, седнал на тревата. Беше мазен, беше покрит с кетчуп и имаше от онези жилави, кафяви кръгчета лук. Беше най-хубавото нещо, което съм опитвал от цяла вечност. С изключение на пайовете ти, разбира се. Мириам смяташе яденето на топла храна на обществено място за върха на лошите маниери, особено да се върви и да се яде. Усещах вина, но и някакво чувство за свобода.

Бернадет се обърна от прозореца.

— Карл настояваше за говеждо печено всяка неделя. Така правели, когато бил малък. Веднъж сготвих пуйка и той беше много разстроен. За него това беше обида към традициите на семейството му. Говеждото в неделя носеше успокоение. Когато сготвих пуйката, поставях под въпрос цялото му възпитание. Когато почина, продължих да правя говеждо печено в негова памет, но изобщо не го харесвах. И един ден вече не можех да го понасям. Вместо него си направих сандвич със сирене и Маринован лук. Едва преглъщах, защото имах чувството, че предавам паметта му. Но следващата седмица отново го направих. И това беше най-хубавият сандвич, който бях опитвала. Сега ям каквото искам, когато си искам. Но никога не бих променила онези обеда с говеждо печено, защото, макар и храната да не беше това, което исках, Карл беше мъжът, с когото исках да я ям.

И двамата помълчаха известно време, мислейки за съпруга и съпругата си.

— Имам хубаво сирене от селото — каза Артър. — И винаги го ям с Маринован лук. Мога да направя по един сандвич, а след това да си хапнем от твоя пай с кранбери.

Бернадет се втренчи в него. Не можеше да разгадае изражението и.

— Знаеш ли, че за първи път ме каниш да обядвам с теб?

— *Така ли?*

— Да. Много мило от твоя страна, Артър, но не искам да отнемам от времето ти.

— Не отнемаш от времето ми. Помислих си, че ще е приятно да обядваме заедно.

— Това, че ме каниш, е голям напредък. Че мислиш за общуване.

— Не е научен експеримент. Помислих си, че може да си гладна.

— Тогава ще приема предложението.

Днес в нея имаше нещо различно. Обикновено се движеше бързо и целенасочено. Днес изглеждаше по-бавна и замислена, сякаш разсъждаваше прекалено много върху всичко. Артър бе очаквал битка за контрол в кухнята, като тя настоява да наднича през вратата на фурната на всеки две минути, докато той седи и чете вестника. Но когато извади сиренето от хладилника, Бернадет каза, че ще погледне

градината. Тя се разхождаше из нея, докато той разреза наполовина две кръгли хлебчета и ги намаза дебело с масло.

За първи път след смъртта на Мириам се хранеше с някого в къщата и всъщност беше приятно да има компания. Бернадет обикновено стоеше на пост, за да се увери, че той яде кифличките с наденица и пайовете, които му носеше. Но не се хранеше с него.

Артър отново си спомни с чувство на вина многобройните случаи, когато се бе крил от нея и бе ругал, докато произведенията и падаха на изтривалката му, а той се правеше на статуя от имение на Националния тръст. Тя беше светица. Не знаеше как го е понасяла и не се е отказала от него.

— Обядът е готов — извика той през задната врата, когато вече бе срязал хлебчетата на четири и ги беше сложил в чиния, добавяйки малко обикновен чипс. Но Бернадет не помръдна. Тя се беше втренчила към поляните с прикован в кулата на катедралата поглед.

Той obu чехлите си и излезе на чакълената пътека.

— Бернадет? Обядът е готов.

— Обяд? — Тя се намръщи за момент, мислите и бяха някъде далече. — А, да.

Седнаха на масата. След смъртта на Мириам той обикновено не се интересувахе как изглежда храната, просто я изсипваше в чинията и я изяждаше, но беше доволен от това как се бяха получили сандвичите. Беше ги нарязал на равни части и бе оставил малко място между четвъртинките. Бернадет седна на стола, който беше на Мириам. Тя заемаше повече място от жена му. Освен това беше в ярки цветове, напомняйки му на папагал с червената си коса и пурпурна блуза. Днес ноктите и бяха зелени с цвета на изумруда в седлото на слона талисман.

— Значи си ходил в Париж?

Артър кимна. Разказа и за Силви и сватбения бутик и как Луси се бе запознала с един приятен сервитьор. Беше завил торбичката с лавандула за Бернадет в розова хартия и сега и я подаде, преди да са свършили.

— Какво е това? — тя изглеждаше истински учудена.

— Просто малко подаръче в знак на благодарност.

— За какво?

— Винаги си ми помагала — сви рамене Артър.

Бернадет отвори пакетчето, повъртя торбичката в ръцете си и я вдигна към носа си.

— Прекрасен подарък — каза тя.

Беше очаквал да му се усмихне широко и да стисне ръката му. Нещо в него угасна, когато тя не го направи. Подаръкът беше малък, но това, че и го даваше, беше голям жест за него. Искаше да ѝ покаже, че и е благодарен, че цени приятелството и. Беше вложил много от чувствата си в тази малка торбичка. Но как можеше тя да го знае? Искаше му се да беше добавил подходяща бележка, особено след като тя може би преживяваше труден период. Устата му пресъхна, когато се опита вместо това да намери подходящите думи.

— Ти си много добър човек — успя да изрече той.

— Благодаря ти, Артър.

Свършиха обяда си. Но той не можеше да се успокои. Усещаше вътрешностите си разбъркани и не беше сигурен дали сандвичът и паят ще останат в стомаха му задълго. Установи, че освен че се тревожеше за Бернадет, той също така нямаше търпение Сони да му се обади и да отговори на всичките му въпроси.

— Някога чудила ли си се какъв е бил животът на Карл, преди да се срещнете? — попита той колкото можеше по-небрежно, докато прибираще чиниите.

Бернадет вдигна веждата си, но въпреки това отговори:

— Той беше на тридесет и пет, когато се срещнахме, така че естествено е имало други жени. Освен това вече имаше един брак. Не съм го разпитвала, защото не исках да знам, ако това имаш предвид. Предполагам, че нямаше значение дали преди мен е бил с две жени или с двадесет. Този, когото съжалявам, е Нейтън. Беше прекалено малък, когато загуби баща си.

Артър знаеше, че може да се довери на тази изпълнена с достойнство жена, неговата приятелка, макар и днес да беше малко дистанцирана. Все още не му се струваше подходящо да спомене часовете и в болницата.

— Има ли нещо, което искаш да ми кажеш? — подкани го тя.

Артър затвори очи и се видя седнал гол на стола, тялото му бяло и набръчкано. Видя Мириам да се усмихва прелъстително към художника на портрета си.

— Аз... започна той, след това спря, неспособен да намери думите, несигурен дали иска да ги изрече. — Просто се чудех защо Мириам е останала с мен. Искам да кажа, виж ме. Не съм нищо особено на външен вид. Нямах амбиция, предприемчивост. Не рисувам, не пиша, не творя. Бях ключар, по дяволите. Сигурно е била отегчена до смърт.

Бернадет се намръщи, удивена от това излияние.

— Защо да е била отегчена? Как изобщо ти хрумна такова нещо?

— О, не знам — въздъхна Артър. Всичко това вече му беше омръзнало, омръзнали му бяха тези тайни. — Животът и преди мен е бил толкова вълнуващ. И не ми е разказала за това. Скрила го е от мен. Питам се дали през цялото време, когато сме били заедно, се е връщала към живота си в Индия, тигрите, художниците и писателите, а е била със скучен човек като мен. Забременя и трябваше да се примири с живота, който аз и дадох, а всъщност е искала да прави нещо друго.

Смути се, защото установи, че сълзи парят очите му.

Бернадет не помръдваше, гласът и беше спокоен.

— Никога не си бил скучен, Артър. Да имаш деца и да ги отгледаш, и да си възрастен е приключение само по себе си. Веднъж ви видях заедно на един църковен базар. Видях как се гледате един друг. В теб тя виждаше своя защитник. Помня, че си помислих колко си подходите.

— Кога беше това? — не повярва той.

— Преди няколко години.

— Сигурно си сгрешила.

— Не — отговори твърдо тя. — Знам какво видях.

Артър завъртя глава. Знаеше, че каквото и да каже Бернадет, то няма да го накара да се почувства по-добре. Най-хубаво щеше да е да запази мислите си за себе си и да държи устата си затворена, вместо да заразява и нея със сълзливото си настроение.

— Никога не знаеш какво те очаква зад ъгъла.

Бернадет стана и занесе чиниите в кухнята. Започна да ги мие на чешмата, въпреки че не беше свършила обяда си.

— Остави ги — извика Артър след нея. — Аз ще ги измия.

— Няма проблем. — Гласът и потрепери.

Артър замръзна. Звучеше сякаш плаче. Не трябваше да споменава Карл, нито да спори с нея за църковния базар. Сега какво

трябваше да направи? Седеше напълно неподвижен, със сковани рамене. Бернадет подсмръкна. Той гледаше втренчено право напред, преструвайки се, че това не се случва. Не беше добър, когато ставаше въпрос за чувства.

— Добре ли си? — попита тихо той.

— Аз ли? Да, разбира се.

Тя затвори кранчето на чешмата. Но когато отиваше да вземе кърпата, Артър видя, че очите и са влажни.

Спомни си един разговор с Мириам. Беше я попитал какво иска за рождения си ден, а тя му каза да не си прави труда да купува каквото и да било, защото няма нещо, което да иска. И той бе взел само картичка и малко букетче фрезии. Вечерта тя едва говореше с него и когато я попита защо е толкова рязка, тя отговори, че очаквала подарък.

— Но ти ми каза да не ти купувам нищо — бе възразил той.

— Да, но само така се казва. Както когато попиташ една жена дали нещо не е наред и тя отговори „Не“. Не иска да каже това. Исква да каже, че нещо не е наред и че иска да я попиташ отново какво има, и да продължаваш да я питаш, докато получиш отговор. Ти трябваше да искаш да ми купиш подарък, макар и да ти казах, че не искам нищо. Беше възможност да проявиш внимание.

Затова Артър знаеше, че понякога, когато жените казват нещо, то можеше да значи обратното.

— Не мисля, че си добре — настоя той. Стана и отиде при нея. Протегна ръка и я докосна по рамото.

Тялото на Бернадет се вцепени.

— Може да съм добре. Може и да не съм.

Тя взе една чиния, избърса я с кърпата и след това я сложи на сушилника за съдове.

Артър се пресегна и взе кърпата от нея. Изстиска я и я остави на плота.

— Какво има? Какво не е наред?

Тя сведе поглед, обмисляйки дали да каже нещо.

— Миналия месец отидох за часа си по ориенталски танци и докато се преобличах, напипах бучка в... гърдата си. Отидох на лекар и той ме изпрати в болницата да проверят за рак на гърдата. Утре ще получа резултатите.

— Разбирам... аз, ъм... — не знаеше какво да каже. Нейтън беше прав.

— Докторът казва, че е рутинен преглед и е добре да се проверят нещата. Но майка ми почина от това и сестра ми също го имаше. По всяка вероятност аз също го имам. — Тя започна да говори по-бързо. — Не съм сигурна как ще се справя сега, когато Нейтън заминава да учи в университета, а и Карл вече го няма. Не съм казала на Нейтън. Не искам да го тревожа.

— Мога да те закарам за часа ти.

— Не си карал от година.

— Карах заради работата си. Сигурен съм, че ще се справя.

— Много си мил, но не е нужно — усмихна се Бернадет.

— Ти ми помогна много.

— Не е нужно да ми се отплащаш.

— Не се опитвам да ти се отплащам. Предлагам да те закарам. И приятелството си.

Тя сякаш не го чу.

— Нейтън е само на осемнадесет. Представи си, ако нещо не е наред. Първо Карл, а сега и аз.

— Опитай се да не се тревожиш. Не можеш да си сигурна, докато не получиш резултатите. Всичко ще се изясни утре.

Тя пое дълбоко въздух и го задържа в гърдите си, преди да издиша.

— Прав си. Благодаря, Артър.

— Мога да те взема с такси. Не е нужно да преживееш това сама.

— Много си мил. Но не искам никой да знае. Ще отида в болницата сама.

— Нейтън сигурно много се тревожи.

— Не съм му казала. Той не знае нищо.

Артър не знаеше дали да ѝ каже за посещението на Нейтън и че е много притеснен. Докато се чудеше какво да направи, телефонът иззвъня.

— Обади се — каза Бернадет. — Аз така или иначе си тръгвам.

— Сигурна ли си? Могат да се обадят по-късно.

Тя поклати глава.

— Няма нужда да ме изпращаш. Благодаря за обяда. Беше много хубав.

- Кога е часът ти в болницата?
- По някое време следобед. Телефонът ти звъни. В кухнята.
- Кажи ми как е минало.
- Телефонът ти... трябва да го вдигнеш.

Артър отвори неохотно входната врата. Бернадет излезе. Той я проследи с поглед, докато вървеше по градинската пътека, и вдигна разсеяно телефона.

Гласът на жената беше ясен и овладян. Тонът и беше толкова студен, че го накара да потрепери.

- Артър Пепър?
- Да.
- Струва ми се, че ме търсите. Казвам се Сони Ярдли.

ПРЪСТЕНЪТ

— Никак не ми харесва това, че сте се появили без предупреждение на работното ми място — каза Сони. — Изключително непрофесионално е. Можеше да съм по средата на урок. В случая бях болна, така че всъщност това натрапване ми е излишно. Когато се върнах, Адам ме информира, че сте се появили лично да ме търсите.

— Съжалявам. Първо се обадох и оставих съобщения.

— И аз ги получих. Това не ви дава право да ме преследвате. Артър се олюля заради злобата в гласа на жената. Не беше помислил, че действията му ще станат причина за такава обида. — Наистина нямах лоши намерения, г-жо Ярдли.

— Както и да е. Стореното — сторено. Открихте ли онова, което търсехте чрез Адам? — Все още говореше рязко.

— Имам едно бижу, гривна с талисмани. Мисля, че сте създали един от талисманите на нея във формата на палитра.

— Да.

— Ами, както казах в съобщенията си, мисля, че сте познавали жена ми, Мириам Кемпстер. Може би сте и дали талисмана.

Сони не каза нищо. Това го накара да се почувства неловко. Занесе телефона на кухненската маса и се опита да запълни мълчанието.

— Силви Бурдан ми даде името ви.

— Не познавам никаква Силви Бурдан.

— Тя също е била приятелка на жена ми. Мириам е живяла при нея в Париж. Тя предложи да се свържа с вас.

— Сериозно — изрече унищожително Сони.

Артър започна да се ядосва на нелюбезността и.

— Г-жо Ярдли, жена ми почина. Преди дванадесет месеца. Не съм сигурен дали знаете. Опитвам се да разбера някои неща за миналото ѝ.

Донякъде очакваше тя да се извини, да каже, че съжалява за държанието си, но тя отново не каза нищо. Артър си помисли, че сигурно е много ядосана или отказва да говори като демонстрация на някаква власт. Може би все още се чувстваше зле след боледуването си. Затова започна отново да бърбори. Думите се изливаха от устата му. Разказа и за гривната с талисманите и как проследяването на талисманите го отведе в Париж, Лондон и Бат. Оставаха само още два талисмана, чиито истории да разбере — пръстенът и сърцето.

Разбираше, че тя все още е на телефона по шума, който чуваше от време на време — като потракване на обица върху телефонната слушалка. Когато свърши, той добави:

— И така, това е историята.

— Не знам защо не ви затварям, г-н Пепър — изрече ледено тя.

— Защо, за бога, да правите такова нещо?

— Жена ви някога споменавала ли ви е за мен?

— Не. Не мисля. Но паметта ми малко ми изневерява...

— Чудя се още колко скелети е крила в гардероба си. Вие знаете ли?

— Аз, ъм, не. — Дватамента сякаш говореха на различни езици, а той беше уморен от това да играе игри, да следва нишки и да не знае къде ще го отведат.

— Не. Не ми изглежда да знаете — каза Сони. — Затова ще се смиля над вас.

— Отидох в колежа да ви намеря. Там видях картина, нарисувана от брат ви. Беше портрет на Мириам. Бил е прекрасен художник.

— Да, беше.

— Не рисува ли вече?

— Вече не е между нас. Вие наистина не знаете нищо, нали?

Артър не беше сигурен какво иска да каже.

— Съжалявам за това. Картината му, изложена там, е прекрасен начин хората да си спомнят за него.

— *Мразя* този картина. Прекалено е ексцентрична за моя вкус. Ако зависеше от мен и ако художникът не беше брат ми, щеше да бъде свалена. Или дори изгорена.

— О, аз си помислих, че е прекрасна.

— Не се опитвайте да ми се харесате. Наистина нямам време за този разговор, г-н Пепър.

Артър не отстъпваше.

— Просто се опитвам да науча повече за жена си. Струва ми се, че има неща, които не знам, истории, които не съм чувал.

— Може би е най-добре да не ги узнавате. Можем да приключим този разговор. Може да изхвърлите талисмана палитра. Аз предпочитам да забравя.

На Артър му се зави свят. Ръката, с която държеше телефона, се разтрепери. Беше истинско изкушение да направи това, което Сони му казваше. И той беше мислил същото — да се отърве от гривната и да се опита да се върне към нормалния си живот. Но вече беше стигнал дотук.

— С жена ми бяхте ли много близки приятелки някога? — попита тихо той.

Сони се поколеба.

— Да. Да, бяхме. Преди много време.

— Също и Мартин, щом я е рисувал?

— Беше много отдавна...

— Трябва да знам какво се е случило.

— Не, не трябва. Забравете това.

— Не мога, г-жо Ярдли. Мислех, че двамата с Мириам знаем всичко един за друг, но сега чувствам, че не знам нищо. Има огромна празнина и трябва да разбера как да я запълня, дори и да чуя неща, които не ми харесват.

— Наистина не мисля, че ще ви харесат.

— Но трябва да знам.

— Много добре, г-н Пепър. Вие поискахте да чуете истината. Е, ето я. Вашата съпруга беше убийца. Как ви харесва това?

Артър се почувства така, сякаш пропада в огромна дупка. Стомахът му се преобърна. Струваше му се, че размахва неконтролируемо ръце и крака.

— Простете, не разбирам — изрече той, задъхвайки се.

— Тя уби брат ми Мартин.

— Не е възможно.

— Вярно е.

— Разкажете ми какво се случи.

— Двете с Мириам бяхме приятелки от дълго време. — Сони преглътна. — Играехме заедно и пишихме домашните си заедно.

Когато имаше проблеми у дома, тя споделяше с мен. Аз съм тази, която я изслушваше и ѝ даваше съвети. Аз я насърчих да последва семейство Мехра в Индия. Преди да замине, аз и купих гривната като подарък за късмет. Аз я подкрепях, когато живееше в Париж. Името на тази Силви Бурдан ми звучи донякъде познато. С Мириам си пишихме през цялото време, докато пътуваше. Бяхме толкова близки, колкото може да са две приятелки.

— И след като беше ходила в Париж и Индия, и Лондон, когато и омръзна непрекъснато да се мести, тя се върна у дома. Но вместо да съсредоточи вниманието си върху мен, да продължи приятелството ни, тя се спря на Мартин. Примигваше с дългите си мигли насреща му. Започнаха да излизат без мен. След няколко месеца се сгодиха. Знаехте ли това?

— Не — прошепна Артър.

— Мартин искаше да ѝ купи пръстен с диамант, да направи всичко както трябва. Затова започна да спестява всяко пени, което успяваше. Междувременно и купи талисман с формата на пръстен, за да го сложи на гривната си.

— Той е при мен. — Когато проговори, думите не звучаха като изречени от него. — А вие направихте талисмана палитра?

— Да. Беше подарък за рождения ден.

— И казвате, че Мартин и Мириам са били сгодени? — Беше мислил, че *той* е първата и любов.

— За кратко. Докато той не умря. Колата, която караше, се забила челно в едно дърво.

— Толкова съжалявам. Но вие казахте, че жена ми е убийца...

— Бяха в колата на баща ми. Мартин все още не бе изкарал изпита, но толкова искаше да впечатли Мириам, че една вечер, когато родителите ми бяха навън, взе ключовете, без да попита. Мириам го предизвика. Чух я да му казва, че иска още едно приключение. Мириам с очертаните си с черен молив очи и лъскав кок, луксозните си дрехи и перлите. Младо момче като Мартин нямаше шанс, щом тя насочи вниманието си към него. Той рисуваше, но всъщност искаше да стане писател, журналист. Когато разбра, че е приятелка на онзи френски автор Дьо Шофан, той хлътна до уши. Искеше да я впечатли.

Беше слънчева привечер. Помня, че когато излизаха, хванати под ръка, чух птичките да пеят. Казах на Мириам, че той не трябва да

взима колата, но и двамата ми се изсмяха. Мириам ми каза да не мърморя, но видях как Мартин се поколеба само за миг. Но тя го издърпа навън и аз останах да ги гледам как потеглят.

Един очевидец каза, че Мартин взел завоя прекалено плътно. Загубил контрол и се забил в едно дърво. Закарали и двамата в болница. Мириам се отърва с малка рана на челото. Брат ми беше в кома три седмици. Нямахше никакъв шанс. Само защото искаше да се изфука пред Мириам, да докаже, че е достатъчно добър за нея. Ако не беше насочила вниманието си към него, сега той щеше да е тук. Щеше да е женен за някоя друга. Можеше да има деца. Родителите ми можеше да имат внуци. Аз не можах да им ги дам, но той може би щеше да го направи.

— Но брат ви е шофирал... казахте, че Мириам...

— Все едно че го е убила.

Артър си спомни миниатюрния белег на слепоочието на жена си. Беше му казала, че паднала като дете.

— Значи никога не ви е разказвала за Мартин? Никога дори не е споменавала името му? — попита Сони.

— Не, не знаех за друг годеж преди нашия.

— Е, сега знаете, че жена ви е била лъжкиня.

— Не е *излъгала*. Просто не ми е казала. Мириам е затворила страницата с миналото си. Не говореше за живота си, преди да се срещнем. Мислех, че е така, защото в него няма нищо интересно, че няма какво да ми разказва. Но ми се струва, че е било точно обратното. Дали сега щеше да е омъжена за Мартин, ако не беше станала онази ужасна катастрофа? Дали е била с мен, но е мислила за него? Дори и да е било така, пак я обичам толкова много. Понякога ми се струва, че не мога да живея без нея.

Сони прочисти гърлото си.

— Бих казала, че съжалявам за начина, по който говорих за нея, но не е така. Тя провали моя живот и живота на семейството ми.

— Тогава аз ще кажа, че съжалявам. За онова, което се е случило, ако думите ми имат някакво значение.

— Тя ходеше на посещения при Мартин всеки ден. Седеше до леглото му. Не можех да я понасям. Побиваха ме тръпки от нея. Двете винаги го бяхме смятали за моя досаден брат и изведнъж тя го харесва, казва ми, че той може би е мъжът, когото търси. Искаше да се ожени.

Аз исках той да срещне някоя друга, някоя, която не е толкова лекомислена. Стана така, сякаш тя ме отхвърля заради него.

Артър усети как тялото му започва да трепери. Каквито и истории да беше разкрил за жена си, нямаше да слуша как бившата и приятелка я очерня.

— Каквото и да мислите за Мириам, г-жо Ярдли, тя беше най-милата и кротка жена, която съм срещал. Бяхме женени повече от четиридесет години. Много съжалявам за случилото се с брат ви, но говорите за нещо отпреди много, много години. Жената, която описвате, няма нищо общо със съпругата ми. Хората се променят. Струва ми се, че сте завиждали на щастието на собствения си брат.

— Е, да, завиждах. Признавам си. — Сони заговори по-бързо. — Аз бях нейна приятелка, не Мартин. Споделяхме всичко. След това тя дойде у дома и го взе. Отхвърли ме. Искаше да се вижда с Мартин повече, отколкото с мен...

Артър остави думите и да увиснат във въздуха. Използва мълчанието точно както бе направила Сони.

— Там ли сте още, г-н Пепър?

— Да, тук съм.

— Тя го уби. Не ме интересува кой е карал проклетата кола. За мен Мириам го уби. Тя лиши семейството ми от техния син, а мен от моя брат. Дойде на погребението и никога повече не я видях. Не исках да я виждам и се погрижих тя да го разбере. Чух, че се омъжила. Писа ми, за да ми каже, още едно от проклетите и писма. Тя продължи живота си, но семейство Ярдли не успя да го направи. Надявам се това да отговаря на всичките ви въпроси, г-н Пепър. Сега знаете истината.

Артър отдръпна слушалката от ухото си. Не можеше да слуша повече думите на Сони.

— Обичах я, независимо от всичко — каза той. — Наистина я обичах.

Затвори телефона и изхлипа.

ГАДЕН РОЖДЕН ДЕН

Днес беше рожденият му ден. Ставаше на седемдесет.

Предполагаше се, че е важно събитие. Мириам щеше да му купи някакъв малък подарък, може би нови раирани чорапи или книга. Щяха да отидат в „Корона и котва“ в селото за риба и пържени картофи или може би сандвич с шунка и горчица. Щяха да изпият няколко шендита и вероятно да си вземат ябълков пай с яйчен крем за десерт. Жена му не обичаше нищо луксозно. Поне той така мислеше по-рано.

Луси все още не му се беше обадила. Не мислеше, че Дан ще се сети, а Бернадет имаше да мисли за по-важни неща. Сигурен беше, че днес върху изтривалката му няма да има картички.

Беше си легнал, мислейки за Сони и Мартин, и се бе събуждал през нощта, все още мислейки за тях. Сънят му беше накъсан и не беше сигурен кои мисли бяха истински и кои бяха в съня му. Видя Мириам да се смее в една кола, а ръката на Мартин беше на рамото и, сякаш беше негова собственост и той я пазеше от неприятности. Представи си колата — тъмнозелена, със свалящ се покрив. Тя профуча през двете ленти на платното, а след това се заби в едно дърво. Представи си себе си на мястото на катастрофата, втурнал се да помогне. Мириам просто лежеше там, главата и беше увиснала и по челото и се стичаше струйка кръв. А главата на шофьора беше върху кормилото. Нещо в ъгъла, под който бе свита шията му, не беше наред, сякаш беше сгъната неправилно фигурка оригами.

Видя собствената си ръка да се протяга и да докосва главата на мъжа, видя и кръвта като гъста меласа в косата му. Тогава Мартин повдигна глава. Засмя се като полудял, а устните му бяха обагрени в червено.

— Тя ме уби. Жена ти ме уби. Честит рожден ден, Артър.

Седна рязко в леглото. Дрехите му бяха мокри и залепнали за него като втора кожа. Отначало ги подръпна, а после ги свали. Хвърли

ги на купчина на пода в банята и влезе под душа, въпреки че още не беше пет сутринта.

Остави водата да се стича по лицето му и стоеше, без да помръдва, опитвайки се да прогони мислите и образите от главата си. Мириам не беше тук. Беше убила човек. Как можеше да прекара цял един живот с някого и да не го познава? Дали някога е мислила да му каже? Трябва да е истински глупак да не го усети, да не я попита нищо за миналото и. Вместо това бе приел, че си приличат, че в живота и на двамата, преди да се срещнат, няма нищо значително. Но беше сгрешил.

Избърса се и несъзнателно облече една от старите си ризи и синия панталон на Грейсток. Навън все още беше тъмно. Чувстваше се отпуснат. Безнадежден, безпомощен и безполезен, изгубена кауза. Всичко, което му хрумваше да направи, беше безсмислено. Това трябваше да е щастлив ден, трябваше да празнува. Рожденият му ден. Но беше тук сам, изпълнен с тъга.

Седна на леглото от страната на Мириам. Отвори чекмеджето на нощното шкафче, извади един тефтер на редове и химикалка и без да се замисля, започна да пише писмо. Жена му беше писала на Сони и сега той щеше да направи същото. Въпреки че Мириам може да е имала вина за смъртта на Мартин, той я бе обичал много години и винаги щеше да я обича, макар и да не му се беше доверила.

Изпитваше нужда да го направи. Беше наранен и объркан, но нямаше да допусне да стане озлобен. Трябваше да се бори с това. Предишния ден не бе успял да каже някои неща заради шока от разговора със Сони.

Скъпа г-жо Ярдли,

Обичах съпругата си с цялото си сърце. Тя не беше идеална, но никой не е. Аз със сигурност не съм.

Аз съм тих човек, не особено умен, не особено красив. Дълго време се чудех какво е видяла в мен Мириам, но тя е видяла нещо и бяхте щастливи.

Открих факти от живота ѝ, за които не знаех. Не знаех за вас или за Мартин, нито за Индия или Париж. Мога да седя тук и до края на живота си да разсъждавам

защо не ми е казала. Но е имала причини и искрено вярвам, че те не са били егоистични, или защото е искала да скрие нещо. Мисля, че ги е скрила от мен от любов.

Може да ме смятате за глупав и заблуден старец, но искам да ме познавате и да ме помните като човека, който обичаше Мириам и който беше обичан от нея. Имах това и заради него се смятам за най-големия щастливец на земята. Тя ме направи по-добър човек.

Струва ми се, че е обичала и вас, и Мартин истински...

Продължи да пише, без да съзнава какво се излива от него. Целият гняв и чувството на безсилие и любов, които изпитваше към жена си, отиваха в думите му.

Когато свърши, държеше в ръцете си четири пълни страници. Китката го болеше, беше се просълзил от вълнение и се чувстваше празен като яйце без жълтък. Не прочете писмото, знаейки, че е казал всичко, което искаше. На края на последната страница добави:

Утолявам ви след всички тези години да опитате да й простите. Ако не можете да простите, поне да помните приятелството, което ви е свързвало някога.

Искрено ваш,

Артър Пепър

Откъсна страниците от тефтера и ги сгъна в един плик. След това написа отпред *2-жа Сони Ярдли*.

Нави ръкава си, оголвайки долната част на ръката, след това оципа силно кожата и се загледа, докато плътта му бавно се връщаше на мястото си, оставяйки розови белези. Дори не го усети. Затова опита отново, като този път заби ноктите си. Искеше просто да усети нещо, физическа болка, която да му покаже, че е жив, че всичко това се случва.

Времето беше ужасно. От прозореца на спалнята си виждаше, че небето е с цвета на натопен в мастило памук. Времето се беше

развалило, както Бернадет бе казала, че ще стане. Но не можеше да остане вкъщи. Мисълта да е ограден от четири стени го накара да изпита чувство на клаустрофобия. Щеше да е жалко да прекара рождения си ден тук. Щеше само да седи и да си мисли какво би могло да бъде, какво щеше да бъде. Дали жена му беше прекарала четиридесет години, скърбейки за Мартин, копнеейки да е с него, а не с Артър?

Този въпрос в главата му го накара да се почувства замаян и той опря длани в стената, за да запази равновесие, докато слизаше по стълбите. Трябваше да се махне оттук.

Когато стигна в коридора, Артър облече едно палто и обу някакви обувки, без да мисли дали са подходящи за времето навън. Докато излизаше, набута плика в джоба си.

Звездите и луната все още светеха на небето. Никой нямаше да си спомни, че преди седемдесет години се е родило едно весело, пълничко бебе на име Артър. Днес беше не-ден като всички останали. Единственото нещо, което имаше някакво значение, беше, че днес следобед приятелката му Бернадет щеше да разбере дали има рак.

Тази мисъл го накара да се закове на място на улицата. С цялото си сърце желаше тя да е добре. Как щеше да се справи, ако загубеше още някого, който му беше скъп? Осъзна, че за него Бернадет беше нещо много повече от някой, който му помага в този труден за него момент. Тя беше приятел. Беше скъп приятел.

Тери излизаше от вкъщи.

— Неприятно време, нали, Артър? Искаш ли да те закарам — извика той, вдигайки качулката на анорака си.

— Не, благодаря ти.

— Къде си тръгнал толкова рано сутринта?

— Излизам за деня.

— При Луси ли?

Не искаше да разговаря, затова се престори, че не е чул въпроса на Тери, и продължи напред. Спря при третата автобусна спирка, край която мина, и остана да чака автобус до центъра на Йорк. След това взе влака за Скарбъро. През всичките петдесет минути от пътуването гледаше втренчено през прозореца. Облаците бяха като дебели мастилени одеяла, а небето беше флуоресцентно бяло.

Когато слезе от влака, от дърветата се стичаха капки дъжд. Но той не спря. Закрачи по улиците към колежа. Пристигна прогизнал и подаде плика на рецепционистката със сребърна коса.

— Вижте в какво състояние сте — каза тя, разпознавайки го. — Нямате ли чадър?

Артур не отговори.

— Искам да предадете това на г-жа Сони Ярдли веднага щом дойде на работа. Много е важно.

Обърна се и тръгна отново към стъклените врати, без да чува, че тя вика след него, предлагайки му якето си.

Мина покрай студентите, които пушеха, говореха си, търсеха нещо на телефоните си и се приготвяха да започнат деня си в колежа. Не забеляза кафенетата, където семейства се криеха от дъжда под раирани навеси, нито чу електронното дрънчане на монети от аркадните игри, които тъкмо отваряха за деня. Когато стигна на брега, беше сам. Никой друг не беше достатъчно глупав, за да излезе в това време, особено пък на морския бряг.

Морето се простираше пред него като сив килим, който се движи непрекъснато и се вълнува. Застана на края и се загледа, оставяйки шума на вълните да го хипнотизира. През върховете на обувките му се просмука вода. Вятърът щипеше бедрата му. Докато стоеше, глезените му почервеняха и го заболяха.

В рамките на няколко седмици той бе преминал от положението на опечален вдовец, страдащ за жената, която е изгубил, до това умът му да е една бъркотия от подозрения.

Бяха се познавали толкова добре. Точно това обичаше той в брака им. Двамата бяха сродни души, бяха в съзвучие с мислите и чувствата на другия, както и с това, което харесваха. Но не знаеха историите си. Защо никога не бе попитал жена си за живота и преди него? Защото не бе очаквал да е имало такъв, затова.

Без нея той имаше — какво? Имаше Луси. Имаше Бернадет. Имаше сина си на другия край на света. Но вътре в него оставаше празнина, която го болеше и която никога вече нямаше да бъде запълнена. Болеше го за жената, която обичаше, жената, която не познаваше. Без нея къщата му не беше дом. Беше само стени и мокет и един глупав старец, за когото тя бе прекалено голяма.

Как можеше да живее, без отново някога да усети бузата и, допряна до рамото си? Без пеенето и, докато заедно приготвяха закуската. Нещата никога вече нямаше да са такива, както по времето, когато бяха семейство. Мисълта го дърпаше надолу като подвижни пясъци.

Заваля по-сериозно. Отначало пръски по клепачите му. А след това дъждът започна да пада по-силно, така че изглеждаше сякаш от небето се изстрелват пластмасови сламки. Водата удряше лицето му, стичаше се по страните му. Панталоните му прогизнаха и залепнаха за краката му. Артър направи фуния с ръце около устата си и извика:

— Мириам! — Гласът му бе подхванат и понесен от вятъра, издухан надалече. — *Мириам*. — Викаше името и отново и отново, знаейки, че тя не може да го чуе, че думите му са безполезни. — *Мириам*.

Когато тези думи заглъхнаха, той се почувства празен, сякаш те бяха единственото, което го държеше цял. Морето докосна краката му и напълни обувките му. Артър се препъна назад в един камък и падна шумно върху мокрия пясък. Коленете му изскриптяха, а ръцете и гърбът плеснаха в пясъка. Една вълна се разби в краката му, като го намокри отново и го ограда с ореол от бяла пяна. „Мириам“ — повтори той тихо, забивайки пръсти в пясъка. Усети как той се засмуква и се изплъзва от него. Искаше му се да я беше оставил на мира, идеална в спомените му, вместо да се рови и да я преследва. Беше отворил врати, които предпочиташе да бяха останали заключени. Сега му се искаше да не беше пхнал ръка в ботуша. И когато някой ги купеше от благотворителния магазин, щеше да е приятно изненадан, намирайки гривната с талисманите. Може би тя щеше да донесе късмет на този човек.

Извади я от джоба си. Сега я мразеше, ненавиждаше това, което бе направила със спомените му. Сивата шир на морето зовеше. Вдигна ръка на височината на рамото, усещайки тежестта и в дланта си. Представи си я как се върти във въздуха и после цопва във водата. Щеше да потъне и да бъде отнесена, и да лежи на дъното на морето векове в очакване да я открият, и някой може да я намери и да се чуди откъде идват талисманите. Но за този човек гривната щеше да е непозната. От значение ще бъде единствено стойността и като нещо интересно или цената на златото.

Артър се запита дали ще се почувства по-добре, ако се отърве от нея, но имаше още един талисман, за който не знаеше нищо — сърцето. Кутийка с форма на сърце, катинарче с форма на сърце и талисман с форма на сърце. Може би той щеше да му каже, че жена му наистина го е обичала, че животът им заедно не е бил компромис за нея. Той може би криеше в себе си отговорите.

Не можеше да не е така.

Но беше такова изкушение да влезе в морето с гривната. Вълните го викаха при себе си. Ако влезеше с нея, щеше да е сигурен, че ще изчезне. Краката му бяха мокри, както и глезените, така че защо не и слабините му, кръстът му, гърдите и раменете? Защо морето да не покрие устата му, носа му, очите, докато останеше само кичур бяла коса, която морето можеше да залее и погълне.

Кого щеше да го е грижа?

Преди няколко месеца щеше да каже, че никого няма да го е грижа. Но сега двамата с Луси отново се бяха сближили. Със Силви се бяха целунали. Бернадет се тревожеше за него.

Когато помисли за Луси, Артър се насили да се изправи. Тя имаше нужда от него. Той имаше нужда от нея. С облекчение чу камъчетата да скриптят под краката му, след като не бе направил онова, което морето го караше да направи. Луси. Беше преживяла достатъчно с аборта, края на брака си, загубата на майка си. Щеше да е егоистичен стар глупак, ако се самоубиеше и й причинеше още страдания. Направи крачка назад отново и отново, докато краката му докоснаха купчина камъчета на брега. Седна на един голям камък и се втренчи в гривната, която държеше. Тя блестеше толкова ярко на фона на тъмносивото на камъчетата, на морето и на мастиленото небе. Сърцето сякаш грееше.

Седеше до едно вирче, оградено от камъни, и около краката му имаше ореол от вода. Един миниатюрен сив рак се залюля, увиснал в морската вода, толкова неподвижен, сякаш бе мъртъв. Артър се загледа в него известно време. Беше хванат в капан. Приливът щеше да се оттегли. Слънцето можеше да се покаже и да пресуши водата. Малкото телце на рака щеше да изсъхне като парченце чипс.

Потопи пръсти във водата. Ракът помръдна едната си щипка и отново престана да се движи. Сякаш му помаха. Артър мушна ръката

си по-дълбоко. Малкият му приятел изпълняваше свой собствен вариант на статуя в имение на Националния тръст.

— Ако останеш в това вирче, може да умреш — каза той на глас. — Ще заседнеш. За теб ще е по-безопасно в морето.

Сви длан и ракът се озова в нея. Артър внимателно повдигна ръката си. Известно време двамата с рака се гледаха втренчено. Той имаше малки като топлийки черни очички.

— Не се страхувай — каза Артър.

Занесе го до морето и изчака, докато една малка вълна пропълзя по брега. След това го остави на края на водата. Ракът спря за момент, сякаш да каже благодаря и довиждане, а след това тръгна към водата, пристъпвайки настрани. Една лека вълна го заля и когато се отдръпна, той беше изчезнал.

Артър се втренчи в празното място на брега. *Може би и аз съм бил заседнал във вир, заобиколен от камъни* — помисли си той. — *Трябва да вляза в морето, макар да е непознато и страшно. Ако не го направя, ще се съсухря и ще умра.*

Представи си какво ще каже Луси, ако го видеше тук, мокър до кости, да спасява един рак. „Ще замръзнеш от студ. Ела да се стоплиш.“ Това щеше да й каже и той, когато беше малка. Мисълта, че ролите им са разменени, беше странна. Реши, че и на Мириам щеше да й се стори смешно.

Сега нямаше значение какво прави. Беше вдовец. Нямаше кой да му казва как да живее. Ако искаше да изтанцува един глупав танц в морето, можеше да го направи. Всъщност защо не? Той подскочи и зачака, докато вълните се втурнаха към него, и започна да скача и танцува.

— Погледни ме, Мириам. — Той се смееше истерично, а по страните му се стичаха сълзи, смесени с дъждовните капки. — Държа се като глупак. Прощавам ти. Не си ми разказала някои неща, защото си решила, че така е най-добре. Трябва да вярвам, че причините ти са били основателни. И все още съм жив. Искан ми се и ти да беше жива, но не си. И искам да живея, въпреки че боли. Не искам да съм като изсъхнал рак.

Той тръгна покрай вълните, а след това започна ту да ходи, ту да тича, влизайки в морето и излизайки от него, а ледената вода му

напомняше, че е жив. Разпери ръце и прегърна вятъра, оставяйки го да свири през дрехите му и да щипе очите му.

Трябваше да забрави и да прости. Нямаше друг начин.

Обхвана тялото си с ръце и продължи да върви срещу вятъра, докато стигна едно кафене на брега. Видя, че тъмните облаци се разпръсват. Слънцето се показа. По края на навеса на сини и бели райета блеснаха дъждовни капки. Локвите на паважа светнаха като огледала.

Една двойка отвори вратата и влезе вътре. С тях имаше фокстериер, чиято козина беше мокра и накъдрена. По водонепромокаемите им якета и панталони се стичаше вода. Аз съм *точно толкова мокър, колкото и те*, каза си Артър, но си помисли и какво би казала Мириам. *Не може да влезеш в този вид*. Но всъщност можеше. Потрепери, когато прекрачи прага и приятна струя топъл въздух го удари в лицето.

— Боже. Само се погледнете — каза му една жена с весела жълта престилка. — Елате да ви изсушим малко. — Тя изчезна зад щанда и след малко се появи с пухкава небесносиня кърпа. — Избършете се. — След това подаде на двойката с кучето поизносена кърпа. — Времето е отворително. Изненада ви, докато се разхождахте ли? Може да се обърне просто така. — Тя щракна с пръсти. — В един момент всичко е прекрасно, а след това става мрачно и сиво. Но слънцето винаги изгрява, приятелю. Мисля, че вече сме на този етап. Скоро пак ще светне.

Артър започна да попива вода и да се бърше и търка с кърпата. Все още беше мокър до кости, но лицето му беше сухо. Видя млада двойка да споделя чаша горещ шоколад. Момичето имаше тъмна коса като Мириам, а момчето беше мършаво, с прекалено много коса. Пиеха от висока чаша с бита сметана и шоколадови пръчици отгоре. Когато жената с жълтата престилка дойде да вземе поръчката му, той поиска същото. Напитката пристигна с парче шоколад и дълга лъжица. Артър седна до прозореца и се загледа в дъждовните капки по стъклото. Започна да гребва от сметаната, поглъщайки с удоволствие всяка лъжичка, като духаше и отпиваше от горещата сладка течност.

Когато свърши, взе влака от гарата, а след това и автобуса към къщи. Дрехите му бяха прилепнали до тялото и свистяха при всяка крачка. Когато вече наближаваше къщата, мобилният му започна да

вибрира в джоба. Бернадет му беше изпратила съобщение, което гласеше: „Обадѝ ми се“.

СПОМЕНИ

Коридорът на Артър беше тъмен и студен. Той се втренчи в съобщението на Бернадет. Кратко и ясно. *О, Господи, не*, беше първата му мисъл. Надяваше се тя да е добре. Първо ще свали мокрите дрехи и след това ще и се обади.

Както беше предрекъл, на изтривалката не го чакаха шарени картички. Луси сигурно е в училището и проверява тетрадки. Бернадет може още да е в болницата. Беше сам.

Остави ключовете на рафта до листото с потпурите и се спря. Стори му се, че чува шумолене. Странно. За момент застана неподвижен и се заслуша. Реши, че му се причуват несъществуващи неща, защото остарява, и започна бавно да отваря вратата на всекидневната. Но изведнъж нещо накара сърцето му почти да спре.

На светлината на прозореца видя един силует. Беше мъж — едър. Не помръдваше. Крадец.

Артър отвори уста да извика, да изкрещи — което от двете успееше да направи, но не можа да издаде никакъв звук. Беше затворил входната врата след себе си и не искаше да се обръща и да рови за ключовете си. *Защо мен?* — помисли си той. — *Нямам нищо. Аз съм просто един глупав старец.*

Но тогава силите му се върнаха. Беше преживял прекалено много, за да позволи някакъв непознат в къщата му да развали всичко още повече. Радваше се, че Мириам не е тук. Тя щеше да се изплаши. Пристъпи напред и изрече високо в тъмнината:

— Нямам нищо ценно. Ако си тръгнеш сега, няма да викам полицията.

Чу се тупване откъм кухнята. Съучастник. Устата на Артър пресъхна. Вече със сигурност беше победен. Двама неканени гости нямаше да го слушат, нямаше да може да ги убеди. Опипа наоколо за нещо тежко, с което да се въоръжи. Намери само един чадър и сграбчи острия край, готов да цапардоса непознатите с дръжката. Наведе се

напред, за да надникне през процепа на вратата, и се стегна в очакване на удар по главата.

Зад него лампата в кухнята светна. Той примигна, чувствайки, че губи равновесие.

— Изненада! — пропя хор от гласове. В трапезарията му имаше група хора. Той залитна и се опита да се съсредоточи върху лицата им, да види кои са тези неканени гости. И тогава видя Бернадет с бяла престилка. Тук беше и Тери, без костенурката. Тук бяха и двете червенокоси хлапета, които не носеха обувки.

— Честит рожден ден, тате. — Луси се появи и го взе в прегръдките си.

— Мислех, че си забравила — свали оръжието си Артър.

— Чакаме в тъмното цяла вечност. Изпратих ти съобщение — каза Бернадет.

— Тъкмо щях да ти се обадя. Всичко наред ли е?

— Да говорим после — отговори тя. — Сега е рожденият ти ден.

— Мокър си до кости — ахна Луси. — Тери каза, че те видял да излизаш през деня. Мислехме, че досега ще си се прибрал.

— Трябваше да изляза. Аз... О, Луси — прегърна я отново той. — Майка ти ми липсва.

— Знам, тате. На мен също.

На килима около краката на Артър се бяха образували кръгове от вода. Сините му панталони бяха залепнали за краката му. Палтото му бе натежало от вода.

— Излязох да се поразходя. Времето ме изненада.

— Хайде, преоблечи се и ела при нас — каза Луси. — Но не отивай във всекидневната.

— Там има някакъв мъж — каза Артър. — Помислих, че е крадец.

— Това щеше да е изненадата за рождения ти ден — отговори Луси. Погледна над рамото на баща си. — Но предполагам, че може да я получиш и сега.

— Здравей, тате.

Артър не повярва на ушите си. Обърна се механично и видя сина си, застанал с протегнати ръце.

— Дан... — заекна той. — Наистина ли си ти?

Дан кимна.

— Луси ми се обади. Не можех да не дойда.

Времето сякаш се върна назад. Артър просто искаше отново да прегърне сина си, да е близо до него. Когато Дан заминаваше за Австралия, двамата мъже бяха успели само да се потупат приятелски по рамото. Сега се прегърнаха силно, застанали в коридора. Артър усещаше с удоволствие бодливата брадичка на Дан отгоре на главата си, силните му ръце. Гостите се бяха смълчали, позволявайки на баща и син да се насладят на момента.

Дан се отдръпна и задържа Артър на една ръка разстояние.

— Какво, по дяволите, си облякъл, тате?

Артър погледна надолу към сините си панталони и се засмя.

— Дълга история — отговори той.

— Тук съм за една седмица. Искан ми се да беше за по-дълго.

— Това може и почти да стигне, за да ти разкажа какво съм правил.

Когато се качи горе да се преоблече, Артър чуваше разговорите и смеха долу. Празненствата и семейните сбирки не бяха нещо, което истински харесваше, чувствайки притеснение, защото не може да каже нищо интересно или забавно. Обикновено стоеше в кухнята и доливаше чашите на хората или нападаше закуските, докато Мириам общуваше с гостите. Но сега шумът на други хора в къщата му беше приятен. Беше весел, непринуден. Точно за това бе жадувал.

Автоматично извади от гардероба си обичайните си панталони и риза. Сложи ги на леглото и свали мокрите си одежди. Но след това се втрени в останените на леглото дрехи. Тези старчески панталони драскаха глезените и се врязваха в талията му, когато седнеше. Начинът, по който се обличаше, беше още един негов навик, униформата на вдовец. Дрехите, които беше купил в Париж с Луси, бяха малко по-официални, затова той започна да рови в дъното на гардероба. Там откри стари дънки на Дан от времето, преди краката му да станат като на Попай, и суитшърт, на който пишеше *Superdry*. Това му се стори забавно, защото всъщност все още беше супер мокър. Подсуши се с кърпата, избърса косата си, навлече дрехите и слезе долу.

Голямата маса в трапезарията беше подредена със закуски — кифлички с наденица, чипс, грозде, сандвичи и салата. На стената беше закрепен лъскав плакат за седемдесетгодишнина. На стола му имаше малка купчинка картички и подаръци.

— Честит рожден ден, Артър — целуна го по бузата Бернадет. — Ще отвориш ли подаръците си?

— Ще го направя по-късно. — Винаги се бе чувствал неудобно да отваря подаръци пред другите, защото трябваше да се преструва на възхитен или изненадан. — Ти ли направи всичко това?

— Някои неща — усмихна се тя. — Дан и Луси също направиха много. Съседът ти Тери предложи да наглежда червенокосите деца, докато родителите им са на кино, така че и те се включиха.

— Но... — Артър се поколеба. — Часът ти в болницата... оставила си ми съобщение. Какво стана?

— Тц. Да говорим за това по-късно. Сега е *твоят* ден.

— Това е важно. Най-много от всичко искам да чуя, че си добре.

— Добре съм, Артър — потупа го по ръката Бернадет. — Резултатите бяха наред. Бучката е доброкачествена. Толкова се тревожех, затова се радвам, че бях заета да помагам с планирането на изненадата ти. Луси ми се обади. Обади се на всички ни.

Артър се ухили.

— Нейтън ми каза, че е говорил с теб — каза Бернадет. — Беше видял, че имам час в болницата, и се радвам, че ти се е доверил. Както и да е. Да, добре съм.

— О, Господи. — Артър почувства огромно облекчение. От него коленете му се разтрепериха, а гърлото му се сви. Протегна ръце, обви ги около нея и я притисна силно. — Толкова се радвам, че си добре.

Тя беше мека и топла и миришеше на виолетки.

— Аз също. — Гласът и потрепна леко. — Аз също.

Звънецът на входната врата иззвъня и Луси извика:

— Аз ще отворя.

След няколко секунди вратата на кухнята се отвори.

— Ей, Човече тигър, остави майка ми.

Артър отпусна бързо ръце надолу, но видя, че Нейтън се смее.

Косата му беше подстригана късо и така светлосините му очи изпъкваха. В протегнатите си ръце държеше нещо, покрито с алуминиево фолио.

— За теб.

— За мен?

Артър го взе от него. Свали фолиото. Под него се показва шоколадова торта, толкова красива, сякаш идваше от скъп магазин.

Беше покрита с лъскава глазура и също с глазура беше написано „Честит 65-и рожден ден, Артър“.

— Аз я направих — каза Нейтън. — С мама се разбрахме. Говорихме. Тя няма нищо против това, че искам да се занимавам с печива. Каза ли ти, че резултатите и са добри?

— Да. Много се радвам и за двама ви. Само погледни тази торта. — Не искаше да каже на момчето, че става на седемдесет, а не на шестдесет и пет. — Невероятна е. Изглежда много вкусна.

Двете червенокоси деца от отсрещната страна на улицата едва не събориха Артър на земята. Едното се заби в лакътя му.

— Ей, вие двамата — каза Нейтън, оставяйки тортата. — Внимавайте какво правите и си обуйте чорапите и обувките. — Двете хлапета спряха и веднага направиха каквото им казваха. — Искат просто някой да им обръща внимание — обясни Нейтън. — Тери е истински светец, че се е съгласил да се грижи за тях.

— Тате? — появи се Луси. — Искаме да ти покажем нещо. Подаръкът ти.

— Тук имам цяла купчина подаръци. Все още не съм ги отворил.

— Този е големият ти подарък от нас с Дан. Във всекидневната е — отвори вратата тя.

— Не трябваше да си правите труда — поклати глава Артър, но я последва.

Посрещна го експлозия от цветове и хора. Всички стени бяха покрити със снимки. Бяха подредени спретнато в редове и колони като мостра за избор на цветове. Но когато се приближи повече, разпозна лицата. Своето лице, това на Мириам и тези на Дан и Луси.

— Какво е това? — попита той.

— Животът ти, тате — отговори Луси. — Ти отказа да погледнеш в кутията на розови и бели райета, затова донесох снимките при теб. Искам да се вгледаш в тях. Искам да ги видиш добре и да си спомниш какъв прекрасен живот си имал с мама.

— Но има неща, които не знаете. Неща, които разбрах...

— Каквито и да са тези неща, те не променят онова, което беше между вас. Имахте много години щастие. Ти си се вманиачил в миналото, тате. Решен си да разбереш неща за времето, когато не си бил в живота на мама. И с ума, и със сърцето си си решил, че това време е по-важно, по-щастливо и по-прекрасно от живота ви заедно.

Артър се завъртя на място. Имаше стотици образи на двамата с Мириам заедно.

— Погледни живота си, виж как се усмихва мама, как се усмихваш ти. Вие бяхте създадени един за друг. Бяхте щастливи. И може да е нямало тигри или ужасни стихове, или пазаруване в Париж. Може да не сте пътували до екзотични страни, но имахте цял един живот заедно. Погледни го и го оцени.

Снимките приличаха на миниатюрни прозорчета в дълъг блок, като всеки му помагаше да погледне в миналото. Луси и Дан ги бяха поставили в хронологичен ред и тези най-близо до вратата отляво бяха черно-бели — от времето, когато двамата с Мириам се бяха срещнали. Помнеше, когато я видя за първи път — влизаше в месарския магазин, а на свитата и в лакътя ръка се люлееше огромна кошница. Спомняше си дори какво имаше в нея — няколко свински наденички в хартия бяха сложени върху парче масло. Спомняше си, че плетената кошница беше разнищена и счупена. Обиколи бавно стаята, изучавайки снимките, гледайки живота си, който се разгръщаше пред очите му.

Бернадет, Нейтън и Тери тактично се оттеглиха в кухнята, взимайки червенокосите деца със себе си.

Артър протегна ръка да докосне една от снимките. Беше от сватбения им ден. Той изглеждаше толкова горд, а Мириам го гледаше с обожание. Имаше снимка на Мириам, която буташе количка. В нея гукаше Луси. И тогава видя нещо лъскаво да виси на китката на жена му.

— Къде отиваш, тате? — извика Луси, докато той се измъкваше от стаята и бързаше нагоре.

— Връщам се след минутка.

Появи се отново след няколко секунди с кутията с инструментите и извади монокъла си. Посочи към снимката и след това го намести на окото си. На китката на Мириам висеше златната гривна с талисманите.

— Значи не я е пазила в тайна. Носила я е — каза Луси, взирайки се по-отблизо. — Аз не я помня.

— Нито пък аз.

— Не й отива, нали?

— Не, не й отива.

— Обаче виждаш ли, че сте били щастливи? Една глупава златна гривна не значи нищо.

Артър стоеше с отпуснати до тялото си ръце. Чувстваше се замаян от любов и гордост. На децата му им бяха нужни няколко часа и много самозалепваща гума, за да му го докажат. Бил е сляп. Последните дванадесет месеца, когато бе живял сам и бе изграждал строгия си ред, бяха причината цветът в живота му да избледнее. Трябваше му нещо, с което да запълни празнината, и той го бе направил с манията си по една стара златна гривна с талисмани. Беше му много мъчно за Сони Ярдли, която бе загубила брат си. Но това е било ужасен нещастен случай. Мириам бе разбрала, че трябва да продължи живота си, и го бе направила. Радваше се, че е избрала да го направи с него.

Обиколи стаята два пъти, спомняйки си, смеейки се. Спомни си първия път, когато бе взел Луси в ръцете си, и колко горд беше, когато возеше децата в количките им. Видя колко красива е била Мириам на четиридесетия му рожден ден, как очите ѝ греят от любов към него.

— Готови ли сме вече? — извика Дан.

— *Дан!* — извика Луси. — Толкова си нетърпелив. Тате все още гледа.

— Просто помислих, че... — сви рамене Дан.

Луси поклати глава.

— Е, добре де, давай — смили се тя.

— Какво? — попита Артър. — Какво става?

Светлините угаснаха. Бернадет запали свещичките на тортата.

Сърцето на Артър започна да бие в гърдите му. Всички запяха „Честит рожден ден“ и на него му харесаха различните думи, които пееха, когато стигнаха до името му. Луси и Дан изпяха „тате“, а червенокосите деца изпяха „съседе“. Бернадет изпя „Артър“, а Нейтън само го измърмори. Артър не бе очаквал, че някога отново може да се почувства толкова щастлив.

Седна на стола си с коктейл в ръка. Бернадет настоя да му направи *Секс на плажа*. Беше приятен на вкус, сладък и загреващ. Артър не обичаше да ходи от гост на гост, но това не беше проблем, защото гостите му един по един идваха при него. Дан приклепна и прошепна колко много му липсва Англия. Липсваха му печеният боб на „Хайнц“ и природата. Тери каза, че се надява Артър да няма нищо

против, че е поканил Луси на кино следващата седмица и тя е приела. Давали филм, който и двамата искали да гледат. Артър отговори, че това е чудесно. Наблюдаваше ги, докато говореха, и двамата, изглежда, се чувстваха добре заедно. Луси се смееше и Артър осъзна, че никога не я беше виждал да се смее с Антъни.

— Говорих с Луси и тя ми разказа за гривната на мама — каза Дан.

Гривната беше в джоба на прогизналите панталони на Артър на пода в спалнята. Не искаше да мисли за проклетото нещо. Може би трябваше да я изхвърли в морето. Тя принадлежеше на миналото и той искаше да си остане там.

— Не ми се говори за това тази вечер.

Дан отвори уста да каже нещо, но в този момент се появи Бернадет. Тя бутна чиния с дебело парче шоколадова торта в ръката на Артър.

— Нейтън каза ли ти, че той я е направил? Какво мислиш?

Артър заби вилицата си и опита тортата.

— Много е вкусна. Синът ти има талант. Прилича на теб.

Бернадет се усмихна широко и настоя да донесе парче и за Дан, въпреки че той отказваше.

Луси се промъкна към Дан.

— Каза ли му вече?

— Какво да ми е казал? — Двете му деца стояха пред него, и двамата със свити устни, сякаш имаха лоша новина. — Какво има? — попита Артър.

— Ето, готово. Чудесна торта за всички — появи се отново Бернадет, натоварена с чинии. — Достатъчно за всички.

— Дан? — попита Артър, докато, принуден от Бернадет, синът му взимаше една от чиниите.

— Ще говорим утре.

— Може ли тази вечер да спим тук? — попита Луси.

Артър усети как гърдите му се изпълват с щастие.

— Разбира се.

— Но утре сутринта трябва да се събере семейният съвет — продължи Луси. — Дан има да ти казва нещо.

СЪРЦЕТО

Артър имаше махмурлук. Струваше му се, че мозъкът му бие лудо. В къщата беше тихо, но той чуваше странни и все пак познати шумове. Дан хъркаше в старата си стая. Усещаше, че Луси е будна и чете. Ако напрегнеше ушите си, щеше да я чуе как обръща страниците на книгата. Обърна се настрани и видя огромното празно място на матрака до себе си.

— Децата се върнаха у дома, Мириам — прошепна той. — Все още сме семейство Пепър. Всички все още те обичаме.

Беше забравил колко много зърнена закуска изяждат сутрин и колко много място заема Дан на кухненската маса. Дан и Луси настояха да му приготвят закуска, въпреки че на Артър всъщност не му се ядеше. Той взе два парацетамола с чая си. Тримата закусваха и се смееха. Дан събори млякото и Луси зацъка с език, забърса масата и го нарече схванат.

Артър погледна сина си и видя само ехо от малкото момче с кръгло лице, очи като шоколадови копчета и рошава коса, което подскачаше развълнувано, когато по телевизията започваше „Мъпет шоу“.

— Споменахте, че има нещо, което искате да ми кажете — напомни им той.

Луси и Дан се спогледаха.

— Казах на Дан за пътуванията ти из страната — започна Луси.

— Истински пътешественик си, тате.

— Казах му и за гривната с талисманите.

— Помня, че мама ми я показа, когато бях малък — каза Дан.

— Показала ти я е?

— Помня, че веднъж Луси беше на училище, а аз бях у дома с мама. Болеше ме коремът и тя ми позволи да остана и да гледам телевизия. След известно време започна да ми стана скучно. Затова се качихме в спалнята ви. Мама приклепна и извади нещо от гардероба си. Беше гривната с талисманите. Показа ми всичките талисмани и ми

разказа кратичка история за всеки един от тях. Разбира се, аз никога не слушам, така че не помня нито една от тях. Но си играх с гривната цял следобед. После мама я върна обратно и повече не я видях. Няколко пъти я питах дали може пак да си играя с нея, но тя ми каза, че я е „прибрала“. Но никога не я забравих. Най-много харесвах слона. Помня зеления му камък.

— И аз. Благородно животно. — Артър погледна сина си. — И какво имаш да ми казваш?

— Остава ти да разбереш историята на още един талисман, нали?

— Да, сърцето.

— Аз го купих, тате — каза Дан.

Артър изпусна чашата си. Тя се разби на пода и навсякъде се разхвърчаха чай и порцелан. Луси отиде да намери парцал, метла и лопатка.

— Какво каза?

— Аз купих талисмана сърце. Е, Кели и Марина го избраха. Бяхме в един магазин в Сидни. Мама ми каза, че трябва да се постарая повече за подаръците ти.

— А аз мислех, че трябва да се постарая с подаръците за майка ти.

— Е, онзи път го направих. Минахме покрай един бижутерски магазин, където витрините бяха отрупани със златни талисмани. Марина искаше да спрем, за да ги разгледа, и аз си спомних гривната на мама. Напълно я бях забравил, но в онзи момент споменът изплува съвсем ясно. Сякаш отново бях хлапе и си играех с тигъра, със слона. Казах на Марина да избере талисман и че ще го изпратим на баба в Англия. Тя толкова се развълнува! Веднага избра сърцето. Не знаех дали мама все още има гривната, но, така или иначе, то беше хубав подарък.

— Показах гривната на един бижутер в Лондон и той каза, че сърцето е по-ново — каза Артър. — Не беше сложено на гривната както трябва.

— Може мама да е използвала кутията ти с инструменти и да го е сложила сама.

— Но не ми го е споменавала. Не ми го показва — обясни Артър.

— Изпратихме го само няколко седмици преди да умре. Може да е мислила да ти го покаже друг път...

Или може би, ако ми го беше показала, щях да задавам въпроси — помисли Артър. — Щях да я попитам за историите на другите талисмани, а вече беше прекалено късно да ми ги разказва. Щеше да събуди лоши спомени за Мартин. Може би талисманът сърце е донесъл щастие на гривната.

— Сигурно е така. — Той кимна с глава. — Разбира се, че е щяла да ми каже за него.

* * *

Дан закара Артър и Луси до Уитби с взетата под наем кола. Беше слънчев, но ветровит ден и този път Артър бе облечен подходящо с непромокаемо яке и цели обувки с връзки. Беше дал дрехи и на Дан. Синът му беше забравил какво може да е времето в Англия.

Разходиха се из стария град и се изкачиха по сто деветдесет и деветте стъпала до църквата. Артър вървеше бавно, спирайки да поседи на пейките по пътя и да погледа над оранжевите покриви на домовете и къщите за гости. Когато стигнаха на върха, Луси извади кичур коса от устата си, а Дан разпери ръце и се затича срещу вятъра.

— Ехааааа — извика той. — На Кайл и Марина много ще им хареса тук.

— Мислиш ли, че един ден може да ги доведеш? — попита предпазливо Артър. Не ги беше виждал дълго време.

— Ще го направя, тате. Обещавам. Отсега нататък ще се опитваме да идваме всяка година. Не разбирах колко много ме е засегнала смъртта на мама... Искам и да ти кажа, че съжалявам.

— За какво, за бога?

— Понякога не ти беше лесно с мен. Когато искаше да ми четеш или когато се връщаше късно у дома. Не разбирах колко трудно е да си родител, докато не се родиха собствените ми деца. Бях истинска напаст. — Обърна се към Луси: — И на теб също, Лус.

— Няма нужда да се извиняваш, синко — поклати глава Артър.

— Никой не е идеален. — Луси удари Дан по ръката с юмрук. — И ти със сигурност не си.

Дан извика шеговито „Ох“ и се засмя.

Разходиха се из гробището и около рушащата се църква, а след това отидоха до хълма с изглед към морето.

— Помниш ли, когато двамата с Луси отидохме до вана за сладолед с мама? — попита Дан. — Играехме на гоненица на улицата. Един голям камион идваше към нас, но ние не го забелязвахме. Ти се появи изневиделица и така ни дръпна, че едва не изтръгна ръцете ни от раменете. Камионът прогърмя край нас. Ти ни спаси живота. За малко щях да се напикая от ужас.

— Запомнил си го?

— Да. Помислих си, че си като Супермен. Разказах на всичките си приятели в училище. Струваше ми се, че имаш свръхестествени сили.

— Но тогава просто се затича и взе сладоледа си.

— Мисля, че бях в шок. За мен ти беше герой.

Артър се изчерви.

— Ето. — Луси спря. — Това беше едно от любимите места на мама. Помня, че ей там има скала с формата на кучешка глава.

— И една там с формата на вулкан — добави Дан. — Винаги сядахме на тази пейка и гледахме морето.

В главата на Артър бавно започнаха да изплуват спомени, като приятели, които изникват от мъглата. Любопитството му към историите на талисманите започна да избледнява. Бяха почти като вълшебни приказки, неща, които са се случили в отминали времена. Радваше се, че главата му отново се изпълва с неговите собствени истории, истории за жена му и децата му.

— Помня един ден, когато те молахме, молахме те да влезеш в морето — каза Луси. — А ти повтаряше, че ти е добре да седиш и да си четеш вестника. И ние с мама и Дан влязохме, а после ти изведнъж се озова до нас. Смееше се, загребваше вода и я хвърляше по нас. Мама носеше онази бяла рокля, която ставаше прозрачна на слънцето.

— Помня — отговори Артър. — Но мисля, че останах на пясъка и ви наблюдавах.

— Не. Влезе вътре — увери го Дан. — Досаждахме ти, докато се съгласи.

Артър се замисли за това как спомените може да се променят с времето. Да бъдат забравяни и да се връщат, да избледняват и да стават

по-ясни според настроението и мислите. Беше си измислил чувства, които Мириам е изпитвала към хората, подарили и талисманите. Но не знаеше. Не можеше да знае. Обаче знаеше, че го е обичала, че Дан и Луси го обичат, че има много причини да продължава живота си.

— Хайде, Супермен — потупа го по ръката Дан. — Да слезем ли на брега да погазим във водата?

— Да — отговори Артър и взе ръцете на двете си деца в своите. — Хайде да тръгваме.

ПИСМАТА

Когато след пътуването с Дан и Луси до Уитби Артър се върна у дома, той намери купчина писма на изтривалката. Бяха завързани с парче пожълтяла връв. Всички бяха написани на хартия в лавандулов цвят. Всички бяха отворени и от начина, по който изглеждаха, бяха четени много пъти, с изключение на последното, което беше почти в идеален вид. Бяха с почерка на жена му.

Най-отгоре, запечатан, имаше кафяв плик. Той го отвори.

Скъпи г-н Пепър,

Изпращам няколко писма, написани до мен от Мириам преди много години. Вероятно ще са по-полезни на Вас, отколкото на мен.

Понякога човек пази неща не защото иска, а защото е трудно да ги изхвърли. Надявам се да отговорят на някои от въпросите за жена Ви.

Ще съм благодарна, ако не се свързвате повече с мен, но съжалявам за Вашата загуба и загубата на семейството Ви.

Сони Ярдли

— Какви са тези писма? — попита Луси, докато двамата с Дан сваляха обувките си в коридора.

— А, няма значение — отговори небрежно Артър. — Просто нещо, което ще прочета по-късно. — Сложи писмата в джоба си. Жена му беше пазила миналото си в тайна, защото бе решила, че така е по-добре. А той беше прекалено любопитен и не остави тайната и неразкрита. Но имаше неща, които трябваше да останат в миналото, и децата му нямаше нужда да знаят за... за Сони и Мартин Ярдли.

— Хайде — каза той. — Да влизаме въщи и да се стоплим. Някой иска ли сандвич с наденица и кетчуп и една игра на змии и

стълби?

— Да, моля те — изрекоха едновременно Дан и Луси.

* * *

Вечерта Артър облече пижамата си и седна на леглото. Връзката писма беше до него. Взе ги предпазливо. За един съвсем кратък миг помисли да не ги отваря, да ги остави така.

Прехвърли ги набързо, поглеждайки датите на пощенското клеймо. Това най-отгоре беше от най-скоро. Изглеждаше сякаш можеше да е изпратено едва вчера. Ръцете му трепереха, докато отваряше плика, изваждаше писмото и го разгъваше.

Януари 1969

Мила Сони,

Много ми е трудно да напиша това писмо. Наистина ли минаха повече от две години от последния път, когато ти писах? А някога толкова редовно си кореспондирахме.

Нашето приятелство наистина много ми липсва и често мисля за теб. Но трябва да приема, че ти не искаш вече да съм част от живота ти. Въпреки че това ужасно ме натъжава, успокоявам се с мисълта, че ти искаш така.

През целия ти живот вие с Мартин бяхте до мен. Бяхте с мен, докато растях, а след това споделях с вас проблемите и пътуванията си. Толкова ми е трудно да повярвам, че Мартин вече го няма. Наистина много съжалявам за моето участие в смъртта му. Толкова пъти се опитвах да се свържа с теб, за да изкажа съболезнованията си и да ти кажа колко скърбя за него.

Все още мисля за Мартин и за това, което можеше да бъде. Спомените са и сладки, и болезнени. И двамата ми липсват толкова много.

След като скърбих дълго време, сега се опитвам да продължа живота си. И затова ти пиша още веднъж,

приятелко моя. Не бих искала да чуеш новината ми от някой друг.

Срещнах един прекрасен човек. Казва се Артър Пепър. Сгодихме се и ще се оженим в Йорк през май тази година.

Той е мил и скромен. Улегнал е и ме обича. Любовта ни е тиха и спокойна. Сега удоволствие ми носят простиците неща в живота. Дните ми на търсене приключиха. Вече нямам желание да съм, където и да било другаде, освен у дома. И домът ми ще е с него.

Твоя приятелка Мириам

Артър стоя до два часа през нощта и чете писмата на жена си до Сони.

Най-накрая прочете отново последното, в което Мириам казваше на Сони за любовта си към него.

След това ги взе едно по едно и ги нахъса на малки парченца. Събра ги с ръка от завивката и ги зави в една кърпичка, готови за изхвърляне в кофата на следващия ден.

Познаваше добре жена си. Бяха споделяли живота си повече от четиридесет години. Време беше да спре да рови в миналото ѝ.

КОЙ КАКВОТО СИ НАМЕРИ, СИ Е НЕГОВО

ШЕСТ СЕДМИЦИ ПО-КЪСНО

Преди да влезе в магазина на Джеф в Лондон, Артър спря за известно време и се загледа в златните гривни, огърлици и пръстени на витрината. Какви истории можеха да разкажат те за любов, щастие, и смърт. И ето ги сега тук, чакаха нови хора да ги купят и да започнат нови истории.

Бутна вратата и изчака очите му да свикнат с тъмнината.

— Една секунда — извика дрезгавият глас на Джеф. След това се появи иззад завесата от мъниста. Свали очилата си.

— О, здрасти. Ти беше...

— Артър — подаде той ръка и Джеф я стисна.

— Да, разбира се, че си ти. Беше тук с Майк и носеше една невероятна гривна, онази с талисманите, в която се влюбих. Била е на жена ти, нали?

— Имаш добра памет.

— В работата си виждам много бижута. Разбира се, че е така. Та аз това продавам. Но онази гривна, ами... в нея имаше нещо специално.

Артър преглътна.

— Реших да я продам и помислих, че може да проявиш интерес.

— Разбира се. Може ли пак да я погледна?

Артър мушна ръка в раницата си и му подаде кутийката с форма на сърце. Джеф я отвори.

— Прекрасна е — каза той. — Още по-великолепна, отколкото я помня. — Взе я и започна да я върти в ръцете си, точно както беше направил Артър първия път, когато я бе открил. — Жената, която купи тази гривна, ще е уверена в себе си. Няма да я вземе, за да се хвали с нея, нито като инвестиция. Ще я купи, защото ще се влюби в талисманите и в това, че имат своя история. Сигурен ли си, че искаш да я продадеш?

— Да.

— Познавам една дама в Бейзуотър, която ще я вземе. Филмов продуцент е, от истинските бохеми. Това е точно за нея.

— Искан ми се да отиде на добро място. — Артър усети, че гласът му потрепера.

Джеф върна гривната в кутийката с форма на сърце.

— Сигурен ли си, приятел? Това е важно решение.

— За мен няма сантиментална стойност. Беше скрита и години е стояла забравена.

— Както решиш. Аз съм си тук. Тук съм от четиридесет години, както и баща ми преди мен, така че ще съм тук и следващата седмица или следващия месец, или следващата година, ако искаш да си помислиш.

Артър преглътна. Бутна кутийката с един пръст към Джеф.

— Не. Искан да я продам, но искам да запазя един от талисманите. Ще я искаш ли все още, ако задържа слона?

— Гривната си е твоя. Ако искаш слона, задръж го. Аз просто ще разместя останалите талисмани, за да запълня празнината.

— Той е мъникът, който ме накара да тръгна на това пътешествие.

Артър седна на един стол до щанда, а Джеф отиде в задната част на магазина. Дръпна едно списание към себе си. На гърба му имаше реклама за нов вид гривна с талисмани. Вместо висящите талисмани тя имаше мъниста, които се нанизваха на верижка. Рекламата предлагаше това да се прави по някакъв повод, както с гривната на Мириам. Стана му смешно как някои неща всъщност не се променяха.

Артър бутна списанието настрани и огледа всичкото злато и сребро, което го заобикаляше. Имаше пръстени, които сигурно бяха носени десетки години и са означавали толкова много в живота на хората, а след това са били продадени или подарени. Но бижутата щяха да получат нов живот, щяха да отидат при нови хора, които да ги обичат и да ги използват. Опита се да си представи жената филмов продуцент, която Джеф познаваше. Във въображението му тя носеше червен копринен тюрбан и копринена рокля с пейсли десен. Представи си гривната на Мириам да се полюшва на китката ѝ и му се стори, че изглежда добре.

— Ето го. — Джеф сложи слона в ръката на Артър. Отделен от другите талисмани, той изглеждаше царствен, сякаш е трябвало да върви сам. Артър побутна с пръст изумруда.

Джеф му подаде навити на ролка пари.

— Както говорихме. Струва толкова дори и без слона.

— Сигурен ли си?

Джеф кимна.

— Благодаря ти, че си се сетил за мен. А какви са плановете ти за деня? Ще се обадиш ли на Майк?

— Ще опитам да го намеря. Виждате ли се все още?

— Само през ден — извъртя очи Джеф. — Толкова е мил — наминава да провери дали съм добре. Преди известно време имах проблем със сърцето. Майк е поел ролята на мой ангел хранител, независимо дали ми харесва или не. Всеки ден ме разпитва какво съм ял и дали съм се движил достатъчно.

— Той е много внимателен младеж.

— Така е. Има златно сърце. Скоро ще си стъпи на краката. Само трябва да стои далече от лошо влияние и ще се справи. И какво ще правиш с парите, Артър?

— Синът ми живее в Австралия. Покани ме да отида.

— Е, трябва да ги похарчиш. Прахосай ги за нещо, което да те направи щастлив. От парите можеш да създадеш спомени, но не можеш да създадеш пари от спомените, освен ако не търгуваш с антики. Не забравяй това, Артър, старче.

* * *

Артър взе метрото до другия край на Лондон. Почука на вратата на Дьо Шофан, но никой не отговори. Пердетата на втория етаж бяха спуснати. Беше отделил малко пари в джоба си за Себастиан.

На прага на съседната къща се появи жена. Под едната си мишница носеше куфарче, а под другата — чихуахуа.

— Надявам се, че не сте от проклетите журналисти — каза рязко тя, оставяйки и куфарчето, и кучето на земята.

— Не. Съвсем не. Един приятел живее тук.

— Писателят?

— Не. Себастиан.

Жената завъртя глава.

— Младежът с източноевропейски акцент?

— Да. Точно той.

— Премести се преди няколко седмици.

— О.

— Ако ме питате, имаше късмет. Беше под ръка с по-възрастен мъж. Елегантно облечен. Изглеждаха много заедно, ако разбирате какво искам да кажа.

Артър кимна. Беше си представял Себастиан все още като роб. Сигурно беше срещнал някого.

— По-добре, отколкото да се грижи за онзи нарцистичен стар негодник — каза жената.

— Значи сте познавали и двамата?

— Стените са тънки като хартия. Достатъчно често чувах скандалите им. Начинът, по който онзи писател крещеше по момчето, беше отвратителен. Умря тази сутрин. Още не са го съобщили в новините.

— Дьо Шофан? Мъртъв ли е?

Жената кимна.

— Намерил го чистачът. Младо момче. Ужасен шок за него. Почука на вратата ми и повикахме линейка. Веднага щом пристигнаха, той изчезна. Така че сега чакам да се появят журналята и почитателите. Помислих, че сте от тях.

— Не. Аз съм Артър. Просто Артър Пепър.

— Е, Артър Пепър, това само показва, че никога не знаем какво става в живота на другите, а?

— Да. Така е. Може ли да ви помоля за плик и хартия?

Жената сви рамене, върна се в къщата и след това му подаде нещата.

— Има и марка, ако ви трябва.

Артър седна на прага на Дьо Шофан и сложи петдесет паунда в плика. Написа и кратка бележка:

За храна за тигрите от Артър Пепър.

Написа адреса на лорд и лейди Грейсток и пусна плика в една пощенска кутия.

За следващото си посещение Артър тръгна първо към станцията на метрото, където за първи път бе видял Майк. Вече се чувстваше като опитен пътешественик с маратонките си, раница и портфейл, сложен дълбоко в джоба. Заслуша се за живата мелодия на флейтата, но чу само китара. На земята седеше по турски момиче с пиърсинги по цялото лице. Раираният вълнен шал и служеше и за ремък за китарата. Изпълнението ѝ на „Мост над развълнувани води“ беше невероятно красиво. Артър пусна двадесет паунда в кутията ѝ и след това взе автобуса към апартамента на Майк.

Приятелят му не беше там.

Артър застана в коридора като статуя от имение на Националния тръст. Заслуша се внимателно и се огледа, за да се увери, че е сам. Коридорът беше празен. Едва доловимо се чуваше шумът на телевизор в един от апартаментите на горния етаж. Звучеше като телевизионна игра. Сърцето му биеше лудо, докато натискаше звънеца на апартамента до този на Майк. Изчака, но никой не отговори. Чудесно. Точно на това се беше надявал. Натисна отново звънеца за всеки случай. Коленичи и извади от раницата кутията си с инструментите. Порови в нея и извади връзка шперцове. Огледа всичките и избра най-подходящия за случая. Някога беше добър ключар. Раздвижи го в ключалката, ослушвайки се, въртейки, опипвайки. Чу се изщракване, след това още едно, по-силно. Беше се справил.

— Ехо? — извика тихо той, промушвайки главата си през отворената врата. Спомни си колко се беше изплашил вечерта на партито изненада, когато бе помислил, че в къщата са влезли крадци, надявайки се сега никой да не си е у дома. Не беше тук да плаши или да се разправя. Искаше само да направи това, което беше правилно.

Разположението на апартамента беше огледално на това на Майк. Артър първо взе един стол и го пхна под дръжката на вратата. Ако някой все пак се върнеше у дома, това щеше да му даде време. Апартаментът беше на втория етаж на сградата и с наранения си глезен едва ли можеше да рискува да скача. Трябваше да действа бързо.

Докато се движеше из апартамента, той местеше книги и отваряше чекмеджета. Изправяше се на пръсти, за да погледне отгоре на шкафовете, а след това пхна ръка под матрака. Намери само

списания *Nuts*. Може би Майк грешеше и съседът му не беше взел златния „Ролекс“. Ако беше тук, Артър щеше да го открие.

Наистина намери подозрително количество бижута, разпилени наоколо. Имаше купчина златни верижки на перваза на прозореца в банята и складирани един върху друг няколко лаптопа на масата в кухнята. В спалнята откри внушителен брой дизайнерски дамски чанти, спретнато подредени върху юргана, сякаш чакаха да бъдат снимани. След това забеляза малка черна кутийка в нощното шкафче. В нея имаше златен „Ролекс“. Извади го и погледна отзад. Имаше гравирани надпис „Джералд“, както го бе описал Майк. Пусна го в джоба си. Във всекидневната взе раницата си, затвори ципа и я преметна през рамо.

И тогава чу шум. Тракане. Звукът на ключове, които се плъзгат в ключалката и след това се опитват да отключат. О, Господи. Тялото му се вцепени. Само очите му се стрелкаха от едната страна на другата, докато обмисляше какво да прави.

— Проклетата врата е заяла — чу той мъжки глас и още тракане в ключалката.

Огледа се наоколо. Столът все още беше мушнат под дръжката на вратата.

— Не мога да отворя проклетата врата — чу отново той.

Нямаше отговор, затова предположи, че мъжът сигурно говори на себе си. Чу отдалечаващи се стъпки и приглушения шум на звънец, докато мъжът опитваше да намери някой съсед.

Артър премести стола и огледа апартамента. Трябваше да се махне оттук. Но как? Отиде бързо до прозореца. Видя, че височината е поне три метра. Със сигурност щеше да счупи глезените си. Но нямаше друг път навън. Можеше само да скочи, да се скрие или да излезе, откъдето беше дошъл. Гардеробът на мъжа беше малък, викториански. Не можеше да се напъха вътре, а какво щеше да прави, ако счупеше и двата си крака?

Оставаше му само един начин...

Отвори бавно вратата, почти очаквайки да застане лице в лице със съседа на Майк. Щом беше способен да открадне часовник и цялата онази плячка, какво друго можеше да направи? Артър отвори вратата няколко сантиметра и надникна навън. Мъжът стоеше в края на коридора. Носеше мръсен потник върху прекадено големи

панталони. Косата му беше сплъстена и боядисана в черно. Ако излезеше сега, мъжът със сигурност щеше да го види. Изруга сам себе си за това, че изобщо му беше хрумнала такава побъркана идея. Трябваше да остави Майк сам да води битките си. И въпреки това се радваше, че ролексът е в джоба му. Излезе бързо в коридора и затвори вратата зад себе си. Изтракването не беше достатъчно силно, за да го чуе мъжът. Сърцето на Артър думкаше в гърдите му. Туп, туп. Струваше му се толкова силно, че се учудваше, че никой друг не го чува.

Тръгна бързо в обратната посока.

— Ей! — извика мъжки глас зад него. — Чакай!

Артър тръгна по-бързо. Вече виждаше външната врата, само още няколко крачки и ще излезе.

— Ей! — Прозвуча отново гласът и той чу как стъпките зад гърба му се забързват. После една ръка го сграбчи за рамото. — Ей, приятел.

Артър се обърна. Мъжът му подаде пластмасовия капак на кутията му от сладолед.

— Мисля, че изпусна това.

— Благодаря. — Все още държеше кутията си с инструментите. Шперцовете бяха най-отгоре. — Не съм видял, че съм го изпуснал.

— Няма проблем. — Мъжът вече щеше да си тръгне. — Това шперцове ли са? — попита той.

Артър погледна надолу и кимна.

— Да. — Зачака удар с юмрук в носа или мъжът да сграбчи ръката му и да го избути в апартамента си.

— Чудесно. Заключен съм навън. Можеш ли да ми помогнеш?

— Мога да опитам — преглътна Артър.

Престори се, че работата е по-трудна, отколкото беше. Завъртя един шперц в ключалката. Започна да пышка и охка. Най-после отключи вратата.

— Фантастично. Ще ти направя чаша чай — каза мъжът. — За благодарност.

Артър си спомни думите на Майк, че мъжът изглежда наистина чаровен, докато не разбереш, че е крадец.

— Няма нужда — отговори той. — Наистина трябва да тръгвам.

Когато излизаше от апартамента, Артър със сигурност чу мъжът да си мърмори защо столът не е там, където го беше оставил.

Помисли си да остави бележка или малко пари, но знаеше колко горд е Майк. Затова вдигна капака на пощенската кутия и пусна часовника през отвора. Тихото тупване, когато той падна на изтривалката от другата страна, го изпълни с чувство на задоволство, каквото не бе изпитвал досега.

КРАЯТ НА ПЪТУВАНЕТО?

— Фактор четиридесет? — каза Луси, четейки от списъка си.

— Да — отговори Артър.

— Балсам за устни?

— Взел.

— Има ли защитен фактор?

Артър взе тъмносиньото флаконче и се втренчи в дребните букви.

— Да. Фактор петнадесет.

— Хъм — изрече Луси. — Можеше да вземеш по-висок.

— Този ще е достатъчен.

— Ще видя какво имам в чантичката с гримове си.

— Няма проблем. И преди съм пътувал, нали знаеш.

— Но не и толкова далече и на толкова горещо — отговори твърдо Луси. — Не искам обаждане по телефона, в което да ми кажат, че си получил слънчев удар.

— Ходихте ли на кино с Тери? — смени темата Артър.

— Прекарахме чудесно — усмихна се Луси. — В петък отиваме на вечеря в новия ресторант в града. Освен това той обожава деца — добави тя.

Артър беше помолил Тери да наглежда къщата.

— Фредерика обича да я поливат рано сутринта, за да има влага за целия ден.

— Каза ми вече пет пъти — отговори Тери. — И всяка вечер ще светвам лампите ти и ще дърпам пердетата, така че хората да мислят, че си у дома.

— Добре. И ако някога искаш да се грижа за костенурката, няма проблем. — Нямаше представа какво ще прави с животинчето, но това, че предложи, го накара да се почувства добре.

— Взе ли слънчевите си очила? — започна отново Луси.

— Да.

— Чакай. Това онези ли са, които носеше, когато бях малка?

— Имал съм само един чифт. Наистина добро качество. С рогови рамки. — Той си ги сложи.

— Струва ми се, че пак са доста модерни.

Артър затвори капака на куфара си.

— Взел съм всичко. Ако съм забравил нещо, мога да го купя на летището.

— Ти всъщност никога не си бил на летище, освен да изпратиш Дан.

— Не съм дете.

И двамата се засмяха. Това беше нещо, което Луси казваше, когато беше тийнейджърка.

— Сериозно, тате. Месец в чужбина е дълго време. Трябва да си подготвен. Няма да е като пътуванията ви с мама до Бридлингтън.

— Надявам се, че не — засмя се той. — Искам да видя нова култура и да опитам нова храна.

— Със сигурност си се променил. Чудя се какво щеше да каже мама, ако можеше да те види сега.

Артър взе слънчевите си очила.

— Мисля, че щеше да се радва. — Погледна часовника си. — Таксито закъснява с десет минути — каза той.

— Имаш достатъчно време.

Когато минаха още десет минути, Артър започна да се притеснява.

— Ще им се обадя — каза Луси и занесе телефона в кухнята. — Така. Казаха, че не са записали поръчката ти. Ще изпратят някого колкото може по-бързо, но нямат достатъчно персонал. Час пик е, така че може да отнеме един час.

— Един час?

— Знам. Не става. Трябва да тръгнеш сега. Ако попаднеш в задръстване... Има ли някого, когото може да помолиш да те закара?

— Не — отговори Артър, но всъщност имаше кого да помоли — приятел, на когото можеше да повери и живота си.

Бернадет и Нейтън пристигнаха след десет минути.

— Знаеш пътя, нали? — чу той гласа и, преди звънецът да иззвъни. Зъбън.

— Как го прави толкова силно? — попита Луси.

Артър сви рамене и отвори вратата.

— Не се тревожи, Артър — втурна се вътре Бернадет. Бутна в ръката му торбичка. — Пресни кифлички с наденица за пътуването. Нейтън ще те закара навреме.

Нейтън кимна. Той послушно взе куфара и пътната чанта на Артър и ги сложи в багажника. След това влезе в колата и зачака. Луси и Бернадет стояха в коридора. Артър се почувства като ученик, изпращан от двете си лели.

— Аз винаги взимам и няколко десертчета от зърнени закуски — добави Бернадет. — В случай че не харесам храната, когато пристигна.

Артър прегърна силно Луси и я целуна.

— Ще ти изпратя картичка.

— Само да не го направиш. — Тя кимна и излезе от къщата. — Обичам те, тате.

— И аз те обичам.

Бернадет се бе разчувствала.

— Мисля, че ще ми липсваш, Артър Пепър — каза тя.

— Имаш достатъчно изгубени каузи, за които да се грижиш.

— Никога не си бил изгубена кауза, Артър. Просто малко беше загубил посоката.

— От кого ще се крия сега?

И двамата се засмяха и той за първи път забеляза колко ясни бяха очите ѝ и че са някак маслинозелени, с кафяви петънца. Харесваше му как прегръща живота и го притиска силно до пълните си гърди, без да го изпуска дори за миг.

— Никога не се откажа от мен — каза той. — Макар че аз се бях отказал от себе си. — Той протегна ръце да я прегърне. Бернадет се поколеба за момент, но след това пристъпи напред. Двамата останаха прегърнати няколко секунди, преди да се отдръпнат един от друг. На Артър му се искаше да беше останала в прегръдките му по-дълго и това чувство го изненада. Тялото и се бе наместило до него съвсем добре, сякаш мястото и беше там.

— Ще се видим след месец — каза весело той.

— Да — отговори Бернадет. — Ще се видим.

Нейтън се справяше добре с движението. Вмъкваше се в пролуки, мина по няколко малки улици, пресече на жълто на няколко светофара. През цялото време беше спокоен. Тананикаше си и

потропваше с пръст по волана в такт с музиката, която беше толкова тиха, че Артър едва я чуваше.

— Ще стигнем, не се притеснявай — каза той. — Приятелите ми са позеленели от завист, да знаеш. Всички искат дядовците им да са като теб, любители на приключения и такива неща. Казах им, че си нещо като заместител на дядо за мен, понеже си нямам истински.

Това беше роля, която Артър с удоволствие би развил и по-нататък. Вече бе решил, когато се върне, да се запаси с глазура, брашно и онези ядливи лъскави топчета, в случай че някой ден на Нейтън му се прииска да направят торта заедно.

Облегна се назад, възхищавайки се на промяната в младежа. Беше съдил за него по косата му, а това беше просто мода, която скриваше чувствителната му природа.

— Майка ти добре ли е сега?

— Да, слава богу. Бях се притеснил, че ще бъда, нали разбираш, осемнадесетгодишен сирак. Щеше да е много гадно. Благодаря, че беше до нея. Хубаво е да знам, че когато отида в колежа, тя ще има добър приятел, който да се грижи за нея. А и Скарбъро не е много далече.

— Бил съм в колежа — каза Артър и се усмихна, спомняйки си часа по рисуване. — Катедрата по изкуства е чудесна.

— Мога да готвя и за теб, и за мама.

— Страхотно. Обаче те моля да не ми правиш торта с марципан.

— Не се тревожи. Мразя марципан.

— И аз. Но не знам как до го кажа на майка ти.

— Нито пък аз.

* * *

Летището беше ярко осветено като зъболекарски кабинет, а магазините бяха пълни с бижута, мечета, дрехи, парфюми, алкохол. Той се разходи из тях и купи топчета и един плюшен слон, както и пътеводител за себе си. Отвори първата страница и на нея имаше карта на света. Англия беше едно миниатюрно петънце. *Има толкова много неща, които си струва да се видят*, помисли си той.

Когато извикаха неговия полет към изхода, Артър усети пеперуди в стомаха си. Присъедини се към една редица от хора и подаде паспорта си, отворен на правилната страница, както му бяха казали. Придвижи се напред заедно с опашката. Един малък автобус го отведе до самолета. Не беше си представял, че ще е толкова огромен — лъскав бял звяр с римски нос и червена опашка. Една мила жена с къса руса коса му пожела добре дошъл на борда и Артър намери мястото си. Седна и закопча колана си, а след това потъна в съзерцание на ставащото около него — хора, търсещи местата си, съобщения, безплатно списание в джоба на седалката пред него. Жената до него му предложи резервната си надуваема възглавница и ментов бонбон. Двигателите изреваха. Артър проследи внимателно инструкциите на екипажа в случай на авария, след това се облегна назад и стисна дръжките на седалката, докато самолетът се издигаше нагоре.

Вече летяха. Беше тръгнал на следващото си пътуване.

БЪДЕЩЕТО

Артър седна на ръба на шезлонга и зарови пръстите на краката си дълбоко в белия пясък. Кремавите му ленени панталони бяха навити до коленете и широката му бяла памучна риза беше наполовина напъхана в колана му. Горещината го обвиваше плътно. Караше го да се чувства отпуснат и бавен. Пот опари подмишниците му и изби по челото му като миниатюрни стъклени мъниста. Харесваше му това чувство сякаш си във фурна.

Гледаше синьото море, което се плискаше в брега, оставяйки тясна ивица бяла пяна. Група момченца се втурнаха във водата напълно облечени и започнаха да се пръскат един друг. Около него имаше дървени лодки, обърнати с дъното нагоре, след като рибарите вече бяха излизали в морето и се бяха върнали с улова си. Усещаше миризмата на рибата от барбекютата в примитивните постройки по брега. Скоро щяха да дойдат туристите с шарените си плажни дрехи и мъниста, за да вечерят и да пият бира направо от бутилката.

Слънцето залязваше и небето вече беше нашарено с ленти от пурпурно и оранжево като тъкано сари. Палмите се протягаха като ръце да докоснат великолепното небе. Шалове, саронги и хавлии, които висяха по съблекалните, се издуваха на вятъра в шарена дъга.

Артър стана и се приближи до водата. Усещаше пясъка като топъл прах под краката си. В едната си ръка стискаше силно талисмана слон, а в другата държеше наполовина прочетената си книга — *Пътеводител на Индия*.

Решението да предпочете Гоа пред Австралия беше трудно. Но трябваше да дойде на мястото, където бе започнало пътуването му с телефонното обаждане до г-н Мехра. То беше променило начина, по който виждаше жена си, по който виждаше себе си.

Двамата с Луси вече бяха решили да прекарат Коледа с Дан. За дъщеря му беше по-удобно да пътува по време на училищната ваканция.

Разтвори ръка и златният слон заблестя. Когато слънцето започна да слиза по-надолу, потъвайки в морето, светлината се плъзна по талисмана и Артър можеше да се закълне, че слонът му намигна.

— Започваш да остаряваш — каза на себе си той. — Привиждат ти се неща. След това забеляза, че не беше казал: *Ти си стар*. Беше казал: *Започваш да остаряваш*. Просто отиваше към старостта.

— Г-н Артър Пепър. Г-н Пепър. — Едно момченце на не повече от шест години тичаше към него. Ушите му приличаха на дръжките на чаши, а косата му бе гъста и черна. — Господине. Време е да дойдете вкъщи за чая.

Артър кимна. Върна се до шезлонга, obu сандалите си и тръгна след момчето. Минаха покрай една крава, която стоеше и дъвчеше разръфаната кожа на ръждясал червен мотоциклет.

— Последвайте ме, господине.

Двамата минаха през тежка тюркоазена метална порта и влязоха в една градина. Тъй като бе пристигнал по тъмно предишната вечер, Артър беше доволен, че има водач, който да го отведе до домакина му.

Раджеш Мехра чакаше до малък фонтан, изпъстрен с мозайки. Струйките вода приличаха на течено сребро. На малка кръгла масичка бяха сложени сребърен чайник и две порцеланови чаши. Той беше облечен целият в бяло и нямаше нито един косъм на главата си. Очите му бяха топли и с надвиснали клепачи.

— Все още не мога да повярвам, че си тук, приятелю. Толкова се радвам, че реши да бъдеш мой гост. Приятно ли беше на плажа?

— Да. Много. Никога по-рано не ми е било толкова топло.

— Понякога е задушно. Сега не е толкова зле. Мириам обичаше слънцето. Казваше, че е като гущер и има нужда слънцето да стопля костите и.

Артър се усмихна. Беше казвала същото и на него. Дори и при най-беглата поява на слънцето тя лягаше в градината с някое списание и поглъщаше лъчите му.

Седнаха да пият чай в градината.

— Аз съм човек на навика — каза Раджеш. — Обичам да пия чая си по едно и също време всеки ден. Обичам вестникът ми да е сгънат по един и същ начин и го чета точно тридесет минути.

— Значи нарушавам реда ти.

— Не го нарушаваш. Допълваш го. Хубаво е нещата малко да се разнообразят.

Артър разказа на Раджеш за собствените си привички, как бе започнал с тях, защото му носеха утеха, и как се бяха превърнали в затвор. Щеше да каже, че една много мила жена, Бернадет, му бе помогнала да го превъзмогне. Но всъщност това бе направил самият той. Той бе открил гривната. Той се бе обадил на г-н Мехра. Той беше отговорен за промяната в живота си.

— Помня, че Мириам не обичаше установения ред. Мисля, че предпочиташе свободата — каза Раджеш. — Мисля, че беше специална жена. Добър ли беше животът и?

Артър не се поколеба.

— Да — отговори гордо той. — Грижила се е за теб. Играла е с тигри. Вдъхновила е един човек да напише стихове. Повлияла е върху изкуството на един художник. Беше прекрасна майка. Дватама истински се обичахме. Беше невероятна жена.

Изчака Раджеш да му налее чай и отпи една глътка. Порцелановата чаша беше изящна, изрисувана с миниатюрни розови рози. На Мириам много щеше да ѝ хареса.

Дватама с нея бяха живели живота си в обратни посоки. Този на Мириам е бил колоритен и изпълнен с енергия и е станал по-тих и спокоен, когато го е срещнала. Той от своя страна никога не бе искал нещо повече от жена си и децата, но все пак ето го тук с побелели от пясъка сандали и загорели от слънцето глезени. Беше неочаквано, освежаващо. И този, който го бе довел тук, бе жена му.

— Ще те заведе да видиш стаята и, искаш ли?

Артър кимна и в гърлото му се надигна буца.

Стаята и беше малка, не по-дълга от три метра и половина и широка около метър и половина. Имаше простичко ниско дървено легло и бюро. Стените бяха бели и се виждаха дупки там, където през годините са били закачани снимки и картини. Представи си я как седи на бюрото, загледана през прозореца, смее се към децата, играещи в градината, и върти топчета в ръката си. Може да е писала оптимистични писма на Сони, без да знае как ужасно ще се развият събитията, когато се върне у дома.

Артър застана до прозореца и затвори очи, оставяйки залязващото слънце да стопли лицето му. Шията му вече бе по-

розовяла отзад и го пареше, точно както той обичаше.

В този момент мобилният в джоба му завибрира.

— Ало, Артър Пепър. С какво мога да ви помогна? — каза той, без да поглежда екрана. — А, здравей, Луси. Добре съм. Моля те да не говорим прекалено дълго. Разговорите по мобилните телефони са много скъпи. Не се тревожи за мен наистина. Тук е много красиво, а г-н Мехра и семейството му са много гостоприемни. Мога да си представя майка ти тук като младо момиче. Сигурно се е чувствала толкова щастлива и свободна с целия си живот пред себе си, както твоят сега. Както и моят. Трябва да му се наслаждаваме. Тя би искала да е така. Добре, довиждане, скъпа. Толкова се радвам, че се обади. Обичам те.

Пусна телефона обратно в джоба си. След това се усмихна леко и остави слона на леглото, там, където му беше мястото. Върна се в градината.

— Дъщеря ми се обади — каза той. — Тревожи се за мен.

— Първо ние се тревожим за децата си, а след това те се тревожат за нас — отговори Раджеш. — Това е кръговратът на живота. Радвай му се.

— Така ще направя.

— Знаеш ли, че двамата с Мириам всеки ден ходехме до селото? За нас беше удоволствие да си купим по едно прясно кръгло хлебче, за да вадим средата и да я ядем на връщане. Един ден и открих любовта си и тя се държа много мило. Каза ми, че когато порасна, ще срещна любовта на живота си и че това ще е истинската любов. Беше права, разбира се. Каза ми, че и тя жадува да срещне своята истинска любов. „Няма да правя компромиси — обясни тя. — Ще се омъжа само веднъж. Ще се отнеса сериозно и ще се омъжа за човека, с когото ще прекарам остатъка от живота си.“ Спомних си думите и, когато срещнах Прия и усетих любовта да ме пронизва в гърдите като светкавица. Надявах се и Мириам да е намерила своята любов. Кое то, разбира се, е станало, когато е срещнала теб. Последвала е сърцето си.

Артър затвори очи. Представи си редовете и колоните от снимки, които Дан и Луси бяха подредили във всекидневната му. Видя Мириам — усмихната, щастлива. Видя думите и в писмото до Сони.

— Гордея се, че аз бях любовта на живота и, както тя беше моята. Вярвам, че животът и беше такъв, какъвто е искала да бъде.

Раджеш кимна.

— Ела. Нека се разходим.

Двамата мъже отидоха до края на посребреното море. Зад тях от кабинките по брега светеше цяла редица огньове. Във въздуха се носеше миризмата на печена риба. Две кучета се гонеха по брега. Артър свали сандалите си и остави морето да целува пръстите му.

— За Мириам — вдигна за на здравица чашата си с чай Раджеш.

— За прекрасната ми съпруга — отговори Артър.

След това останаха загледани в оранжевото небе, докато то потъмня до индигово и слънцето най-после потъна в морето.

БЛАГОДАРНОСТИ

Първо, свалям шапка на суперагента Клер Уолъс заради нейното прозрение, познания и истинското и съвършенство. Също и за всички от „Дарли Андерсън“ за топлия прием и подкрепата — особено на Мери Дарби, Ема Уинтър и самия Дарли. Благодаря също и на Вики льо Фьовър за навременната обратна връзка.

Зад всяка книга стои един велик редактор и аз имах щастието да работя с двама от най-добрите. Хиляди благодарности на редактора ми във Великобритания Сали Уилямсън и на Ерика Имраний в САЩ за тяхната грижа, креативност и за това, че подкрепяха Артър. Специални благодарности на Самия Хеймър, която първа даде на Артър дом във Великобритания.

Целият екип на „Арлекин Мира“ и „Харпър Колинс“ бяха прекрасни, като особен принос имат Алисън Линдзи, Клио Корниш, Ник Бейтс и Сара Пъркинс Бран, както и много други.

На приятелите ми, които четеха ранни варианти на книгата, без да извъртат очи. Благодаря на Марк Р. Ф., Джоун К., Мери Макджи и Магс Б.

Моите родители винаги са насърчавали любовта ми към книгите и четенето, така че на Пат и Дейв — това нямаше да се случи без вас!

Най-големите благодарности са за Марк и Оливър за тяхната подкрепа на всеки един етап от пътуването, за вярата им, че това е възможно, и защото бяха винаги до мен.

Благодаря също и на приятелката си Рут Мос, за чиято смелост често мисля.

Издание:

Автор: Фейдра Патрик

Заглавие: Странните талисмани на Артър Пепър

Преводач: Надя Златкова

Година на превод: 2016

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Сиела

Град на издателя: София

Година на издаване: 2016

Тип: роман

Националност: английска

Печатница: Печатна база СИЕЛА

Отговорен редактор: Христо Блажев

Редактор: Милена Братованова

Художник: Живко Петров

Коректор: Стойчо Иванов

ISBN: 978-954-28-2206-6

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2237>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.